शैख डा. हैसम सरहान का शैक्षिक तथा ज्ञानवर्धक पुस्तकहरूको संग्रह

المكتبة العلمية للشيخ د. هيثم سرحان حفظه الله

नेपाली | النبيالية

यसमा समावेश छन्:

- नबी मुहम्मद ﷺ को उपयोगी एवम् संक्षिप्त जीवनी
- सर्व साधारण मुस्लिमहरू को लागि आवश्यक पाठहरू को व्याख्या
- इस्लाम भनेको के हो?

तयार तथा संकलनः डा. हैसम सरहान

अल-मस्जिद अन-नबवीका पूर्व शिक्षक
तथा अनलाइन शैक्षिक संस्था “महद सुन्नह” का 'पर्यवेक्षक

sarhaan.com | mahadsunnah.com

नबी मुहम्मद ﷺको उपयोगी एवम् संक्षिप्त जीवनी

المختصر المفيد لسيرة النبي ﷺ

लेखकः

हैसम बिन मुहम्मद सरहान

पूर्व शिक्षक अल-हरम शिक्षण संस्थान, मस्जिद -ए- नबवी

व महा प्रबंधक "अत्तासीलुल इल्मी डॉट कॉम"

www.alsarhaan.com

غفر الله له ولوالديه ولمن أعانه على إخراج هذا الكتاب

अल्लाह हाम्रो शैख़, उहाँको आमा बुवा तथा जसले यो किताबको पूर्णरूप दिनुमा उहाँको सहायता गर्नुभयो, सबैलाई क्षमा गरून्।

नेपाली अनुवाद

अब्दुल करीम बिस्मिल्लाह मदनी

[पूर्व छात्र इस्लामिक यूनिवर्सिटी मदीना मुनव्वरा साउदी अरब]

सबै अधिकार सुरक्षित छन्।

त्यो बाहेक जसले लेखकको पुनरावलोकन पश्चात सित्तैमा बाँडिने हेतु यसको अनुवाद अथवा प्रिंट गर्न चाह्यो।

निम्नलिखित ईमेल मार्फत संपर्क गर्नुहोस्:

islamtorrent@gmail.com

akareemsalafi@gmail.com

दुई शब्द

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله الكريم وعلى أهله وأصحابه أجمعين أما بعد:

यस पुस्तकमा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको जन्म देखि मृत्यु सम्मका कुराहरु एकत्रित गरिएको छ,र यसलाई झन सजिलो बनाउने प्रयास पनि गरिएको छ,साथै उहाँको जीवनको समस्त कुराहरु माथि कुरआन र हदिसबाट सत्य कुरा पत्ता लगाएर लेखिएको छ।

यो किताब शैख हैसम सरहानको प्रख्यात पुस्तक "अल मुख्तसरुल मुफीद लि सीरतिन्नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको संक्षिप्त एवम् सरल नेपाली अनुवाद हो। यो किताब अर्बी र उर्दू नपढेका भाइबहिनीहरूको लागि हाम्रो नबीको जीवनकालको बारेमा जानकारी हेतु निकै ठुलो योगदान पुर्याउने विश्वास लिएको छु।यो किताब हरेक नेपालीहरूको लागि र विशेष गरी पहाडी भेगमा बसोबास गर्ने नेपाली मुसलमानहरूको लागि धेरै लाभदायक हुने अपेक्षा गरेको छु। किनभने हाम्रो देशको पहाडी क्षेत्रका मुसलमानहरू हाम्रो नबीको जीवनीबाट अपरिचित छन्।अर्बी भाषा बुझ्न उनीहरुलाई झन अप्ठयारो छ, त्यसले गर्दा मैले यस पुस्तकलाई आफ्नो राष्ट्रिय भाषा नेपालीमा अनुवाद गरेको छु जसबाट नेपाली भाषा जान्ने सबै जनाले लाभ उठाउने अठोट गरेको छु।

म लाई आशा छ कि यो किताब हाम्रा नेपाली मुसलमान दाजुभाइ,दिदी बहिनी तथा छात्र छात्राहरुका अध्ययनका लागि अति लाभदायक सिद्ध हुनेछ। पाठक वर्ग र शिक्षित महानुभावहरु यसको सम्मान र कदर गर्नेछन्। साथै यस किताबमा केही त्रुटि देखा परेमा निम्न ठेगानामा सम्पर्क गरेर त्यसबाट हामीलाई अवगत गराएमा तपाईको आभारी हुनेछु।

अन्तमा अल्लाह सित प्रार्थना र विनती गर्दछु कि मेरो यस सानो कार्य एवम् प्रयासलाई सफल पारून र यसको माध्यमबाट मुसलमानहरूलाई नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको संक्षिप्त जीवनी बारे जानकारी प्राप्त होस्।

अनुवादक

अब्दुल करीम बिस्मिल्लाह मदनी

यशोधरा गाउँपालिका वडा नम्बर-०५ बैदौली

जिल्ला: कपिलवस्तु, नेपाल

Email: akareemsalafi@gmail.com

प्राक्कथन

بسم الله الرحمن الرحيم

إنَّ الحمدَ لله نحمدُه ونستعينُه ونستغفرُه، ونعوذُ بالله من شُرور أنفسِنا ومن سيِّئات أعمالنا، من يهدِهِ اللهُ فلا مُضلَّ له، ومن يُضللْه فلا هاديَ له، وأشهد أن لا إله إلَّا اللهُ وحده لا شريك له، وأشهد أنَّ محمَّدًاعبده ورسوله،أمَّا بعد.

यहाँ केही वाक्यहरू छन् ,जसको जानकारी हुनु हरेक व्यक्ति को लागि आवश्यक छ जो नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को जीवनी र उहाँको रहन सहन बारे जान्नको लागि इच्छुक छ, इब्नुल क़ैयिम रहिमहुल्लाह भन्नु हुन्छ: (जब लोक एवं परलोकमा मानिसको सौभाग्य नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको सीरत व मार्गदर्शन सित जोडिएको छ ,अतःहरेक व्यक्ति माथि अनिवार्य छ कि त्यो उहाँको शुभचिंतक होस्, र आफ्नो मुक्ति व सौभाग्य चाहन्छ भने नबीको जीवनी तथा सीरतको विषयमा ज्ञान अर्जित गरोस् ताकि त्यो अनपढ व अज्ञानीहरुको पंक्तिबाट निस्किएर उहाँको अनुयायीहरुको संगठन तथा समूहमा समावेश होस्,र यस विषयमा मानिसहरु अनेक प्रकारका छन, केही गर्ने वालाहरू, केही अत्याधिक गर्ने वालाहरू एवं केही एकदमै वंचित नै छन्, र फज़्ल (कृपा) चाहि अल्लाहको छ।

म सर्वशक्तिमान ईश्वर सित प्रार्थना गर्दै छु कि मलाई तथा तपाईंलाई आफ्नो नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम सित प्रेम गर्ने वाला बनाऊ र जसको आदेश दिनु भयो त्यसको आदेशपालन तथा जसबाट रोक्नु भयो त्योबाट रोक्ने आशीर्वाद देऊ, हे अल्लाह मुहम्मद र मुहम्मद का परिवारहरु माथि दरूद व रहमत नाज़िल (अवतरित) गर जसरी तिमीले इब्राहीम र उहाँको परिवारहरु माथि रहमत नाज़िल गर्नुभयो , हे अल्लाह तिमी मुहम्मद र मुहम्मदको परिवारहरु माथि बरकत (आशीर्वाद) नाज़िल गर जसरी तिमीले इब्राहीम र इब्राहीमको परिवारहरु माथि नाजिल गर्नुभयो, निःसंदेह तिमी प्रशंसा योग्य र महान कृपालु एवं महिमावान छौ।

विषय-वस्तु

दुई शब्द---3

प्राक्कथन--4

नबी मुहम्मदﷺका गुणहरू--7

प्रथम परीक्षा---16

नबी मुहम्मदﷺको सीरत व जीवनी--19

दोश्रो परीक्षा--27

नबी मुहम्मदﷺका विशेषताहरु---32

नबी मुहम्मदﷺकी पत्नी व नातेदारहरू-----------------------------------35

नबूवत पूर्व नबीको जीवनी--43

प्रकाशनाको आरम्भ---46

मक्की जीवनकाल--51

मदनी जीवनकाल---57

गज़वाहरुको सारांश--68

नबीको रोग एवम् मृत्यु---69

समाप्ति--71

तेश्रो परीक्षा--72

पहिलो पाठः

मुहम्मद ﷺ को जीवन चरित्र, स्वभाव एवम् गुणहरू

नबी मुहम्मदﷺ को स्वभाव एवम् गुणहरू

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको अनुवांशिक क्रम:

मुहम्मद पुत्र अब्दुल्लाह पुत्र अब्दुल मुत्तलिब पुत्र हाशिम पुत्र अब्दे मनाफ़ पुत्र कूसैय पुत्र केलाब पुत्र मुर्रा पुत्र काब पुत्र लुऐय्य पुत्र गालिब पुत्र फिह्र पुत्र मालिक पुत्र अन-नज्र पुत्र किनाना पुत्र खुज़ैमा पुत्र मुदरिका पुत्र इलियास पुत्र मुजर पुत्र नज़ार पुत्र मअद्द पुत्र अदनान, तथा अदनान ईश्वरको बाटोमा बलिदान गरिएको इस्माईल पुत्र इब्राहीम अलैहिस्सलामको संतान मध्येका हुन्।

मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमयस पृथ्वीको सबैभन्दा उच्च कुल एवं वंश सित सम्बन्ध राख्दै थिए,तथा हदीसमा आएको छ हिरक़ल-रोमको राजाले अबु सुफियान सित भनेको थियो-"मैले तिमी सित उसको वंश बारे सोधेका थिए?तब तिमीले भनेका थिए कि उनी तिमी मध्ये सबै भन्दा उच्च कुल सित सम्बन्ध राख्छन, पैगम्बर यस्तो नै हुन्छन् जुन आफ्नो समुदायको सबैभन्दा उच्च कुल सित सम्बन्ध राख्दैछन्"।

नबी ﷺको चयन: नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले भन्नुभयो-"ईश्वरले इस्माईलको संतान मध्ये किनानालाई रोज्यो र किनाना मध्ये कुरैशलाई रोज्यो र कुरैश मध्ये बनू हाशिमको चयन भयो र बनू हाशिम मध्ये ईश्वरले म लाई रोज्नु भयो"।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमको नाम व उपनामहरु:

यो सबै विशेषण हुन ,नाम मात्र होइनन् जुन मात्र पहिचानको लाभ दिन्छन,बरु उहाँको विद्यमान गुणहरू र विशेषताहरूको यौगिकबाट निस्केका नाम हुन्,जुन उहाँको लागि पूर्ण र प्रशंसा योग्य हुन्छन, त्योबाट केहि नामहरू निम्नलिखित छन्।

१-मुहम्मद: यो हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमको सुप्रसिद्ध नाम हो,र यसै नाम द्वारा उहाँको तौरातमा स्पष्ट रुपमा बयान गरिएको छ,र यसको अर्थ हो-"अनेक गुणहरूले सुसज्जित जुनबाट प्रशंसा एवं सराहना गरिन्छ।

२-अहमद: ईश्वरको रचनामा सर्वाधिक प्रशंसनीय, उहाँको अनेक गुणहरूको कारणले आकाशवासी,धरतीवासी तथा समस्त लोक एवम् प्रलोकवासी पनि उहाँको प्रशंसा गर्छन्, यसै नामबाट ईसा अलैहिस्सलामले उहाँका नामाकरण गर्नु भयो।

३-अल्-मुतावक्किल: यो नाम द्वारा उहाँको नामकरण गर्नुको मुख्य कारण यो हो कि धर्मको स्थापना एवम् त्यसको प्रचार प्रसार गर्ने क्रममा ईश्वर माथि यस्तो विश्वास व भरोसा गर्थे कि उहाँको जस्तो भरोसा कोही पनि गर्न सक्दैनथे।

४-अल्-माह़ी: जसबाट ईश्वरले अधर्मलाई नष्ट गर्छ ,र जसरी हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले अधर्मलाई नष्ट गर्नु भयो कसैले पनि उहाँ जस्तो गर्नु भएन।

४-अल्-हाशिर:जसको खुट्टा मुनि मानिसहरू जम्माहुनेछन्,मानौ उहाँ यस कारण पठाइएका थिए कि मानिसहरुलाई महा प्रलय पश्चात जम्मा गरिनेछ।

५-अल्-आकिब: जस पछाडि कुनै नबी छैनन्, अर्थात् उहाँ नबीहरुको श्रृंखलालाई समाप्त गरी मुहर लगाउने वाला हुन्।

६-अल्-मुकफ्फी: जो आफ्नो पुर्खाहरुको पद चिन्हकोअनुसरण गर्छ, अर्थात् ईश्वरले उहाँलाई भूतपूर्व पैगम्बरहरूको पद चिह्नहरुको अनुसरण हेतु अवतरित गर्नु भयो।

७-नबीयुत्-तौबा: जसको द्वारा ईश्वरले समस्त धरती वासीहरूको लागि प्रायश्चित(तौबा)को ढोका खोल्नु भयो,र मानिसहरूको यति ठूलो मात्रामा प्रायश्चित स्वीकार गर्नुभयो जसको उदाहरण पाइदैन, तथा पैगम्बर मुहम्मद ﷺको अवस्था यस्तो थियो कि उहाँ मानिसहरू मध्ये सबै भन्दा धेरै प्रायश्चित र क्षमायाचना गरिने वाला थिए।

८-नबीय्युल-मलहमा:जुन ईश्वरका शत्रुहरूको विरुद्ध युद्ध गर्ने हेतु पठाइएका थिए जुन प्रकारको युद्ध(जिहाद) मुहम्मदﷺ र उहाँको समुदायले गरे, त्यस प्रकारको युद्ध कुनै पनि नबी र उहाँको समुदायले गरेनन् ,र महायुद्धहरु जुन हाम्रो नबी मुहम्मद को जीवनकालमा घटेका छन् त्यसको उदाहरण उहाँ भन्दा अघि पाइदैन।

९-नबीय्युर्रहमत: जसलाई ईश्वरले समस्त संसारवासीहरूको लागि दया (रहमत)बनाएर पठाएका थिए,अत: उहाँकै द्वारा ईश्वरले पृथ्वीमा बसेका समस्त मानवजाति माथि कृपा गरे, विश्वासीहरूले यसको एउटा ठूलो भाग

पाए, तथा अधर्मीहरु मध्ये अह्लेकिताब त्यसको छत्र-छांयामा बसे,र त्यसका सन्धि एवम् वचनको अंतर्गत जीवनयापन गरे।

१०-अल्-फातेह : जसको द्वारा ईश्वरले संकीर्ण हिदायतको ढोकाहरू पूर्ण रुपमा खोल्नु भयो,तथा उहाँको द्वारा अन्धो आंखा,बहिरो कान र बन्द भएको मुटुहरुलाई खोल्नु भयो, उहाँको हातबाट अधर्मीहरुको नगर माथि जीत दियो, उहाँको द्वारा नै स्वर्गको ढोका खुलिनेछ,तथा उहाँको द्वारा नै ईश्वरले लाभदायक ज्ञान एवम् सत्कर्म(नेक अमल)को ढोकाहरू खोलिनु भयो।

११-अल्-अमीन: यस नामको सबै भन्दा सर्वाधिक योग्य हाम्रो नबी मुहम्मद नै हुन्, उहाँ ईश्वरको धर्म एवम् आकाशवाणी (वह्य) को विश्वासपात्र(अमीन) हुन्, उहाँ आकाश र धरतीमा भएका समस्त वस्तुहरूको विश्वासपात्र हुन्, यसैले गर्दा कुरैशका अधर्मीहरुले रसूल हुनु भन्दा अघि उनीहरूले उहाँको नाम अमीन राखेका थिए।

१२-बशीर: जसले आज्ञापालन गर्यो उसलाई उसको पूण्य तथा पूण्यको शुभसूचना दिने र जसले अवज्ञा गर्यो उसलाई दंड र दंडको चेतावनी दिने वाला उहाँ नै हुन्।

१३-आदमको संतानको सरदार: पैगम्बर मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो:**"म प्रलयको दिन नबीहरुको सरदार हुनेछु तर यसमा अभिमान गर्ने कुनै कुरो छैन"।**

१४-अस्-सिराज,अल्-मुनीर: जुन नबलेको दीप तथा प्रकाश फैलाउने वाला हुन्, अति ज्वलनशील(वह्हाज) को विपरीत यसमा एक प्रकारको बाल्ने अर्थ पाइन्छ।

"संक्षिप्त रूपमा मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका गुणहरू"

उहाँ ईश्वरका भक्त हुन्, र भक्तिको अति विशिष्ट स्थानमा विराजमान छन्, किनभने उहाँ भक्तिको सबै मापदण्डमा पूर्ण रुपमा खरा उत्रिन्थे।

हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले आफ्नो बारेमा पूर्ण रुपमा जानकारी दिदैं भनेका थिए- "म मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम ईश्वरका भक्त र त्यसको संदेश्टा हुं,म यो चाहिँदैन कि तिमीहरु म लाई त्यो स्थान भन्दा माथि उठाउनुहोस् जहाँ ईश्वरले म लाई स्थापित गरेको छ।

उहाँको शारीरिक रचना होस्,अथवा आचरण व स्वभावको कुरा होस्, उहाँ हरेक आधारमा सर्वोत्तम पुरुष थिए, अल्लाहको भनाई छ: र हे नबी ! निश्चय नै तिमी नैतिकताको उच्च शिखरमा छौ।(क़लम:४)

र आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि"उहांको शिष्टाचार त्यही हुन, जुन कुरआनमा छ"। उहाँ त्यसै अनुसार कर्म गर्दै थिए,त्यसको सीमा कदापि पार गर्दैनथे, ईश्वरको प्रसन्नताले प्रसन्न र अप्रसन्नताले अप्रसन्न हुन्थे।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो: ईश्वरले म लाई आफ्नो घनिष्ठ मित्र (खलील) बनाएको छ, जसरी इब्राहीम अलैहिस्सलामलाई आफ्नो घनिष्ठ मित्र बनाएको थियो।

मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको शारीरिक रचना व गुणहरू

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको पवित्र शरीर: हज़रत अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम फूलको रंग जस्तै थिए, अर्थात् गोरो जसमा गुलाबी रङको मिश्रण हो, उहाँको पसिना मोती जस्तो थियो, उहाँ अगाडि तिर झुकेर हिंड्दै थिए,तथा मैले कुनै दीबाज(जुन रेशमको अति उत्तम एवम् उन्नत प्रकार हो) र हरीर(सामान्य रेशम)लाई छोएको छैन जुन मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको हत्केला भन्दा बढी कोमल होस्, न त मैले कुनै मुश्क वा अम्बरको सुगन्ध पाएं जुन हाम्रो नबीको शरीरको सुगन्ध भन्दा अधिक सुगन्धित होस्।

उहाँको कद काठी र हुलिया : बरा बिन आजिब रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मध्यम कदका थिए, उहाँको छाती फराकिलो थियो, उहाँको कपाल कानको बाली सम्म थियो, मैले उहाँलाई कदापि रातो लुगा लगाएको हेरेको छैन, उहाँ भन्दा सुन्दर मैले कुनै वस्तु हेरेको छैन।

उहाँको मुख आकृति: काब बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: जब मैले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सलाम गरें खुशीले उहाँको अनुहार चम्किलो थियो, खुशीको बेलामा एकदमै उहाँको अनुहार चम्किलो हुन्थ्यो , मानौं चन्द्रमाको एउटा टुक्रा हो,र हामीहरू उहाँको यस अवस्थालाई बुझी हाल्थे। र बरा रजियल्लाहो अन्हो सित सोधियो कि: के नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको मुख तरवार समान थियो? उहाँले भन्नुभयो: होइन,बरु चंद्रमा समान थियो।

उहाँको कपाल: अनस बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका हातहरु एकदम भरेका थिए, मैले उहाँको पछि कसैको हात हेरेको छैन,र उहाँको कपाल सीधा र लामो

थिए, घुम्रिएका थिएन, अर्थात् उहाँको कपाल सीधा थिए,जटाको समान व तेर्सो थिएन,नत्र एकदम सीधा थिए।

उहाँको आंखा: जाबिर बिन समुरा रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: उहाँको मुख फराकिलो (जलीअ) थियो,र आंखाको सेतो भागमा लालिमा थियो, र उहाँको हील थोरै मासु भएको र हलुको थियो।

उहाँको पसिना: अनस बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम हामीकहाँ आए र दिउँसो हामीकहाँ अलिकति सुत्नु भयो,अनि उहाँको शरीर सित पसिना निस्कन थाल्यो, मेरो आमा एउटा बोतल लिएर आइन्,तथा त्यो पसिनालाई जम्मा गर्न थालिन्, अर्थात् पसिनालाई बोतलमा एकत्र गर्न थालिन्,जब उहाँ निद्राबाट उठेर सोध्नु भयो:हे उम्मे सुलैमान !के गरी राख्नु भएछ?उनी जवाफ दिईन् कि हामी हजुरको पसिना इत्रमा हाल्छौ त्यसबाट त्यो झन सुगन्धित भई हाल्छ,तपाईको पसिनाको वासना सबैभन्दा बढी सुगन्धित छ।

नबूवतको मुहर: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको दुबै कांधको बीचमा नबूवतको मुहर लागेको थियो, जुन उहाँको शरीरमा कोठी(तिल) समान एकदमै स्पष्ट थियो।

जाबिर बिन समुरा रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:मैले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको कांध नजिकै परेवाको अंडा जस्तै नबूवतको मूहर छापेको देखें, जुन उहाँको शरीर सरह थियो।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको आचरण एवम् स्वभाव

उहाँका साथीहरुको उहाँको आदर-सम्मान गर्नु:अम्र बिन आस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: मेरो निकट नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम भन्दा अधिक प्रिय कोही पनि थिएनन्,न त मेरो दृष्टिमा उहाँ भन्दा बढी कसैको आदर थियो, उहाँको आदरको यो हाल थियो कि उहांलाई आंखा भरी हेर्न सक्दैनथे,यदि उहाँ म सित भन्नुहुन्थ्यो कि मेरो हुलिया बयान गर्नु,त्यो मेरो लागि असंभव थियो किनभने मैले उहाँलाई कहिले पनि नजर भरी हेरेको थिएन।

हुदैबियाको दिन उरवा बिन मसऊद शक्फीले कुरैशको समक्ष नबीको बारेमा व्यहोरा दिदै भनेका थिए"अल्लाहको कसम मैले कुनै राजा महाराजालाई हेरेको थिएन कि उसको जनता उसलाई यति आदर गर्छन् जति मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका साथीहरु उहाँको आदर-सम्मान गर्छन्, अल्लाहको कसम यदि उहाँ खकार्दै छन भने त्यो खकार उहाँको साथीहरु मध्ये कसैको हातमा खस्छ, जसलाई

उनीहरू आफ्नो अनुहार अथवा शरीरमा माड्दै छन्, जब उहाँ कुनै आदेश दिन्छन् उनीहरू अति शीघ्र त्यसको पालना गर्नको लागि दगुर्दै आउँछन्,जब उहाँ वुजू गर्छन् त्यो पानी लिनको लागि एक आपसमा मारामारी गर्छन्,जब उहाँ कुरा गर्छन् उनीहरु आफ्नो आवाज सानो पार्छन्, उहाँको आदर-सम्मानमा पूर्ण रुपमा उहाँको अनुहार लाई हेर्दैनन्।

अल्लाहको आदर: अब्दुल्लाह बिन शिख्खीर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: हामीहरूले भने,हजूर तपाई हामीहरुको सरदार हुनुहुन्छ,तब उहाँले भन्नुभयो: सरदार अल्लाह नै हो, हामीले भने, तपाई हामीहरू मध्ये सबैभन्दा उत्तम र महान हुनुहुन्छ, उहाँले भन्नुभयो : तिमीहरु आफ्नो कुराहरु भनौँ अथवा केही कुराहरु भनौं, सावधान रहनु होस् कि शैतानले तिमीहरुलाई आफ्नो फन्दामा न पारोस्।

वीरता:अली रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:जब घमासानको युद्ध हुन्थ्यो,र एक समूहको अर्को समूह सित भिडन्त हुन्थ्यो त्यो बेला हामी नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई आफ्नो ढाल बनाउंथे।

उहाँको ईश-भय र डर:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: अल्लाहको कसम,म तिमीहरु मध्ये सबैभन्दा बढी ईश्वर सित भयभीत हुनेवाला र त्यसको लागि सर्वाधिक ईश-भय वाला हुं।

आफ्नो घर परिवार प्रति उहाँको स्नेह प्रेम: तिमीहरुमा सबैभन्दा उत्तम पुरुष त्यो हो जो आफ्नो परिवार प्रति उत्तम होस्,र म आफ्नो परिवार प्रति तिमीहरु भन्दा सर्वाधिक उत्तम छु।

उहाँको लाज:अबु सईद खुदरी रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो घरमा बस्ने किशोरीहरु भन्दा बढी लजालु थिए,जब कुनै अप्रिय वस्तु हेर्दथे, हामी उहाँको शारीरिक प्रतिक्रिया द्वारा थाहा पाई हाल्थे।

उहाँको सरलता:आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि:जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई दुई वस्तु बीच चयन गर्ने अधिकार दिँदा खेरि उहाँ दुबै मध्ये सरलतम वस्तु जसमा पाप नहोस् को चयन गर्दथे, यदि त्यो सरलतम वस्तु पापमा आधारित भएको भए त्यसबाट सर्वाधिक बचने वाला थिए।

उहाँ आफ्नो लागि कसै सित प्रतिशोध अथवा बदला लिनु भएन: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: अल्लाहको क़सम उहाँ आफ्नो लागि कसै सित प्रतिशोध गर्नु भएन जब सम्म अल्लाहले तय गरेको सीमाहरूको उल्लंघन न होस् त्यस पछाडि उहाँ बदला लिन्थे।

उहाँ खानामा कहिले पनि दोष निकाल्नु भएन: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भनिन् कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले खानामा कहिल्यै पनि दोष निकाल्नु भएन,यदि खाना राम्रो लाग्थ्यो भने खान्थे नराम्रो लाग्थ्यो भने छाडिदिन्थे।

उहाँ उपहार स्वीकार गर्थे:आईशा रजियल्लाहो अन्हाले भनिन् कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमल उपहार स्वीकार गर्दै थिए,र त्यसको बदला पनि चुकांउदै थिए।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम दान(सदका) लिदैनथे: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको वंशज एवम् कुल(खानदान)का मानिसहरू दान खांदैनन्।

नबीको विनम्रता: उक़्बा बिन आमिर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको सामु एउटा मान्छे ल्याइएको थियो,ऊ सित उहाँले कुरा गर्न थाले, डरले गर्दा ऊ कांप्न थाल्यो,तब मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले ऊ सित भने: शांत हुनुहोस्,म कुनै राजा होइन, म एक महिलाको पुत्र हुं,जुन घाममा सुकाएको मासु खान्छ।

आफ्नो परिवारको सहायता गर्नु: असवद बिन यज़ीद भन्दै छन कि: मैले आईशा रजि यल्लाहो अन्हा सित प्रश्न गरे:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो घरमा के गर्दै थिए? तब उहाँले बताउनुभयो कि: उहाँ आफ्नो घर वालाको काममा साथ दिन्थे,जब नमाजको बेला हुन्थ्यो नमाजको लागि निस्कन्थे।

अज्ञानीहरुबाट टाढा रहनु:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: के तिमीहरुलाई आश्चर्य हुन्छ कि कसरी अल्लाहले म लाई क़ुरैशक़ो गालीबाट टाढा गरिदिए? उनीहरू कुनै निंदनीय मानिसलाई गाली गर्थे,तथा कुनै निन्दनीय मानिसलाई धिक्कार्दै थिए,म त प्रशंसनीय एवं सराहनीय मुहम्मद हुं।

उहाँको सत्यता: अब्दुल्लाह बिन मसऊद रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले म सित बयान गर्नु भयो कि उहाँ साँचो (सादिक) थिए र उहाँको सत्यता सर्वविदित थियो।

आफ्नो सेवकहरुको साथ उहाँको व्यवहार:अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: मैले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको दस साल सम्म सेवा गरें, अल्लाहको कसम, उहाँले कहिल्यै म लाई उफ पनि भन्नु भएन,र जुन काम मैले गरे केही पनि भन्नु भएन कि तिमीले किन यस्तो गर्यो, र जुन काम मैले गरेको थिएन त्यसको बारेमा कहिले पनि भन्नु भएन कि तिमीले किन यो काम गरेनौँ।

आफ्नो साथीहरुको मांझमा आफुलाई विषेश स्थान दिदैंनथे,र उहाँको मुटु धैरे उदार थियो:अनस बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: हामीहरू मस्जिदमा बसेका थिएं, एक्कासि एक जना ऊंट माथि सवार भई आए र ऊंटलाई मस्जिदमा बसाए र त्यसलाई बांधे पछि सोध्नु भयो: तिमीहरुमा मुहम्मद को हुन्? जबकि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम हामीहरूको बीचमा टेक लगाएर बसेका थिए ,वहाँ भन्दै छन: हामीहरूले भने: यो जुन गोरो मान्छे टेक लगाएर बसेका छन् तब उस व्यक्तिले उहाँ सित भन्यो :हे अब्दुल मुत्तलिबको पुत्र,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि मैले तिम्रो जवाफ दिईसकें (अब अगाडि भन्ने)उस व्यक्तिले भन्यो:हे मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम म तपाई सित केही कुरा सोध्ने छु,तथा यसमा कठोरतालाई प्रयोगमा ल्याउछु,अत: तपाई आफ्नो मुटुमा मेरो प्रति नराम्रो धारणा नराख्नु होला,तब रसूल मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो:जो पनि सोध्न चाहनु हुन्छ भने सोध्नुहोस्,त्यो व्यक्तिले भन्यो:म तपाईंलाई तपाईंको पालनहार र तपाईं भन्दा अघिका मानिसहरूको पालनहारको क़सम दिन्छु,के अल्लाहले तपाईंलाई समस्त संसारको मानव जातिको लागि संदेष्टा(रसूल)बनाएर पठाएको छ? उहाँले भन्नुभयो:हां एकदम,तब उसले भन्यो:म तपाईंलाई अल्लाहको क़सम दिएर सोध्दै छु,के अल्लाहले तपाईंलाई यो आदेश दिएको छ कि हामी पाँच बखत नमाज पढुन्? उहाँले भन्नुभयो:हां एकदमै, फेरि त्यसले भन्यो कि: के अल्लाहले तपाईंलाई सालको यस महिनाको व्रत राख्न आदेश दिएको छ? उहाँले भन्नुभयो,हा एकदमै, पुनः त्यो व्यक्तिले सोध्यो,म तपाईंलाई अल्लाहको कसम दिएर सोध्दै छु कि:के अल्लाहले तपाईंलाई यो आदेश दिएको छ कि दान(जक़ात) हाम्रो धनीहरु सित लिएर हाम्रो निर्धनहरुमा बांडफांड गरियोस्? उहाँले भन्नुभयो:हां एकदमै,तब उस व्यक्तिले भन्यो: तपाई जुन लिएर आउनु भएको छ म त्यस माथि ईमान ल्याउदै छु,म आफ्नो समुदायको प्रतिनिधि हुँ,म बनू साद बिन बकरका भाई जिमाम बिन सालिबा हुं।

नबीको खानपान: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका परिवारले कहिले पनि पेटभरि दुई दिन निरन्तर जौ को रोटी खानु भएन, यहाँ सम्म कि उहाँको देहान्त भई हाल्यो।

साँसारिक मोह मायाबाट दूरी:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि: मलाई यो कुरा राम्रो लाग्दैन कि म सित उहुद हिमाल सरह सुन होस् र त्यो माथि तिन दिन बिताई सके पछि म सँग एउटा

दिरहम पनि बाकि रहोस यदि कर्जाको लागि बाकि रह्ये भने अर्कै कुरा हो। तर म भन्ने छु कि अल्लाहको दासहरुका लागि यस प्रकार,यस प्रकार र यस प्रकार।

उहाँले कहिले पनि गाली गर्नु भएन:आइशा रजिअल्लाहु अन्हा भन्दै छिन् कि: रसुलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम न त अश्लील थिए न गाली गर्ने वाला थिए, न त हाट बाजारमा हु हल्ला गर्थे, उहाँ दुष्टताको बदला दुष्टताले लिदैंनथे,बरु उहाँ क्षमा, नदेखेको व माफ गरिदिने वाला थिए।

उहाँले कहिले पनि कुनै अन्य महिलाको हाथ स्पर्श गर्नु भएन: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: रसूल मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले कुनै अजनबी महिलाको हात स्पर्श गर्नु भएन।

उहाँको निर्धनता र जीवनयापन:उमर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: म नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको निकट आएं र उहाँ एउटा गुन्द्रीमा सुतेका थिए,म बसी हालें, उहाँले आफ्नो लुंगी समेटेर राख्नु भयो,र उहाँ संग त्यो बाहेक कुनै अर्को लुगा थिएन, सुताईले गर्दा गुन्द्रीको निशान उहाँको पीठमा आएको थियो,मेरो दृष्टि उहाँको घरमा आवश्यक सामग्रीहरू माथि पर्यो तब मैले हेरें कि एक हत्केला भर लगभग एक शा जौ र त्यसै बराबरको कीकर(बबूलको फल)घरको एक कुनामा राखिएको थियो,र माथि बाट एउटा छ मश्क़ीजा(पशुको छालाको झोला) झुन्डिएको थियो.......उनी भन्दै छन् कि यो दृश्य हेरेर मेरो आँखामा आंसु आइ हाले,तब रसूलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले सोध्नु भयो: हे ख़त्ताबको पुत्र, तिमीलाई कुन वस्तुले रुवाउंछ? मैले भने:हे अल्लाहको पैगम्बर,म किन न रोउं,कि यस गुन्द्रीले तपाईको पिठ्युँमा आफ्नो चिन्ह छाडी दियो,र तपाईंको जुन खजाना छ त्यो त म हेरी राखेछु,र क़ैसर व क़िसरा(रोम व फारिसका मानिसहरू) हरियो बगैंचा र नदीहरूको माझमा जीवन व्यतीत गरिरहेका छन्,र तपाईं अल्लाहको संदेष्टा र त्यसको सबैभन्दा उत्तम भक्त हुनुहुन्छ, तपाईको खजानाको यो अवस्था छ? उहाँले भन्नुभयो:हे ख़त्ताबको पुत्र! के तिमीलाई यो मन पर्दैन कि उनीहरूको लागि दुनिया होस्,र हाम्रो लागि आखिरत होस्,? मैले भने,किन नहोस्।

प्रथम परीक्षा

प्रश्न संख्या-१ सत्य र असत्य छुट्याउनुहोस्।

- लोक एवम् प्रलोकमा मानिसको सौभाग्य नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको मार्ग अनुसरण गर्नुमा ☐।
- रसूल आफ्नो कौमका मानिसहरू बीच पठाइन्थे।☐
- उहाँको सबैभन्दा पूर्ण विवरण स्वयं उहाँले दिनुभयो कि:म अल्लाहको भक्त र उसको रसूल हुं।☐
- हरीर र दीबाज(रेशमका प्रकारहरू) नबीको हत्केला भन्दा बढी कोमल छन्। ☐
- अल्लाहले आफ्नो नबीको शिष्टाचार तथा आचरण व स्वाभाव अति उच्च कोटिको बनाएका छन, उहाँको ज्ञान, प्रधानता जसमा लोक एवम् प्रलोकमा सफलता, सौभाग्य एवम् मुक्ति छ, सबै यस प्रकार दिइएको छ उहाँ भन्दा अघि कसैलाई दिइएको छैन।☐
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उम्मी(यस्तो मानिस जुन पढ्न र लेख्न नजानोस) थिए, उहाँलाई न पढ्न आउथ्यो न लेख्न आउथ्यो,र उहाँलाई सिकाउने कुनै मानिस थिएन☐

प्रश्न संख्या-२ सही उत्तर छनौट गर्नुहोस्।

- सबै धरतीवासीहरुमा उच्च कुलको हुन्: क) युनुस बिन मत्ता, ☐ ख) मुहम्मद बिन अब्दुल्लाह☐
- उहाँको नाम: क)सबै विशेषताहरू छन्, ☐ ख) यो मात्र नाम हुन्,जुन परिचय अवगत गराउंछन,☐ ग) यस्तो नामहरूको यौगिकले बनेको छन् जसले उहाँको पूर्णता र प्रसंशालाई अनिवार्य गर्छन्,☐ घ) समस्त ,☐ ड़) मात्र पहिलो र तेस्रो☐
- उहाँको आचरण मानौँ कुरआन नै थियो अर्थात्: क) त्यसैको प्रशंसाले प्रसन्न हुन्थे,☐ ख) त्यसैको अप्रसन्नताले अप्रसन्न हुन्थे☐ (ग) सबै।☐
- खलीलुल्लाह हुन(क)इब्राहीम अलैहिस्सलाम☐ ख) मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम☐

(ग) सबै। ☐

- रसुलुल्लाह फुल रंग हुनुहुन्थ्यो अर्थात्: (क) गहुँको रंग☐ (ख)गोरो☐ (ग) अत्यन्त गोरो☐
- सर्वाधिक सुगन्धित सुगन्ध: (क) मुस्क ☐ (ख) हाम्रो नबीको पसिना☐

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मरबूअ थिए: (क) मध्यम कद- काठीका थिए, ☐ (ख) लामो कदका थिए। ☐
- उहाँको नबूवतको छाप: (क) दुबै कांधको बीच थियो ☐ (ख) उहाँको शरीर समान थियो, ☐

ग) परेवाको फुल समान थियो, (घ) उल्लेखित सबै। ☐

प्रश्न संख्या- ३ सही तथ्यको तल सहीको चिन्ह लगाउनुहोस्।

अल्लाहले रोज्यो:	कुरैशबाट	इस्माईल	बनू हाशिमबाट	किनाना
किनानाको....संतान मध्ये	☐	☐	☐	☐
कुरैशबाट	☐	☐	☐	☐
बनू हाशिमबाट	☐	☐	☐	☐
आफ्नो नबीलाई	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या-४ सही तथ्यको तल सहीको चिन्ह लगाउनुहोस्।

उहाँको वंशावली:

	नबीको नाम:	बुवाको नाम:	बाजेको नाम:	बाजेको बुवाको नाम:	बाजेको बाजेको नाम
• हाशिम	☐	☐	☐	☐	☐
• अब्दुल मुत्तलिब	☐	☐	☐	☐	☐
• अब्दुल्लाह	☐	☐	☐	☐	☐
• मुहम्मद	☐	☐	☐	☐	☐
• इस्माईल	☐	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या -५ नामको व्याख्या सित जोडा मिलाउनुहोस्।

	मुहम्मद	अहमद	अल्-आक़िब	अस्-सिराज
• अल्लाहको सर्वाधिक प्रशंसा गरिने वाला	☐	☐	☐	☐
• जुन विना बाल्दै प्रकाशित हुन्छ	☐	☐	☐	☐
• अत्यधिक गुणहरू ले सुसज्जित	☐	☐	☐	☐
• उहाँ पछि कुनै नबी छैनन् या उहाँ छाप हुन्	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या-६सही तथ्य सित जोडा मिलाउनुहोस्।

नबी। डरने वाला थिए, आचरण एवम् कद काठी वाला, जीवनयापनको आधारमा, गन्धको आधारमा, हातको आधारमा

• मान्छेहरूमा सर्वोत्तम थिए	☐	☐	☐	☐	☐
• सर्वाधिक कोमल	☐	☐	☐	☐	☐
• सर्वाधिक सुगन्धित	☐	☐	☐	☐	☐
• सबैभन्दा उत्तम	☐	☐	☐	☐	☐
• सर्वाधिक	☐	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या-७ ,सही तथ्य सित जोडा मिलाउनुहोस्।

नबी	अल्लाहको लागि,	खानालाई,	आफ्नो लागि,	दानको,	उपहारको,
• बदला लिदैन्थे	☐	☐	☐	☐	☐
• बदला लिन्थे	☐	☐	☐	☐	☐
• कहिल्यै दोष निकाल्नु भएन	☐	☐	☐	☐	☐
• स्वीकार गर्थे, बदला पनि दिन्थे	☐	☐	☐	☐	☐
• स्वीकार गर्दैनथ	☐	☐	☐	☐	☐

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको सीरत व जीवनी

उहाँको वस्त्र धारण गर्ने र खानपानको तरिका:

उहाँको प्रिय रंग: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम को सबैभन्दा प्रिय रंग सेतो थियो र उहाँले भन्नु भयो यो तिमीहरुको रंग मध्ये सर्बश्रेष्ठ रंग हो अत:यसलाई लगाउने गरौ र आफ्नो मृतकहरुलाई यसैमा दाह संस्कार (दफन)गरौ।

उहाँको लुगा: जुन लुगा उपलब्ध हुन्थ्यो , त्यसैलाई धारण गर्थे , कहिले ऊन , कहिले कपास (काटन)र कहिले लेनिन लुगा लगाउँथे। लुगा लगाउँदा खेरी दायाँ तिर बाट लगाउन शुरु गर्थे।

सन्तुलित लुगा लगाउने:केहि नेक पूर्वजहरू (सलफ़) को भनाई छ कि : मानिसहरू दुई प्रकारका प्रसिद्धिका वस्त्रलाई अप्रिय(मकरुह)बुझ्थें: १-सबै भन्दा सर्वोत्तम लुगालाई,२-सबैभन्दा खराब लुगालाई,र अब्दुल्लाह बिन उमर रजियल्लाहो अन्होमाको हदिस हो: "जसले प्रसिद्धि भएको वस्त्र धारण गर्यो उसलाई अल्लाहले क़यामतको दिन अपमानजनक लुगा लगाउने छ। फेरि त्यसमा आगो लगाइनेछ." किनभने यसको धारण उसले अहंकार ,गर्व एवम् अभिमान को लागि गरेको थियो, अल्लाहले त्यसको सोचको विपरीत दण्ड दियो,यसै प्रकार अर्को हदिस पनि अब्दुल्लाह बिन उमर रजियल्लाहो अन्होमा बयान गर्छन् कि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि: जस्ले आफ्नो लुगा माथि घमण्ड गरेर लतार्दै हिडछ ,कियामतको दिन त्यसलाई अल्लाहले कृपाको दृष्टिले हेर्दैन ।

उहाँको भोजन : जुन उहाँ समक्ष प्रस्तुत हुन्थ्यो त्यसलाई आनाकानी गरी फर्काउँदैन्थे, र जुन उपलब्ध थिएन त्यसको लागि कष्ट गर्दैन्थे,र जहिले पनि उहाँको सामु कुनै पनि पवित्र खाना राखिन्थ्यो ,उहाँले खानु भयो र यस्तो खाना जसलाई उहाँले मन पराउदैन्थे, अवैध नभनीकन छाडिदिन्थे, आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि:"नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले कहिल्यै पनि दोष निकाल्नु भएन,यदि चाहना हुन्थ्यो भने खान्थे, अन्यथा छाडिदिन्थे"। जस्तै उहाँले गोही खानु भएन किनभने यो त्यहाँ पाइँदैनथ्यो।

नबी खाना खाने तरिका:

- अधिकतम् उहाँको खाना दस्तरखानमा राखी पृथ्वी माथि राखिन्थ्यो।
- उहाँ तीन औलाहरु द्वारा खाना खान्थे।
- उहाँ टेक लगाएर खाना खादैन्थे।
- खानाको आरम्भ गर्दा ईश्वरलाई याद गर्थे र अन्तमा उसको प्रशंसा गर्थे।
- खाना सेवन गरेपछि आफ्नो औलाहरु चाट्दै थिए।

उहाँको पानी पिउने तरिका: •अधिकतर उहाँ बसेर पानी खाने गर्दथे,बरू उभिएर पानी खानेहरूलाई फटकारेका छन तथा उभिएर पानी खान त्यो बेला वैध छ जब कुनै विवशता होस जस कारण बसाईमा असुविधा होस्।

• जब उहाँ पानी खान्थे,खाए पछि उसलाई दिन्थे जो उहाँको दायाँ तिर हुन्थे यद्यपि उहाँको बायाँ तिर ठुला ठुला मानिसहरू किन न बसेका थिए।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको शादी विवाह एवम् वैवाहिक जीवनयापन

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: तिमीहरुको संसारमा म लाई दुई वटा वस्तुहरू सर्वाधिक प्रिय छन: महिलाहरु र सुगन्ध,तथा मेरो आँखाको चिसोपना नमाजमा छ।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले आफ्नो सबै पत्नीहरू संग रात बिताउंथे,घर तथा दैनिक जीवनयापनको खर्चमा समानताको ख्याल राख्ने गर्थे।

• आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन्: जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम यात्राको इरादा गर्थे,तब आफ्नो पत्नीहरूको बीचमा गोला प्रथाबाट नाम निकाल्ने गर्थे,जसको नाम आउंथ्यो उनी उहाँको साथमा यात्रामा जाँदै थिइन्, अरु जनाको लागि आपत्तिको कुनै बाटो छाड्दैन्थे।

• आफ्नो पत्नीहरूको संग उहाँको बानी यो थियो कि उनीहरू सित राम्रो व्यवहार गर्थे र शिष्टाचारको ख्याल राख्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आईशा रजियल्लाहो अन्हाको पछि पछि त्यहाँ जांदै थिए, जहाँ उनी अन्सारकी बालिकाहरू संग खेल्दै थिईन, यस्तो कुरा जुन उहाँले माग्दै थिइन यदि शरीयतको दृष्टिले वर्जित (हराम) हुँदैन्थ्यो भने त्यो इच्छालाई पूरा गर्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उहाँको काखमा सिर राखी कुरआनको पाठ गर्दै थिए र कहिलेकाहीँ उनी महिनावारी चक्रमा हुँदै थिईन्।

• जब उनी महिनावारीमा हुदै थिईन् तब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उनीलाई लुंगी लगाउने आदेश दिन्थे, फेरि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उहाँको संग आलिंगन गर्दै थिए।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम व्रतको अवस्थामा आफ्नो पत्नीहरूलाई चुम्बन गर्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको आफ्नो परिवार प्रति कृपा र दयालुताको यो हाल थियो कि उहाँ उनीहरुलाई खेल्न दिन्थे,तथा दुई पटक उहाँले उनी संग दौड प्रतियोगितामा भाग लिनु भएको थियो र एक पटक घरबाट बाहिर निस्कनुमा उनी संग प्रतिस्पर्धा पनि गर्नुभयो।

• जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम यात्राबाट फर्केर आउँदै थिए रात्रिमा आफ्नो परिवारका ढोका ढकढक्याउदैन्थिए र अरुलाई यस्तो गर्नबाट रोक्थे।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको सुत्ने जाग्ने तरिका

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सुत्नको लागि ओछ्यानमा आँउथे तब यो दुआ पढ्ने गर्थे:अल्लाहुम्मा बिस्मिका अमूतु व अह्या,(अर्थात् हे अल्लाह म तिम्रो नामले जिउँदै र मर्दै छु) र हरेक रात जब आफ्नो ओछ्यानमा आँउथे तब आफ्नो हत्केलाहरुलाई मिलाउदै थिए, त्यसपश्चात त्यसमा फुक्दै थिए,र यो सुरतहरू पढ्दै थिए: قل هو الله احد र قل اعوذ برب الفلق र قل اعوذ برب الناس अर्थात् (सूरह इख्लास,सूरह फ़लक र सूरह नास) फेरि जहाँ सम्म उहाँको हात पुग्थ्यो आफ्नो शरीर माथि, आफ्नो टाउको, मुख तथा शरीरको अगाडि भाग देखि आरम्भ गर्थे,र यसरी उहाँ तीन पटक गर्दै थिए,र जब उहाँ सुत्ने निश्चय गर्थे तब आफ्नो दायाँ हात आफ्नो गाला मुनि राख्थे,र यो दुआ पढदै थिए:(अल्लाहुम्मा क़िनी अज़ाबका यौमा तबअसु इबादका) अर्थात् हे अल्लाह जुन दिन आफ्नो मानवजातिलाई दोश्रो पटक जीवित गरी उठाउनु हुन्छ, त्यो दिन म लाई आफ्नो दंडले बचाउनु होला। निद्रा पश्चात उठेपछि यो दुइ पढ्ने

गर्थे:(अल्हमदुलिल्ला हिल्लज़ी अह्याना बादा मा अमातना व इलैहिन्नुशूर) अर्थात् सबै प्रकारका प्रशंसाहरु उस ईश्वरको लागि छन जसले हामीलाई मृत्यु पश्चात पुनः जीवित गर्यो र अंतमा हामी त्यसैको तर्फ फर्केर जानेछौं।

त्यसपछाडि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मिसवाक गर्ने गर्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम रातिको प्रथम भागमा सुत्दै थिए, अन्तिम भागमा उठेर नमाज पढ्ने गर्थे,र कहिलेकाहीँ मुसलमानहरूको फाइदा व भलाइ हेतु रातिको प्रथम भागमा पनि जाग्ने गर्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको आँखा सुत्थ्यो तर मुटु जागी रहन्थ्यो।

• जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सुत्ने गर्थे तब कोही उहाँलाई जगाउदैन्थे, यहाँ सम्म उहाँ स्वयं जागी हाल्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको निद्रा सबैभन्दा संतुलित निद्रा हुन्थ्यो,यस प्रकार निद्रा लिनु सर्वाधिक लाभदायक हुन्छ।

अर्को संग नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको व्यवहार

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम हाँस्य-विनोद गर्दै थिए, हाँस्य-विनोदमा पनि सत्य कुरा भन्दै थिए।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सांकेतिक शब्दको (तौरिया) प्रयोग गर्थे र त्यसमा पनि साँचो कुरा नै भन्ने गर्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम परामर्श लिने दिने गर्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम विरामीहरुको अवस्था बुझ्नको लागि जाँदै थिए, अन्त्येष्टि (जनाजा) मा उपस्थित हुन्थे, निम्तो स्वीकार गर्थे,विधवाहरू, निर्धन र दुर्बलको आवश्यकताहरूको पूर्तिको लागि सदैव तत्पर रहन्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो प्रशंसामा भनिएको कविताहरूको सुन्दै थिए,र त्यसमा उपहार दिन्थे, उहाँको जति प्रशंसा र सराहना गरिएको छ त्यो सबै उहाँमा विद्यमान गुणहरूको एउटा अंश मात्र

हो,तर उहाँ बाहेक अरु जनाको जुन प्रशंसा गरिन्छ त्यसमा अधिकतम झूटको मिसावट भएको पाइएको छ।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो जुत्ताको तुना आँफै बाँध्दै थिए, आफ्नो लुगामा प्याच आफ्नो हातले लगाउँदै थिए, आफ्नो डुडिलो (इनारबाट पानी निकाल्ने भाडा) को मर्मतसम्भार आफैं गर्दै थिए,दुध दुह्दै थिए, आफ्नो लुगाबाट जुम्रा निकाल्दै थिए, स्वयं आफ्नो र आफ्नो साथीहरु(सहाबा)को सेवा गर्दै थिए,र मस्जिद निर्माण कार्यमा सहाबा रजियल्लाहो अन्हुमको संग इट्टा ढुवानी गर्दै थिए।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम कहिलेकाहीं भोकले गर्दा आफ्नो पेट माथि ढुंगा बाँध्ने गर्थे,र कहिलेकाहीँ पेट भरी खाना पाई हाल्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम अतिथि सत्कार गर्थे र पाहुना पनि बन्थे।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले आफ्नो टाउकोको बीचमा, खुट्टाको माथिल्लो भाग,कण्ठको नसा(ग्रीवा सिरा), घाँटीको माथिल्लो भाग (स्कंध) मा पछना(सींगी) लगाउनु भयो।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले अर्काको उपचार गर्नु भयो, आगोले दागेर उपचार गर्नु भयो तर आफ्नो उपचार कसै सित आगोले गराउनु भएन, उहाँले अर्काको झारफुक गर्नु भयो तर आफ्नो लागि कसै सित झारफुक गराउनु भएन,र विरामीहरुलाई कष्ट दिने वस्तुहरूवाट जोगाउनु हुन्थ्यो।

• व्यवहारिक रुपमा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सर्वोत्तम पुरुष थिए,जब उहाँ कसै सित ऋण लिन्थे त्यसलाई राम्रो सित फिर्ता पनि गर्थे।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको हिड्ने तरिका

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सबैभन्दा तेज, उत्तम र संतुलित चालमा हिड्दै थिए।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो साथीहरु (सहाबा) मा सबैभन्दा तेज हिड्ने गर्थे, यहाँ सम्म कि उहाँको साथमा हिड्ने हेतु अरु जनालाई धेरै मिहिनेत गर्नुपर्थ्यो।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम कहिले नांगै र कहिलेकाहीँ जुत्ता लगाएर हिड्थे।

• सहाबा रजियल्लाहो अन्हुम उहाँको अगाडि र पछाडि हिंड्दै थिए।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम कहिले एक्लै र कहिलेकाहीँ सहाबाहरूको साथ समुहमा हिड्दै थिए।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको ईश्वरलाई याद गर्ने तरिका

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सबैभन्दा बढी अल्लाहलाई याद र ज़िक्र गरिने वाला थिए,बरू उहाँको समस्त वार्तालाप नै जिक्रमा आधारित हुन्थ्यो।

• निद्राबाट उठेर अल्लाहको ज़िक्र गर्दै थिए,नमाज शुरु गर्दा, घरबाट निस्किंदा, मस्जिदमा प्रवेश गर्दा,बिहान-बेलुका, लुगा लगाउँदा,घरमा प्रवेश गर्दा, शौचालयमा जाने बेला,वुजू भन्दा अघि र पछि,अज़ान सुनेपछि, चन्द्रमा हेर्ने समय,खाना खानु भन्दा अघि र पछि र छींक आउने बेला...... हरबखत नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम अल्लाहको स्मरण गर्दै थिए।

प्राकृतिक सुन्नतहरू र त्यस सम्बन्धि वस्तुहरू

सुन्नतको गणना: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: दस वस्तुहरु प्राकृति (फितरत) मध्येका हुन्: “जुंगा काट्नु,दाढी बढाउनु,मिसवाक गर्नु,नाकमा पानी हाल्नु,नङ काट्नु,औँलाहरुको जोर्नी धुनु,काखीको कपाल उखेल्नु,जघनको कपाल काट्ने,मूत्र विसर्जन पछि जलको उपयोग गर्ने”र(दसौँ कुरा उहाँ विर्सनु भयो)।

देब्रेलाई रुचाउने: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम जुत्ता लगाउनु, कपाल कोर्नु, पवित्रता प्राप्त गर्नु, कुनै वस्तु लिने र दिनेमा दायाँ हातको प्रयोगमा रुचाउनु हुन्थ्यो।खाना खाँदा र पवित्रता प्राप्त गर्दा उहाँ दाहिना हातबाट प्रारम्भ गर्दै थिए तथा शौचालय र यो समान अरु फोहर वस्तुलाई सफा गर्दा बायाँ हातको प्रयोग गर्दै थिए।

टाउको मुण्डन: टाउकोको मुण्डनमा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम को तरिका यो थियो कि उहाँ पूर्ण मुण्डन गर्थे या पूरा छाडिदिन्थे।

मिसवाक(दांतुन):दातुन गर्नु नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई धेरै मन पर्थ्यो, व्रतको या विना व्रतको अवस्थामा हरेक स्थितिमा मिसवाक गर्दै थिए, निद्रा पश्चात उठेपछि,वुजु पश्चात,नमाजको बेला र घरमा प्रवेशको समय मिसवाक गर्दै थिए,र उहाँ पीलूको मिसवाक गर्दै थिए।

सुगन्ध: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सुगन्ध अत्यन्त प्रिय थियो र उहाँले त्यसको अत्याधिक प्रयोग गर्दै थिए।

जुंगा र दाढ़ी: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: बहुदेववादीहरू(मुश्रिकीन)को विरोध गरौं, दाढी बढाऔं र जुंगा सानो पारौं।

त्यसको समय सीमा: अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: रसूल मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले हामीहरूको लागि जुंगा र नङ काटिने समय सीमा चालीस दिन तय गरेका थिए कि हामीहरू यसलाई त्यो भन्दा बढी दिन सम्म न छोडौं।

नबी ﷺ को कुराकानी,हाँसो,विलाप र भाषणको तरिका

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको कुराकानी:

• आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि:नबी ﷺ तिमीहरु सरह छिटो छिटो कुरा गर्दैन्थे, बरु उहाँ एकदम स्पष्ट रूपमा कुरा गर्दै थिए, जसलाई त्यस सभामा बसेको मानिसले याद गर्न सक्थ्यो।

• नबी ﷺआफ्नो कुरा अधिकतम तीन पटक दोहराउँदै थिए,ताकि कुरा राम्रो सित बुझ्न सकियोस्, र जब उहाँ सलाम गर्थे तीन पटक सलाम गर्थे।

• आवश्यकता विना उहाँ कुरा गर्दैन्थे,र जब कुरा गर्थे तब कम कुरामा अनेकौं अर्थ लुकेका हुन्थे।

• जस सित उहाँको सम्बन्ध थिएन उनी सित कुरा गर्दैन्थे,र त्यही कुरा गर्थे जसमा पूण्य पाउने आशा होस्।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम न त अश्लील थिए,न गाली गर्ने वाला थिए र न त कोलाहलमय थिए।

उहाँको हांसो: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको समस्त हांसो मुस्कान नै थियो, उहाँको हाँसोको अन्तिम सीमा यो हुन्थ्यो कि हाँस्दा खेरि उहाँको मोलर (दाढ)का दाँतहरु प्रकट हुन्थे।

नबीﷺको विलाप: •नबी ﷺश्वास फेरेर र ठूलो स्वरमा रुदैंन्थे, परन्तु उहाँको आँखामा आँसु आई हाल्थे यहाँ सम्म कि त्यो बाहिर निस्कन्थे र उहाँको सिनाबाट ठूलो स्वरको आवाज़ सुनिन्थ्यो।

• नबी ﷺको विलाप कहिले मृतक माथि दया हेतु हुन्थ्यो त कहिले आफ्नो उम्मत माथि भय एवम् ममताको कारण हुन्थ्यो, र कहिले ईश-भय तथा कुरआनको सुनाइले गर्दा हुन्थ्यो।

नबीﷺको भाषण शैली: • नबीﷺले भुँई,मंच तथा ऊँट र ऊँटनी माथि चढेर भाषण दिन्थे।

• जाबिर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: जब नबी ﷺभाषण दिन्थे तब उहाँको आँखा रातो भई हाल्थे,आवाज़ चर्को स्वरमा निस्कन्थ्यो,र रिस बढ्दै जान्थ्यो र यस्तो प्रतीत हुन्थ्यो मानौ कुनै सेना सित डराउंदै छन।

• नबी ﷺजहिले पनि भाषण दिन्थे त्यसको आरम्भ अल्लाहको प्रशंसा र सराहना द्वारा गर्दै थिए।

• नबी ﷺकुनै पनि समय भाषण दिदैं थिए जब हेर्थे कि मानव जातिको आवश्यकता र हित त्यसैमा निहित छ।

दोश्रो परीक्षा

प्रश्न संख्या-१ सही र गलत तथ्य छुट्याउनुहोस्।

• नबी ﷺ लुगा लगाउँदा दांयातिर बाट आरम्भ गर्थे। ☐

• नबी ﷺको अधिकतर खाना भूमि माथि दसतर्खान बिछाएर राखिन्थ्यो र यही उहाँको दसतर्खान (खाना खाने तालिका) हुन्थ्यो। ☐

• जब ﷺयात्राबाट फर्केर आउँदै थिए रातिको बेलामा आफ्नो घरको ढोका ढकढक्याउदैन्थिए, र अरुलाई पनि यस्तो गर्नबाट रोक्थे। ☐

• कहिलेकाहीँ भोकले गर्दा आफ्नो पेट माथि ढुंगा बाँध्ने गर्थे र कहिलेकाहीँ पेट भरी खाना पाईहाल्थे। ☐

• नबी ﷺले उपचार गर्नु भयो,आगोले दाग्नुभयो तर आफुलाई आगोबाट दाग्न कसैलाई भन्नुभएन, उहाँले झारफुक गर्नु भयो परन्तु आफ्नो लागि झारफुक गर्न कसैलाई भन्नुभएन। ☐

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले यस्तो कहिले पनि गर्नु भएन जसरी आज भोलि भ्रमित र शंकाग्रस्त मानिसहरु गर्छन्, जस्तैः गुप्तांग माथि हात फेर्ने,खोक्नु, कुद्नु, नसा समात्नु, सिँढी चढ्नु, मुत्रनलीमा कपास हाल्नु,त्यो माथि पानी हाल्नु,समय समयमा त्यसलाई चेक गर्नु,र यो जस्ता अरु नूतन कार्यहरू शंका ग्रस्त मानिसहरुले प्रचलनमा ल्याएका छ। ☐

• नबी ﷺसरल एवम् सीधा दीन दिएर पठाइएका थिए, जुन दुई वस्तुको विलोम(उल्टो)छः बहुदेववाद(शिर्क)र वैध(हलाल)लाई अवैध(हराम) बनाउने ☐

• नबी ﷺका सात संतान छनःचार पुत्री र तीन पुत्र ☐

• नबी ﷺका सबै संतानहरु खदीजा रजियल्लाहो अन्हा द्वारा नै छन,उनी बाहेक उहाँको कुनै संतान कोहीबाट छैनन्। ☐

• नबीﷺका सबै संतानहरुको मृत्यु उहाँ भन्दा अघि भएको छ।

• यसमा कुनै विवाद छैन कि नबीﷺनौ पत्नीहरू छाडेर प्रलोक प्रस्थान गरेका थिए:आईशा,हफ्सा,ज़ैनब बिन्ते जहश़,उम्मे सलमा,सफीय्या, उम्मे ह़बीबा,मैमूना,सौदा,जुवैरिया रजियल्लाहो अन्हुन्ना।

• खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको लागि अल्लाहले जिब्रील अलैहिस्सलाम द्वारा सलाम पठाएका थिए,यो यस्तो विशेषता हो जुन उनी बाहेक अरुलाई प्राप्त भएन।

प्रश्न संख्या-२ सत्य कथन छनौट गर्नुहोस-

• नबीﷺको प्रिय रङ .... (क)सेतो (ख)कालो (ग)जे पनि रङ प्रिय थियो

• नबीﷺको वस्त्र हुन्थ्यो.......... (क) ऊनको लगाउनु भएन (ख)कपास र लिननको लगाउनु हुन्थ्यो (ग) जुन पनि वस्त्र लगाइ हाल्थे जुन उपलब्ध हुन्थ्यो (घ) पहिलो र दोश्रो मात्र

• नबीﷺको वस्त्र हुन्थ्यो...............(क) अत्यन्त मंहगो (ख) अत्यन्त खराब (ग) मध्यम श्रेणीको

• नबी ﷺबिस्मिल्लाह भन्थे र अल्लाहको प्रशंसा गर्थे......(क) भोजनको आरम्भमा (ख) अन्तमा (ग) आरम्भ र अन्तमा

• नबीﷺअधिकतर पानी खान्थे.......(क) बसेर (ख) उभिएर (ग) सबै

• नबीﷺले भन्नुभयो: म लाई तिमीहरुको संसार मध्ये दुई वस्तु अत्यन्त प्रिय छन्............(क) महिला (ख) सुगन्ध (ग) दुबै

• नबीﷺले भन्नुभयो कि: मेरो आँखाको चिसोपना बनाईएको छ.... (क) स्वर्गमा (ख) नमाजमा (ग)सबै

• नबीﷺआफ्नो पत्नीहरू संग राम्रो...........(क) व्यवहार गर्थे (ख) आचरण (ग) सबै

• अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबीﷺले हामीहरूको लागि जुंगा र नङ काट्नको लागि..........दिनको समय सीमा तय गरेका थिए। (क) तीस (ख) चालीस (ग) पचास

• टाउकोको मुण्डनमा नबीﷺको यो तरिका थियो: (क) केही शेव गरेर बाकी छाडिदिन्थे ☐ (ख) पूरा शेव गर्थे अथवा पूरा छाडिदिन्थे। ☐

• नबीﷺमिसवाक गर्न रुचाउँथे,तथा उहाँ मिसवाक गर्दै थिए:(क)व्रतको अवस्थामा ☐ ख)विना व्रतको अवस्थामा ☐ (ग)दुबै ☐

• नबीﷺको हाँसो: (क)सदा मात्र मुस्काउँदै थिए ☐ ख) अधिकतर मुस्काउँदै थिए। ☐

• नबी ﷺपठाइएका थिए....(क) समस्त मानवजातिको लागि ☐ (ख) मानव र जिन्नहरुको लागि ☐

• निर्विवाद रूपमा नबीﷺको सबैभन्दा उत्तम छोरी: (क) फातिमा ☐ ख)जैनब ☐ ग) सबै ☐

• नबीﷺको त्यो पत्नी बाहेक कसैको रजाई(कम्बल)मा हुँदा उहाँ माथि वह्य(प्रकाशना)को अवतरण भएन: (क)हफ्सा ☐ (ख) उम्मे सलमा ☐ (ग)आईशा ☐

प्रश्न संख्या-३ सही तथ्यमा सहीको चिन्ह लगाउनुहोस्,

खण्ड (क)

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम:, जनाजामा,निम्तो,विरामीको, विधवा निर्धन र दुर्बलहरुको आवश्यकताहरूको पूर्तिको लागि

हाल खबर सोधपुछ गर्थे	☐	☐	☐	☐
उपस्थित हुन्थे	☐	☐	☐	☐
स्वीकार गर्थे	☐	☐	☐	☐
सदैव तत्पर रहन्थे	☐	☐	☐	☐

खण्ड (ख)

नबी ﷺको कार्यहरू: बाख्राको ,मस्जिदको लागि इट्टा, आफ्नो हातले आफ्नो लुगामा,आफ्नो हातले आफ्नो जुत्ताको,आफु र आफ्नो परिवारको

बाँध्दै थिए	☐	☐	☐	☐	☐
प्याच लगाउंथे	☐	☐	☐	☐	☐
दुहदै थिए	☐	☐	☐	☐	☐
सेवा गर्दै थिए	☐	☐	☐	☐	☐
ढुवानी गर्दै थिए	☐	☐	☐	☐	☐

खण्ड (ग)

प्रकृति मध्येका हुन् :	नङ,	काखी,	जघन ,	दाढी ,	जुंगा
काट्नु	☐	☐	☐	☐	☐
बढाउनु	☐	☐	☐	☐	☐
काट्नु	☐	☐	☐	☐	☐
उखेल्नु	☐	☐	☐	☐	☐
शेव गर्नु	☐	☐	☐	☐	☐

खण्ड (घ)

नबीﷺको खाना खाने तरिका : अनुपस्थित वस्तु हेतु , बरु खाई हाल्थे , अवैध घोषित नगरी खाई हाल्थे,उपलब्ध वस्तु हेतु

फर्काउँदैन्थे

कष्ट उठाउदैन्थे

कुनै पवित्र वस्तु पेश गरियो

नबीﷺको मन परेन भने

खण्ड (ङ)

नबीﷺ : जब खाली हुन्थे, एक चोटि खाना , एक औंलाले,पाँच औलाले खान्छ र हत्केलाले धकेल्छ , तीन औँलाले

आफ्नो... औलाले खान्थे

चाट्दै थिए

त्यो यसभन्दा बढी प्रतिष्ठित छ

अहंकारी खान्छ

लोभी र लालसा राख्ने मान्छे

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका विषेशताहरू

• नबीﷺसहज, सरल र सोझो दीन दिई पठाइएका थिए:: इब्नुल कैयिम रहिमहुल्लाह भन्दै छन कि:हनीफिया र समहा(सरल र सहज) दुबैलाई एकै ठाउँमा एकत्रित गरिएको छ, किनभने एकेश्वरवादको मामिलामा सरल र व्यवहारमा सहज छ,र यी दुबैको विपरीत बहुदेववाद र वैधलाई अवैध बनाउनु हो।

• नबीﷺमानव तथा जिन्नहरुको लागि पठाइएका थिए:: नबीﷺले भन्नुभयो कि:पहिला नबीहरु केवल आफ्नो समुदायको लागि मात्र पठाईदै थिए,र म सबैको लागि पठाइएको छु।

• नबीﷺको किताब र निम्तो:: अल्लाहको भनाई छ: अलिफ लाम रा, हे नबीﷺयो ग्रन्थ हो जसलाई हामीले तिमीमाथि अवतरण गरेका छौं,ताकि तिमी मानिसहरूलाई तिनीहरूका पालनकर्ताको आदेशले अन्धकारबाट निकालेर प्रकाशमा ल्याऊ सशक्त एवम् प्रशंसनीय अल्लाहको तर्फबाट।(इब्राहीम:०१)

• नबीﷺका चमत्कारहरु: उहाँको सबैभन्दा ठूलो निशानी एवं चमत्कार कुरआन हो, उहाँ भन्दा अघि का रसूल व नबीहरुलाई जुन निशानीहरु प्रदान गरिएको थियो,त्यसको भाग हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले पनि पाए।

• मुहम्मद ﷺसित माया गर्नु दीन व धर्म हो: नबी ﷺले भन्नूभयो कि: तिमी मध्येका कोही पनि त्यो बेला सम्म मोमिन(विश्वासी)हुन सक्दैन जब सम्म म त्यसको नजिक उसको संतान,पिता र समस्त मानवजाति भन्दा बढी प्रिय भई हाल्छु।

• नबीﷺसित घृणा गर्ने वालाको आदेश : यस्तो मान्छे ठूलो कुफ्रको अपराधी हुन्छ, अल्लाहको भनाई छ:(नि:संदेह तपाईको शत्रु नै जरा काटिएको हुनेछ।(कौसर:०३)

• अल्लाहको मित्र: नबीﷺले भन्नुभयो कि: अल्लाहले म लाई त्यस्तै आफ्नो मित्र बनाएको छ जसरी उसले इब्राहीम अलैहिस्सलामलाई बनाएको थियो।

• नबी ﷺसाहसी(ऊलुल अज़्म) रसूलहरु मध्ये एक हुन्: अल्लाहको भनाई छ: र हे नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम! स्मरण गर त्यो प्रतिज्ञालाई जुन हामी सबै नबीहरु सित,तिमीसित,नूह, इब्राहीम,मूसा,र मर्यम-पुत्र ईसासित लिएका थियौं। सबैसंग हामीले दृढ वचन दिएका थियौं।(अह़ज़ाब:०७)

• नबीﷺको ज्ञान: नबीﷺले भन्नुभयो: "म तिमीहरुमा सबैभन्दा बढी अल्लाहका ज्ञानी छु" र अल्लाहको भनाई छ: "भनिदेऊ-म सित अल्लाहको खजाना छ भनी म तिमीहरूलाई भन्दिन,न परोक्षको ज्ञान नै राख्छु,र नत म फरिश्ता हुने दावी गर्छु"।(अनआम:५०)

• नबी ﷺको आज्ञापालन र अवज्ञा गरिने वालाको आदेश (हुक्म): अल्लाहको भनाई छ: "हे नबी ﷺभनिदेऊ -यदि तिमीहरु अल्लाहसंग प्रेम गर्छौ भने मेरो अनुसरण गर। अल्लाह तिमीहरु संग प्रेम गर्नेछन र तिम्रा पापहरूलाई क्षमा गर्नेछन्। अल्लाह अत्यन्त क्षमाशील एवं परम दयालु छन"।(आले इमरान:३१) र अर्को स्थानमा भन्नुभयो: "न आलस्य गरौँ न सन्ताप गरौँ,यदि तिमीहरु मोमिन हौ भने तिमीहरू नै सर्वोपरि हुनेछौ" । (आले इमरान:१३९) अनि नबीﷺले भन्नुभयो: "तिमी मध्ये सबै जना स्वर्गमा प्रवेश गर्नेछन् त्यो बाहेक जसले अस्वीकार गर्यो" सहाबाले सोध्नुभयो: हे अल्लाहको रसूल! को यसलाई अस्वीकार गर्छ? नबीﷺले भन्नुभयो: जसले मेरा आदेशहरूको पालना गर्यो त्यो स्वर्गमा जान्छ, र जसले मेरा आदेशहरूको अवहेलना गर्यो त्यसले अस्वीकार गर्यो,नबीﷺले भन्नुभयो: अपमान तथा अनादर उनीहरूको लागि छ जुन मेरो आदेशहरूको विरोध गर्दै छन्"।

• नबीﷺको समुदाय(उम्मत): अल्लाहको भनाई छ: "तिमीहरु उत्तम समुदाय हौं,जसलाई मानवजातिको निम्ति पठाइएको छ, तिमीहरु सत्कर्मको आदेश दिन्छौ,दुष्कर्मबाट रोक्छौ र अल्लाह माथि आस्था(ईमान) राख्छौ"।(आले इमरान :११०) र नबीﷺले भन्नुभयो: जसको हातमा मेरो प्राण छ उसको सपथ,मेरो अनुमान छ कि तिमीहरु स्वर्गको आधा आबादी हुन्छौ।

• नबीﷺको देश: उहाँको देश मक्का हो, अल्लाहको भनाई छ: "निस्सन्देह अल्लाहको पहिलो घर जुन मानवजातिका निम्ति निर्माण गरियो त्यो त्यही हो जुन मक्कामा छ,जुन सम्पूर्ण मानवजातिका लागि सर्वमंगलमय एवम् मार्गदर्शनको केन्द्र हो।यसमा स्पष्ट निशानीहरु छन, इब्राहीम अलैहिस्सलामको भक्ति-स्थल,र जो यसमा प्रवेश गर्छ ऊ पूर्ण शान्तिमा हुन्छ, मानवजाति माथि अल्लाहको यो हक़ रहेको छ कि जो त्यहाँसम्म पुग्न समर्थ छ उसले त्यस घरको हज्ज(तीर्थ) गरोस्,र जसले अस्वीकार गर्छ भने(उसले जानोस् कि) अल्लाह संसारवासीहरूबाट निस्पृह छ"।(आले इमरान:९६-९७) र मक्का प्रतिष्ठित नगर हो,नबीﷺले

भन्नुभयो: “अल्लाहले जुन दिन धरती र आकाशलाई बनायो,त्यही दिन यस नगरलाई प्रतिष्ठित घोषणा गर्यो,अत: त्यो अल्लाहको प्रतिष्ठाले गर्दा प्रतिष्ठित छ।प्रलयको दिन यो मुस्लिमहरूको देश हुन्छ। नबीﷺले भन्नुभयो: मक्काको विजय पछि कुनै प्रवास(हिजरत) छैन।

नबीﷺको क़िबला: उहाँको किबला काबा हो,र यो भन्दा अघि बैतुल मक़दिस थियो,अल्लाहको भनाई छ: हे नबी, तिमीले घरि-घरि आकाशतिर फर्काएर हेरेको हामीले देखिरहेका छौं,निश्चय नै हामी तिम्रो अनुहारलाई तिमीलाई मन पर्ने क़िबला तिर फर्काइ दिनेछौँ, त्यसैले आफ्नो अनुहारलाई मस्जिदे हराम तिर फर्काऊ, तिमीहरु जहाँसुकै भए पनि आफ्नो अनुहार त्यसैतर्फ गर।(अल-बक़रा:१४४)

मस्जिदे हराम पहिलो मस्जिद हो जुन यस धरतीमा बनाईएको छ,अबु जर्र रजियल्लाहो अन्होको भनाई छ कि: मैले रसूल ﷺसित धरती माथि सर्वप्रथम बनाइएको मस्जिदको विषयमा सोधें तब उहाँले भन्नुभयो: त्यो मस्जिदे हराम हो।

तथा नबीﷺले भन्नुभयो:जो यस घरमा आयो तथा न त सम्भोग गर्यो न त अनैतिक कार्य गर्यो,त्यो यसरी पवित्र भएर फर्कन्छ जसरी आमाको पेटबाट जन्म पछि त्यो पवित्र थियो।

नबीﷺले भन्नुभयो: मस्जिदे हराममा एक नमाज़को पूण्य अन्य मस्जिदहरूमा एक लाख नमाजको समान पूण्य र मेरो यो मस्जिदमा (मस्जिदे नबवी)एक नमाज़को पूण्य एक हजार नमाजको समान पूण्य र बैतुल मक़दिसमा पांच सय नमाज़को समान पूण्य रहेको छ।

नबीﷺले भन्नुभयो: मात्र तीन मस्जिदहरूको लागि यात्रा गरिनेछ, मस्जिदे हराम,मेरो मस्जिद (मस्जिदे नबवी)र मस्जिदे अक़सा। र नबीﷺको भनाई छ: जब तिमीहरु शौचको लागि जाऔं तब किबला तर्फ मुख अथवा पिठ्युँ नगरौँ बरू आफ्नो मुख अथवा पिठ्युँ पूर्व र पश्चिम तर्फ गरौं।

नोट:: यो मदीनावासीहरुको लागि छ किनभने उनीहरूको क़िबला दक्षिण तिर पर्छ, त्यसले गर्दा उनीहरुलाई पूर्व अथवा पश्चिम तर्फ घुम्न आदेश दिइएको छ,र हामी कहाँ क़िबला पश्चिम तिर छ यसले गर्दा हामीलाई आफ्नो मुख उत्तर अथवा दक्षिण तिर फेर्नु पर्छ।

नबीﷺका नातेदारहरू र पत्नीहरू

नबीﷺका सात सन्तान थिए, चार छोरी र तीन छोरा

१-क़ासिम र यसै नामबाट नबीले आफ्नो उपाधि अबुल क़ासिम राखेका थिए।

२-ज़ैनब रज़ियल्लाहो अन्हा

३-रुक़ैया रजियल्लाहो अन्हा

४-उम्मे कुलसूम रजियल्लाहो अन्हा

५-फातिमा रजियल्लाहो अन्हा

६-अब्दुल्लाह, उहाँको उपनाम(लक़ब)तैयब व ताहिर थियो

७-इब्राहीम,यिनी मारिया क़िब्तीय्याको पेटबाट जन्मेका थिए जुन नबीकी दासी थिईन्,र उहाँका अरु सन्तानहरू खदीजा रजियल्लाहो अन्हाबाट जन्मिएका थिए, उनी बाहेक नबीﷺको कुनै पत्नीको सन्तान थिएन।

नबीﷺका फातिमा रजियल्लाहो अन्हा बाहेक सबै सन्तानहरुको उहाँको जीवनकालमा नै मृत्यु भई सकेको थियो, फातिमा रजियल्लाहो अन्हाको मृत्यु नबीﷺको मृत्युको ६ महिना पछि भएको थियो, अल्लाहले उहाँको धैर्य र ऊ सित पूण्यको आशा राखेका कारण संसारभरिका महिलाहरु माथि उनीलाई प्रधानता प्रदान गर्नुभयो,र उनी निर्विवाद रूपमा नबीﷺको सबैभन्दा सर्वश्रेष्ठ पुत्री थिइन्।

नबीﷺकी सबै पुत्रीहरु इस्लामको युग पाएका थिइन,र इस्लाम स्वीकार गरिन्,र नबीﷺको साथमा प्रवास पनि गरिन्।

नबीﷺका एघार: काकाहरू थिए

- शहिदहरुको सरदार हम्जा रजियल्लाहो अन्हो
- अब्बास रजियल्लाहो अन्हो
- अबू तालिब उहाँको नाम अब्दे मनाफ थियो
- अबू लहब, उसको नाम अब्दुल उज़्जा थियो
- ज़ुबैर
- अब्दुल काबा
- अल् मुकव्विम
- जिरार
- क़ुसम
- मुगीरा उहाँको उपाधि हजल थियो
- गैदाक़ उहाँको नाम मुसअब थियो

नबीﷺका काकाहरु मध्ये अब्बास र हमज़ा रजियल्लाहो अन्होमा मात्र इस्लाम स्वीकार गरेका थिए।

नबीﷺका ६ फुपु थिईन्

- सफीय्या, यिनी ज़ुबैर बिन अव्वाम रजियल्लाहो अन्हो की आमा हुन्।
- उम्मे हकीम अल्बैज़ा
- आतिका
- बर्रा
- अरवा
- उमैमा

नबी ﷺकी पत्नीहरू: उनीहरूको नामको लघुरूप

हजज़: (ह الحاء)= हफसा पुत्री उमर बिन खत्ताब रजियल्लाहो अन्होमा

(ज الجيم)जुवैरिया पुत्र हारिस रजियल्लाहो अन्हा

(ज़ الزاى)जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्होमा

सख़र: (स़ الصاد)=सफीय्या पुत्री हुय्यि बिन अख़तब रजियल्लाहो अन्हा

(ख, الخاء)=खदीजा पुत्री खुवैलिद रजियल्लाहो अन्हा

(र, الراء) =उम्मे हबीबा रमला पुत्री सुफियान रजियल्लाहो अन्होमा

समआह: (स, السين) =सौदा पुत्री जमआ रज़ियल्लाहो अन्हा

(म, الميم) =मैमूना पुत्री हारिस़ रजियल्लाहो अन्हा

(आ, العين)= आईशा पुत्री अबू बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्होमा

(ह,الهاء) =उम्मे सलमा हिन्द पुत्री अबू उमय्या रजियल्लाहो अन्हा

१- ख़दीजा रज़ियल्लाहो अन्हा

नबीﷺ की सर्वप्रथम धर्म पत्नी ख़दीजा पुत्री खुवैलिद रजियल्लाहो अन्हा थिईन्, उनी संग नबीﷺ ले नबी हुनु भन्दा अघि विहे गरेका थिए त्यो बेला उनी चालीस वर्षकी थिइन्, उहाँको जीवनकालमा नबीﷺ ले कुनै अर्को महिला संग विहे गर्नु भएन,र इब्राहीम बाहेक उहाँको सबै सन्तान यिनीकै कोखबाट जन्मेका थिए,नबीﷺलाई ईश्दूत्व प्राप्त भएपछि यिनी धेरै सहायता गरेकी थिइन् र हरेक दुःख सुखमा उहाँको साथमा रहिन्, आफ्नो तन,धन व माल न्योछावर गरी उहाँलाई सान्त्वना दिदै थिईन्, अल्लाहले जिब्रील

अलैहिस्सलाम द्वारा उहाँलाई सलाम पठाएका थिए र यो यस्तो विशेषता हो जुन उनी बाहेक अन्य महिलालाई प्राप्त भएन र उहाँको देहान्त प्रवास भन्दा तीन वर्ष अघि भएको थियो ।

२- सौदा रजियल्लाहो अन्हा

खदीजा रज़ियल्लाहो अन्हाको देहान्तको केही दिन पछि नबीﷺले सौदा पुत्री जमआ अलकुरशिय्या संग बिहे गरेका थिए, यिनी त्यो महान महिला हुन् जुन आफ्नो पालो आईशा रजियल्लाहो अन्हालाई दिएकी थिइन्।

३-आईशा रजियल्लाहो अन्हा

सौदा रजियल्लाहो अन्हा पश्चात नबीﷺले उम्मे अब्दुल्लाह आईशा पुत्री अबू बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, उहाँको निर्दोषिता र सतीत्वाको गवाही सातौं आकाशको माथिबाट अवतरण भयो, यिनी नबीﷺकी प्रियसी थिइन्, उनी संग बिहे गर्नु भन्दा अघि नै फरिश्ताहरूले उनीलाई रेशमको लुगामा लपेटेर देखाउदै नबीﷺको समक्ष पेश गरी भनेका थिए: "यो तपाईको पत्नी हुन्",नबीﷺले यिनी संग शव्वाल मसान्तमा बिहे गरेका थिए,त्यो बेला उनी ६ वर्षकी थिइन् र उहाँको द्विरागमन शव्वाल मसान्त सन् १ हिजरीमा भयो त्यो बेला उनी ९ वर्षकी थिइन्, नबीﷺले उहाँको अतिरिक्त कुनै अन्य कुमारी (अविवाहित) संग विहे गर्नु भएन, र उनी बाहेक अन्य कसैको सिरकमा प्रकाशना(वह्य)को अवतरण हुँदैन्थ्यो, आईशा रजियल्लाहो अन्हा नबीﷺको निकट सबै प्राणीहरू भन्दा अधिक प्रिय थिइन्, उहाँको सतीत्व आकाशबाट अवतरित भयो, एवम् समुदाय यो कुरा माथि निर्विवाद रूपमा एकमत छ कि जो उहाँ माथि व्यभिचारको लांछन लगायो भने त्यो अधर्मी हो,यिनी सर्वाधिक समझदार र ज्ञानी महिला थिइन्, बरू निर्विवाद रूपमा यस समुदायको समस्त महिलाहरूमा समझदार र ज्ञानी महिला हुन्,नबीﷺका ठूलाठूला साथीहरु (सहाबा) उनी सित फतवा सोध्दै थिए तथा उहाँको राय स्वीकार गर्दै थिए।

४-हफसा रजियल्लाहो अन्हा

आईशा रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले हफसा पुत्री उमर पुत्र खत्ताब रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, उनी आफ्नो पहिलो पति खुनैस बिन हुजाफा अस्सहमी संग इस्लाम स्वीकार गरेका थिइन्, एवम् उहाँको

संग प्रवास गरी मदीना आएकी थिइन्, किन्तु उहुद नामक युद्ध पछि पतिको स्वर्गवास भयो तब नबीﷺले उनी संग बिहे गरेका थिए।

५-जैनब पुत्री खुजैमा रजियल्लाहो अन्हा

हफसा रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले जैनब पुत्री खुजैमा रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, जुन बनू हिलाल बिन आमिर कुल सित सम्बन्ध राख्दै थिईन्, विवाहको दुई महिना पछि उहाँको स्वर्गवास भइसक्यो, यिनी त्यो महिला हुन् जसको उपाधि उम्मुल मसाकीन(निर्धनहरूको माता) थियो।

६-उम्मे सलमा रजियल्लाहो अन्हा

नबीﷺले ज़ैनब रजियल्लाहो अन्हा पछि हिन्द पुत्री अबू उमैया कुरशीय्या मख़जूमिया रजियल्लाहो अन्हा संग विहे गरे,अबू उमैयाको नाम हुज़ैफा पुत्र मुगीरा थियो,नबीﷺकी पत्नीहरूमा सबै भन्दा अन्तमा स्वर्गवासी हुने यिनै हुन्, सन् ६२ हिजरीमा उहाँको देहान्त भयो।

७-जुवैरिया रजियल्लाहो अन्हा

नबीﷺले जुवैरिया पुत्री हारिस पुत्र अबू ज़िरार अल्मुस्तलाकीय्या संग बिहे गरे र उनी बनु मुस्तलिककी कैदीहरु मध्ये एक थिइन्, यिनी नबीﷺसित आफ्नो रिहाईको लागि तय गरिएको धनराशिको भुक्तानीमा सहायता माग्नको लागि आएकी थिइन्,नबीﷺले त्यो धनराशि उहाँको तर्फबाट भुक्तान गरेर उनी संग बिहे गरेका थिए।

८-जैनब पुत्री जहश़ रजियल्लाहो अन्हा

जुवैरिया रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरेका थिए, जुन बनु असद बिन खुजैमा नामक कुल सित सम्बन्ध राख्दै थिईन्, यिनी नबीﷺकी फुपु उमैमाकी पुत्री थिइन्, र यिनीको सम्बन्धमा यो आयत अवतरित भयो(जब ज़ैद रजियल्लाहो अन्होले उनी सित आफ्नो आवश्यकता पूरा गरीसके तब मैले उनीसँग तपाईको विहे गरीदियौं) (अल अहज़ाब:३७)।र उनी यसैकारण नबीﷺकी अन्य पत्नीहरू सित गर्वसाथ भन्दै थिइन् कि: "तिमीहरुको विहे तिमीहरुको परिवारले गराएका छन् र मेरो

विहे अल्लाहले सात आकाशको माथिबाट गराएको छ"। यिनको विशेषता यो हो कि यिनको बिहेमा अभिभावक (वली) स्वयं अल्लाह नै थिए, जसले सात आकाशको माथिबाट उहाँको विवाह नबी ﷺसंग तय गरेका थिए, उहाँको मृत्यु उमर पुत्र खत्ताब रजियल्लाहो अन्होको शासनकालको प्रारम्भिक युगमा भएको थियो,पहिला उहाँको विवाह ज़ैद पुत्र हारिसा संग भएको थियो,नबीﷺले ज़ैदलाई आफ्नो दत्तक पुत्र (मुहबोला छोरा) बनाएका थिए ,जब ज़ैद रजियल्लाहो अन्होले उहाँ सित सम्बन्ध विच्छेद गर्नु भयो तब अल्लाहले नबीﷺको बिहे उनी संग गराएका थिए,ताकि यो दत्तक पुत्रहरूको पत्नीहरू संग विहे गर्ने हेतु एउटा उदाहरण बनोस्।

९-उम्मे हबीबा रजियल्लाहो अन्हा

उनी पश्चात नबीﷺले उम्मे हबीबा रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, उहाँको नाम रमला पुत्री अबू सुफियान सख्र पुत्र हर्ब कुरशिय्या उमवीय्या थियो,नबीﷺले उनीसँग हब्शामा बिहे गरेका थिए जहाँ उनी प्रवास गरेर पुगेकी थिइन्,नबीﷺको तर्फबाट उहाँको मुह्र चार सय दीनार त्यहाँका राजा नज्जाशीले तिरेका थिए,त्यसपछाडि उनी नबीﷺको यहाँ ल्याइएका थिइन् र आफ्नो भाई मुआविया रजियल्लाहो अन्होको शासनकालमा उहाँको देहान्त भयो।

१०-सफीय्या रज़ियल्लाहो अन्हा

नबीﷺले सफीय्या पुत्री हुय्यि पुत्र अख़तब कुल बनू नज़ीरको सरदार जुन मूसा अलैहिस्सलामका भाई हारून पुत्र इमरानको सन्तान मध्येका थिइन् संग बिहे गरे, यसप्रकार उनी एक नबीको छोरी र अर्को नबीको पत्नी भईन, यिनी संसारको सुन्दर महिलाहरु मध्ये एक थिइन्, यिनी थुनामा परेपछि नबीﷺकी दासी बनेकी थिइन् तब नबीﷺले यिनीलाई स्वतन्त्र गरेका थिए,र उनको स्वतन्त्रता नै उहाँको बिहेको मुह्र थियो, त्यसपछि स्वतन्त्रतालाई मुह्र घोषणा गर्नु सुन्नत बन्यो।

११-मैमूना रजियल्लाहो अन्हा

सफीय्या रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले मैमूना पुत्री हारिस हिलालिया संग विवाह गरे, यिनी अन्तिम महिला थिइन् जो संग नबीﷺलै बिहे गरेका थिए,नबीﷺले कज़ा(छुटेको)उमरा सित हलाल भएपछि मक्कामा विहे गरेका थिए। यसमा कुनै दुई मत छैन कि नबीﷺनौ पत्नीहरू जीवित थिइन् जब उहाँको देहान्त भयो,

उहाँको मृत्यु पश्चात सर्वप्रथम उहाँको पत्नीहरू मध्ये जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्हाको मृत्यु सन् २०हिजरीमा भएको थियो,र सबैभन्दा अंतमा उम्मे सलमा रजियल्लाहो अन्हाको देहान्त सन ६२ हिजरीमा यजीद पुत्र मुआवियाको शासनकालमा भएको थियो।

दोश्रो भाग:

नबीﷺ को जीवनी

पहिलो अध्याय: नबी हुनु भन्दा अघिको अवस्था

नबीﷺको जन्म: नबी ﷺमक्कामा हातीको घटना भएको वर्ष रबीउल अव्वल महिनामा सोमवारको दिन प्रवासको (हिजरत) ५३ वर्ष अघि जन्मिएका थिए, तदानुसार ५७१ ईस्वी थियो, हातीको घटना तथा अल्लाहले त्यसलाई रोक्नु, अल्लाहको तर्फबाट आफ्नो घर काबा तथा आफ्नो नबी मुहम्मदﷺको लागि एक भूमिकाको रूपमा थियो।

उहाँको पिता: अब्दुल्लाह बिन अब्दुल मुत्तलिब ,नबीﷺआफ्नो आमाको गर्भमा थिए कि बुवाको देहान्त भयो, परिणाम स्वरूप उनी अनाथ जन्मेका थिए।

आमा:आमिना पुत्री वहब, जुन बनू जुहरा कुल सित थिइन्,नबीﷺको आयु अहिले सात वर्ष पुगेको थिएन कि उहाँको देहान्त भयो।

पालन पोषण: आमाको देहान्त पछि नबीﷺको पालन पोषण उहाँको बाजे अब्दुल मुत्तलिबले गरे,र अहिले नबीﷺको उमेर आठ वर्ष पुगेको थियो कि बाजेको पनि देहान्त भई हाल्यो, त्यसपछि हाम्रो नबीको पालन पोषण उहाँको काका अबू तालिबले गरे र अबू तालिबको मूल नाम अब्दे मुनाफ़ थियो।

नबीﷺलाई स्तनपान गराउने महिलाहरु

सुवैबा: यिनी अबू लहबकी दासी थिईन्, यिनले नबीﷺको संग अबू सलमा अब्दुल्लाह पुत्र अब्दुल असद मख़ज़ूमीलाई पनि स्तनपान गराएकी थिइन्,र उहाँलाई त्यो दुध उहाँको छोरा मसरूहको जन्मले गर्दा आएको थियो, र यी दुई जनाको साथमा उहाँले नबीﷺको काका हमज़ा पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्होलाई पनि स्तनपान गराएकी थिइन्।

हलीमा सादिया:यिनले आफ्नो छोरा अब्दुल्लाहको जन्मको कारणले हुने दुध नबीﷺलाई खुवाएकी थिइन्, अब्दुल्लाह, उनैसा र जुजामा (जुजामाको नाम शैमा पनि थियो) को भाई हुन्,र यिनी सबै जना हारिस पुत्र अब्दुल उज़्जा पुत्र रिफाआ अस्सादीका सन्तान हुन् , यिनले नबीﷺको संग संगै उहाँको काकाको छोरा अबू सुफियान पुत्र हारिस पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्होलाई स्तनपान गराएकी थिइन्।

नबीﷺलाई हेरचाह गर्ने महिलाहरु

१-नबीﷺकी आमा आमिना

२-अबू लहबकी दासी सूवैबा

३-हलीमा पुत्री अबु जुऐब सादिया

४-शैमा:यिनी हलीमा सादियाकी पुत्री तथा नबीﷺकी दुध सह-बहिनी थिइन्,यिनी नै हुन् जुन हवाज़िनको प्रतिनिधि मण्डलमा नबीﷺको नजिक आएकी थिइन्,तब नबीﷺले उहाँको आदर सम्मान गर्दै आफ्नो चादर बिछाएर त्यस माथि बसाएका थिए।

५-उम्मे ऐमन: यिनी बरका अल्हबशिय्या रजियल्लाहो अन्हा हुन्, यिनीलाई नबी ﷺआफ्नो बुवाको तर्फबाट उत्तराधिकारमा पाएका थिए,र यिनी नबीको सुर्डेनी थिइन्।

नबीﷺले उहाँको विवाह आफ्नो प्रिय दास ज़ैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्हो संग गराएका थिए, उहाँ द्वारा उसामा पुत्र ज़ैद रजियल्लाहो अन्होको जन्म भएको थियो।

यिनी त्यो महिला हुन् कि नबीﷺको देहान्त पछि अबू बक्र र उमर रजियल्लाहो अन्होमा उनको नजिक आएका थिए र हेरे कि उनी रुदै थिइन्, दुवै जना उनी सित सोधे:किन रुनुहुन्छ? अल्लाह कहाँ जुन छ त्यो उसको नबीﷺको लागि सर्वोत्तम छ?तब उनी भनिन्:म लाई थाहा छ कि अल्लाह कहाँ जुन छ त्यो नबीﷺको लागि सर्वोत्तम छ,र रसूल जुन अवस्थामा थिए त्यो भन्दा राम्रो अवस्थामा पुगी सकेका छन्,तर म यसको लागि रुदै छु कि हामीहरुको लागि आकाशबाट प्रकाशनाको सिलसिला समाप्त भई सक्यो,यो कुरा सुनेर दुवै जना ठूलो स्वरमा रुन थाले।

नबीﷺका कार्यहरू

नबीﷺले बाख्रा चराए र उहाँ भित्र धैर्य, दुर्बल माथि दया दृष्टि र उनको हेरचाह गर्नु जस्ता गुणहरू पाउनुको यो एउटा ठूलो कारण हो।

नबीﷺले भन्नुभयो किः अल्लाहले जति नबीहरू पठाएका थिए सबै जनाले बाख्रा चराए। साथीहरुले सोधेः के तपाई पनि? उहाँले भन्नुभयोःहाँ, मैले पनि केही क़रारीत(पैसा)को सट्टामा मक्कावासीहरुका बाख्रा चराएका थिए।

व्यापार एवम् विवाह

जब नबीﷺ २५ वर्षका भए तब व्यापारको सिलसिलामा सीरिया (शाम) गए,बुसरा पुगेर त्यहाँ बाट फर्के,फर्केर आएपछि नबीﷺले आफ्नो पहिलो पत्नी खदीजा पुत्री खुवैलिद संग विहे गरे।

काबाको पुनर्निर्माण

जब नबीﷺ को उमेर ३५ वर्ष पुग्यो तब काबाको भित्ताहरू जर्जर एवम् क्षीण भई सकेका थिए, कुनै पनि समय खस्ने सम्भावना थियो,यो कुरा हेरेपछि कुरैशले त्यसको पूनर्निर्माणको योजना बनाए,कुरैशका सबै कबीलाले निर्माणको लागि एक एक कुना बांडफांड गरे, निर्माण कार्य जब हजरे असवद(कालो ढुंगा) सम्म पुग्यो तब यो कुरा लिएर झगडा हुन थाल्यो कि कसले यसलाई त्यसको स्थानमा राख्नेछ, यसरी गर्दै गर्दा ४,५ दिन बितिसक्यो, फेरि उनीहरू यो कुरा माथि सहमत भए कि जो सर्वप्रथम काबा भित्र प्रवेश गर्नेछ त्यसले यो कुराको समाधान खोज्नेछ, सौभाग्यवश काबामा प्रवेश गर्ने पहिलो व्यक्ति हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम थिए, उनीहरूले उहाँलाई त्यस बारेमा फैसला गर्न अधिकार दिए,नबीﷺले एउटा चादर मंगाए र त्यसमा हजरे असवदलाई राखे, र हरेक कबीलालाई एक एक किनारा समातेर उठाउनका लागि भने जब त्यो आफ्नो उचित स्थानमा पुगी सक्यो तब नबीﷺले आफ्नो हातबाट त्यस ठाउँमा स्थापित गरे।

नबीﷺका एकान्त प्रिय हुनु

आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् किः "नबीﷺएकान्त प्रिय थिए,उनी ग़ारे हेरामा एकान्तमा जादै थिए,र कयौं दिन त्यहाँ पूजा आराधना गरिँदै थिए",र नैसर्गिक रूपमा उहाँको मुटुमा मूर्तीहरू तथा समाज प्रति घृणा थियो, उहाँको समक्ष त्यो भन्दा बढी घृणित कुनै वस्तु थिएन।

दोश्रो अध्याय: प्रकाशनाको आरम्भ

जब नबीﷺको उमेर ४०वर्ष भयो तब उहाँ माथि नबूवतको किरण चम्कियो र अल्लाहले सोमवारको दिन उहाँलाई रसूल बनाएर सम्मानित गर्यो।

नबीﷺको नबूवत

आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: प्रकाशना को आरम्भ नबीﷺको सत्य सपनाहरु द्वारा भयो, उहाँ जहिले सपना हेर्दै थिए त्यो प्रात:कालको उज्यालो सरह सत्य व सही साबित हुन्थ्यो, फेरि उहाँ एकान्त प्रिय भएका थिए, कयौं रात उहाँ ग़ारे हेरामा एकान्त बसी पूजा आराधना गरिँदै विताउने गर्थे,जब सम्म घर फर्कने मन पर्दैन्थ्यो उनी खानेकुरा लिएर त्यहाँ बस्थे, खानेकुरा समाप्त भएपछि आफ्नो पत्नी खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको यहाँ आउने गर्थे र खानेकुरा लिएर त्यहाँ फर्केर जान्थे, यहाँ सम्म कि ग़ारे हेरामा हुदै हुंदा उहाँ सामु सत्य प्रकट भयो,फरिश्ता आयो र उहाँ सित भन्यो: पढ्नुस्, उहाँले भन्नुभयो:म पाठक होइन, होइन,नबीﷺभन्दै छन् कि: फेरि फरिश्ताले म लाई समातेर धेरै बलले थिच्नुभयो कि म लाई दुख हुन थाल्यो र फेरि म लाई छाड्नुभयो, र भन्यो: पढ्नुस्, मैले भने:म पाठक होइन, फेरि फरिश्ताले दोश्रो पटक म लाई समातेर धेरै बलले थिच्नुभयो कि म लाई दुख हुन थाल्यो र फेरि म लाई छाड्नुभयोर भन्यो; पढ्नुस्, मैले भने:म पाठक होइन, फेरि फरिश्ताले तेश्रो पटक म लाई समातेर धेरै बलले थिच्नुभयो कि म लाई दुख हुन थाल्यो र फेरि म लाई छाड्नुभयो र भन्यो: إقرا باسم ربك الذي خلق° خلق الانسان من علق° إقرا وربك الاكرم° الذي علم بالقلم° علم الإنسان مالم يعلم°)سورةالعلق:1-5

अनुवाद: (हे मुहम्मद ﷺपढ; आफ्ना पालनकर्ताको नामबाट जसले सिर्जना गरे॰ सिर्जना गरे मनुष्यलाई रगतको डल्लोबाट॰ तिम्रा रब सबभन्दा उदार छन॰ जसले क़लमद्वारा शिक्षा प्रदान गरे॰ मनुष्यलाई त्यो कुरा सिकाए जुन कुराको ज्ञान उसलाई थिएन॰)

नबी ﷺयी पाँच आयतहरू सुनेर घर फर्के, यस नौलो घटनाले उनी काँप्दै थिए,उनी खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको करिब आए र भने: म लाई चादर ओढाउनुहोस्,म लाई चादर ओढाउनुहोस्,सबै जनाले उहाँलाई चादर ओढाए,जब उहाँको भय समाप्त भयो तब खदीजा रजियल्लाहो अन्हा सित कुरा गरे र यस घटना बारे उनीलाई विस्तृत जानकारी गराए र भने:म लाई आफ्नो ज्यानको खतरा महसुस हुन्छ,तब खदीजा रजियल्लाहो अन्हाले उहाँलाई ढाढस र सान्त्वना दिदै भनिन्: अल्लाहको क़सम! कदापि यस्तो हुँदैन कि

अल्लाहले तपाईंलाई अपमानित गर्छन्, तपाई आफ्नो नातेदारहरू सित मेल- मिलाप राख्नु हुन्छ, दुर्बलहरुको भारी उठाउनु हुन्छ, निर्धनलाई कमाएर खुवाउनु हुन्छ, अतिथिहरुको सत्कार गर्नु हुन्छ, आपदामा परेकाहरुलाई सहयोग गर्नु हुन्छ, खदीजा रजियल्लाहो अन्हा उहाँलाई लिएर आफ्नो काकाको छोरा वरक़ा पुत्र नौफ़ल पुत्र असद पुत्र अब्दुल उज़्ज़ाको यहाँ आइन्,वरक़ा यस्तो मान्छे थिए कि उनी अंधकार (जाहिलियत)को युगमा ईसाई धर्म कबूल गरेका थिए,र पुस्तक इबरानी भाषामा लेख्दै थिए,र यस प्रकार उनी बाइबललाई इबरानी भाषामा जति अल्लाहले उनलाई तौफीक दिन्थे लेख्ने गर्थे, अत्यधिक बुढो भएकोले उनी अन्धा भएका थिए, खदीजा रजियल्लाहो अन्हाले उहाँ सित भनिन्:हे मेरा काकाको छोरा! अलिकति आफ्नो भतिजाको कुरा सुन्नुहोस्,वरक़ाले नबीﷺसित भने:हे मेरा भतिजा तिमी के हेर्छौ? तब नबीﷺले आफूले देखेको सबैकुरा उहाँलाई बताए,तब वरक़ाले उहाँ सित भने :यो त्यो नामूस(फरिश्ता)हो जसलाई अल्लाहले मूसा अलैहिस्सलाम माथि अवतरित गराएका थिए,हाय! म त्यो बेला जवान हुन्थे,काश! म त्यो बेला जीवित रहन्थे जब तपाईंको क़ौम तपाईंलाई यहाँबाट निकालिने छ,तब नबीﷺले आश्चर्यले सोधे: के उनीहरू म लाई साँच्चै निकाल्नु हुनेछ? उहाँले भन्नुभयो:हां, तपाई जुन कुरा लिएर आउनु भएको छ त्यो कुरा जुन नबी पनि लिएर आए उनी सित दुश्मनी नै गरियो, यदि म तपाईको युग पाएं भने तपाईंको धेरै सहयोग गर्नेछु, केही दिन पछि वरक़ाको देहान्त भयो र प्रकाशनाको सिलसिला पनि बन्द भई हाल्यो।नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: म बाटोमा हिडिरहेका थिए अचानक मैले आकाशबाट एउटा आवाज सुनें,जब मैले माथि हेरें तब त्यही फरिश्ता जुन ग़ारे हेरामा आएको थियो आकाश र धरतीको बीच कुर्सीमा बसेको थियो,म त्यसबाट भयभीत भएं र घर फर्के तथा भनें: म लाई कम्बल ओढाउनुहोस्,म लाई कम्बल ओढाउनुहोस्,तब अल्लाहले यो आयत अवतरण गरे: ياايها المدثر° قم فأنذر° وربك فكبر° وثيابك فطهر°والرجزفاهجر°

अनुवाद:(हे लुगा बेरेर सुतेको मान्छे• उठ र डराउने गर• र , आफ्ना यसको महानता वर्णन गर• र , आफ्ना वस्त्रहरू पवित्र राख• र अपवित्रतालाई त्याग •) र त्यसपछि प्रकाशनमा को मामिला तात्यो र निर्वाध रुपमा प्रकाशनाको अवतरण हुन थाल्यो।

.प्रकाशनाका श्रेणीहरू

१-सपना::प्रकाशनाको आरम्भ सपना द्वारा भयो, आईशा रज़ियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि:"नबीﷺजब कुनै सपना हेर्थे, त्यो विहानको उज्यालो सरह साचो भई प्रकट हुन्थ्यो"

२-मुटु अथवा मस्तिष्कमा कुरा हाल्नु:: फरिश्ताले उहाँको मुटु अथवा मस्तिष्कमा कुरा बिना सामु आएर हालिदिन्थे,नबीﷺले भन्नुभयो:रूहुल अमीन(जिब्रील)ले मेरो मस्तिष्कमा हाल्नु भयो,र म लाई सूचना दिनुभयो कि उनी..........."

३-फरिश्ताको रूप धारण गर्नु:नबीﷺले भन्नुभयो कि: "फरिश्ता कहिलेकाहीँ मेरो नजिक मानवको भेषमा आउँदै छ,र मसंग कुरा गर्छ,र म स्मरण गर्छु जुन उनी भन्छन्" र यस रूपमा फरिश्तालाई कहिलेकाहीँ सहाबाहरू देखिहाल्थे।

४-घंटीको झंकार:नबीﷺले भन्नुभयो कि: कहिलेकाहीँ प्रकाशना घंटीको झंकार समान मेरो माथि अवतरित हुँदैछ,र यो मेरो लागि सबैभन्दा कठिन हुन्छ जब सम्म त्यो म बाट समाप्त हुन्छ म उहाँले भनेको कुरा याद गरी हाल्छु" आईशा रज़ियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: मैले अत्यन्त चिसो याममा पनि उहाँ माथि प्रकाशनाको अवतरण हुँदै हेरेको छु,त्यो समाप्त भएपछि उहाँको निधारमा पसिना बग्दै थियो"। बरू यदि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सवार भएको भए भारले गर्दा त्यो जनावर बसीहाल्थ्यो।

५-फरिश्ताको रूपमा: नबीﷺफरिश्तालाई त्यही रूपमा हेर्ने गर्थे,जुन रूपमा फरिश्तालाई पैदा गरिएको थियो, उहाँ नबीﷺमाथि प्रकाशना गर्थे जुन अल्लाहले चाहन्थे, यस्तो नबीﷺसंग दुई चोटि भयो जसको वर्णन अल्लाहले सूरह नज्ममा गरेका छन।

६-अल्लाहको तर्फबाट प्रत्यक्ष प्रकाशना: यो त्यही हो जुन प्रत्यक्ष रूपमा अल्लाहले मेराजको रातमा नबी ﷺ माथि नमाज इत्यादि कुरा अनिवार्य गर्ने सम्बन्धमा गरेको थियो।

७-अल्लाहका नबीﷺसित प्रत्यक्ष कुराकानी: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सित अल्लाहले विना कुनै माध्यमबाट कुराकानी गर्यो जस्तै मूसा अलैहिस्सलाम सित गर्दै थियो।

नबीﷺमाथि सर्वप्रथम अवतरित हुने प्रकाशना

सर्वप्रथम नबीﷺमाथि सूरह अलक़को प्रारम्भिक पाँच आयतहरू (श्लोकहरू) अवतरित भएका थिए, जुन निम्नलिखित छन्:

إقرا باسم ربك الذي خلق° خلق الانسان من علق° إقرا وربك الاكرم° الذي علم بالقلم° علم الإنسان مالم يعلم°(سورةالعلق:1)-5

अनुवाद: (हे मुहम्मद ﷺपढ; आफ्ना पालनकर्ताको नामबाट जसले सिर्जना गरे॰ सिर्जना गरे मनुष्यलाई रगतको डल्लोबाट॰ पढ! तिम्रा रब सबभन्दा उदार छन॰ जसले क़लमद्वारा शिक्षा प्रदान गरे॰ मनुष्यलाई त्यो कुरा सिकाए जुन कुराको ज्ञान उसलाई थिएन॰)

नबीﷺको दावतका श्रेणीहरू

१-नबूवत,

२-आफ्नो आफन्तलाई डराउनु,

३-आफ्नो समुदाय (क़ौम)लाई डराउनु,

४-त्यस समुदायलाई डराउनु जसको यहाँ नबीﷺभन्दा अघि कुनै रसूल आएका थिएनन्,र त्यो समस्त अरब हुन्।

५-हरेक मानिस र जिन्नलाई डराउनु जसलाई प्रलयको दिन सम्म मेरो दावत पुग्नेछ।

नबीﷺको दावतका चरणहरू

१-: गोपनीय दावत: यो दावत नबूवतको प्रारम्भिक तीन वर्ष सम्म चल्यो।

२:-खुल्ला दावत: जब नबीﷺलाई यसको आदेश दिईयो:(فاصدع بما تؤمر) अर्थ: हे नबीﷺतिमीलाई जुन आदेश प्राप्त भएको छ, त्यो स्पष्ट रूपमा सुनाऊ। (हिज्र:९४)

नबीﷺमाथि सर्वप्रथम ईमान ल्याउने मानिसहरू

पुरुषमा:अबु बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्हो

महिलाहरूमा: खदीजा पुत्री खुवैलिद रजियल्लाहो अन्हा

बच्चाहरूमा: अली पुत्र अबु तालिब रजियल्लाहो अन्हो

स्वतन्त्र सेवकहरुमा:ज़ैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्हो

सेवकहरुमा: बिलाल पुत्र रिबाह अल्हबशी रजियल्लाहो अन्हो

प्रारम्भिक कालमा इस्लाम स्वीकार्नेहरू

नबीﷺमाथि प्रारम्भिक कालमा इस्लाम स्वीकार्नेहरु जसको वर्णन मैले गरेको छु,त्यस पश्चात उहाँको परिवारले इस्लाम स्वीकार गरे, फेरि उसमान पुत्र अफ्फान,तलहा पुत्र ओबैदुल्लाह,जुबैर पुत्र अव्वाम,साद पुत्र अबी वक़्क़ाश,अब्दुर्रहमान पुत्र औफ,ख़ब्बाब पुत्र अरत्त,सुहैब रूमी,अम्मार पुत्र यासिर,र उहाँको आमा सुमैया,अबूओबैदा आमिर पुत्र जर्राह,उस्मान पुत्र मज़ऊन,अबू सलमा पुत्र अब्दुल असद र उतबा पुत्र ग़ज़वान रजियल्लाहो अन्हुमले इस्लाम स्वीकार गरेका थिए ।

तेश्रो अध्याय :

मक्की जीवनकाल

बहुदेववादीहरूको नबीﷺर सहाबा रजियल्लाहो अन्हुमलाई कष्ट दिनु

बहुदेववादीहरूले नबीﷺको दावतको सत्यता तथा मानिसहरू उहाँको वरिपरि जम्मा हुने दृष्य हेरे,तब उनीहरुले नबीﷺलाई कठोर यातना दिन आरम्भ गरे, तिनीहरु द्वारा दिइएको पीडाका केही रूपहरू यस प्रकार छन्:-

• नबीﷺको तर्फबाट यो झुठो कुराको प्रचारप्रसार गर्नु कि उनी जादुगर हुन,ताकि मानिसहरू भित्र उहाँ प्रति घृणा उत्पन्न होस्।

• नबीﷺको तर्फबाट यो झुठो कुराको प्रचारप्रसार गर्नु कि उनी बौलाहा हुन्, ताकि मानिसहरू उनीलाई मूर्ख बुझुन्।

• नबीﷺको तर्फबाट यो झुठो कुराको जानकारी दिनु कि उनी झूठा हुन् यसको खण्डन यस कुराबाट हुन्छ कि उहाँ यिनीहरूको बीचमा सादिक(साचो)अमीनको नामले प्रसिद्ध थिए।

• नबीﷺजुन लिएर आएका थिए त्यसको उपहास गर्नु।

• नबीﷺइस्लामको दावत दिनका लागि जब जान्थे,तब यिनीहरू हल्ला गर्थे ताकि मानिसहरू जुन प्रकाशना र सत्य उहाँले लिएर आएका थिए त्यो न सुन्न सकून्।

• मक्काको बाहिरबाट जुन मानिसहरू उमरा या हज्जको उद्देश्यले आउँदै थिए, उनीहरूको स्वागत गर्नु र उनीहरूलाई नबीﷺ को कुरा सुन्नुबाट रोक्ने प्रयास गर्नु।

• नबीﷺ लाई शारीरिक एवं मानसिक पीडा दिने, जस्तै उक़बा पुत्र अबू मूऐतले गरेको थियो कि एकपटक उसले उहाँको गालामा लुगा हालेर यति जोरले तान्यो कि मानौं नबीको प्राण निस्कने समय आइपुग्यो,अबू बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्होले त्यसलाई हटाए,र उहाँ माथि ऊंटको आन्द्रा हालियो, त्यसलाई नबीको छोरी फातिमा रज़ियल्लाहो अन्हाले सफा गरिन्।

• नबीﷺको हत्याको प्रयास गर्नु,यस उद्देश्यले उनीहरुले नबीको सट्टामा उमारा पुत्र वलीदलाई दिने र नबी ﷺको हत्या गरिने प्रस्ताव उहाँको काका अबु तालिब समक्ष प्रस्तुत गरे।

• दुर्बल एवम् असहाय मुसलमानहरूलाई कठोर दुख र यातना दिने, जस्तै बिलाल रज़ियल्लाहो अन्होको पेट माथि ढुंगा राख्ने, अम्मार पुत्र यासिर र उहाँको परिवार रज़ियल्लाहो अन्हुम सित अमानवीय व्यवहार गर्ने इत्यादि।

हब्शा (हाल इथोपिया र सुडान)तिर प्रवास

जब मुसलमानहरूको संख्या बढ्न थाल्यो र बहुदेववादीहरू(कुफ्फार) भयभीत हुन थाले,तब यिनीहरूको मुस्लिमहरू माथि अत्याचार र तांडव अरु बढ्न थाल्यो, रसूलﷺ ले उनीहरुलाई हब्शा तिर प्रवास गर्न अनुमति प्रदान गर्नुभयो, र नबीﷺ ले भन्नुभयो कि:त्यो देशको राजा यस्तो व्यक्ति हो, जसको समक्ष मानिसहरू माथि अत्याचार हुँदैन"।

पहिलो प्रवास

यस प्रवासमा बाह्र पुरुष र चार महिला थिइन्, जसमा उस्मान पुत्र अफ्फान रज़ियल्लाहो अन्हो पनि थिए, सर्वप्रथम उनी र उहाँको श्रीमती, नबीﷺकी छोरी रुक़ैया निस्केका थिए,हब्शामा उनीहरू राम्रो सित जीवनयापन गर्न थाले, यसै बीचमा उहाँले यो सूचना पाउनुभयो कि क़ुरैशले इस्लाम स्वीकार गरिसकेका छन्,तर यो सूचना झूठो थियो,यो कुरा सुनेर उनी फर्केर मक्का आइपुगे, यहाँ आएर थाहा भयो कि अवस्था पहिलो भन्दा झन बढी पीडादायक छ,तब केही जना त्यहाँ बाट फर्के र केही जना नगरमा प्रवेश गरे , उनीहरू क़ुरैशबाट धेरै दुःखका सामना गरे,मक्कामा प्रवेश गर्नेहरु मध्ये अब्दुल्लाह पुत्र मसऊद रजियल्लाहो अन्हो पनि थिए।

दोश्रो प्रवास

दोश्रो प्रवासमा तिरासी पुरुष र अठ्ठारह महिला हब्शा तिर प्रस्थान गरेका थिए, उनीहरू राजा नज्जाशीको यहाँ राम्रो अवस्थामा बसेका थिए,जब यस कुराको जानकारी क़ुरैशलाई भयो तब उनीहरुले अम्र पुत्र आस एवं अब्दुल्लाह पुत्र अबू रबीआलाई एक टोली संग पठाए ताकि उनीहरू नज्जाशीको समक्ष मुसलमानहरूको विरुद्ध चाल चालि सकून्, तर अल्लाहले उनीहरूको चाललाई उनीहरू माथि पल्टाईदियो।

हमज़ा र उमर रजियल्लाहो अन्होमाको इस्लामको स्वीकार

नबूवतको छैठौं वर्ष हमज़ा पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्होले इस्लाम स्वीकार गरे,र उनी क़ुरैशका सबैभन्दा बढी सम्मानित व्यक्ति थिए, उहाँ द्वारा अल्लाहले नबीﷺलाई सम्मानित गरे, फेरि नबीﷺको आशिषको बरकतले गर्दा उमर पुत्र खत्ताब रजियल्लाहो अन्हो पनि इस्लाम स्वीकार गरेका थिए,यी दुवै व्यक्तिबाट मुसलमाननहरू बलियो भए,र कुरैशको मुसलमानहरू माथि अत्याचारको सिलसिला रोकियो।

अबु तालिब उपत्यकामा

नबीﷺको प्रति क़ुरैशको अत्याचार बढ्दै गयो यहाँसम्म कि उनीहरूले नबीﷺर उहाँको परिवारलाई अबुतालिब उपत्यकामा तीन वर्ष सम्म घेराउ गरे,यसै उपत्यकामा अब्दुल्लाह पुत्र अब्बास रजियल्लाहो अन्होमाको जन्म भयो,बहुदेववादीहरुको नबीﷺबाट धेरै पीडा भयो,र अंततः उहाँ यस घेराबन्दी बाट बाहिर निस्के, त्यो बेला उहाँको उमेर ४९ वर्ष पुगेको थियो।

अबु तालिब र खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको मृत्यु

यस घटनाको केही महिना बितिसकेपछि नबीﷺको काका अबु तालिबको ८७ वर्षको उमेरमा मृत्यु भएको थियो, यसको केही दिन पश्चात खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको पनि स्वर्गवास भयो,अब बहुदेववादीहरुको अत्याचार झन बढ्न थाल्यो।

नबीﷺको ताइफ तिर लाग्नु

नबीﷺजैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्होलाई साथमा लिई मानिसहरूलाई अल्लाहको दावत दिन हेतु ताइफ तिर लागे, त्यहाँ उनी केही दिन बसे, किन्तु उनीहरूले उहाँको दावत स्वीकार गर्नुभएन, उहाँलाई कष्ट दिएर त्यहाँ बाट निस्कासन गरिदिए, उहाँलाई ढुंगा प्रहार गरे यहाँ सम्म कि दुबै खुट्टाका गोलीगाँठो रक्त रंजित भएका थिए, त्यहाँ बाट फर्केर नबी ﷺमक्का आए,र मुतइम पुत्र अदीको जमानतमा मक्कामा प्रवेश गरे।

अद्दासको इस्लाम

त्यहाँबाट फर्किदा बाटोमा अद्दास जुन क्रिश्चियन थिए, उहाँ सित भेट भयो, उनी नबीﷺमाथि ईमान ल्याए र उहाँको पुष्टि पनि गरे।

जिन्नहरुको इस्लाम

त्यसै मार्गमा नख़ला नामक स्थानमा नसीबीन समुदाय सित सम्बन्धित सात जिन्नहरुको एक समूहको आवागमन त्यहाँ भयो, उनीहरूले कुरआन सुने र इस्लाम स्वीकार गरे।

इस्रा र मेराज

फेरि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सशरीर र प्राण रातिमा मस्जिदे अक़्शा लगिए, तत्पश्चात त्यहाँ बाट सशरीर र प्राण आकाश माथि अल्लाहको सामु लगिए, अल्लाहले नबीﷺसित कुराकानी गरे र उहाँ माथि नमाज़ अनिवार्य गरियो।

नबीﷺका विभिन्न जातिहरू समक्ष इस्लाम पेश गर्नु

नबीﷺमक्कामा बसेर विभिन्न जातिहरूलाई इस्लाम तिर दावत दिइ रहेका थिए, प्रत्येक वर्ष हज्जको मोसममा उनीहरूको समक्ष आफुलाई पेश गर्थे, ताकि उनीलाई शरण मिलोस् र आफ्नो ईश्वरको संदेश उनीहरू सम्म पुर्याउन सफल होउन,र त्यसको सट्टामा उहाँलाई स्वर्ग मिलोस्, कुनै पनि जातिले नबीﷺको आमन्त्रणलाई स्वीकार गरेनन्,यो सम्मान ईश्वरले अन्सारको भाग्यमा लेखेको थियो, अत: त्यहाँका ६ जना आए र ईश्वर र रसूलको आमन्त्रणलाई स्वीकार गरे, तत्पश्चात उनीहरू मदीना फर्के र आफ्नो समुदायलाई इस्लाम तिर आमन्त्रण गरे, यहाँ सम्म कि इस्लामको प्रचार प्रसार हुनथाल्यो, अन्सारको घरहरूमा कुनै यस्तो घर थिएन जसमा नबीﷺको चर्चा न होस्।

अन्सार तथा अक़बाको बैअत(वचन)

पहिलो बैअत

अघिल्लो वर्ष अन्सारका १२ व्यक्ति मक्का आए जसमा त्यही ५ जना पछिल्लो वर्ष आएका ६ जना मध्येका थिए, नबी मुहम्मदﷺ ले सुरह मुमतहिनामा वर्णित महिलाहरुको बैअत अक़बा(कठिन उपत्यका)मा लिए र त्यसपछि उनीहरु मदीना फर्के।

दोश्रो बैअत

त्यसको अघिल्लो वर्ष ७३ पुरुष र २ महिला आइन्, यिनी अन्तिम अक़बा वाला थिए, उनीहरूले यो बैअत गरे(वचन दिनुभयो) कि उनीहरू नबीﷺ को त्यस्तै बचाव गर्ने छन जस्तै आफ्नो महिलाहरु, सन्तानहरू तथा आफ्नो प्राणको रक्षा गर्छन्,तब नबीﷺर उहाँका साथीहरु (सहाबा) ले उनीहरू तिर प्रस्थान गरे,नबी ﷺले त्यसमा १२ जनालाई सरदार(नक़ीब) नियुक्त गरे।

चौथो अध्याय:

मदनी जीवनकाल

प्रवासको(हिजरत) अनुमति

नबीﷺ ले आफ्नो साथीहरुलाई मदीना तिर प्रवासको अनुमति प्रदान गरे,तब उनीहरु जत्था बनाएर तरवार झुन्डयाई निस्केका थिए उनीहरुमा सर्वप्रथम जुन प्रचलित छ:अबु सलमा पुत्र अब्दुल असद अलमख़जूमी थिए, र एक मतको हिसाबले मुसअब पुत्र उमैर थिए, यिनीहरू अन्सार संग उनीहरूको घर आए, अन्सारले शरण दिएर उनीहरूको सहायता गरे र यसरी मदीना शहरमा इस्लामको प्रसार भयो।

फेरि नबीﷺलाई प्रवासको अनुमति प्राप्त भयो तब उनी रबीउल अव्वलको महिनामा सोमवारको दिन मक्काबाट निस्के, त्यो बेला उहाँको उमेर ५३ वर्ष थियो र उहाँको संग अबू बक्र सिद्दीक़ र उहाँको स्वतन्त्र दास आमिर पुत्र फुहैरा थिए र उनीहरुको मार्गदर्शक अब्दुल्लाह पुत्र उरैकित़ लैसी थियो,नबीﷺअबु बक्र रजियल्लाहो अन्होको संग शौर नामक गुफा (ग़ारे शौर) मा प्रवेश गरे र त्यसमा तीन दिन व्यतीत गरे फेरि समुद्री किनारबाट हुंदै हिंडे।

नबीﷺको मदीनामा प्रवेश

जब नबीﷺर उहाँका साथीहरु मदीना पुगे त्यो १२ रबीउल अव्वल र सोमवारको दिन थियो, मदीनाको माथिल्लो भाग कुबामा बनु औफ बिन अम्रको यहाँ विश्राम हेतु झरे र त्यहाँ १४ दिन सम्म बसे।

इस्लामको पहिलो मस्जिद

र नबीﷺले कुबामा मस्जिदको शिलान्यास गरे, अब्दुल्लाह पुत्र उमर रजियल्लाहो अन्होमा भन्दै छन कि: नबीﷺप्रत्येक शनिबार पैदल र सवार भई कुबा जाने गर्थे,र नबीﷺले भन्नुभयो: कुबा मस्जिदमा नमाज़ पढ्नुको पूण्य उमराको पूण्य समान छ,,।

नबीﷺको मस्जिदको निर्माण

फेरि नबीﷺआफ्नो ऊंटनी माथि सवार भई हिडे, मानिसहरू उहाँको ऊंटनीको लगाम समातेर उहाँ सित विनती गरीरहेका थिए कि उनी उहाँको घरमा वास गरून्, उहाँ उनीहरु सित भन्थे: “त्यसको बाटो छाडिदिनुहोस्, यसलाई आदेश प्राप्त भएको छ”, अन्ततः ऊंटनी त्यो स्थानमा बस्यो जुन स्थानमा आजभोलि मस्जिदे नबवी अवस्थित छ,जो त्यो बेला बनू नज्ज़ारका दुई बालक सह्ल व सुहैलको खलिहान थियो, त्यहाँ

नबीﷺहज़रत अय्यूब रजियल्लाहो अन्होको घर झरेका थिए, फेरि नबीﷺले आफ्नो साथीहरु (सहाबा)सित मिलेर त्यस खलिहानमा काँचो ईट्टा र खजूरको शाखाले एक मस्जिदको निर्माण गरे, त्यस पश्चात आफ्नो र आफ्नी पत्नीहरू को लागि त्यसको छेउमा निवास स्थानको निर्माण गर्नुभयो, त्यसमा सबै भन्दा नजिक आईशा रज़ियल्लाहो अन्हाको कोठा थियो,सात महिना बितिसकेपछि नबीﷺले अय्यूब रजियल्लाहो अन्होको घरबाट त्यहाँ स्थानान्तरण गरेका थिए।

भाइचारा(बन्धुत्व)

मस्जिदको निर्माण पश्चात नबीﷺले प्रवासीहरु (मुहाजिरीन) जुनको संख्या ९०थियो तथा अन्सारको बिच एक अर्काको सहायताको आधारमा बन्धुत्व गराए,तथा बद्रको घटना भन्दा अघि सम्म उनीहरू एक अर्काको मृत्युपछि उत्तराधिकारी (वारिस) बन्दै थिए।

यहूदी

जब नबी ﷺमदीना आए र यहूदी समुदायको मानिसहरू उहाँलाई हेरे तब बुझी हाले उहाँ साचो रसूल हुन्, र उहाँ त्यही हुन् जसको वर्णन आफ्नो किताब तौरातमा पाउँछन्, यसको विपरीत उनीहरू मध्ये धैरै कम जना इस्लाम स्वीकार गरेका थिए, त्यसमा उनीहरूको एक ज्ञानी एवं प्रकांड विद्वान अब्दुल्लाह पुत्र सलाम रजियल्लाहो अन्हो पनि थिए,तथा नबीﷺले यहूदी समुदायको जातिहरू बनु नज़ीर, बनु क़ुरैज़ा, तथा बनु क़ैनुक़ाअ सित सन्धि गरे।

किबलाको परिवर्तन

मेराजमा नमाज अनिवार्य भए पछि नबी ﷺबैतुल मक़दिस तिर मुख गरेर नमाज़ पढ्दै थिए,र उहाँको चाहना थियो कि क़िबला मक्का होस्, र यसै आशामा नबीﷺआफ्नो मुख आकाश तिर उठाएर हेर्ने गर्थे,तब अल्लाहले यो आयत अवतरण गर्यो: "तिमीले घरि-घरि आकाशतिर अनुहार फर्काएर हेरेको हामीले देखिरहेका छौं। निश्चय नै हामी तिम्रो अनुहारलाई तिमीलाई मन पर्ने क़िब्ला तिर नै फर्काइ दिने छौं।(बकरा-१४४) ,अतः प्रवासको दोश्रो वर्ष नबीﷺले आफ्नो क़िब्ला काबा तिर परिवर्तित गर्नुभयो।

जिहादको अनुमति

नबीﷺजब पूर्णरुपमा मदीनामा स्थापित भइसके,तथा अन्सारले उहाँको हरेक प्रकारले रक्षा गरे तब अल्लाहको यो आदेश अवतरित भयो: ती मानिसहरूलाई अनुमति दिइयो जस संग युद्ध गरिन्छ,यसकारणले कि उनीहरू माथि अत्याचार गरियो, निसन्देह अल्लाह तिनीहरुको मद्दत गर्न पूर्ण सामर्थ्य राख्दछन्। ती यस्ता व्यक्तिहरु हुन जो आफ्ना घरहरूबाठ अनाहकमा नपाइए, केवल यो भनेकोले गर्दा"अल्लाह नै हाम्रो पालनकर्ता हुन्। (हज्ज:३९-४०) अतः अल्लाहले मोमिनहरुलाई बहुदेववादीहरू विरुद्ध युद्ध गर्ने अनुमति दियो। र उहाँको प्रारम्भिक ग़ज़वाहरूमा(ग़ज़वा=यस्तो युद्ध जसमा नबीﷺस्वयं उपस्थित थिए) अबवाको युद्ध, बुवातको युद्ध र उशैराको युद्ध र केहि सरीय्या(यस्तो युद्ध जसमा नबीﷺस्वयं उपस्थित थिएनन्) युद्धहरू पनि छन्।

बद्र नामक युद्ध

प्रवासको दोश्रो वर्ष रमज़ान मसान्तमा नबी ﷺतीन सय भन्दा बढी (लगभग ३१३)जना सहाबाको साथमा सीरियाबाट फर्किरहेको क़ुरैशको टोलीको खोजीमा निस्के,अबू सुफियान त्यस टोलीलाई अर्को बाटोबाट लिएर निस्के,र दानव(शैतान)ले कुरैशलाई मोमिनहरू सित युद्ध गर्न प्रेरणा दियो,अत: दुबै समूह निस्के र बद्र नामक स्थानमा दुबै समूहको एक अर्का सित भेट भयो, र यो महान युद्ध ग़ज़वा-ए- बद्र अल-कुबरा हो जसलाई यौमुल फ़ुरक़ान(सत्य एवं असत्य बीच अन्तर स्पष्ट गरिने वाला दिन) पनि भनिन्छ।

जब दुबै समुहको एक अर्का सित भिडन्त भयो तब नबीﷺले आफ्नो ईश्वर सित दुआ र प्रार्थना गरे,तब अल्लाहले फरिश्ताहरू द्वारा मोमिनहरूको सहायता गरे जुन उनीहरू संग लड्दै थिए, अल्लाहले नबीﷺलाई काफिरहरू माथि विजयी बनायो र आफ्नो कथन(कलमा)लाई सर्वोच्चता प्रदान गर्यो, युद्धमा ७० बहुदेववादीहरू मारिए,र मोमिनहरूमा १४ जना शहीद भएका थिए।

क़ैनुकाअको युद्ध

प्रवास (हिजरत)को तेश्रो वर्ष बनु क़ैनुकाअले सन्धि सम्झौता रद्द गरीदिए,तब नबीﷺले १५ राति सम्म उनीहरूको घेराबन्दी गरे,फेरि उनीहरू नबीﷺको आज्ञापालन को लागि तयार भए तब नबीﷺले उनीहरूलाई छाडिदिए,त्यो बेला उनीहरुको संख्या ७० थियो।

उहुदको युद्ध

उहुदको युद्ध शव्वाल महिनामा भयो,जुन क़ुरैशका मानिसहरू बद्रमा मारिएका थिए उनीहरूको बदला लिने उद्देश्यले लगभग ३००० जना मान्छेहरूआए र जब मदीना पुगे तब नबीﷺले लगभग ७०० जनालाई लिएर उहुद तिर निस्के तथा मुनाफिकहरु(कुफ्रलाई लुकाउने र इस्लामलाई देखाउने मानिसहरू) उहाँको साथ छाडेर निस्के।

दिनको सुरुवातमा मुसलमानहरूको आक्रमणको अवस्था बलियो थियो, फेरि अल्लाहले मुसलमानहरूको परीक्षा लियो र अब उनीहरू माथि बहुदेववादीहरुको आक्रमण तेज़ भयो यहाँ सम्म कि उनीहरू नबीﷺसम्म पुगे र उहाँलाई घाइते गरे र आहत पुर्याए तथा अगाडिका दुई दाँतहरु तोडिए,त्यो दिन नबीﷺको साथमा फरिश्ताहरू युद्ध गरे,सहाबा रजियल्लाहो अन्हुम मध्ये ७० जना शहीद भए जसमा हमज़ा पुत्र अब्दुल मुत्तलिब,मुसअब पुत्र उमैर,अनस पुत्र नज्र तथा फरिश्ताहरु द्वारा स्नानित हनज़ला रजियल्लाहो अन्हुम आदि थिए।

त्यो दिन तल्हा पुत्र उबैदुल्लाहको अति राम्रो परीक्षा भयो, यहाँ सम्म कि नबीﷺले भन्नुभयो कि:" तल्हाले आज अनिवार्य गरी हाले",नबीﷺतथा मुसलमानहरू पहाडको निकट आए,तथा अल्लाहले सबैलाई बहुदेववादीहरु सित संरक्षण प्रदान गर्यो।

उहुदको दिन परीक्षा एवम् जाँचको दिन थियो, अल्लाहले त्यो दिन मोमिनहरूको परीक्षा लियो,तथा मुनाफिकहरु खुलेर सामुन्ने आए,तथा जसलाई अल्लाहले चाह्यो त्यसलाई शहादतले सम्मानित गर्यो, युद्ध पछि नबीﷺलाइ कुरैशको फेरि आगमनको सूचना प्राप्त भयो ताकि मुसलमानहरूको जरा नाश गर्न सकून्,नबीﷺ घाइते भए पनि मोमिनहरुको संग उनीहरूको मुकाबला गर्न हेतु निस्के,जब हमरा -उल-

असद नामक स्थानमा पुगे, कुरैशलाई यसको सूचना प्राप्त भयो, त्यसपछि उनीहरू पछि हटे र मक्का फर्के।

हिजरी सम्वत्को चौथो वर्ष (चार हिजरी)

हिजरतको चौथो वर्ष मऊना भन्ने इनारको घटना भयो, त्यसमा ७० हाफिज़ सहाबाहरुको निर्मम हत्या गरियो र यसै वर्ष नबीﷺले बनु नज़ीरको घेराबन्दी गरे यहाँ सम्म कि उनीहरूको मनमा डर बसी हाल्यो र नबीﷺले उनीहरूलाई मदीनाबाट निस्कासित गरीदिए,र उनीहरुको सम्बन्धमा सूरह हश्र अवतरित भयो।

मुरैसीआ(बनू मुस्तलिक)को युद्ध

प्रवासको पांचौं वर्ष नबीﷺबनु मुस्तलिक़ सित युद्ध गर्नको लागि निस्के र विजयी भएर फर्के,र बाटोमा तयम्मुम (माटोबाट पवित्रता प्राप्त गर्ने कार्य) को अनुमति प्राप्त भयो, र यसै मार्गमा लांछन (इफ्क)को घटना घट्यो, जहाँ मुनाफिकहरुले मोमिनहरुको पवित्र आमा आईशा रज़ियल्लाहो अन्हा माथि लांछन लगाएका थिए,र यो मामिला उहाँको लागि र नबीﷺको लागि निकै कठिन थियो यहाँ सम्म कि अल्लाहले सूरह नूरमा उहाँको सतीत्व उजागर गर्यो र लांछन लगाउने सबै जनालाई कोड़ा लगाइयो।

अहज़ाबको युद्ध (गज़वा-ए-अहज़ाब)

प्रवासको छैटौं वर्ष शव्वाल महिनामा खन्दकको युद्ध (अह़ज़ाब) भयो,जब यहूदीहरू कुरैश तथा जो संग सन्धि थियो सबैजना मिलेर नबीﷺतथा उहाँको साथीहरुको हत्या गर्ने योजना बनाए,यस प्रकार कुरैश,बनू सुलैम,बनू असद,फज़ारह तथा अशजअ आदि मिलेर १००००को संख्यामा मदीना आए,सलमान फारसी रजियल्लाहो अन्होले नबीﷺलाई खाई(खन्दक़)खन्ने सुझाव दिए ताकि लश्करहरुबाट उनीहरूको सुरक्षा होस्,अत: नबीﷺ३०००को संख्यामा बाहिर निस्के,र सलअ नामक पहाड आफ्नो पछाडि र खाइलाई आफ्नो अगाडि राखे,तथा मैत्री सन्धि गरेको बनू कुरैज़ाको तर्फबाट निश्चिन्त थिए तर उनीहरुले सन्धि भंग गरीदिए,तथा उहाँको विरोधीहरू सित मिलिए,तब नबीﷺले युद्धको लागि आएका सेना तथा बनू कुरैज़ा तर्फ नुएम पुत्र मसऊद रजियल्लाहो अन्होलाई पठाए, उहाँले युक्ति लगाएर दुबैलाई अलग अलग गरीदिए, फेरि अल्लाहले उस अहज़ाब(सेना, लश्कर) माथि वायुको एक सेना पठायो जसले उनीहरुको पाल उखाल्यो तथा

भाँडाकुँडा पल्टाइदियो, हावाले उनीहरूलाई हल्लायो, र उनीहरुको मनमा आतंक बसी हाल्यो तथा उनीहरू पछि हट्न बाध्य भए,यस प्रकार उनीहरूको धूर्तता उनीहरूको काम आएन र उनीहरु फर्के।

नबीﷺबनू कुरैजाको नजिक गए र उनीहरुको बारेमा निर्णय लिने अधिकार साद पुत्र मुआज़ रज़ियल्लाहो अन्होलाई दिए, र यसै युद्धको सम्बन्धमा सूरह अहज़ाब अवतरित भयो।

हुदैबियाको मैत्री (सुलह)

छैटौं वर्ष नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम १४०० सहाबाहरुको संग उमराको उद्देश्यले निस्के,जब उनी हुदैबिया नामक स्थानमा पुगे,तब कुरैशले उनीहरुलाई मक्कामा प्रवेश गर्नबाट रोकिदिए,र यस कुरामा मैत्री गरे कि एक अर्का सित १० वर्ष सम्म लडाई गर्दैनन्,र यो मैत्री मोमिनहरुको लागि एक प्रकारको विजय प्राप्त गर्नु सरह थियो, जसरी अल्लाहले भन्नुभयो: निस्सन्देह हामीले तिमीलाई स्पष्ट विजय प्रदान गरेका छौं।(सुरह फतह:०१)

यस मैत्रीमा एक कुरा यो थियो कि आउँदो वर्ष कुरैश मुसलमानहरूलाई मक्का आउनाको लागि अनुमति दिनेछन,उमर-ए-कज़ा (यस वर्ष छुटेको उमरा) प्रवासको सातौं वर्षमा जिल कादा महिनामा सम्पन्न भयो।

ख़ैबरको युद्ध (गज़वा-ए-खैबर)

हुदैबियाबाट फर्के पछि २० दिन पश्चात मदीनाको उत्तर तर्फ खैबरको लागि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम निस्के, त्यहाँ यहूदीहरूको लगभग २० दिन घेराबन्दी गरे, यसमा मुसलमानहरूलाई धेरै कष्टहरुको सामना गरे,जब यहूदीहरूलाई आफ्नो नाशको विश्वास भई सक्यो,तब उनीहरुले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सित मैत्री गर्न चाहे,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उनीहरूको प्राणको रक्षाको ग्यारेन्टी दिएर यो शर्तमा जाने अनुमति दिए कि तिमीहरु आफुले लगाएको कपडा मात्र लिएर जानेछौं अरु कुनै वस्तु लिएर जाने मिल्दैन, फेरि नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उनीहरूको भूमिलाई त्यसमा पैदा हुने वस्तुको आधा भाग लिने शर्तमा प्रयोग गर्ने उनीहरूलाई अनुमति दिए।

जाफरको आगमन

जब नबी ﷺखैबरमा थिए, हजरत अबु हुरैरा रजियल्लाहो अन्हो मुसलमान भएर मदीना आए र यसै बीच नबीको चाचाको छोरा जाफर पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्हो र जुन मानिसहरू हबशामा बसेका थिए उनीहरूको साथ आई हाले र खैबरमा नबीﷺसित उनीहरूको भेट भयो,र उनीहरूको संग अशअरी कुलको अबू मूसा अशअरी र उहाँको साथीहरु आए।

मूअताको युद्ध

हिजरतको आठौं वर्षमा मूअताको युद्ध (गज़वा-ए-मूअता) भयो,र यस युद्धको कारण यो थियो कि शुरहबील पुत्र अम्र ग़स्सानीले रोमको राजा तिर पठाइएका नबीﷺको दूतको हत्या गरेको थियो,तब नबीﷺले ज़ैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्होको प्रतिनिधित्वमा ३००० सहाबाहरूलाई पठाए र भने:यदि जैद शहीद भई हाले तब जाफर कमाण्डर हुनेछन्, यदि जाफर पनि शहीद भई हाले तब अब्दुल्लाह पुत्र रवाह़ा कमाण्डर हुनेछन्। र उता बाट हिरक्ल र त्यसका संधि -मित्र अरबहरु दुई लाखको हाराहारीमा निस्के तथा मुअता नामक स्थानमा दुबै समूहको भेट भयो,नबीﷺद्वारा चयनित सबै कमाण्डरहरु शहीद भई हाले तब खालिद पुत्र वलीद रजियल्लाहो अन्होले झण्डा आफ्नो हातमा लिए र अति राम्रो तरिकाले सेनाको नेतृत्व गरे र मुसलमानहरूलाई लिएर त्यहाँ बाट फर्के र यस प्रकार अल्लाहले उनीहरूलाइ शत्रुहरू बाट बचायो।

मक्काको महा विजय

यसै वर्ष कुरैशको सन्धि- मित्र कबीला बनु बक्रले नबीﷺको संधि-मित्र कबीला बनु खुज़ाआ माथि आक्रमण गर्यो र कुरैशले गुप्त रूपमा उनीहरूको सहयोग गर्यो,जब नबीﷺको यसको सूचना प्राप्त भयो तब उहाँले मक्काको विजयको निश्चय गरे,अबु सुफियान रजियल्लाहो अन्होले मदीना आएर यस विषयमा नबीﷺसित कुरा गर्न चाहे परन्तु उहाँले केही पनि सुन्नु भएन,तब उनले अबु बक्र सिद्दीक़ ,उमर फारूक़ र अली रजियल्लाहो अन्हुम सित भने कि तपाईहरु यस सम्बन्धमा नबीﷺसित कुरा गर्नुहोस्, परन्तु सबै जनाले उहाँको प्रस्ताव अस्वीकार गरीदिए,र नबीﷺले अल्लाह सित दुआ गरे कि अल्लाहले कुरैश सित यो कुरालाई गोप्य राखोस् र उनीहरूलाई नबीﷺको आक्रमण बारे थाहा नहोस्, अल्लाहले नबीﷺको दुआलाई स्वीकार गरे तथा नबी ﷺदस हजारको संख्यामा निस्के यहाँ सम्म कि उनी मक्कामा प्रवेश गरी हाले।
मक्काको विजय भन्दा अघि नबीﷺको काका अब्बास पुत्र अब्दुल मुत्तलिब पनि इस्लाम स्वीकार गरे।

नबीﷺमक्का विजयको बेला जुन कुराहरु भनेका थिए त्यसमा यो कथन पनि थियो:जो अबु सुफियानको घरमा प्रवेश गर्यो त्यो सुरक्षित छ,जो मस्जिदमा प्रवेश गर्यो त्यो सुरक्षित छ,जो आफ्नो घरको ढोका बन्द गर्यो त्यो पनि सुरक्षित छ।

नबीﷺले त्यसै संग मात्र युद्ध गरे जो युद्धको लागि अगाडि आएका थिए, सिवाय केही जनाको जसले नबीﷺतथा मुसलमानहरुलाई कष्ट दिएका थिए, उहाँले तिनीहरुको प्राणको कुनै मूल्य निर्धारण गर्नुभएन।

जब नबीﷺमक्कामा प्रवेश गरे तब विना एहरामको अवस्थामा काबाको परिक्रमा गर्नुभयो, त्यसपछि उस्मान पुत्र तल्हा रज़ियल्लाहो अन्होलाई बोलाए,उनी सित काबाको साँचो लिएर त्यस भित्र र त्यसको वरिपरि जुन मूर्तिहरू थिए सबैलाई तोडिदिए, फेरि साँचो उस्मान पुत्र तल्हालाई फिर्ता गरीदिए।

मक्काको विजय पश्चात ठूलो संख्यामा मानिसहरू इस्लाम स्वीकार गरेका थिए बरू पूरै कबीला नै इस्लाम स्वीकारेर नबीﷺको यहाँ आउँदै थिए।

मूर्तिहरूको तोडफोड

जब अल्लाहले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई मक्का माथि विजय प्रदान गर्यो तब नबीﷺले आफ्नो साथीहरुलाई मक्काको वरिपरि जुन मूर्तिहरू थिए त्यसलाई तोड्नको लागि पठाए,अम्र पुत्र आस रज़ियल्लाहो अन्होलाई सुवाअ मूर्तिलाई,साद पुत्र जैद रजियल्लाहो अन्होलाई मनात मुर्तिलाई, खालिद पुत्र वलीद रजियल्लाहो अन्होले उज्जा मूर्तिलाई र तुफैल रज़ियल्लाहो अन्होलाई जुल कफ्फैनलाई र अली रजियल्लाहो अन्होलाई तैय कबीलाको मुर्ति तोड्ने हेतु पठाएका थिए।

हुनैनको युद्ध (ग़ज़वा-ए-हुनैन)

जब बनू ह़वाज़िनले मक्काको विजयको बारेमा हुने तब एक रक्षक दल साथमा लिई नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको तर्फ हिंडे,र आफ्नो धन, बच्चाहरु र महिलाहरुलाई साथमा लिएर आए,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उनीहरूको तर्फ १२००० सहाबाहरूलाई लिएर निस्के,त्यो दिन मुसलमानहरू आफ्नो संख्या हेरेर आत्ममुग्ध भई हाले, यहाँ सम्म कि जब उनीहरु हुनैन नामक उपत्यकामा पुगे तब ह़वाज़िनले मिलेर एक मानिसको आक्रमणको सरह उनीहरू माथि आक्रमण गरे, यहाँ सम्म कि सहाबाहरू डरले गर्दा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको बारेमा असावधान भई हाले र उहाँको संग केहि प्रवासीहरु र घर परिवारका सदस्य मात्र बाकी रहे, फेरि अल्लाहले मुसलमानहरूलाई हौसला प्रदान गर्यो र उनीहरू फर्केर नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको नजिक आए र उहाँ सित मिलेर

युद्ध गरे , यहाँ सम्म कि अल्लाहले उनीहरूलाई शत्रुहरू माथि विजय प्रदान गर्यो,र हवाजिनका मानिसहरू भागेर ताइफ गए।

फेरि हवाज़िनका १४जना मुसलमान भएर नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको यहाँ आए र आफ्नो दासीहरुलाई स्वतन्त्र गरी उनीहरु माथि कृपा गर्न नबी सित निवेदन गरे तब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले त्यस्तै गरे , उहाँलाई हेरेर सहाबाहरु पनि उस्तै गर्न थाले।

ताइफको युद्ध(ग़जवा-ए-ताइफ)

जब नबी ﷺहवाज़िनबाट खाली भए तब ताइफको युद्धको इरादा गरे,अत: नबीﷺत्यहां गए र त्यहाँको किला(दुर्ग)को आठ दिनसम्म घेराबन्दी गरे, फेरि नबीﷺविना युद्ध गरे फर्के।

तबूकको युद्ध (गज़वा-ए-तबूक)

प्रवासको नवौं वर्ष तबूकको युद्ध (संकट अथवा निर्धनताको युद्ध)भयो,त्यो समय अत्यन्त गर्मी, फलफूल पाक्ने र छायाँमा बस्ने समय थियो, यस्तो समयमा युद्धको लागि जाने धेरै कठिन थियो,जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले त्यसको लागि निस्कने इरादा गरे तब सहाबाहरूलाई खर्च गर्नको निम्ति जोर दिए**,** उस्मान रजियल्लाहो अन्होले १०० ऊँट र त्यसको सामान(टाट,दरी तथा काठ व हौदा)**,**त्यसको साथमा १००० दिनार पनि दिए**,**तब नबीﷺले भन्नुभयो कि**:: "**आज पछि उस्मान रजियल्लाहो अन्हो जे पनि गरून् कुनै पनि वस्तु उहाँलाई हानि पुर्याउँदैन"। तथा अरु सहाबाहरुपनि आफ्नो सामर्थ्यको हिसाबले अल्लाहको बाटोमा खर्च गरे।

आम मुनाफिकहरु यसबाट पछि रहे**,**र नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम द्वारा चयनित सहाबाहरुमा काब पुत्र मालिक**,**हिलाल पुत्र उमय्या र मुरारा पुत्र रबीअ रजियल्लाहो अन्हुम विना कुनै विवशताको पछि रहेका थिए**,**नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम जब मदीना आए तब उनीहरुले उहाँ सित क्षमायाचना गरे**,** उनीहरूको बारेमा सूरह तौबाको यो आयत अवतरण भयो**:(** अनि त्यो तीन जना जुन पिछडिएका थिए) तौबा**:**११८**,** अल्लाहले जब उनीहरुको सत्यता हेर्यो तब उनीहरुको प्रायश्चित स्वीकार गर्यो**,**र यस सूरहमा मुनाफिकहरुको निन्दा गरिएको छ र यसैको चर्चामा यस सूरहको अन्त भएको छ**,**यस सूरहको नाम फाज़िहा (निन्दक) राखिएको छ किनभने त्यसमा उनीहरूको निंदा गरिएको छ।

यस युद्धमा नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले ऐलाका निवासी सित लगान(जमीनको पोत) माथि सन्धि गरे र यसै प्रकार जरबा र अज़रह निवासीहरु सित सन्धि गरे**,**र उनीहरूलाई आदेश पत्र लेखेर

दिए,र यसै प्रकार अकीदर दौमाको राजा सित लगान(जमीनको पोत) माथि सन्धि सम्झौता गरे,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम दस राति भन्दा बढी तबूकमा बसेका थिए र त्यस पछि फर्केर विना युद्ध गरी मदीना आए।

जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मदीना आए तब अल्लाहले मस्जिद -ए- जिरार(हानि पुर्याउने अथवा दुख दिने मस्जिद)लाई ध्वस्त पार्न आदेश दिए, जसलाई मुनाफिक़हरुले बनाएका थिए, तिनीहरु त्यो मस्जिद जुन कामको लागि बनाएका थिए अल्लाहले यस आयतमा वर्णन गरेको छ: केही यस्ता व्यक्तिहरु पनि छन जसले हानि पुर्याउने, इन्कार गर्ने, आस्थावानहरू बीच मतभेद उत्पन्न गर्ने र यस अघि अल्लाह र त्यसका रसूल विरुद्ध युद्ध गरीसकेका मानिसहरूको लागि घात स्थल उपलब्ध गराउने उद्देश्यले एउटा मस्जिद निर्माण गरे)। सूरह तौबा:१०७

अतः नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले त्यसलाई ध्वस्त पारे, र यो अन्तिम युद्ध (ग़ज़वा) थियो जसमा नबीﷺस्वयं सम्मिलित भएका थिए।

प्रतिनिधि मण्डलहरू

तबूकको युद्ध पछि सक़ीफ कबीला(कुल)ले इस्लाम स्वीकार गरे र यो प्रवासको नवौं वर्ष प्रतिनिधि मण्डलहरूको साल भनियो,कबीलाका मानिसहरू समुहको रूपमा नबीﷺ को यहाँ इस्लाम स्वीकार गर्थे,यसैमा बनू तमीमको प्रतिनिधि मण्डल(वफ्द) थियो जसको सरदार उतारिद पुत्र हाजिब तमीमी थिए,बनू तइको प्रतिनिधि मण्डल र त्यसको सरदार जैद अलखैल थिए, अब्दुल कैशको प्रतिनिधि मण्डल र त्यसको सरदार जारूद अलअब्दी,अबु हनीफाको प्रतिनिधि मण्डल जसमा मुसैलमा कज़्जाब पनि थियो जसले पछि गएर नबी हुने दावी गरेका थिए।

अबु बक्र सिद्दीक़को हज्ज

प्रवास (हिजरत)को नवौं वर्ष नबीﷺ ले अबु बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्होलाई सरदार बनाएर हज्ज गर्नको लागि पठाए,तब उहाँले सबैलाई हज्ज गरेर देखाए,र अली रजियल्लाहो अन्होलाई पठाए ,उनी सूरह तौबाको प्रारम्भिक आयतहरु पढ्दै थिए,र बहुदेववादीहरुलाई उनीहरूको सन्धि फिर्ता गरीरहेका थिए,र मानिसहरुमा यस कुराको घोषणा गरे कि यस वर्ष पछि कुनै बहुदेववादी र नांगो मानिस काबाको परिक्रमा गर्न पाउदैन,जसरी अंधकार (जाहिलीयत)को युगमा गरीरहेका थिए

अन्तिम हज्ज(हज्जतुल विदाअ)

दस हिजरी सम्वत् मा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले अंतिम हज्ज गरे,र उहाँको संग विभिन्न क़बीला तथा नगरहरुका मानिस निस्के यहाँ सम्म कि उनीहरूको संख्या एक लाख पुगी सक्यो तब नबीﷺले उनीहरूलाई हज्जको रीतिहरु(मनासिक) सिकाए,अरफाको दिन भाषण दिनुभयो र अल्लाहको यस भनाईको तिलावत गर्नु भयो: "आजको दिन मैले तिमीहरुको दीन(जीवन पद्धति)लाई तिमीहरुको निम्ति पूर्ण गरेको छु र तिमीहरुप्रति आफ्नो अनुग्रह पूरा गरेको छु अनि तिमीहरुको लागि दीन स्वरूप इस्लाम रोजेको छु"। माइदा:०३

उनीहरुलाई यो सुचना दिनु भयो कि इस्लाम पूर्ण भई सक्यो,र कुरआन र हदीसलाई दृढता साथ समात्ने वसीयत गर्नु भयो,एक अर्काको प्राण ,धन र सम्मान सित खिलवाड़लाई हरामको घोषणा गर्नु भयो, मानौँ यो नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलको तर्फबाट अंतिम वा विदाईको भाषण थियो।

ओसामाको सेनापतिमा नियुक्ति

सन् ११ हिजरी सम्वत् सफरको महिनामा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले रोम वासीहरु सित युद्ध गर्नको लागि सेना तयार गर्नुभयो र त्यसको सेनापति ओसामा पुत्र जैद रजियल्लाहो अन्हुमालाई नियुक्त गरे,अत: जब उनी निस्के र जुर्फ नामक स्थानमा क्याम्प लगाए कि यसै बीच नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम विरामी भएको सुचना उहाँलाई प्राप्त भयो।

नबीﷺको युद्धहरू(ग़ज़वात)को सारांश

नबीﷺको युद्धहरु,सरीय्या तथा बुऊस(फौजी टुकडीहरु)को संक्षिप्त विवरण

नबीﷺका सबै युद्ध,सरीय्या एवम् बुऊस यो सबै प्रवास पछि दस वर्षको अन्तरालमा भयो। जहाँ सम्म उहाँको सरीय्या र बुऊसको कुरा छ यिनको संख्या लगभग ६० छ र गज़वाको संख्या २७ छ, जसमा नबीﷺले ९ गज़वामा (युद्ध) आफैं लडेका थिए, त्यो हुन्:- बद्र,उहुद,खन्दक़,कुरैज़ा,मुसतलिक, खैबर ,फतह मक्का,हुनैन र ताइफ,र यसमा कुनै कुनै युद्धको सम्वन्धमा कुरआनमा केही आयतहरू तथा सूरहहरु अवतरित भए।

ती युद्धहरूको सम्वन्धमा जसको बारेमा कुरआनमा केही आयत र सूरहहरु अवतरित भए:

गजवा -ए-बद्र :- यसको सम्बन्धमा सुरह अन्फाल अवतरित भयो,र यसलाई सूरह बद्र पनि भनिन्छ।

ग़ज़वा-ए-उहुद :-यसको सम्बन्धमा सूरह आले इमरानको अंतिम भाग अवतरित भयो, अल्लाहको यो भनाई देखि:(जब तिमी विहानै आफ्नो घरबाट निस्केर आस्थावानहरुलाई युद्धको मोर्चामा तैनाथ गर्दै थिए) आले इमरान- १२१ देखि अंत भन्दा अघि सम्म।

ग़ज़वा-ए-खन्दक,बनू कुरैजा तथा खैबर:- यी सबैको सम्बन्धमा सूरह अहज़ाबका केही भागहरू अवतरित भए।

ग़ज़वा-ए-बनू नज़ीर:- यस विषयमा पूरा सूरह हश्रको अवतरण भयो।

ग़ज़वा-ए- हुदैबिया व खैबर :- यस विषयमा सूरह फत्ह अवतरित भयो र यसमा विजय तिर इसारा गरिएको छ र सूरह नस्रमा स्पष्ट रूपमा यस विजयको वर्णन गरिएको छ।

ग़ज़वा-ए-तबूक:- यस सम्बन्धमा सूरह तौबाको केही आयतहरू अवतरित भए।

नबीﷺएक युद्धमा घाइते भए त्यसको नाम ग़ज़वा-ए-उहुद हो,र उहाँको संग फरिश्ताहरू बद्र,उहुद तथा हुनैनमा युद्ध लडे,र खन्दकको दिन फरिश्ताहरू अवतरित भए तब बहुदेववादीहरु हल्लाइए र उनीहरुको पराजय भयो, र यस युद्धमा नबीﷺले बहुदेववादीहरुको मुख माथि सानो सानो ढुंगा प्रहार गरे,तब उनीहरु भागे, दुई युद्धमा नबीﷺले विजय प्राप्त गरे:बद्र र हुनैनमा,र एक युद्ध ताइफमा मिनजनीक़(तोपको समान एक यंत्र जसबाट ढुंगाको बर्षा गरिन्थ्यो)को प्रयोग गरे,र खाइ(खन्दक़) द्वारा एक युद्धमा बचाव गरे जो कि अहज़ाब हो,जसको विचार सलमान फारसी रजियल्लाहो अन्होले दिएका थिए।

नबी मुहम्मदﷺको रोग र मृत्यु

फेरि अल्लाहले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई संसार, तथा अल्लाह सित भेट गर्ने र स्वर्ग बीच एकलाई चयन गर्ने अधिकार दियो तब नबीﷺले अल्लाह सित भेट तथा स्वर्गलाई चयन गरे, अत: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम अधिक विरामी भए ,तब उहाँले आफ्नो पत्नीहरू सित परिचर्याको निम्ति आईशा रज़ियल्लाहो अन्हाको घरमा बस्ने अनुमति लिन चाहे , जसलाई सबैजनाले सहर्ष स्वीकार गरिन्,जब उनी भित्र मस्जिदमा गएर नमाज़ पढ्ने शक्ति रहेन तब अबू बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्होलाई नमाज पढाउने आदेश दिनुभयो ,जो यस कुराको तर्फ इसारा थियो कि उहाँ पछि अबु बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्हो खलीफा हुनेछन्।

सन ११ हिजरी १२ रबीउल अव्वल सोमवारको दिन नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मानिसहरू तिर निस्के त्यो बेला सबै फज्रको नमाज पढ्दै थिए तब उहाँले पर्दा उठाउनु भयो ढोका खोल्नु भयो यहाँ सम्म

कि उनीहरू नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई हेर्न थाले,तब नबीﷺले उनीहरुलाई इसारा गरे कि नमाज़ पूरा गरून् र नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उहाँलाई हेरेर मुस्काए,जब सूर्योदयको समय भयो तब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको देहान्त भयो, उहाँको मृत्यु सबैभन्दा ठूलो विपदा थियो जुन मुसलमानहरू माथि पर्यो,उहाँको मृत्युले गर्दा मुसलमानहरू अत्यन्त दुःखी भए।

फेरि मानिसहरू अबू बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्हो को नजिक एकत्रित भए,र उहाँको लागि खिलाफतको बैअत गरे, किनभने उहाँको सर्वप्रथम इस्लाम स्वीकार गर्नु,र नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम पछि यस उम्मत माथि सर्वाधिक उपकार गर्नु सर्विदित थियो,त्यसले गर्दा कोही पनि उहाँको बैअत सित पछि रहेनन्।

त्यस पछि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई स्नान गराइयो,तीन सेतो लुगामा कफन दिईयो,र जुन स्थानमा उहाँको देहान्त भएको थियो जुन आईशा रज़ियल्लाहो अन्हाको कोठा थियो त्यही स्थानमा अन्त्येष्टि गरियो, र यो अल्लाहको नबीहरुको विषयमा सुन्नत हो, तिनीहरुको जहाँ देहान्त हुन्छ त्यहीं दफन हुन्छन्,र उहाँको ज़नाजाको मानिसहरू र जिन्नहरुले पनि पढे, उहाँ माथि अल्लाहको दरूद व सलाम होस्,हामी यस कुराको गवाही दिन्छौँ कि उहाँले अमानत अदा गर्नुभयो,उम्मतलाई उपदेश दिनुभयो, अल्लाहको बाटोमा जिहादको हक अदा गर्नुभयो, अल्लाह एक नबीलाई उसको उम्मतको तर्फबाट जो बदला दिन सक्छ ,त्यो भन्दा उत्कृष्ट बदला नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई प्रदान गरोस्,

सबै प्रकारको प्रशंसा अल्लहको लागि छ।

समाप्ति

नबी मुहम्मदﷺको कवि हस्सान पुत्र साबित रज़ियल्लाहो अन्हो ले भन्नुभयो:

हे मेरो ईश्वर! तिमी हामी सबैलाई हाम्रो नबीको साथमा स्वर्गमा यस प्रकार एकत्र गर्नुहोस् कि ईर्ष्यालु आंखाहरु त्यसबाट टाढा रहून्,

फिरदोसको स्वर्गमा र यसलाई हाम्रो भागमा लेखी देऊ,हे तेज,प्रताप व जलाल, सर्वोच्च र सरदारी गरिने वाला,

अल्लाह तथा त्यसको अर्शको वरिपरि जुन छन्,तथा पवित्र आत्मा सबै मुबारक अहमद माथि दरूद पठाँउदै छन।

तृतीय परीक्षा

प्रश्न संख्या:-१ सही कथनको अगाडि सही र गलतको अगाडि गलतको चिन्ह लगाउनुहोस्।

१-नबीﷺले बाख्रा चराए,त्यो उहाँको धैर्य ,निर्धनहरु प्रति दया र उनीहरूको हेरचाहको कारण थियो।

२-जब उहाँको उमेर ४०वर्ष पूरा भयो तब उहाँ माथि नबूवतको किरण चम्क्यो, अल्लाहले शुक्रबारको दिन उहाँलाई नबूवतबाट सम्मानित गर्यो।

३-नबीﷺको प्रति कुरैशको अत्याचार अत्यधिक बढ्यो, यहाँ सम्म कि उहाँलाई तीन वर्षको लागि अबु तालिब उपत्यकामा कैद गरेका थिए,जब नबीﷺउपत्यकाबाट बाहिर निस्के तब उहाँको उमेर ४९ वर्ष पुगेको थियो।

प्रश्न संख्या:-२ सही कथन छनौट गर्नुहोस्।

- नबी ﷺमक्कामा जन्मेका थिए:- (१) हात्तीको साल (२) प्रवासको ५३वर्ष अघि (३) सबै
- उहाँ प्रकाशनाको प्रारम्भिक समय:- (१) एकान्तप्रिय थिए (२) साचो सपना (३) सबै
- प्रकाशनाका श्रेणीहरूको संख्या:- (१) पाँच (२) सात (३) तीन
- उहाँको दावतको श्रेणी संख्या:- (१) दुई (२) तीन (३) पाँच
- फेरि उहाँलाई सशरीर व प्राण मस्जिद-ए-अक्शा (बैतुल मोकद्दस)लगियो, त्यहाँबाट सातौं आकाश भन्दा माथि.........अल्लाहको यहाँ लगियो, जहाँ अल्लाहले उहाँ सित वार्तालाप गर्यो र उहाँ माथि नमाज़ अनिवार्य गर्यो:-(१) सशरीर (२) सप्राण (३) सशरीर र प्राण
- इस्लामको पहिलो मस्जिद:- (१) हराम (२) नबवी (३)अक़्सा (४)कुबा
- किब्ला परिवर्तन भएको थियो:- (१) हिजरत भन्दा अघि मक्कामा (२) हिजरतको दोश्रो वर्ष (३) हिजरतको तेश्रो वर्ष
- बद्रको युद्ध रमजान सन:- (१) दुई हिजरीमा भएको थियो (२) तीन हिजरीमा भएको थियो

प्रश्न संख्या:-३ सही कथन सित मिलाऊ।

सर्वप्रथम जो रसूल माथि इमान ल्याए:- अली पुत्र अबु तालिब, बिलाल पुत्र रबाह,जैद पुत्र हारिसा,अबु बक्र,

पुरुषहरूमा:- [ ] [ ] [ ] [ ]

बच्चाहरूमा:- [ ] [ ] [ ] [ ]

स्वतन्त्र दासहरूमा:- [ ] [ ] [ ] [ ]

दासहरूमा:- [ ] [ ] [ ] [ ]

प्रश्न संख्या:४

नबीको लालनपालन:- अबू तालिब,अब्दुल मुत्तलिब, लगभग आठ वर्ष,अब्दुल्लाहको मृत्यु भयो, सात वर्ष

• माता पछि उहाँको बाजे..... [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

ले पालनपोषण गरे।

• तब उहाँको मृत्यु भयो र [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

नबी को उमेर थियो।

• त्यसपछि उहाँको काकाले[ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

पालनपोषण गरे।

• तथा नबी गर्भमा थिए। [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

• नबीको आमाको मृत्यु भयो,

र त्यो बेला उहाँको उमेर.... [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

प्रश्न संख्याः-५

उहाँको ग़ज़वाहरु र उहाँ द्वारा पठाएको

सेना टुकडीहरु (बुऊस)को बारेमाः-	दस साल,	साठ्ठि,	सत्ताइस,	त्यसमध्ये नौ वटामा ,	एक ग़ज़वा(युद्धमा) मात्र
•नबीको सबै युद्ध र बुऊस प्रवास पछि मात्र......मा भए:-	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
• उहाँको सरीय्या र बुऊसको संख्या छः-	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
• समस्त गज़वाहरूको संख्याः-	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
• नबीले युद्ध लडेः-	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
• नबी घाइते भएः	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

وقف لله تعالى لا يجوز بيعه

© copyright

सर्वधिकार सुरक्षित
तर लेखक व्दारा अनुमति
पछि जसले निशुल्क
पकाशण तथा
वितरण गर्ने छ ।

attasseel attasseelalelm attassee.alelmi attasseelalelm1 attasseelalelmi1

शैख हैसम बिन मोहम्मद जमील सरहान
अध्यक्ष: तासील अल इल्मी
www.attasseel-alelmi.com

غفر الله المؤلف ولوالديه ولمن
أعانه على إخراج هذا الكتاب

निशुल्क वितरण

اللغة النيبالية

सर्व साधारण मुस्लिमहरु को लागि आवश्यक पाठहरुको व्याख्या

शैख: अब्दुल अजीज बिन अब्दुल्लाह बिन बाज

شرح متن الدروس المهمة لعامة الأمة

للشيخ الإمام عبد العزيز بن باز رحمه الله
شرح الشيخ هيثم بن محمد جميل سرحان

लेखक:
शैख हैसम बिन जमील सरहान
शिक्षक: मस्जिद नब्वी शरीफ

सर्व साधारण मुस्लिमहरु को लागि आवश्यक पाठहरुको व्याख्या

शैख: अब्दुल अजीज बिन अब्दुल्लाह बिन बाज

लेखक
हैसम बिन मोहम्मद जमील सरहान
शिक्षक मस्जिदे नब्वी शरीफ मदीना मुनव्वरह
प्रमुख: तासील अल-ईल्मी
http://attasseel-alelmi.com

غفر الله له ولوالديه ولمن أعانه على إخراج هذا الكتاب

هذه الطَّبعة وقفٌ لله تعالى

طبع على نفقة **فاطمة بنت جيلالي بن فريحة** رحمها الله وأسكنها فسيح جنَّاته

جميع الحقوق محفوظةٌ

إلَّا من أراد طبعه أو ترجمته لتوزيعه مجّانًا بعد مراجعة المؤلِّف

الرَّجاء التَّواصل على:

islamtorrent@gmail.com

पहिलो संस्करण

सर्वाधिकार सुरक्षित
तर लेखक द्वारा अनुमति पछि जसले निःशुल्क प्रकाशण तथा वितरण गर्ने छ।

सम्पर्कः
islamtorrent@gmail.com

فسح وزارة الإعلام بالمملكة العربية السعودية
संचार मंत्रालय सऊदी अरब द्वारा अनुमति प्राप्त

प्रवेशिका

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين وصلى الله وسلم على عبده ورسوله نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد:

इमाम अब्दुल अजीज इब्न बाज ले भन्नु हुन्छः
येस पुस्तिक मा सर्वसाधारण ले इस्लाम धर्म बारे जान्नै पर्ने कुराहरुको संक्षिप्त विवरण छ। पुस्तिका को नाम "सर्व साधारण मुस्लिम हरु को लागि आवश्यक पाठहरु" भनी रोजेको छु
अल्लाह ले यस पुस्तक लाई उपयोगी बनाउन् र मेरो यो मेहनत कबुल गरुन्।

हामी यी आवश्यक पाठहरु किन पढ्छौ ?

किनकी लेखक को रोजाई र धर्मगुरु हरुको सल्लाह अनुसार यी पाठहरु अत्यन्तै महत्वपुर्ण छन्।

सर्व साधारण को लागि मात्र होइन बरू विद्धार्थीको लागी पनि उत्तिकै जरुरी छ त्यसैले विद्धार्थीले यो बिचार नगरोस् की यो किताब उसको स्तर भन्दा तल छ बरु त्यस संग यी पाठहरु बारे प्रश्न गरिनेछ , यदि अज्ञानी छ भने सर्वसाधारण मुस्लिम त्यस भन्दा राम्रै हो।

विद्धार्थी माथी जरुरी छ कि विनम्र स्वभाव को होस् र ज्ञान प्रति घमण्ड नगरोस् र अल्लाहको बाटो हिढ्ने ठुला विद्धान हरु को बाटो हिढोस्।

सहिह बुखारी मा "मुजाहिद" को सुक्ति छ कि "लजालु र घमण्डी ले ज्ञान प्राप्त गर्न सक्दैन"

यी महत्व पुर्ण पाठहरु को विषय के हुन् ?

१. सलफ सालेह" (माननीय र गुणवान पुर्खाहरु) ले कुरान याद गर्ने, पढ्ने, त्यसमा विचार गर्ने र त्यसको आदेश–पलना गर्ने तरिका को बयान।
२. इस्लाम, इमान (आस्था) र ऐहसान (नम्रता र शिष्ट भएर अल्लाहको इबादत गर्नु) तोहिद र शिर्क को खुलासा।
३. नमाजको विधी
४. वुजु को विधी
५. इस्लाम धर्ममा वैधानिक बानी व्यवहार बसाल्ने प्रति प्रेरणा।
६. शिर्क र सबै थरी का पाप हरु बाट मनाहि।
७. जनाजा को विधी

किन लेख को सुरवात 'बिस्मिल्लाह' बाट गरिन्छ ?

कुरान र सन्देष्टा हरु को पालना मा।	"हदीस" को पालना मा।	बितिसकेका ठुला धर्मगरु हरुको अनुसरण मा।	अल्लाह को नाम को आशिष् लिन लाई।

पहिलो पाठ

सुरह फातिहा र साना सुरहहरु

सुरह फातिहा र सुरत–अल–जिलजाल देखि सुरतुन्नास सम्म सा साना सुरहहरु मध्ये जे जति हुन सक्छ सहिह तरिका ले पढ्ने कंठ पार्ने र त्यस्को जरुरी व्याख्या बुझ्ने।

विवरण

प्रत्यक दिन दस वटा आयत याद गर्नु, तफसीर बाट त्यसका संक्षिप्त व्यख्या बुझ्नु र अल्लाह बाट मदत मागेर ति आदेश हरु लाई अभ्यास मा ल्याउन जरुरी छ।

तफसीर को कुन किताब बाट विद्धार्थी ले शुरु गर्ने ?

शैख अब्दुर रहमान अल–सअदी को तफसीर "तैसीरु–ल–करीम अल–रहमान" बाट शरु गर्नु बेस हन्छ।

किनकी

- धर्मगरुहरु ले यस किताबलाई रोचाउन्छन् र त्यको सुझाव पनि दिन्छन्।
- यो किताब छोटकारी मा हुदा प्राथमीक विद्धार्थी को लागि उपयुक्त छ।
- यस्को वाक्याहरु सजीलो र स्पष्ट छन्।
- अल्लाह को मदत ले यस किताब बाट कुरान बुझेर त्यस्को पालना गर्न सहज हुन्छ।
- लेखक को व्यख्यान गर्ने मुल धारणा तौहिद मा केन्द्रित छ।

कुरान प्रति कति थरि का मानिष हरु छन् ?

कुरान प्रति मनिषहरु दुइ चरम पक्षिय र मध्य वर्ग मा विखण्डित छन्ः

पहिलो जसले कुरान लाई परित्यग गरेका छन् र कुरान को त्याग हुन्छः त्यसलाईः

दोस्त्रो जस्ले पढ्छ र कंठा पनि पार्छ तर त्यसमा विचार र त्यस्को पालना गर्दैन

तेस्रो जो यी दुई चरम पक्षिय को बिचमा छ जस्ले कुरान पढ्छ, कंठापार्छ, ध्यान र बिचार पनि गर्छ र अभ्यास मा ल्याउन अल्लाह बाट मदत को प्राप्तिकर्ता पनि हुनुहन्छ । यौ अवस्था धर्मगुरु हरु को अनुसरण कर्ता हरु को थियो ।

- नपढेर
- कंठा नपारेर
- विचार नगरेर
- आज्ञा पालना नगरेर
- आफ्नो (आत्मीक र जैविक) उपचार न गरेर

अल्लाह ले भन्नु हुन्छ "र पैगम्बर (सन्देष्टा) ले भन्ने छ कि हे मेरा पालनकर्ता निःसन्देह मेरो जातिबन्धु ले यस कुरानलाइ त्यागी राखेका थिए" (फुरकानः ३०) । अल्लाहको सन्देष्टा (रसुल) को भनाइ छ कि "यस मान्छे (जुल–खुव्यैसरह) को वंसज मा यस्ता व्यक्तिहरु हुनेछन् जस्ले कुरान त पढ्नेछने तर त्यो तिनीहरुको घाँटी तल जाने छैन (अर्थात तिनीहरुले कुरान बुझ्ने छैनन्) मुस्लिमहरु लाइ मारने छन् र मुर्ती पजकहरुलाई छाडिदिनेछन् तिनीहरु इस्लाम धर्मबाट निस्किनेछन् जसरी वाण धनुष बाट निस्किन्छ यदि मैले तिनीहरुले पाये भने" आद –अलप भईसकेको अरब जाती) लाई मारिने झै मारनेछन् ।

"तफसीर अल-साअदि " बाट छनोट गरिएका केहि पाठ र त्यस प्रति प्रश्नहरु
(सुरह फतिहा को व्याख्या, यी मक्की हो)

﴿ بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ① ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ② ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ③ مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ④ إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ ⑤ ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ⑥ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ⑦ ﴾

१: म अल्लाहको सबै नाम हरु बाट शुरु गर्दछु किनकी "शब्द" एकवचन संलग्न (पुरक) हो त अल्लाहको सम्पुर्ण प्यारा र राम्रा नामहरुलाई समावेशी छ।

"अल्लाह" उनी पुजनीय छन् र उनी नै एक एकलै इबादत गरिने योग्य छन् र सम्पुर्ण इश्वरीय गुणहरु र श्रेष्ठता उनकै विषेशता हो। "ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ " यी दुईटा नाम हुन् जस्को अर्थ हुन्छ कि अल्लाह महान र दयावान हुनुहुन्छ उन्को दया र करुण सबै जन बस्तु र जिवन लाई विस्तृत छ, उनीले आफ्नो दाया पालना गर्ने, संयमी भक्तहरु इश्दुत र सन्देष्टा हरु को लागि निश्चित गरिदिइको छन् यीनीहरु कै लागि समस्त कृपा छन् र अरु को लागि त्यस्मा भागेदारी मात्र छ यो जानीराख्नुस कि दुनिया भरीका मुस्लिम समुदाय का धर्मगुरु एकमत छन् कि अल्लाह को नाम गुणहरु र त्यस प्रति निष्कासित जरुरी परिणामहरु मा आस्था राख्न जरुरी छ।

उदाहरणः अल्लाहको नामहरु मध्ये "रहमान" र "रहीम" नाम पनि हो यी नामहरुको अर्थ अत्यन्तै कृपालु र दयालु हुनु हो र त्यस्को प्रभाव दयनीय व्यक्ति सीत सम्बन्धीत हुन्छ किनकी सबै अशीष कृपा र इनामहरु उनकै दया को परिणाम हो।

यहि पद्धति उनको समस्त नामहरु मा पारी हुन्छ उनको नाम "अलीम" अर्थात सर्वज्ञाता र "कहहार" अर्थात सर्वशक्तिमान आदी पनि हो।

२: (ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ) "हम्द" भनिन्छ कि अल्लाहको सम्पुर्ण श्रेष्ट गुणहरु "हम्द" बाट अल्लाहको प्रशंसा गर्नु हो किनकी उनकै लागि समस्त र पुर्ण प्रशंसाहरु छन्।

३: (رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ) अल्लाह नै "रब" मालिक हुनुहुन्छ र सारा संसार को हेरचाह गर्नु हुन्छ उनीले ले संसार र संसार म हुने रहने हरुको सृष्टी र रचना गरि जिवन बिताउन जिवीका उपकरण हरुको प्रबन्ध गर्नु भयो, त्यस बाहेक पनि ठुठुला इनाम र उपहार को वर्षा गर्नुभयो जस बिना जीवन अस्मभव हुन जान्छ त सम्पुर्ण कृपा अल्लाह तर्फ बाट नै हो।

अल्लाहले आफ्नो "सृष्टी" प्रति गर्ने हेरचाह अथवा "तरबियत" दुई थरिकाछन् आम "तरबियह" र खास "तरबियह"

आम "तरबियह" भनेको जिवजन्तु र प्राणीहरुको सृष्टि गरी जिवनवृति को बेवस्था गर्नु भयो र यस जिवनमा लाभदायक हुने (ज्ञान÷सामग्री) तर्फ मार्गदर्शन गर्नु भयो

खास "तरबियह" भनेकोः अल्लाह ले उनको पालना गर्ने भक्तहरु लाई विश्वास, आस्था र अनुग्रह प्रदान सहित परिपुर्ण बनाउनु हुन्छ र आफु र भक्तहरु बिच आउने बाधा र रुकावट खतम पार्नु हुन्छ

यस "तरबियह" को वास्तविक्ताः सम्पुर्ण भलाई को बाटो देखाउनु र समस्त पाप र कुकर्म बाट बचाउनु हो।

यो वास्तक्ति नै रहस्या हो कि हामीले सन्देष्टा हरुले गर्ने धेरै जसो प्रथना याचना मा शब्द "रब" भेट्छौ किनकी उनीहरुले गर्ने सम्पुर्ण याचना "रुबुबियते खास्सह" अथवा खास "तरबियह" को माझमा पर्छ।

यसरी "रब्बिल आलमीन" ले साबित हुन्छ कि अल्लाह आफ्नो सृष्टि गर्ने शक्ति (संसारको सबै कार्य) को व्यवस्था गर्ने गुण र सम्पुर्ण कृपा सहित एक एक्लै र सर्व सम्पन्न हुनुहुन्छ। सारा संसार उनको महिमा सामु भिखारी हो।

४: (مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ) हुकुम गर्ने, मनाहि गर्ने, सुकर्म को बदला दिने र कुकर्म गर्दा सजाय दिने र आफ्नो राज्य मा एकमात्र र परिपुर्ण रुपले हाकिम हुने लाई मालिक भनिन्छ।

"शब्द (नाम) मालिकलाई" "यौमिद्दीन" को पुरक को रुपमा प्रयोग गर्न कारण यो अथ्र्याउनु हो की उनी कियामत" को दिन को पनि मालिक हुनुहुन्छ जुन दिन मानिषलाई राम्रो र खराब कार्य को बदला दिइनेछ त्यस दिन अल्लाहको राज्य शसन, न्याय र सर्वज्ञता सबैले देख्नेछन्, त्यस दिन मानिसहरु को राज्यको अन्त हुनेछ , राजा, प्रजा, स्वतन्त्र मानिष र गुलाम सबै समान स्तर मा उभिनेछन् सम्पुर्ण सृष्टि मनुष्य जाति उनको महान महिना महिमा अगाडि टाउको निहुरेको हालतमा पेश हुनेछन् आफ्नो सुकर्म र कुकर्म को बदला पर्खी बस्नेछन् र यातना र सजायबाट डराइरहेको हुन्छन्।

५: (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) अर्थात हामी तपाइ कै अराधना (इबादुत) गर्छौं र तपाइ बाट नै मद्दत चाहन्छौ, अरबी व्यकरण अनुसार "पछि पर्ने शब्दलाई वाक्यको शरुआत मा ल्याइयो भने त्यसको अर्थ त्यसमा नै केन्द्रित भइदिन्छ (र अरु कुनै अर्थको सम्भव रहदैन)"

त्यसैले त्यसको अर्थ हुन्छ कि मानौ भक्तले पुकारछ "हे अल्लाह हामी तपाइ कै नै उपासना गर्छै अरु कसैको गर्दैनौ र तपाइ सित नै मद्दत माग्दछौ अरु कोही सित माग्दैनौ"

आयतमा "इबादत" लाई "इस्तेआना" पुर्व नै उल्लेख गर्नु आम इबादत लाई खास इबादत अघि गर्नु हो अतः एव अल्लाहको हक अधिकार लाई भक्त को अधिकार माथी प्राथमित्ता दिनु हो।

"इबादत के हो: इबादत एक विस्गित शब्द हो जो अल्लाहले स्वीकार गर्ने सबै जाहेर जाहेर र गोप्य कर्मलाई शामेल छ,

"इस्तेआना के हो ? लाभ प्राप्त गर्ने र हानी बाट बाच्न लागि अल्लाहमा विश्पास, भरोसा र आस्था राख्नु।

"इबादत" र "इस्तेआना" गर्नु नै अनन्त सम्पन्न र आनन्द मय जीवन को प्राप्ती र दृष्ट र कष्ट बाट मुक्ति को साधन हो। इबादत तब सम्म मान्य हुदैन जब सम्म त्यो कार्य पुर्व रुपले अल्लाहको लागि र सन्देष्टा को आदेश अनुसार नहोस् इबादत को वैधताको लागी यी दुई शर्त जरुरी छन्।

आयतमा इबादत सगै इस्तेअआना को पनि कथन छ जबकी इस्तेआना इबादत को अर्थ मै गस्सिएको छ यसो गर्नुको कारण के हो भने वास्तवमा सम्पुर्ण इबादत अल्लाह को मदत र अशीष ले नै सम्पन्न हुन्छ यहा सम्म कि आदेश पालना र निषेधित कार्यको त्याग उनीके मदत ले सफल हुन्छ।

६: (اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ) हे अल्लाह हामीलाई सीधा र सत्यको बाटो देखाउनु होस्।

सत्यबाटो सत्य जानेर त्यस्को पालना गर्नु हो, सत्य बाटो ले नै अल्लाह तर्फ र स्वर्ग तर्फ लाग्नेछ। सत्य मार्ग पाउन इस्लाम धर्म स्विकारी अरु धर्म छाडनु जरुरी छ र त्यस मार्ग मा दिगो हुन लाई इस्लामीय विस्त्रित ज्ञान र अभ्यास अनिवार्य छ।

यो आयत एक भक्तलाई आवश्यक पर्ने अत्यन्तै लाभदायक र विस्त्रित प्राथना हो। त्यसैले यो आयत नमाज को प्रत्येक "रकअत" मा पढ्नु जरुरी छ।

सत्य बाटो को जनकारी निम्न लिखित आयत मा दिइयेको छ:

७: (صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ) (सत्य बाटो) उनीहरुको मार्ग जसलाई तपाइले पुरष्कृत गर्नु भयो) जुन सन्देष्टा, सत्यनिष्ठ शहिद र सत्यकर्मी को बाटो हो

"غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ" (तिनीहरुको बाटो होइन जो माथी तपाइको क्रोध भयो) जस्ले सत्य बाटो जानेर पनि त्यस्को विरोध गर्यो जस्तो कि यहुदीहरुले र तिनीहरुको बाटो पनि होइन जस्ले अज्ञानता र अन्धकार मा परि सहिह मार्ग छोडि दियो जस्तो कि "क्रियिश्चियनहरु"

यो सुरह छोटकारीमा भएता पनि यसको विषयहरु अरु कुनै सुरहमा एक ठाउँमा छैनन् यो सुरह तौहिद (एकश्वरवाद) को तिन वटै किसिमलाई शामेल छ

"तौहिद–रुबुबियत" अर्थात अल्लाह लाई नै सृष्टि गर्ने, रचनाकार र मालिक मान्ने आस्था "रब्बिल आलमीन" बाट साबित हुन्छ। तौहिद उलुहियतः अर्थात अल्लाह ले नै एक र एक्लै पुज्य मान्ने आस्था महा शब्द "अल्लाह" बाट सिद्ध हुन्छ।

तौहिद आस्मा व सिफातः अर्थात अल्लाहको नाम विशेषता र गुणहरुमा आस्था राख्नु "इय्याकनअ्बुदु व इय्याकनस्तइन" बाट प्रमाणित हुन्छ। यो आस्था राख्ने पद्धति के हो भने "अल्लाहले आफु बारे र दुत सन्देष्टाहरुले अल्लाह बारे जे जस्ता श्रेष्ठ गुणहरु र विशेषताहरु बयान गरेका छन् ति सबैलाई बिना कुनै थरीको निष्क्रमता बिना कसैको तुलना वा सहरमा मात्र सर्वश्रेष्ट अल्लाहको लागि उनको महिमा लायक साबित गर्नु र मान्नु हो, यी सबै नियम शब्द "हम्द" बाटै निश्चित छन्।"

"اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ" यसले इश्दुत र सन्देष्टाहरुको सत्यता प्रमाणित हुन्छ किनकी सत्य मार्गको ज्ञान उनीहरु बिना असम्भव छ।

"मालिकि यव्मिद्दीन" यसले बदला दिइने दिन (यौमुल जजा) को सत्यता साबीत हुन्छ र बदला, फल न्याय पुर्ण दिइने छ किनकी "दिन" शब्दको अर्थ नै तेहि हो यसरी नै भाग्यलेखको र मानिस नै आफ्नो कार्यको जिम्मेवार हुन्छ भन्ने आस्था पनि सिद्ध हुन्छ (भाग्यको इन्कार गर्ने वा जिम्मेवार नमाने मत विपरित)।

आयतमा सबै बिद्अती र अनास्थि की खण्डन पनि गरिएको छ यिनीहरु सत्यको पहिचान र त्यसको पालनाबाट धेरै टाढा हुन्छने।

त्यसरी नै "اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ" बाट प्रमाणित हुन्छ कि इबादत र इस्तेआनह पुर्णरुपले अल्लाहकै लागि हुन्।

अयतल कुर्सी

﴿ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَيُّ ٱلْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ ﴾

नबी (स.) को भनाइ अनुसार यो आयत कुरआनको महान आयत मध्ये एक हो।

"अल्लाह" (ﷲ) कै लागि उलुहियत (पुज्य हुनु) को सम्पुर्ण अर्थहरु हुन् उनी बाहेक कोहि पनि पुज्य छदै छैन, त्यसैले अल्लाह लाई छोडेर अरु कसैको पुजा, अराधना गलत, भ्रम र असत्य हो।

(ٱلْحَيُّ) पुर्ण र सर्वश्रेष्ट जिवन को सम्पुर्ण गुण र विशेषताहरुको उनी नै योग्य हुनुहुन्छ। उनैको लागि सुन्ने सर्वशक्ति, निर्णय गर्ने सर्वशक्ति छन् उनी सर्वदर्शी, सर्व सामथ्र्य हुनुहुन्छ।

"अल–कय्युम" यो नाम सम्पुर्ण क्रियात्मक गुणहरु लाई शामेल छ , किनकी उनी "कय्युम" हुनुहुन्छ उनीलाई कोहिको पनि आवश्यक्ता छैन उनी स्वयम अस्तित्व छन्, बरु उनीले नै संसारमा हुने सबै वस्तु जिवजन्तु को रचना गरी ति सबै को संरक्षण गर्नु भयो र जिवन को निरन्तरता को लागि सम्पुर्ण जीविका को व्यवस्था गर्नु भयो।

"لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ" उनको सर्वश्रेष्ठ अस्तित्व नै हो र "कय्युम" हुने गुण नै हो कि उनीलाई न त अल्छि लाग्छ न त निन्द्रा आउँछ, अल्छि र निन्द्रा त कमजोर विवश र निर्बल मनुष्य लाई पो आउँछ।

अल्लाह नै आकाश र धर्ती र त्यस भित्रको सबै वस्तुको मालिक हुनुहुन्छ।

समस्त संसार र सम्पुर्ण जिवन जन्तु उनकै गुलाम र भक्त हुन् कोहि यस घेराबाट बाहिर छैन।

"إِن كُلُّ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ إِلَّآ ءَاتِى ٱلرَّحْمَٰنِ عَبْدًا"

उनी सबै राजाहरुको सम्राट हुन् शासन र सुलतानीका सर्वगुण उनकै लागि छन् संसारको व्यवस्था गर्ने हाकिम पनि उनीनै हुन् उनी सर्वश्रेष्ट उच्च हुनुहुन्छ।

कोहि पनि उनको अनुमति बिना सिफरिश गर्ने छैन, सबै ठुला सिफारीशीहरु र महान व्यक्तिहरु उनकै गुलाम हुन्। قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعًا

अल्लाहको प्रसन्नता तौहिद मा आस्था राखी सन्देष्टाहरुको पालना गर्ने वालाहरुको लागि मात्र हो जो यो गुण विहिन छन् तिनीहरुको सिफरीश मा कुनै हक छैन।

त्यस पछि अल्लाहले भन्नुहुन्छ कि उनी सर्वज्ञ हुनुहुन्छ र उनको ज्ञान असिमित छ, भुत, वर्तमान र भविष्यकालको ज्ञान उनी सँगै छ उनको लागि कुनै भेद, भेद हुदैन। يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى الصُّدُوْرُ कसैले पनि उनको ज्ञानको सीमा को कल्पना गर्न सक्दैन , उनले संसार र धर्म बारे प्रदान गर्नु भएको ज्ञान मात्र जान्न सकिन्छ र यो प्रदान गरिएको ज्ञान अल्लाह सर्वज्ञ को श्रेष्ठ ज्ञान को तुलना मा केहि पनि होइन , त्यसैले अल्लाह को सृष्टि मा ज्ञानी इश्दुत र सन्देष्टा हरु ले प्रार्थना गर्दैं भन्ने गर्थे "سُبْحٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ"

त्यस पछि अल्लाहले भन्नु हुन्छ कि उनी महान र भव्य महिान वाला हुनुहुन्छ र उनको कुर्सिले सम्पुर्ण आकाश र धर्तीलाई घेरेको छ , र उनीले सारा संसार र त्यस भित्र हरेक सम्पुर्ण जीव जन्तु वस्तु को सुरक्षा स्वयंम गर्नुहुन्छ त्यसको लागि अल्लाहले संसारीक कानुन र विधी कायम गर्नु भएको छन्।

तर पनि अल्लाह थाक्नुहुन्न किनकी उनी सबै भन्दा महान हुनुहुन्छ र उनको सर्वज्ञाता, भव्य महिमा र शसन परिपुर्ण छन्

उनी सम्पुर्ण सृष्टि भन्दा सर्वोच्च हुनुहुन्छ उनको सम्पुर्ण गुणहरु सर्वश्रेष्ट छन्, उनी सर्व शक्तिमान छन् उनकै लागि सम्पुर्ण जीवन को अधीकार छ, र उनी अगाडी सारा मनुष्य विनयशील छन्।

"अल्–अजीम" الْعَظِيْمُ महानता, श्रष्ठता, गौरवता र विशिष्टता जस्तो सम्पुर्ण गुणहरु उनकै लागि छन् उनी अती सुन्दर छन् कि मन उनी तर्फ नै फर्किन्छ र आत्माहरु उनकै प्रतिष्ठा गर्दछन्।

ज्ञानी भक्तहरु यो जान्छन् कि महानता श्रष्ठता अगाडी सबै कमजोर छन्।

कुरआन को यो आयत सम्पुर्ण भव्य अर्थहरु लाई सम्मेलित छ तसर्थ यो कुरआन को महान आयत भएको हो, जसले पनि यस आयत लाई विचार पुर्वक बुझेर पढ्नेछ उसको मन ज्ञान, विश्वास र आस्था ले भरिनेछ र शैतान बाट सुरक्षित हुनेछ।

सुरह जिल्जालको व्याख्या (यो मदनी सुरह हो)

﴿ بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اِذَا زُلۡزِلَتِ الۡاَرۡضُ زِلۡزَالَهَا ۙ﴿۱﴾ وَاَخۡرَجَتِ الۡاَرۡضُ
اَثۡقَالَهَا ۙ﴿۲﴾ وَقَالَ الۡاِنۡسَانُ مَا لَهَا ۚ﴿۳﴾ يَوۡمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخۡبَارَهَا ۙ﴿۴﴾ بِاَنَّ رَبَّكَ اَوۡحٰى لَهَا ؕ﴿۵﴾
يَوۡمَئِذٍ يَّصۡدُرُ النَّاسُ اَشۡتَاتًا ۙ لِّيُرَوۡا اَعۡمَالَهُمۡ ؕ﴿۶﴾ فَمَنۡ يَّعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡرًا يَّرَهٗ ؕ﴿۷﴾
وَمَنۡ يَّعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ ﴿۸﴾ ﴾

(१,२) अल्लाहले यस सुरहमा कियामत को दिन बारे खबरदार गर्दै भन्नुहुन्छ कि जब यो धर्ती अन्तमा महाभुकम्पले लग लग हल्लिने छ, माथी बुनियाद र निमार्णहरु ढल्कनेछन्, ठुलठुला पहाडहरु थ्याच्चिने छन्, अग्ला अग्ला चुच्चाहरु जमीन समतल हुनेछन् र धर्ती तल माथी नभई बराबर हनेछ।

"وَاَخۡرَجَتِ الۡاَرۡضُ اَثۡقَالَهَا" धर्तीले आफु भित्र रहेको मुर्दा जिवहरु र खजाना लाई बाहिर फ्याल्ने छ।

(३) "وَقَالَ الۡاِنۡسَانُ مَا لَهَا" मानिस हरुले यी ठुलो घटना देखेर भयकम्प भई सोध्नेछन् कि यस लाई के भयो।

(४,५) "يَوۡمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخۡبَارَهَا"

धर्तीले त्यस दिन आफ्नो काखमा गरिने असल र कुकर्मी बारे गवाही दिनेछ – धर्ती पनि ती साक्षीहरु मध्ये हो जो मानिस को कर्म प्रति गवाह छन्।

"بِاَنَّ رَبَّكَ اَوۡحٰى لَهَا" अल्लाहले धर्तीलाई हुकुम दिनुहुन्छ की त्यस माथी घटित सम्पुर्ण कार्य र कर्म बारे बयान गरोस् त धर्तीले इन्कार गरनेछैन।

(६) "يَوۡمَئِذٍ يَّصۡدُرُ النَّاسُ اَشۡتَاتًا ۙ لِّيُرَوۡا اَعۡمَالَهُمۡ" (अल्लाहले मानिसहरु बिच फैसला गर्ने बेला) मानिसहरु समुह–समुह भई आउनेछन् र अल्लाहले उनीहरुको सुकर्म र कुकर्मको बदला उनीहरुलाई देखाउनेछन्। "فَمَنۡ يَّعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡرًا يَّرَهٗ ، وَمَنۡ يَّعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ"

यस आयतको अर्थ असल र गलत सबै कर्मलाई अभिप्रेत छ किनकी मानिसले गरेको कण बराबर कर्मको बदला दिइनेछ भने त्यस भन्दा ठुला कर्महरुको बदला झन् दिइनेछ, अल्लाह ले भन्नु हुन्छ।(يَوۡمَ تَجِدُ كُلُّ نَفۡسٍ مَّا عَمِلَتۡ مِنۡ خَيۡرٍ مُّحۡضَرًا), (وَوَجَدُوۡا مَا عَمِلُوۡا حَاضِرًا) यी आयत हरु ले राम्रो कर्म जति पनि देख्न मा सानो लागे पनि त्यसलाई गर्न प्रेरणा दिन्छ भने त्यस्तै नै गलत कर्म जति पनि सानो देखे पनि गर्नबाट डराउँछ।

सुरह अल–आदियात (यो मक्की सुरह हो)

﴿ بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ وَالۡعٰدِيٰتِ ضَبۡحًا ① فَالۡمُوۡرِيٰتِ قَدۡحًا ② فَالۡمُغِيۡرٰتِ
صُبۡحًا ③ فَاَثَرۡنَ بِهٖ نَقۡعًا ④ فَوَسَطۡنَ بِهٖ جَمۡعًا ⑤ اِنَّ الۡاِنۡسَانَ لِرَبِّهٖ لَكَنُوۡدٌ ⑥ وَاِنَّهٗ عَلٰى
ذٰلِكَ لَشَهِيۡدٌ ⑦ وَاِنَّهٗ لِحُبِّ الۡخَيۡرِ لَشَدِيۡدٌ ⑧ اَفَلَا يَعۡلَمُ اِذَا بُعۡثِرَ مَا فِى الۡقُبُوۡرِ ⑨ وَحُصِّلَ
مَا فِى الصُّدُوۡرِ ⑩ اِنَّ رَبَّهُمۡ بِهِمۡ يَوۡمَئِذٍ لَّخَبِيۡرٌ ⑪ ﴾

(१) घोडाहरु भीत्र अल्लाहको ठुला निशनीहरु र आशीषहरु सबैले जाने कै छन् घोडा को विशेषताहरु अरु कुनै जनावरमा पाइदैन तसार्थ अल्लाहले घोडाको कसम खानु भएको छन्। (وَالۡعٰدِيٰتِ ضَبۡحًا)अर्थात तिव्र गतिले जोर सित दौडिने घोडाहरु र त्यसकारण तीनीहरुको छातीले उत्पन्न हुने हस्याङ फस्याङको आवाज।

(२) (فَالۡمُوۡرِيٰتِ قَدۡحًا) अर्थात ति घोडाहरुको दौडिने तिव्रताले खुर र नालको ठोक्कर ले अग्निका झिल्काहरु निस्किन्छन्।

(३) (فَالۡمُغِيۡرٰتِ صُبۡحًا) अर्थात बिहानै शत्रुहरु माथी हमला गर्दछन् (थरी चलन व्यापतु छ)

(५,६) (فَوَسَطۡنَ بِهٖ جَمۡعًا,فَاَثَرۡنَ بِهٖ نَقۡعًا)र हमला गर्दै दौडिदै धुला उडाउदै जान्छन्। र शत्रुको सेना भित्र पस्छन्।

अल्लाहले यी सबै कसम पछि भन्नुहुन्छ (اِنَّ الۡاِنۡسَانَ لِرَبِّهٖ لَكَنُوۡدٌ) कि मानिस आफ्नो पालनकर्ता प्रति उनीले प्रदान गर्नु भएके अशिषहरु प्रति अकृतज्ञ छ। मानिसको व्यवहार नै यस्तै हो अरु को शारिरीक र आर्थिक हक अधिकार पुर्ण रुपले पुरा नगर्नु र अल्छि र अलमल गर्नु मानिसको स्वभाव र बानी हो, सिवाय जस्लाई यस्ता व्यवहार बाट अल्लाहले जोगउनु हुन्छ त उसले पुर्ण हक पुरा गर्छ।

(७) (وَاِنَّهٗ عَلٰى ذٰلِكَ لَشَهِيۡدٌ) र मानिस आफ्नो नकारात्मक भाव र कृतज्ञता जस्ता बानी को आफै साक्षी हो र यस्ता बानी उसको व्यवहार मा स्पष्ट भएतापनि त्यस्को आलोचन र इन्कार गर्दैन। यो आयत को एउटा अर्थ भयो।

(अर्को अर्थ) यदि शब्द “इन्नहु” को अर्थ को केन्द्र अल्लाहलाई बनाइयो भने अर्थ हुन्छ कि: मानिस आफ्नो पालनकर्ता को कृतज्ञन रहेको छ र अल्लाह त्यस प्रति गवाह हुनुहुन्छ, यसरी यस आयतमा आफ्नो पालनकर्ता प्रति अकृतज्ञ रहेका मानिसअरु को लागि खतरा जनाइएको छ।

(८) (وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ) र मानिस धनको अत्यन्तै लोभी हो, त्यहि लोभ को कारण अरु प्रति अनिवार्य हक अधिकार पनि हनन् गरी खान्छ, र पालनकर्ता को इच्छा र आदेश माथी आफ्नो चाहना उल्लास लाई प्राथमिक्ता दिन्छ किनकी यस जीवन लाई नै आफ्नो आकांक्षा बनाइ परलोक को वास्तै गर्दैन।

(९,१०)यसै कारण अल्लाहले सजाय को दिन बाट होशियार गर्दै भन्नुहुन्छः(أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ) के भ्रम जाल मा अल्झेका मानिसलाई थाहा छैन कि अल्लाह मुर्दाहरुलाई जिवत पारी चिहान बाहिर निकालेर जम्मा गर्नु हुनेछन् (وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ)

मानिसको मनमा रहेको पाप र पुण्य, असल र खराब भेदहरु प्रष्ट हुनेछन्, खुल्नेछन्, गोप्य कुराहरु जाहेर हुनेछन् र मनुष्यले आफ्नो कर्मको फल प्रष्ट देख्नेछ।

(११) (إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ) अल्लाह लाई सम्पुर्ण खुल्ला र गोप्य कार्य रहस्य र प्रष्टकुरा सबै थाहा छ र त्यसकै बदला दिइनेछ सारा बखत अल्लाहलाई मानिसको कार्य कर्म बारे ज्ञान हुन्छ, ता पनि आफ्नो सर्वज्ञता, सोही दिन सँग जोडेर बताउने कारण यो बयान गर्नु हो कि कर्मको बदला अल्लाहको ज्ञानको आधार मा हुनेछ (मानिसको जानेको वा विर्सेको भर मा हुदैन)

सुरह अल्–कारिअह्

﴿بِسۡمِ اللهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اَلۡقَارِعَةُ ۝١ مَا الۡقَارِعَةُ ۝٢ وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ مَا الۡقَارِعَةُ ۝٣
يَوۡمَ يَكُوۡنُ النَّاسُ كَالۡفَرَاشِ الۡمَبۡثُوۡثِ ۝٤ وَتَكُوۡنُ الۡجِبَالُ كَالۡعِهۡنِ الۡمَنۡفُوۡشِ ۝٥ فَاَمَّا
مَنۡ ثَقُلَتۡ مَوَازِيۡنُهٗ ۝٦ فَهُوَ فِىۡ عِيۡشَةٍ رَّاضِيَةٍ ۝٧ وَاَمَّا مَنۡ خَفَّتۡ مَوَازِيۡنُهٗ ۝٨ فَاُمُّهٗ
هَاوِيَةٌ ۝٩ وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ مَا هِيَهۡ ۝١٠ نَارٌ حَامِيَةٌ ۝١١﴾

(१–३) (اَلۡقَارِعَةُ)कियामत अथवा प्रलय को दिनको नाम हरु मध्ये एक नाम हो किनकी त्यस भयांकर दिनबाट मानिसहरु भयाकित हुन्छन् त्यसै कारण त्यस दिनलाई विशाल दिन भनिएको छ, भन्नु हुन्छ (اَلۡقَارِعَةُ، مَا الۡقَارِعَةُ، وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ مَا الۡقَارِعَةُ)।

(४) (يَوۡمَ يَكُوۡنُ النَّاسُ كَالۡفَرَاشِ الۡمَبۡثُوۡثِ)मानिसहरु त्यस दिन डरले भयभित भइ कीरा फट्याङग्रा जस्तै एक अर्क सीत ठोक्किडै छरिएका हुन्छन् "फराश" यस्तो किरालाई भनिन्छ जुन रात्रि बेला सलबलाउछन् र अज्ञात तर्फ उछिट्टिन्छन् र आगो देख्यो कि त्यसमा जलेर भस्म हुन्छन् किनकी ती किरा हरु सँग त्यको चेतना हुदैन, यस्तै हालत त्यस दिन बुद्धि भएको मानिसको हुनेछ

(५) (وَتَكُوۡنُ الۡجِبَالُ كَالۡعِهۡنِ الۡمَنۡفُوۡشِ)त्यस दिन ठोस चट्टानी र चेतनाविहिन पहाडहरु धुविएको कपास झै यताउता उडने छन् अत्यन्तै हलुका हुन भएकोले मधुर हावाले पनि जतातते उडाउदै चल्छ।

अल्लाह ले भन्नु हुन्छः (وَتَرَى الۡجِبَالَ تَحۡسَبُهَا جَامِدَةً وَّهِىَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ)

त्यस पछि ति धुविएका पहाडहरु धुलो बनी नष्ट हुन्छन् र केहि पनि बाँकी रहने छैन त्यसबेला फैसला गर्न निम्ती तराजु उठाइने छ मनुष्य जाती भाग्यमानी र अभागी मा विभाजित गरिनेछ।

(६–७) (فَاَمَّا مَنۡ ثَقُلَتۡ مَوَازِيۡنُهٗ، فَهُوَ فِىۡ عِيۡشَةٍ رَّاضِيَةٍ) जसको असल र सुकर्म को पल्ला अथवा वजन त्यस्को कुकर्म भन्दा गरु ङगो हुनेछ ऊ स्वर्गमा जानेछ।

(८–११) र जसको खराब र कुकर्म उसको असल कर्म भन्दा धेरै हुनेछ।
त्यसको बासस्थान नर्कको आगो हुनेछ जसलाई “हावीय” पनि भनिन्छ त्यस आगोमा ले उसलाई आमाले आफ्नो बच्चालाई च्यापने झै च्याप्नेछ।
अल्लाहले भन्नु हुन्छः (إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا) आयतको अर्थ मा यो पनि भनिएको छ कि उसलाई टाउको तिर बाट आगो मा हालिनेछ र उसको मगज आगोमा ओइरिनेछ।
(وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهْ) यस आयतमा “हाविया” को भयवहिता बताइएको छ।
(نَارٌ حَامِيَةٌ) त्यो आगो अत्यन्तै दन्कदो आगो हुनेछ र त्यसको जलाउने क्षमता यस धर्तीको आगोबाट सत्तर गुणाले बढी हुनेछ।

सुरह तकासुर

﴿ بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اَلۡهٰىكُمُ التَّكَاثُرُ ① حَتّٰى زُرۡتُمُ الۡمَقَابِرَ ② كَلَّا سَوۡفَ تَعۡلَمُوۡنَ ③ ثُمَّ كَلَّا سَوۡفَ تَعۡلَمُوۡنَ ④ كَلَّا لَوۡ تَعۡلَمُوۡنَ عِلۡمَ الۡيَقِيۡنِ ⑤ لَتَرَوُنَّ الۡجَحِيۡمَ ⑥ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيۡنَ الۡيَقِيۡنِ ⑦ ثُمَّ لَتُسۡـَٔلُنَّ يَوۡمَئِذٍ عَنِ النَّعِيۡمِ ⑧ ﴾

(१) एक अल्लाहको पुजा, उपासना, ज्ञान छोडेर, उनी तर्फ म फर्केर र अल्लाहको प्रमलाई अरु कुरा भन्दा प्राथमिक्ता न दिएर यस दुनियाको माया जालमा फंसेर व्यस्त हुन गएको ले अल्लाहले मनुष्यको यस चालको
निन्दा गर्दै भन्नुहुन्छः (اَلۡهٰىكُمُ التَّكَاثُرُ)
 अत्यधिक चाहनाले तिमीहरुलाई भुलाइ राखेको छ ”
त्यो चाहनाहरुको घेरामा सबैथोक इच्छा उल्लास सामेल हुन्छ जस्तो कि धन, सन्तान समर्थकहरुको ताती, फौज, गुलाम र आदर सम्मान इत्यदि कुराहरु जस्लाई प्राप्त गरि मानिस अल्लाह सामु विनम्र हुन बिर्सिन्छ र घमण्डी र सेखीवाला बन्न पुग्छ।

(२) (حَتّٰى زُرۡتُمُ الۡمَقَابِرَ) तिमीहरु यत्तिको विवेकहीन, लापरवाह र व्यस्त हुन्छौ कि चिहान सम्म पुग्छौ त्यस बेला तिम्रो भम्रजाल नष्ट हुन्छ र सत्य स्पष्ट हुन्छ, तर त्यसबेला सम्म धैरै ढिलो भइसकेको हुन्छ र फेरी सांसारीक जिवन मा फिर्ता आउन असम्भव हुन्छ।
यस आयतले यो पनि स्पष्ट हुन्छ कि पछि मानिस “बरजख” (मरे पछि देखि प्रलयको) दिनसम्मको समय) मा जान्छ किनकी अल्लाहले मरनेवाला लाई “जाइरीन” अर्थात “आगन्तुक” भन्नु भएको छन् “मुकिम” अर्थात “स्थायी बासी” भन्नु भएको छैनन्।

यस कुराले साबित हुन्छ कि “बअस” (फेरी जिवीत हुने कम्र) र कार्य–फल कहिले समाप्त नहुने अनन्त जिवनमा हुनेछ।

(३–६) त्यसै कारण अल्लाहले चेतावनी दिंदै भन्नु हुन्छः

(كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ، ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ، كَلَّا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ)

अर्थातः हे मनुष्य यदि तिमीहरुलाई ज्ञान भइदेको भए कि आइन्दा जिवन मा के आउने वाला छ , तिमीहरु घमण्ड नगरी सुकर्म र असल कार्यको पालनामा हतार गर्थेउ। तर तिम्रो अज्ञानता ले तिमीहरुलाई यहा सम्म पुर्याउने छ कि तिमीहरुले नर्क को आगो देख्ने छौ।

(لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ) अर्थातः कियामत को दिन र नर्क देख्ने छौ जुन काफिरहरुको बास स्थान को ठाउँ हो।

(७) (ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ) तिमीहरुले आफ्नो यै आँखाले नर्क देख्नेछौ।

अल्लाहले भन्नुहुन्छः (وَرَاَ الْمُجْرِمُوْنَ النَّارَ فَظَنُّوْٓا اَنَّهُمْ مُّوَاقِعُوْهَا وَلَمْ يَجِدُوْا عَنْهَا مَصْرِفًا)

(८) (ثُمَّ لَتُسْئَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيْمِ) तिमीहरुले यस दुनियामा जे जति अशीष र अनुग्रह हरुको मज्जा उठायौ के त्यसको लागि कृतज्ञता जनायौ, र पाप कर्ममा त्यसलाई प्रयोग गरेनौ र तिमीहरु माथी अल्लाहको अधिकार थियो त्यो पुरा गर्यौं? त तिमीहरुलाई त्यस भन्दा बडा र उत्तम बदला दिइयोस्?

वा तिमीहरुले उपहारहरु प्रति कृतज्ञता जनाएनौ बरु पाप–कार्यमा त्यसलाई प्रयोग गर्यौ त तिमीहरु लाई त्यसको सजाय दिइयोस्?

अल्लाहले भन्नुहुन्छः

(وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ۭ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبٰتِكُمْ فِيْ حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا ۚ فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُوْنَ)

सुरह अल् अस्र

﴿بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ○ وَٱلۡعَصۡرِ ① إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ② إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ ③﴾

(१–३) अल्लाहले यी आयतहरुमा रात दिन को कसम खानु भएको छन् तै रात दिन मानिसले गर्ने कर्मको समय थल हो।

भन्नुहुन्छ कि “मानव जाती घाटामा छ”

घाटा वा हानी बेहोर्ने लाभ प्राप्ती विपरित हो। नुकसान, हानि पनि विधिन्न थरिका हुन्छन्।

केहि आफ्नो जिवनकाल र परलोकवास दुवै मा पुर्ण रुपले बर्बाद हुनेछ , स्वर्ग गुमाएर नर्क मा फ्यालिदिने छ।

कोहिले मात्र केहि पक्षहरुमा घाटा र हानी भोग्नेछ त्यसै कारण अल्लाहले प्राय जसो सबै मानिस घाटामा हुने बताएका छन्। तर जुन मानिसमा आयतमा उल्लेखित चार गुणहरु छन् तिनीहरु घाटा र हानी मा हुनेछैनन्।

- अल्लाहले जे पनि जस्तो इमाम र आस्था स्विकार गर्न आदेश दिएको छन् त्यसलाई विवेक पुर्वक स्विकार गर्नु, किनकी ज्ञान इमानको शाखा हो।
- सुकर्म गर्नु, अनिवार्य होस् वा इच्छनिर्भरता अनुसार होस् (मुस्तहब), अल्लाहको अधिकार सम्बन्धित होस् वा

  भक्तहरुको आपसी अधिकार सम्बन्धित, खुला र जाहेर कार्य होस् वा गोप्य कर्म, सबै आदेश का पालना गर्नु।
- सत्यको उपदेश दिनु आस्था र असल कर्म हो त्यसैले सत्यताको लागि प्रेरणा र अभिलाषा दिनु।
- धैर्यको उपदेश दिनु, यो धीरता अल्लाहको आज्ञा पालनमा, पाप र खराब कर्मबाट टाढा हुनुमा र दुख कष्टको अवस्था मा हुनुपर्छ।

  अघिल्लो दुईटा कर्मले स्वयम मानिसको व्यक्तित्व परिपुर्ण हुन्छ भने पछिल्लो दुईटा गुणले अर्काको व्यक्तित्व परिपुर्ण पार्छ।

  यी चारबुँदे नितीले मानिस हानि, नोक्सानबाट सुरक्षित हुन्छ र विशाल लाभ र उपहार प्राप्त गर्दछ।

सुरह अल् होमजा

﴿بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ وَيۡلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةِۣ ① الَّذِىۡ جَمَعَ مَالًا وَّعَدَّدَهٗ ②
يَحۡسَبُ اَنَّ مَالَهٗۤ اَخۡلَدَهٗ ③ كَلَّا لَيُنۡۢبَذَنَّ فِى الۡحُطَمَةِ ④ وَمَاۤ اَدۡرٰكَ مَا الۡحُطَمَةُ ⑤ نَارُ اللّٰهِ
الۡمُوۡقَدَةُ ⑥ الَّتِىۡ تَطَّلِعُ عَلَى الۡاَفۡـِٕدَةِ ⑦ اِنَّهَا عَلَيۡهِمۡ مُّؤۡصَدَةٌ ⑧ فِىۡ عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ⑨﴾

(१) (وَيۡلٌ) सास्ती पीडा र कठोर यातना छ।

(لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ) जसले आफ्नो बोलले अरुको अवगुण लाई फैलाउन्छ। "همّاز" भनिन्छ जस्ले अर्कालाई खोट लाउन्छ र आफ्नो क्रियाकलापले उसको आक्षेपण गर्छ। "لمّاز" भनिन्छ जस्ले आफ्नो बोलीले अर्कालाई खोट लाउन्छ।

(२) यी दुई आचरण बोकेको मानिसहरु (हम्माज , लम्माज) को कर्तव्य मात्र धन बटुल्ने र (लालस साथ) गन्ने र घमण्ड गर्नु हो, यस्ता मानिसहरु लाई आफ्नो धन सम्पत्ति भला कार्य र आफन्तहरु माथी खर्च गर्ने कुनै चाहना हुदैन।

(३) (يَحۡسَبُ اَنَّ مَالَهٗۤ اَخۡلَدَهٗ) अज्ञानताको कारण ले उसले यो अडकल गरेको छ कि उसको धन सम्पत्ति ले उसलाई यस दुनियामा अमर बनाइदिनेछ, त्यसैले त्यसको ओहोर–दोहोर र परिश्रम धन उन्नतिको लागि मात्र हुन्छ। भ्रम जालमा अल्झेको छ कि त्यसले उसको जिवन काल बढ्नेछ। जबकी उसलाई थाहा छैन कि कन्जुस्याइ र लालस ले जिवान काल कम गर्दिन्छ, र घर परिवार बर्बाद पार्छ, जिवन काल त असल कर्मले बढाउछ।

(४–७) (كَلَّا لَيُنۡۢبَذَنَّ فِى الۡحُطَمَةِ، وَمَاۤ اَدۡرٰكَ مَا الۡحُطَمَةُ) कदापी होइन बरु निश्चय नै फ्यालिनेछ।
"हुतमह" मा र "हुमजह" कुनै विशाल र भयंकर वस्तु हो त्यसैले पछि त्यस्को जानकारी दिदै भनियोः "نَارُ اللّٰهِ الۡمُوۡقَدَةُ" अल्लाहले सृष्टि गर्नु भएको दन्कदो आगो हो जसको इन्धनन मनुष्य र ढुङ्गहरु हुनेछन्। "الَّتِىۡ تَطَّلِعُ عَلَى الۡاَفۡـِٕدَةِ" त्यस आगोको जलाउने चरम रात्री शरीर भित्र मुटु सम्म पस्नेछ।

(८) त्यस भयंकर आगोको उष्णमा तिनीहरु आबुद्ध हुनेछन् र त्यहा बाट बाचेर निस्कनबाट निराश हुनेछन् – त्यसैले भनियोः
"اِنَّهَا عَلَيۡهِمۡ مُّؤۡصَدَةٌ، فِىۡ عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ" ठुला ठुला स्तम्भहरु बिच थुनिए तिनीहरु त्यहा बन्द हुनेछन्।

"كُلَّمَاۤ اَرَادُوۡۤا اَنۡ يَّخۡرُجُوۡا مِنۡهَاۤ اُعِيۡدُوۡا فِيۡهَا"

सुरह फील

﴿بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصۡحٰبِ الۡفِيۡلِ ① اَلَمۡ يَجۡعَلۡ
كَيۡدَهُمۡ فِيۡ تَضۡلِيۡلٍ ② وَّاَرۡسَلَ عَلَيۡهِمۡ طَيۡرًا اَبَابِيۡلَ ③ تَرۡمِيۡهِمۡ بِحِجَارَةٍ مِّنۡ سِجِّيۡلٍ ④
فَجَعَلَهُمۡ كَعَصۡفٍ مَّاۡكُوۡلٍ⑤﴾

(१–५) के तिमीले अल्लाहको महानता, शक्ति र भक्तहरु माथी उनको दया देखेनौ ?
के तिमीहरुले तौहिद (एकेश्वरवाद) र मुहम्मद (स.) को दुतत्वको सत्यता भेटेनौ ?
(यसो हो भने विचार गर) जब अल्लाहले हात्तीवाला हरु सँग तिनीहरुको कर्म अनुसार व्यवहार गरे। ति हात्तीवालाहरुले पवित्र मक्का लाई ध्वस्त पार्ने षडयन्त्र रचेका थिए।
र काबा भत्काउन हात्तीहरुको बगाले बगाल र यमनी र हबशीहरु को अरबले कहिले न देखेको विशाल सेना ल्याएका थिए।
जब तिनीहरु मक्का नजीक पुगे मक्का बासीहरु डरले मक्का बाहिरिए किनकी ति अरब सीत रक्षाबाल नै थिएन।
त्यै बेला अल्लाहले तिनीहरु विरुद्ध हुलका हुल पंक्षीहरु पठाए, ति पंक्षीहरु संग (पंजामा) मट्याङ्ग्रा थिए जसले तिनीहरुलाई हिर्काइरहेका थिए (हेर्दाहेर्दै) ती सासाना मट्याङ्ग्राले नजिक टाढा सबैलाई झ्याप्पै छोप्यो यसरी पुरा सेनाबल नाश भई निस्तेज भए र जनावरले चबाएको भुष झै भए।
यसरी अल्लाहले तिनीहरुको दुष्टकर्मको बदला दिनुभयो र तिनीहरुले रचेको षड्यन्त्र तिनीहरु तिर नै पल्टियो।
यो घटना सबैले जानेको प्रख्यात घटना हो। सोही वर्ष अल्लाहको सन्देष्टा को जन्म भयो र यहि घटना उहाँको दूतत्व र अह्वान कार्यको सत्यताको प्रमाण हो।

❁❁❁

सुरह कुरैश

﴿بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ لِاِيۡلٰفِ قُرَيۡشٍ ① اٖلٰفِهِمۡ رِحۡلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيۡفِ ②
فَلۡيَعۡبُدُوۡا رَبَّ هٰذَا الۡبَيۡتِ ③ الَّذِىۡۤ اَطۡعَمَهُمۡ مِّنۡ جُوۡعٍ ۙ وَّاٰمَنَهُمۡ مِّنۡ خَوۡفٍ ④﴾

(१–४) धेरैजसो व्याख्याकारले भन्छन् कि शब्द "लिईलाफ" मा "लाम" हरफ "जार" (अरबी व्याकरणमा माने अथ्र्याउन लागि प्रयोग हुने शब्द हो) र "इलाफ" मजरुर (हरफ लाम सम्बन्धित) हो यसरी यो शब्द पहिलो सुरह सँग सम्बन्धित हुन्छ र अर्थ हुन्छ किः "हामीले हात्तीवाला संग जे गरे यीनी कुरैश वंशको सुरक्षाको लागि गरे र तिनीहरु प्रति दुष्ट विचार गर्नेवालाहरुलाई नष्ट पारि मक्का र मक्का बासी को कदर र सम्मान अरबीहरुको मनमा बसाइदिनु भयो यस कारण "कुरैश" वंशको लाभ स्थापित भयो र गर्मीमा "शाम" र जाडोमा "यमन" तर्फ शान्तिमय व्यपारिक यात्रा गर्न थाले।

तसर्थ अल्लाहले उनीहरुलाई कृतज्ञरहने आदेश दिनुभयो, भन्नु हुन्छः

"فَلۡيَعۡبُدُوۡا رَبَّ هٰذَا الۡبَيۡتِ"

शिष्टता साथ एक अल्लाहको इबादत गर

"الَّذِىۡۤ اَطۡعَمَهُمۡ مِّنۡ جُوۡعٍ ۙ وَّاٰمَنَهُمۡ مِّنۡ خَوۡفٍ" अर्थात (जसले तिमीहरुलाई भोकमरी बाट बचाएर खाना खुवाए र भय बाट बचाएर शान्ति प्रदान गरे) त्यसैले सुविस्ता जिवन यापन र भयबाट शान्ति यस संसारमा ठुलो उपहार हो जसले अल्लाह प्रति कृतज्ञ रहने अनिवार्य गर्छ।

अल्लाहले "काबा"को सम्मान र प्रतिष्ठा बताउन लाई आफुलाई "काबा"को रब र मालिक भन्नु भएको छन् अन्यथा त अल्लाह सारा संसार को मालिक हुन्।

हे अल्लाह तपाइ ले प्रदान गर्ने खुला र गोप्य सम्पुर्ण आशीष र अनुग्रह प्रति तपाइकै लायक सम्पुर्ण प्रसंसा र कृतज्ञता छन्।

सुरह माऊन

﴿بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○ اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ① فَذٰلِكَ الَّذِيْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ② وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ③ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ④ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ⑤ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ⑥ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ⑦﴾

(१) अल्लाहको अधिकार हक पुरा नगर्ने र मानिसको हक हरण गर्नेवाला निन्दा गर्दै भन्नुहुन्छः "اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ"अर्थात (के तिनीले न्यायको दिनलाई मिथ्य ठहर गर्ने व्यक्तिलाई देख्यौ) जसले मृत्युपछि जिवित हुने र बदला को दिनको इन्कार गर्छ र सन्देष्टाहरुले बताएका कुरामा आस्था राख्दैन।

(२) "فَذٰلِكَ الَّذِيْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ" त्यस्ता व्यक्तिलाई कुनै फलको आशा र कुनै सजायको डर हुदैन र कठोर मन हुनाले अनाथलाई हेप्छ, दुष्ट व्यवहार गर्छ र ऊ माथी दया गर्दैन।

(३) "وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ" जसले दिनःदुखी निमुखोलाई खुवाउन अरुलाई प्ररणा दिदैन त स्वयम कसरी उनीहरुलाई खाना खुवाउन सक्ला !

(४–५) "فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ. الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ" जसले नमाज जस्तो इबादत लाई भवाभडे पार्छन, त्यसको निर्धारित समयमा पढ्दैनन् पढे पनि त्यसको "अरकान" राम्ररी पुरा गर्दैनन् किनकी तिनीहरु नमाज जस्तो महत्वपुर्ण अनुसरण कार्य बारे लापर्वाही गर्छन् र अल्लाहको आदेश पालना गर्दैनन्।

नमाज प्रति जानी जानी गलती गर्नेवालाहरु दोषी र निरादर छन् तर नमाज पढी रहेको बेला अबोधमा गल्ती र भुल भयो भने केहि दोष हुदैन किनकी यस्ता गल्ती प्राय जसो बाट भइरहन्छ।

(६–७) त्यसैले अल्लाहले नमाज प्रति लापर्वाही गर्ने वालाहरुलाई देखावटी को लागि मात्र नमाज पढ्ने र कठोर र दयाहीन हुजे भन्नु भएको छन् भन्नु हुन्छ किः "الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ"।

"وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ"ससाना कुराहरु पनि अरुले माग्न आएन भने दिदैन जबकी सापटी दिन केहि नोकसना हुदैन जस्तो कि भाडाकुडा, बाल्टी बन्चरो आदी, र यस्तो वस्तुहरु त हितकारी भावना साथ आपसमा लिनेदिने चलन छ।

जब लालसी चरित्र भएकोले यस्ता सानोतिनो कुराहरु दिदैन भने त नमाज प्रति झन् चरित्र खराब भएकोले के गर्ला त ?

सुरह अल्–कौसर

﴿بِسۡمِ اللهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اِنَّاۤ اَعۡطَيۡنٰكَ الۡكَوۡثَرَ ① فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانۡحَرۡ ② اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الۡاَبۡتَرُ ③﴾

(१) अल्लाहले आफ्नो रसुल सन्देष्टा मुहम्मद (स.) माथी अशीष र अनुग्रह जनाउदै भन्नुहुन्छ "اِنَّاۤ اَعۡطَيۡنٰكَ الۡكَوۡثَرَ" अल्लको कृपा र अनुग्रह सन्देष्टा मुहम्मद (स.) माथी धेरै छन् तिनै कृपाहरु मध्ये कयामतको दिन "कौसर" नामक नहर प्रदान गर्नु हो जसको चौडाए लम्बाई महीना हिडेर पुग्ने दुरी जति छ , त्यसको पानी दुध भन्दा सेतो छ, मह भन्दा मिठो छ, त्यहाँ पिउनलाई प्रयोग हुने भाडाहरुको चमक र बहुत्व आकाशको ताराहरु जति छन्, एक चोटी त्यसको पानी खाए भनि कहिल्यै तिर्खा लाग्ने छैन ।

(२) यी सबै कृपा र अशीष प्रति अल्लाहले कृतज्ञ हुने आदेश दिदै भन्नुहुन्छः
"فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانۡحَرۡ" आफ्नो पालनकर्ता निम्ति नमाज पढ्ने गर र कुर्बानी दिने गर ।
यी दुईटा कर्म भन्दा उत्तम र असल धार्मीको कार्य छन् त्यसैले त्यसो गर्न आदेश दिनुभयो । किनकी नमाज मा मानिसको मुटु र जिउका सबै अंगहरु विनम्र हुन्छन् र भक्तित्वको सम्पुर्ण थरी हरु त्यसमा सम्मेलित हुन्छन् र कुर्बानीमा भक्तले आफ्नो लोभनीय र चित्ताकर्षक धनबाट खर्च गरि उम्दा बलिदान गर्छ ।

(३) "اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الۡاَبۡتَرُ" अर्थात जसले तपाइलाई होच्चाउन्छ, तुच्छयाउन्छ र अप्रिय मान्दछ वास्तविकमा ऊ नै सम्पुर्ण सुकर्म भलाई र स्मरणीय हुने कारणहरुबाट वचिंत र लिंडै छ ।
बरु सन्देशवाहक मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) नै वास्तवमा परिपुर्ण र श्रेष्ठ छन्, उनको ख्यति प्रशंसा फैलिने छ र उनको मदतगार र अनुयायी हरु धेरै हुनेछन्, तसर्थ जे जस्तो उत्तम गुणहरु हुन सक्छन् ति सबै उनकै लागि हुन् ।

सुरह काफिरुन

﴿بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ قُلۡ يٰۤاَيُّهَا الۡكٰفِرُوۡنَ ۙ‏ ١ لَاۤ اَعۡبُدُ مَا تَعۡبُدُوۡنَ ۙ‏ ٢ وَلَاۤ اَنۡتُمۡ
عٰبِدُوۡنَ مَاۤ اَعۡبُدُ‌ ۚ‏ ٣ وَلَاۤ اَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدۡتُّمۡ ۙ‏ ٤ وَلَاۤ اَنۡتُمۡ عٰبِدُوۡنَ مَاۤ اَعۡبُدُ ؕ‏ ٥ لَكُمۡ دِيۡنُكُمۡ
وَلِىَ دِيۡنِ ٦﴾

(१–६) अर्थातः हे सन्देष्टा घोषणा गर्दै भनिदेउ “हे काफिरहरु हो (गैर मुस्लिम)”

“لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ” (तिमीहरुले पुज्दै गरेको लाई हामिले पुज्दैनौ) अर्थात काफिरहरुले अल्लाहलाई छोडेर खुला वा गोप्य रुपले जे जुनको पुजा गर्छन् सन्देष्टा त्यस बाट पुर्ण रुपले अलग छन्

“وَلَا أَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَا أَعْبُدُ” (हे काफिरहरु हो) मैले इबादत गर्दै गरेको अल्लाहको उपासना तिमीहरुले गर्दैनौ, किनकी तिमीहरुको मनमा अल्लाहको “इबादत” उपासना प्रति सत्य निष्ठा छैन र तिमीहरुको कर्म “शिर्क” मिश्रित हुन्छ।

उल्लेखित आयत यही सुरहमा दुई पटक दोहाइयो पहिलो ले यो प्रष्ट हुन्छ कि ती काफिरहरुको कार्य उपासना–अभाव छ थ अर्क आयतले अश्र्यउन्छ कि शिर्क गर्नु नै तिनीहरुको चरित्र बनिसकेको छ।

उन्तमा अल्लाहको इबादत र आसन प्रति दुबै समुहलाई अलग्याउदै भनियोः

“لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَ دِيْنِ” मेरो कार्य–कर्मबाट तिमीहरु अलग छौ र म तिमीहरुको कार्यकलापबाट अलग छु।

सुरह नस्र

﴿بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اِذَا جَآءَ نَصۡرُ اللّٰهِ وَالۡفَتۡحُ ۝١ وَرَاَيۡتَ النَّاسَ يَدۡخُلُوۡنَ فِيۡ دِيۡنِ اللّٰهِ اَفۡوَاجًا ۝٢ فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ وَاسۡتَغۡفِرۡهُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ۝٣﴾

(१–३) यस सुरहमा सन्देष्टाको लागि शुभ–सन्देश साथ साथै केहि आदेशहरु छन्, र शुभ कुरा प्राप्ति पछि अवश्य नै हुने कुरा तर्फ इशारा पनि छ। शुभ सन्देश यो छ कि सन्देष्टा मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) ले अल्लाहको मद्दतले "मक्का" माथी विजय प्राप्त गर्नु हुनेछन्, र फलस्वरुप मानिसहरु हुलका हुल अल्लाहको धर्ममा प्रवेश हुनेछन् र शत्रु हरु शत्रुनभइ मद्दतगार र अनुयायी बन्नेछन्। यो शुभ–सन्देश पुरा भइ सक्यो।

विजय प्राप्ती पछि आदेश छ पक रसुल (सन्देष्टा) अवश्यरुपले अल्लाहको प्रशंसा र गुणवान गरी उनी सित क्षमायाचना गरुन।

यस सुरतमा दुईटा कुरा तर्फ संकेत छः

- पहिलो सुइँको यो हो कि अल्लाहको प्रशंसा उनको महिमा र गुणगान गर्नु र क्षमायाचनाले विजय प्राप्ति निरन्तर रुपले हुनेछ, किनकी ती कर्महरु अल्लाह प्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्नु हो र अल्लाहले भन्नुहुन्छ।

  "لَئِنۡ شَكَرۡتُمۡ لَاَزِيۡدَنَّكُمۡ" र वास्तवमा पनि पछि आउने सत्य मार्गीहरु र तिनीहरु पछि पनि यस "उम्मत" (विश्वव्यापी मुस्लिम समुदाय) ले निरन्तर रुपले अल्लाहको मदत प्राप्त गरि रहियो, र इस्लाम धर्म त्यहाँ पुग्यो जहाँ कुनै धर्म पुगेको थिएन, र यति धेरै मानिसहरुले इस्लाम धर्ममा प्रवेश गरे कि त्यसको नमुना कुनै अर्को धर्ममा भेटिदैन। तर जब मुस्लिम समुदाय मा अल्लाहको आदेश अवहेलना बढ्यो परिणाम स्वरुप मुस्लिम एक्ता भंड भइ बल विनाश हुन पुग्यो, त्यस पछि जे जे घटीत हुन थियो भयो, तर पनि मुस्लिम समुदाय र इस्लाम धर्म माथी अल्लाहको यस्तो अनौठो कृपा र करुणा हुन कि कि अल्लाह को यस्तो अनौठो कृपा र करुणा छन् कि कसैले सोच्न त के कल्पना पनि गर्न सक्दैन।

❖ दोस्रो सुइँको यो हो कि विजय प्राप्ति पछि सन्देष्टा मुहम्मद (स.) को मृत्यु को बेला नजिक आइ पुगेको छ।
यस सुचनाको सिद्धता प्रष्ट हुन्छ जहाँ अल्लाहले (कुरआन मा) सन्देष्टा को जीवन को कसम लीनु भएके छ किनकी सन्देष्टा को जीवन प्रशसनिय उत्तम जीवन हो र यस्तो उत्तम जीवनको समापन पनि उत्तम कार्य जस्तो नमाज, हज र क्षमायाचना आदी सीत गरिन्छ। यहि कारण हो कि त्यस्तम असल कार्य गर्न आदेश दिइयो ताकी रसुल (सन्देष्टा) को जीवन समाप्ति र पालनकर्ता सँग भटे उत्कृष्ट कर्म हरु साथ होस्। (उहाँ माथि अल्लाहको शान्ति होस्) तसर्थ यस आदेश को पालना मा उनी आफ्नो नमाज, रुकुअ र सज्दा मा यो प्राथना गरी रहनु हुन्थ्यो: "سبحانك اللّهم ربّنا وبحمدك اللّهم اغفرلى"

❋❋❋

सुरह तब्बत

﴿بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○ تَبَّتۡ یَدَاۤ اَبِیۡ لَهَبٍ وَّ تَبَّ ۝١ مَاۤ اَغۡنٰی عَنۡهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ
۝٢ سَیَصۡلٰی نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣ وَّامۡرَاَتُهٗ ؕ حَمَّالَةَ الۡحَطَبِ ۝٤ فِیۡ جِیۡدِهَا حَبۡلٌ مِّنۡ مَّسَدٍ ۝٥﴾

रसुल (सन्देष्टा) को जेठो काका अबु–लहबले वहाँलाई धैरै दुःख–कष्ट दिने गथ्र्ये नातेदार भएपनि कुनै खालाको भावना थिएन न त आदर नै गर्थे झन उग्र शत्र बनेको थियो।

यस सुरह मा अल्लाहले त्यसको घोर निन्दा गरी कयामत सम्म को लागि तिरस्कृत गरिदिनु भयोः भन्नु हुन्छ

(१) "تَبَّتۡ یَدَاۤ اَبِیۡ لَهَبٍ وَّتَبَّ" अर्थात त्यसले आफ्नो दुईटै हात गुमायो, अभागी भयो, बरबाद भयो र कुनै लाभ उठाएन।

(२) "مَاۤ اَغۡنٰی عَنۡهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ" त्यस सँग जे जति धन सम्पत्ति थियो त्यसले उसलाई झन् उत्पीडत बनाइदियो, र अल्लाह तर्फ बाट यातना जब त्यस माथी उत्रियो धन केहि काम लागेन।

(३–५) "سَیَصۡلٰی نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ، وَّامۡرَاَتُهٗ ؕ حَمَّالَةَ الۡحَطَبِ ، فِیۡ جِیۡدِهَا حَبۡلٌ مِّنۡ مَّسَدٍ" अर्थात शीघ्र नै त्यसलाई र त्यसको स्वास्नीलाई दन्कदो आगो ले चारै तिरबाट घेरनेछ। किनकी त्यसको स्वास्नीले पनि दुख दिन्थी र आफ्नो श्रीमानको अपराध र अत्यचार मा सहयोगी थिइ।

यसरी त्यस अभागीले दाउरा को भार बोके झै ती पापहरुको भार आफ्नो पिठ्युमा बोकेका थिइ। . अर्को अर्थ यो पनि हुन्छ कि त्यसको स्वास्नीले नर्कमा दाउरा को भार आफ्नै श्रीमान माथी हाल्नेछे र गर्धनमा खजुर को रेश को डोरी डोर्याउने छे। यस सुरहमा अल्लाहका खुला निशानीहरु छन् किनकी यो सुरह अबुलहब र उसको स्वासनी को जीवन काल मै अवतरित भयो र यसमा खबर दिइयो कि ति दुइटै नरक बासी हुनेछन् र फलस्वरुप तिनीहरुले इस्लाम धर्म पनि स्वीकार गर्देनन्।

अल्लाह, दृष्य र अदृष्य ज्ञाताले भने झै भयो।

सुरह इख्लास

﴿بِسۡمِ اللهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○ قُلۡ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۚ﴿۱﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۚ﴿۲﴾ لَمۡ یَلِدۡ ۬ۙ وَ لَمۡ یُوۡلَدۡ ۙ﴿۳﴾ وَ لَمۡ یَكُنۡ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿۴﴾﴾

(१) "قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ" हे रसुल (उहाँ माथि शान्ति होस) निक्षित रुपले अठोट आस्था र ज्ञान साथ भनिदिनुस् कि अल्लाह "अहद" एकला छन् र यो "अहदियत" एकत्व को विशेषता अल्लाहको लागि मात्र हो र उनकै लागि मात्र सर्व सम्पुर्णता र श्रष्टताको एकाधिकार छ।
उनी नै राम्रा र प्यारा नामहरु, सम्पुर्ण उत्तम र सर्वश्रेष्ट गुणहरु र पवित्र कर्मको हकदार हुनुहुन्छ कोहि उनी समक्ष र समान पनि छैन।

(२) "اَللّٰهُ الصَّمَدُ" अल्लालाई केहि पनि र कसैको पनि आवश्यक्ता छैन बरु समस्त आकाशीय र धतीर्य प्राणीहरु लाई अल्लाह महान को आवश्यक्ता छ, सबै अल्लाह सामु भिक्षुक समान छन्। सबैले आफ्नो चाहना र जरुरत अल्लाह सित माग्द छन्, र आफ्नो कार्य र कर्तव्य मा अल्लाह सित नै आशा राख्दछन्।
किनकी अल्लाहको गुणहरु, परिपुर्ण , सम्पुर्ण छने उनी क्षमावान सर्वश्रेष्ठ छन्, उनी सर्वज्ञ सर्वश्रेष्ट छने उनी दयावान छन् उनको दया कृपा सर्व उत्कृष्ट छ र सारा संसार लाई छोपेको छ – यसरी नै सम्पुर्ण गुणहरु छन्।

(३) "لَمْ يَلِدْ ۙ وَلَمْ يُوْلَدْ" उनी स्वयम सम्पुर्ण र श्रेष्ठ छन् उनको कोहि सन्तान छैन न त उनी कसैको सन्तान हुन् , उनलाई कसैको पनि आवश्यक्ता पर्दैन।

(४) "وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ" उनको नाम, विशेषता, गुण र कार्यहरुमा उनको कोहि समकक्ष र समान छैन, उनी अत्यन्तै कृपालु र उच्च हुनु हुन्छ।
यो सुरह "तौहिद–अल्–अस्मा व सिफात" विषयगत छ।

सुरह फलक

﴿بِسۡمِ اللهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ قُلۡ اَعُوۡذُ بِرَبِّ الۡفَلَقِ ۙ﴿۱﴾ مِنۡ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ﴿۲﴾ وَمِنۡ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ﴿۳﴾ وَمِنۡ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الۡعُقَدِ ۙ﴿۴﴾ وَمِنۡ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿۵﴾﴾

(१) "قُلۡ اَعُوۡذُ بِرَبِّ الۡفَلَقِ" हे रसुल (स.) भनिदेउ कि म अल्लाहको जो प्रातःकालको मालिक हो आश्रय र रक्षा माग्दछु, उनको शरण पर्छु, जसले बिउ–दाना मा चिरा पारेर बिरुवा निकाल्छ र त्यसरी नै रात बाट विहान ल्याउदछ।

(२) "مِنۡ شَرِّ مَا خَلَقَ" अर्थात म उनको शरण पर्छु हरेक वस्तुको दृष्टबाट (जोगीनको लागि) जुन उनले सृष्टि गरेका छन्।

यस आयतमा मनुष्य, जिन्न (अदृष्य जनजति) र जनावरको दृष्टताबाट आश्रय माग्न आदेश छ ः

(३) समान्य वस्तु पछि विशेष वस्तु बारे आदेश दिनु हुन्छः

"وَمِنۡ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ" म उहाको शरण पर्छ अन्धकारमय रात्रिको दृटबाट (बच्न) जब त्यो फैलिन्छ। किनकी त्यस अन्धकार मा शैतान आत्मा हरु र हानी कारक जीवजनावरहरु फैलिन्छ।

(४) "وَمِنۡ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الۡعُقَدِ" र (उहाँ को शरण पर्छु) यस्ता जादुगरनीहरुबाट (बच्न) जसले गाँठ हाली त्यसमा झारफुक गरी जादु गरदिन्छ।

(५) "وَمِنۡ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ" "हासिद" अथवा ईष्र्यालु भन्छन् जसले अरुको सम्पन्न जीवन र उन्नति बारे नष्ट हुन चाहना गर्छ र त्यसको समपत्तिको लागि कोशीश पनि गर्छ। त्यसैकारण यस्ता भाव भएकाहरुको दुष्टता र चालबाजी बाट बाच्न अल्लाहको शरण पर्ने आदेश दिइएछ।

ईष्र्यालु सँग सगै दृष्ट नजर को प्रभाव बाट पनि रक्षा माग्न जरुरी छ किनकी दृष्ट नजर को प्रभावका ईष्र्यालु र दोषी चरित्र भएको व्यक्ति नै हुने गर्छ।

– यस सुरहमा समान्य र विशेष सबै थरिको दुष्टबाट बाच्ने प्रार्थना गरिएको छ।

– यो पनि सिद्ध हुन्छ कि वास्तविक मा जादु हुन्छ र अरुलाई हानि पनि पुर्याउन्छ त्यसैले अल्लाहको आश्रय र शरण पर्न जरुरी छ।

सुरह नास

﴿بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ قُلۡ اَعُوۡذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ﴿۱﴾ مَلِكِ النَّاسِ ۙ﴿۲﴾ اِلٰهِ النَّاسِ ۙ﴿۳﴾
مِنۡ شَرِّ الۡوَسۡوَاسِ ۙ الۡخَنَّاسِ ۙ﴿۴﴾ الَّذِىۡ يُوَسۡوِسُ فِىۡ صُدُوۡرِ النَّاسِ ۙ﴿۵﴾ مِنَ الۡجِنَّةِ وَالنَّاسِ
﴿۶﴾﴾

(१–६) यस सुरहमा शैतानबाट बाच्न निम्ति मानवजातिको मालिक, पालनकर्ता को शरण पर्ने आदेश छ, किनकी शैतान नै सम्पुर्ण दृष्टता र पापको मुलाधार हो।

शैतानले गर्ने प्रलोभन र दृष्ट कार्य मध्य यी पनि हो कि मानिस को मन म भ्रम उत्पन्न गरी पापलाई सुन्दर स्वरुपी देखाउँछ, र पाप गर्नलागी उत्तेजित पार्छ।

अर्को तिर असल कार्यलाई नराम्रो बनाई देखाउँछ र कुकर्म बाट रोक्दछ।

तर जब भक्त ले आफ्नो पालनकर्ता अल्लाहलाई सम्झन्छ र नाम लिएर बोल्छ त शैतान सुटुक्क भाग्छ र त्यसको भ्रम पनि मेटिन्छ।

त्यसै कारण जरुरी छ कि त्यसबाट बाच्नलाई अल्लाहको शरण परोस् र उनको संरक्षण मा रहोस् उनी सम्पुर्ण मानवजातिको पालनकर्ता हुन् र सम्पुर्ण सृष्टिको उनी नै मालिक हुन् समस्त प्राणी उनको शक्ती मुनी छन्।

वास्तवमा जीवनको मुल लक्ष्य जो कि अल्लाहको उपासना गर्नु हो , तब सम्म पुरा हुदैन जब सम्म भक्त र लक्ष्य बीच बाधा हाल्ने शत्रु, शैतानको चाललाई नष्ट नगरि दियोस् किनकी शैतानको लक्ष्य नै हो कि मानव जातिलाई पालनकर्ताबाट टाढा गरि आफ्नो संग र गुठ मा जोड्नु, ताकि ऊ पनि नर्क बासी हुन पुगोस्। शैतान, जिन्नले जसरी भ्रम उत्पन्न गर्छन् मनुष्य ले पनि उत्पन्न गर्छ। त्यहि भएर भनियो: (مِنَ الۡجِنَّةِ وَالنَّاسِ)।

الحمد لله الذی بنعمته تتم الصالحات

प्रवेशिका र तफसीरको प्रश्नहरु

१. महत्वपूर्ण पाठहरु पुस्तकको लेखक को हुन ?
O अब्दुल् अजीज बिन बाज, O मोहम्द बिन सालेह उसैमिन, O हैसम सरहान।

२. हामी किन महत्वपूर्ण पाठहरु पढछौ ?
O महत्वपूर्ण भएकोले, O धर्मगुरू हरुले त्यसलाई पढन् सल्लाह दिएको हुनले,
O त्यसमा मुस्लिम लाई आवश्यक पर्ने महत्वपुर्ण कुराहरु छन, O माथी उल्लेखित सबै।

३. यो पाठ शामिल छः
O कुरान र तौहीद (एकश्वरबाद) संग मुस्लिम को अवस्था लाई, O नमाज र वजु लाई,
O बानी र व्यहार लाई, O पापहरु बाट हिसियार गर्नु लाई ।

४. मस्लिमले शुरु गर्न पर्छ पढेर, कंण पारेर र बुझेर।
O सुरतल अलक, O सुरतुल फातिहा, O सुरतुल इखलास

५. कुरआनमा विचार गर्नु र त्यसको पालना गर्नुमा मानिसहरु दुई चरम पक्ष र माध्य वर्ग मा छन्।
(ठीक – बठीक)

६. विद्धार्थी ले प्रथम रूपमा तफसीर (कुरआनको व्याख्या) को कुन किताब पढनु बेस हो ?
O तफसीर इब्ने कसीर, O तफसीर इब्ने सअदी, O तफसीर अल- कुर्तुबी।

७. विद्धार्थीले विस्तृत पुस्तक पहिले संक्षिप्त पुस्तिकाहरु पढनु पर्छ। (ठीक – बठीक)

८. विद्धार्थीले तफसीर को किताब हरुमा उसले रुचाउने सुरह बाट शुरु गरि पढने र पटक पटक दीहीयाउँननु कार्य विस्तार दिनु पर्छ, जस्तो कि सुरह कसस, मरियम, कहफ। (ठीक – बठीक)।

९. विद्धार्थी लाई यदि पढने कष्ट भईरहेको छ भने तफसीर सअदि को आडियो कार्यक्रम सुन्नु सक्छ। (ठीक – बठीक)।

१०. नबि (उहाँ माथि शान्ति होस) ले कुरआन पढने तर त्यसमा सोच बिचार नगर्ने व्यक्ति बाट होसियार गर्नु भएको छ। (ठीक – बठीक)।

सुरह फातिहा तफसीर बाट प्रश्नहरु

११. यस सुरह को नाम (फातिहा) राखियो किनकी यो सुरहको घेरा बाहिरा केहि निस्कि दैन नत केहि दाखिल हुन्छ। (ठीक – बठीक)

१२. सुरह फातिहा को नाम पर्ने कारण :
....

१३. सुरह फातिहा को नामहरु मध्येः

O उम्मुल कुरआन, O अस्- सब्उल् मसानी, O रुकिया, O सलात,
O माथी उल्लेखित सबै ।

१४. इस्तेआजा पढन् अत्यन जरूरी हुने कारण के हो ?

....

....

१५. “आउजु” (أَعوذُ) शब्द को अर्थ के हो ?

....

१६. शैतान लाई “रजीम” भनियो किनकीः

O ऊ अल्लाह को कृपा र अशिष बाट धिक्करिए को छ , O उस लाई तारा ले हानिन्छ,
O उसले मनुष्य लाई मायाजाल उल्लास र शंका तर्फ लतारछ, O माथी उल्लेखित सबै ।

१७. बिस्मिल्लाह मा हरफ “बा” पछि हुने उचित कार्य लाई शामेल छ ।

(ठीक – बठीक)

१८. अल्लाहः

O आदर र प्रेम साथ पुजविय हो, O यो नाम अल्लाह बाहेक कसैको लागि प्रयोग गर्नु निषध छ,
O अल्लाह को सबै नामहरु को मुल नाम हो O अल्लाह उनको उत्कृष्ट नाम हो,
O अल्लाह को यो नाम बोलउदा “अलिफ र लाम” छुट्य्याउन मनाही छ,
O माथी उल्लेखित सबै ।

१९. अल्लाह को दुईटा प्यारा नाम “रहमान र रहीम” मा के फर्क छ ?

....

....

२०. अल्लाह को हेरचाह आफ्नो सिर्जना प्रति दुई थरी का छनः

O साधारण र असाधारण O खुला र निर्धारित ।

२१. धेरै जसो सन्देष्टा हरुले प्राथना म कुन शब्द प्रयोग गरेः

O अल्लाहुम्मा, O अर्रब ।

२२. बदाल को दिनः

O कियामत (प्रलय) को दिन हो O कर्म हरुको फल र बदला दिइने दिन हो, O उल्लेख भएका सबै

२३. “इहदिनस् सिरातल् मुस्तकीम” यो विस्त्रित र अत्यन्त लाभकारी प्रर्थना होः (ठीक – बठीक)

२४. “अद्दीन” भनिन्छः

O बदला लाई O क्रम लाई O कहिले बदला लाई कहिले क्रम लाई ।

२५. (अरबी व्याकरण मा) वाक्य मा पछि पर्ने शब्द लाई क्रिया भन्दा पहिले ल्याइयो भनेः

O अर्थ लाई सिमित गरी दिन्छ O केहि फायदा हुदैन ।

२६. इबादत लाई “इस्तेआनत” भन्दा पहिले ल्याउनः

O आम कुरा लाई खास कुरा अगाडी ल्याउनु हो O अल्लाह को अधिकार लाई भक्तको अधिकार माथी प्राथमिक्ता दिनु हो। O माथी उल्लेखित सबै।

२७. आयत "इय्याक नअबुदु"(إِيَّاكَ نَعْبُدُ) (अर्थातः हामी सबै तपाईकै पुजा उपासना गर्दै) मा बहुवचन किन ल्यइयोः

....

२८. इबादत (पुजा, अराधना, उपासना)

O इबादत एक विस्मित शब्द हो जो अल्लाहले स्वीकार गर्ने सबै जाहेर जाहेर र गोप्य कर्मलाई शामेल छ

O अल्लाह सामु विनम्र हुनु उसको आदेश पालन गरेर प्रेम र आदर साथ

O कुनै बेला पहिलो अर्थ हुन्छ, कुनै बेला दोस्रो अर्थ हुन्छ।

२९. आयतः "इहदिना"(اِهْدِنَا) (अर्थातः हामीलाई सही बाटो देखाउ) मा हेदायत को मतलबः

O हेदायत "दलालह र इरशाद" हो (कुनै कुरा को थाह दिनु),

O हेदायत "तौफिक" हो (कुनै कुरा स्वीकार गर्ने आशीष दिनु), O माथी उल्लेखित सबै।

३०. "सिरातल्लजीन अन् अम्त अलैहिम" मा लाक्षित समूहः

O यस उम्मत (मुस्लिम समूह) को सम्पूर्ण निष्ठावान हरु हुन् ,

O ति सन्देष्टा, सत्यवादि, शहीद एंव सत्यकर्मीहरू जसमाथि अल्लाह को कृपा भयो।

३१. "इय्याक नअबुदु वा इय्याक नस्तईन"(إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) मा अल्लाह ले मनपराउने भाग्य र व्यवस्था प्रथा दुईदै लाई सम्मिलित छः (ठीक – बठीक)।

३२. तल उल्लेखित हरु मध्य मा कुन हो जुन ति सबै विषय लाई समावेस छ जुन अरु मा एकीक्रित छैनन्

O सुरह फातिहा, O आयतुल कुर्सी, O सुरह इख्लास।

३३. (اِهْدِنَا الصِّرَاطَ) (इहदिनस् सिरात) :

O ईशादूत हुने आस्था साबित हन्छ , O सबै "बिद्अती"(धर्म विपरीत कर्म लाई धर्म भनेर गर्न हरू) O माथी उल्लेखित सबै।

३४. "مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ" को व्याख्याः

O न्याय साथ बदला दिनु हो, O मानिष नै वास्तविक मा कर्म गर्छ। O बदला कर्म बमोजिम मात्रै हुने छ। O माथी उल्लेखित सबै।

आयतुल कुर्सी को तफसीर बाट प्रश्नहरु

३५. यस आयत मा कुर्सी को शब्द उल्लेख भएको कारण यसको नाम अल-कर्सी राखियोः (ठीक – बठीक)

३६. कुरआन को महान आयतः

O आयत दैन (ऋण बारे), O आयत "हुकूक अशरह" (अर्थातः दस अधिकार को विवरण भएको

आयत हो।) O आयतुल कुर्सी हो।

३७. कुरआन अर्थ सम्बन्धमा पनि महान छ।

O ठीक O बेठीक

३८. आयत-ल- कुरसी मा अल्लाहको कति वटा प्यारा नामहरु छन ?

O पाँचवटा, O छ वटा, O सातवटा।

३९. अल्लाह को नाम (الحى) अल हैय्यु लेः

O स्वयम श्रेष्ठता अर्थ्थाउन्छ, O सर्वधिकार सम्पन्नता अर्थ्याउन्छ।

४०. अल्लाह को नाम الْقَيُّوم अल-कैय्यूम लेः

O स्वयम श्रेष्ठता अर्थ्थाउन्छ O सर्वधिकार सम्पन्नता अर्थ्याउन्छ।

४१. अल-हैय्यू नाम लाई अल-कैय्यूम नाम संग जोडियो भने स्व्यम श्रेष्टा र सर्वधिकार सम्पन्न अर्थ हुन्छ। (ठीक – बठीक)।

४२. अल-हैय्यू र अल-कैय्यूम नाम कुरआन मा पटक – पटक :

O तीन ठाँउ मा आएको छ, O चार ठाँउ मा आएको छ, O दुई ठाँउमा आउको छ।

४३. जुन विषेशता र गुणहरू लाई अल्लाह ले आफुप्रति र उनको सन्देशटा ले अल्लाह प्रति निषेध गरेको हुन् ति विशेषता हरूको इन्कार गर्नु र त्यस विपरितार्थका श्रेष्ट विशेषता लाई साबित गर्नु अनिवार्य छ किनकी मात्र अस्विकार गर्नु ले श्रेष्टाता साबित हुदैन।

उदाहरण: हामीले आस्था राख्छौ कि अल्लाह लाई अल्छी र निन्द्र लागदैन किनकी अल्लाह आफ्नो जीवन्तता, अनन्तता र सर्वरक्ष्यता मा श्रेष्ठ हुनः (ठीक – बठीक)।

४४. अल्लाह जो संग प्रसन्न हुनु हुन्छ त्यसको हक मा मात्र सिफारिश को अनुमति दिनु हुनेछ, र अल्लाह प्रसन्न हुनु हुन्छः

O तौहीद बाट, O सन्देष्टा हरुको पालना बाट, O माथी उल्लेखित सबै।

४५. अल्लाह ले मानव जाति (बरू सम्पूर्ण सिर्जाना) लाई प्रदान गर्नुकएको (शरई) (अल्लाह ले चाहे कुरा बारे ज्ञान) र (कदरी) (संसारमा जारी कार्य पद्धति बारे ज्ञान) ज्ञानः

O थोरे छ, O धैरे छ।

४६. "يعلم ما بين أيدِيهِم" अर्थात वर्तमान र भविष्यको ज्ञान "وَمَا خَلْفَهُم" अर्थात विगत काल को ज्ञान लाई शमेल छ। (ठीक – बठीक)

४७. अल्लाह को नाम (العلى)अल- अलीय्यु को अर्थः

O स्वयम उच्च हुनु हुन्छ, हो, O उनको गुण हरू सर्वरश्रेष्ठ हुनु, हो, O जो आफ्नु सम्पुर्ण सीजार्ना माथी सर्वधिकार सम्पन्न हुनु हुन्छ, हो। O माथी उल्लेखित सबै।

४८. जस्ले राति त्यो पढ्छ अल्लाहले बिहान सम्म उस्को रक्षा गर्नु हनेछ र शैतान त्यस मानिष नजिक आउनै सकदैन ती आयत हरूः

O सुरह बकरह को अन्तिम आयत हरू छन, O आयतुल कुर्सी हो।

४९. आयत कर्सी लाई:

O सबै फर्ज (अनिवार्य) नमाज पछि पढिन्छ। O बिहान र बेलुका पढिन्छ।

O सुत्ने बेला पढिन्छ। Oमाथी उल्लेखित सबै।

सुरह जल्जला को तफसीर बाट प्रश्नहरु

५०. सुरह जल्जला:

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो, O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

५१. सुरह जल्जला मा:

O डराएको छ , O प्रवृत्त गराइएको छ। O उल्लेखित जति सबै।

५२. आयत (إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا) र आयत (فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾ لَّا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾) को अर्थ एउटै हो। (ठीक – बठीक)

५३. (وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا) अर्थात: (धर्ती ले आफ्नो बोझ निकालेर फ्यकिदिने छ)

O पहाड र डारा हरु लाई निकाले छ।

O मुर्दा हरू र खजाना निकाले छ।

५४. धर्ती पनि साक्षीहरू मध्य एउटा साक्षी हो जस्ले मानिष को कर्म प्रति गवाही दिनेछ।

(ठीक – बठीक)

५५. (أَشْتَاتًا) को अर्थ:

O प्रत्यक व्यक्ति अलग-अलग आउनेछ। O समुह-समुह आउने छन।

५६. आयत (فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ) को अर्थ आयत (وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا) को अर्थ संग मिल्दो छ।

(ठीक – बठीक)

सुरह आदियात को तफसीर बाट प्रश्नहरु

५७. सुरह आदियात:

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

५८. आदियात शब्द को अर्थ:

O घोडा हो, O सबै हल्लिने बस्तु हो, O उल्लेखित सबै।

५९. सुरह आदियात मा अरूको अधिकार हरण गर्नु बाट डराइयेको छ।

(ठीक – बठीक)

६०. निम्नलिखित शब्दहरूको अर्थ के हो ?

(ضَبْحًا)..

(قَدْحًا)..

(نَقْعًا)..

(لَكَنُوْدٌ)..

सुरह कारिआ को तफसीर बाट प्रश्नहरु

६१. सुरह कारिआः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

६२. सुरह कारिआ को विषयः

O कियामत को दारुणता बाट डराउनु हो, O दुनिया मा कष्ट परिक्षण बारे बताउनु हो।

६३. अल-कारियाः

O यातना को निशानी हो, O कियामत को दिन हो।

६४. निम्नलिखित शब्दहरूको अर्थ के हो ?

(كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوْثِ)..

(كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوْشِ)..

६५. सुरह मा बयान गरिएको तराजुः

O वास्तविक तराजु हुनेछ। O न्याय तर्फ इशारा गरिएको हो।

६६. (عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ) अर्थातः रूचाएको जीवन पाउनेछः

O दुनिया मा O स्वर्ग मा

६७. (فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ) अर्थातः उसको बास स्थान हाविया हुने छ।

O जुन उसलाई आलिंगन मार्ने छ, जसरी आमाले आफ्ना बच्चा लाई अंगाल्छे।

O दिमाग र मगज आगो मा हुनेछ।

६८. (وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا هِيَهْ) अर्थातः त्यो हाविया के हो ? प्रश्नः

O त्यसको गम्भिरता बताउन लागी हो। O मात्र प्रश्न हो।

६९. आग्नी को नामहरु मध्यः

O (هَاوِيَةٌ) हाविया, O (جهنّم) जहन्नम, O (الْحُطَمَةِ) अल-हतमह,

O (لظى) लजा, O(السعير) अस्सईर, O (سقر) सकर, O उल्लेखित सबै।

७०. (نَارٌ حَامِيَةٌ) अर्थातः नर्क को अग्नी यस दुनिया को आगी भन्दाः

O ७० गणा बडी दन्कदो हुन्छ।

O ९० गणा बडी दन्कदो हुन्छ।

O ९९ गणा बडी दन्कदो हुन्छ।

सुरह तकासुर को तफसीर बाट प्रश्नहरु

७१. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

७२. यो सुरह को विषयः

O मनुष्य को अवस्था बारे खबर गर्नु हो।

O मुल उद्देश्य बाट लापरबाह भइयेको मा चेतावनी दिनु हो।

७३. यो सुरह मा अत्यधिक चाहाना गर्न बाट मनाहि गरिएको छ, ती चाहाना हरू अल्लाह को प्रसन्नता को लागी भए ता पनि। (ठीक – बठीक)

७४. आफ्नो अन्तिम बसोस्थान तर्फ सरेयो भन्ने भनाइः

O मरे पछि पुन-जिवित हुने आस्था को इन्कार गर्नु हो।

O त्यस्तो भन्नु वैधानिक हो।

७५. आयत (حَتَّىٰ زُرْتُمُ) मा मानिष लाई (मृत्य पछि देखि कियामत सम्म को लागि) आगन्तुक भनियो निवासी भनिएनः किनकीः

O बरजख(मृत्य पछि देखि कियामत सम्म को लागि) अन्तिम दिन (कियामत) को द्वार हो।

O मानिष मृत्य पछि आफ्नो संसारिक घर बाट चिहान को घर मा सरी जान्छ जो कि त्यसको घर होईन।

७६. ईल्म (ज्ञान) तीन थरी को छनः (ईल्मु-ल-यकीन) कुनै कुरा को ज्ञान दुष्य द्वार प्राप्त हुने अवस्था, (अएनु-ल-यकीन), (हक्कुल-ल-यकीन) (ठीक – बठीक)।

सुरह असर को तफसीर बाट प्रश्नहरु

७७. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

७८. सुरह असर मा चार वटा मुख्य विषयको प्रमाण छ। ति विषय यो हुनः (ईल्म) ज्ञान, (अमल) अभ्यास, (दावह) अहवान गर्ने कार्य, (सब्र) सहिष्णुता। (ठीक – बठीक)

७९. अल्लाह सिवाय अरुको कसम खानु प्रति निम्नलिखित वाक्य हरूमा कुन कुन सही छ।

O अल्लाह ले आफ्नो रचना र सृजना मध्य जे को कसम खाए पनि हन्छ।

O मनुष्य लाई मात्र अल्लाह को कसम खाना अनुमति छ।

O मनुष्य लाई अल्लाह बाहेक को कसम खाना अनुमति छ।

O पहिलो र दोस्रो उत्तर सही हो।

८०. सब्र अर्थातः सहिष्णुता को दुई किसिम छनः

O दुई O तीन O चार।

८१. यस सुरह मा चार वटा आदेशहरू छनः पहिलो दुई आदेश बाट मानिष ले आफ्नो व्यक्तित्व पुरा गर्छ जबकि अर्को दुईटा आदेश बाट मानिष ले अरू लाई सम्पन्न हुन सघाउछ।

सुरह हुमजह को तफसीर बाट प्रश्नहरु

८२. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

८३. (وَيْلٌ) वैल शब्द को अर्थः

O नर्क को एउटा घाटी हो, O यात्ना को चेतावनी हो, जसमा नर्कको घाटी आदि शामेल छन।

८४. (हमज) भनाई ले हुन्छ, जबकि (लम्ज) कार्य ले हुन्छ। (ठीक – बठीक)

८५. आयत (يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ) ले साबित हुन्छ कि सुकर्म ले उमेर बढाउछ। (ठीक – बठीक)

८६. आयत (وَمَا أَدْرَاكَ) मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) लाई के थाहाः

O छ, O छैन।

८७. आयत (نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ) अर्थातः अल्लाह को दन्कदो आगो त्यस आगो को इन्धनः

O मानवहरू हुने छन, O ढुंगाहरू हुने छन , O उल्लेखित जति सबै।

८८. आयत (تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ) अर्थातः जुन मुटु सम्म पुग्ने छः

O मानिषले जे आस्था राख्छ O शरीर हुदै मुटु सम्म पुग्ने छ।

सुरह फील को तफसीर बाट प्रश्नहरु

८९. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

९०. यस सुरह मा पाठ छ कि जब यस जमीन को ठूलो जनावर हाथी अल्लाह को घर माथि अक्रमण गर्न डराउ छ भने मानिषले त्यस्तो गर्नु बाट झन डराउनु पर्छ। (ठीक – बठीक)

९१. अन्तिम सन्देष्टा को शुभ जन्मः

O (आमुल फील) हात्ति वाला घटना को वर्ष।

O (आमुल हुज्न) पीर लागेको वर्ष।

O (आमुर्रमादह) सुखा लागे को वर्ष

९२. यस सुरह मा मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) ईशदूत हुन भन्ने बारे संकेत छ, किनकि यस सुरह मा कथित घटना उनको जन्म भन्दा पहिले घटित हुने चमत्कार हो। (ठीक – बठीक)

९३. निम्नलिखित शब्दहरूको अर्थ के हो ?

(طَيْرًا اَبَابِيْلَ)..

(كَعَصْفٍ مَّاْكُوْلٍ)...

सुरह कुरैश को तफसीर बाट प्रश्नहरु

९४. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

९५. यो सुरह संबन्धित छः

O सुरह फील संग।

O सुरह काफिरून संग।

O सुरह नास संग।

९६. कुरैश को व्यापारिक यात्रा गर्मी मा यमन तर्फ र जाडो मा सिरिया तर्फ हुन्थ्योः (ठीक – बठीक)

९७. अल्लाह ले मक्का शहर र मक्का बासी लाई अर्बीहरू बीच प्रतिष्ठा दिनु भयो ताकी तिनीहरूको सम्मान होस, विरोध न होस।

O मक्का मा मात्र।

O मक्का तथा अन्य शहर मा।

९८. अल्लाह ले काबा को उच्च स्थान र श्रेष्टता को निम्ति आफुलाई काबा को रब भन्नु भयो जबकि उनी सारा संसार का मालिक हुन्। (ठीक – बठीक)

९९. (رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ) यसम रचना लाई सृष्टिकर्ता संग जोडने कारण त्यसको प्रतिष्ठा दर्शाउनु हो। (ठीक – बठीक)

सुरह माऊन को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१००. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

१०१. शब्द " अद्दीन" को अर्थ आयत (اَرَءَيْتَ الَّذِىْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ) माः

O मृत्य पछि फेरी जिउदी पार्नु र बदला दिनु हो।

O कर्जा लिनु र अधिकार हरण गर्नु हो।

१०२. शब्द (يَدُعُّ) को अर्थः

O छोडी दिनु हो, O बेस्सरी धकेलनु हो।

१०३. यतीम (अनाथ) त्यो हो जस्कोः

O बुवा को मृत्य भई सकेको हुन्छ। O आमा को मृत्य भई सकेको हुन्छ।

१०४. अनाथ लाई अनाथः

O युवावस्था न पुग्नजेल सम्म भनिन्छ। O युवावस्था पुगी सके को लाई पनि भनिन्छ।

१०५. नमाज मा गलती गर्ने लाई आलोचना र निन्दा गरिन्छ तर नमाज छोडने लाई (केही भनी दैन) किनकि सबै जना यस कर्म मा पर्छन। (ठीक – बठीक)

१०६. "रिया" (अर्थातः कर्म लाई देखावती नियतले गरिने क्रम) :

O जायज , O मकरूह, O हराम, O सानो शिर्क O ठूलो शिर्क।

१०७. यस सुरह ले तमाम सुकर्म गर्न प्रोत्साह गर्छ। (ठीक – बठीक)

१०८. आयत मा (الْمَاعُونَ) शब्द को अर्थः

O भाडा कुडी हो, O ति सबै कुरा हरु हुन् जे लाई समाज मा लिने दिने चलन छ।

सुरह अल-कौसर को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१०९. यो सुरहः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

११०. कौसरः O नहर को नाम हो O प्रशस्त कृपा र अनुकम्पा हो।

१११. यस सुरह मा "नमाज र कुर्बानी" लाई खास गरी उल्लेख गर्नु तात्पर्य, यी दुईटा ईबादत को उत्कृष्टा हो। (ठीक – बठीक)

११२. शब्द (شَانِئَكَ) को अर्थः

O घृणा गर्ने वाला O खराबी बयान गर्ने वाला O कमि बयान गर्ने वाला O उल्लेखित जति सबै।

११३. आयत (هُوَ الْأَبْتَرُ) को अभिप्राय ले साबित हुन्छ कि सन्देष्टा मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) को अनुरागी स्मरणीय र प्रशंसनीय हुनेछ। (ठीक – बठीक)

११४. यस सुरह मा सन्देष्टा को अधिक मदतगार र अनुयायी हुन्छन भन्ने तर्क छ। (ठीक – बठीक)

सुरह अल-काफिरून को तफसीर बाट प्रश्नहरु

११५. सुरह काफिरूनः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

११६. सुरह काफिरून पहिलो रकआत मा सुरह फातिहा पछि पढिन्छः

O फजर को सुन्नत नमाज मा, O मग्रिब को सुन्नत नमाज मा O तवाफ पछि पढिने सुन्नत मा O वित्र मा O उल्लेखित जति सबै।

११७. शिर्क (अल्लाह बाहेक को लागी गरिने उपासना) ईबादत संगलित भयो भनेः

O ईबादत अपूर्ण हुन्छ, O त्यसतो लाई इबादत नै भनिदैन।

११८. शब्द (قُلْ) ले सम्बोधित गरिएको छः

O मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) लाई O नबी (उहाँ माथि शान्ति होस) संग संगै सबै

सम्बोधन योग्य लाई।

११९. काफिरून भन्निछः

O जस्ले सन्देष्टा को सन्देश र आहवान पूगी सके पनि त्यसलाई स्विकार गर्दैन जस्तो कि यहुदी र क्रसचियन, O मक्का मा रहे को काफिर हरु।

१२०. यस सुरह मा शिर्क र शिर्क कर्मी हरू बाट मन, बोल र शारीरिक अंग ले विच्छत्ति जनाइएको छ। (ठीक – बठीक)

१२१. सुरह मा आयत दोहोर्याउने क्रमः

O निश्चित र निर्धारित गर्न लाई हुन्छ, O पहिलो आयत बाट कार्य विछिन्ता बताउन र दोस्रो आयत ले त्यो गुण मूल भएको सिद्ध गर्न लागीहुन्छ।

सुरह नस्र को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१२२. सुरह नस्रः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

१२३. यस सुरह मा शुभ सन्देश, खबर, आदेश र चेतावनी छः (ठीक – बठीक)

१२४. यस उम्मत (विश्वव्यापी मुस्लिम समुदाय) को लागी र यस धर्म को लागी अल्लाह तर्फ बाट यस्ता- यस्ता दया, किर्पा र अनुग्रह हरु छन जस्को कसैले कल्पना नै गर्न सक्दैनः (ठीक – बठीक)

१२५. यो सुरह मा संकेत छ कि सन्देष्टा (उहाँ माथि शान्ति होस) को मृत्य को बेला नजिक आइसके को छः (ठीक – बठीक)

१२६. यस सुरह मा दिएको आदेश को पालना गर्न लागी उहाँ (उहाँ माथि शान्ति होस) रूकूअ र सज्दा मा यो दुआ (سبحانك اللّهم ربّنا وبحمدِكَ اللّهم اغفرلى) धेरै पढ्नु हन्थ्यो। (ठीक – बठीक)

सुरह मसद को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१२७. सुरह मसदः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो

१२८. अबु लहबः

O नबी (उहाँ माथि शान्ति होस) को काका थियो , O कुनै आफन्तता थिएन।

१२९. कयामत सम्म को लागी तुच्छ भनिन्छः

O अबु लहब लाई O ति सबै लाई जो नबी (उहाँ माथि शान्ति होस) को शुत्र हो।

१३०. निम्नलिखित शब्दहरू को अर्थ बताऊः

(تَبَّتْ) ....

(مَا كَسَبَ) ....

(جِيْدِهَا) ....

(مَسَد) ....

१३१. यस सुरह मा अल्लाह को सत्य निशानी छ कि अबु लहब र उस्को पत्नी ले इस्लाम स्विकार गर्दैनन्। (ठीक – बठीक)

सुरह इख्लास को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१३२. सुरह इख्लासः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

१३३. सुरह इख्लास को नाम पर्योः

O अल्लाह को गुण वर्णन भएको कारण O पाठक लाई शिर्क बाट टाढा गर्नु को कारण O उल्लेखित सबै।

१३४. यो सुरह को सवाब होः

O आधा कुरआन पढे बराबर O सवा कुरआन पढे बराबर O कुरआन को तीन मध्ये एक भाग पढे बराबर

१३५. यो सुरह दोस्रो रकआत मा सुरह फातिहा पछि पढिन्छः

O फजर को सुन्नत नमाज मा, O मग्रिब को सुन्नत नमाज मा O तवाफ पछि पढिने सुन्नत मा O वित्र मा O फर्ज नमाज पछि O सुत्ने समय O उल्लेखित जति सबै।

१३६. सुरह काफिरून र सुरह इख्लास दिन र रात मा तौहिद माथि दृढता र समापन को लागी पढनु पर्छ।

(ठीक – बठीक)

१३७. सुरह इख्लास मा छः

O तौहिदुल उलूहिया O तौहिदुर्रुबुबिया र तौहिदुल अस्मा व सिफात।

१३८. शब्द (قُلْ) को अर्थः

O बोली बाट मात्र O बोली, कर्म र आस्था बाट।

१३९. आयत (هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ) को अर्थः अल्लाह आफ्नो गुण (पालनकर्ता , परम पुज्य) र नाम तथा गुण मा एउटै हुनु हुन्छ अर्थात उनको कोही साझी छैन। (ठीक – बठीक)

१४०. आयत (الصَّمَدُ) को अर्थः

O अल्लाह हरेक कुरा मा निरपेक्ष छन।

O जुन कार्य आफुले गर्नु भयो र जुन अरूले गरे त्यस बाट पनि निरपेक्ष छन।

O अल्लाह आफ्नो सबै गुणमा पुर्ण छन।

O उल्लेखित जति सबै।

१४१. अल्लाह को लागी बुवा व छोरा ठहर्याउनु ठुलो कुफ्र हो। (ठीक – बठीक)

सुरह फलक को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१४२. सुरह फलकः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

१४३. सुरह फलक पढिन्छः

O फर्ज नमाज पछि O सुत्ने समय O उल्लेखित जति सबै।

१४४. निम्नलिखित शब्दहरू को अर्थ बताउनु होस।

(اَعُوْذُ) ....

(الْفَلَقِ) ....

(غَاسِقٍ) ....

(وَقَبَ) ....

(النَّفّٰثٰتِ) ....

(الْعُقَدِ) ....

(حَاسِدٍ)..

१४५. यस सुरह माः

O हरेक परिस्थिति मा अल्लाह को शरण माग्ने आदेश छ।

O जादु को वास्तविक्ता वर्णन गरिएको छ।

O उल्लेखित जति सबै।

सुरह नास को तफसीर बाट प्रश्नहरु

१४६. सुरह फलकः

O मक्का मा अवतरित गरिएको हो।

O मदीना मा अवतरित गरिएको हो।

१४७. सुरह नास पढिन्छः

O फर्ज नमाज पछि O सुत्ने समय O उल्लेखित जति सबै।

१४८. शब्द (الْخَنَّاسِ) को अर्थ के हो ?

....

दोस्रो पाठ

इस्लामका स्तंभहरू

इस्लामका स्तम्भहरू पाँचवटा रहेका छन् सबभन्दा पहिलो र महत्वपुर्ण अल्लाह बाहेक कोहि पनि सत्य पुज्य न भएको र मुहम्मद (वहाँ माथि शान्ति होस) अल्लाहको शन्देष्टा हुन् भन्ने कुराको गवाहि दिनु हो।

र ला इलाह इल्ला अल्लाह (لا إله إلا الله) को अर्थ हो हरेक त्यसको इन्कार गर्नु जसको अल्लाह बाहेक पुजा हुन्छ र अल्लाह कै इबादत गर्नु जसको कोहि साझेदार छैन।

(لا إله إلا الله) को शर्तहरू

१. यस्तो ज्ञान हुनु जुन मर्खताको विरूद्ध होस्।
२. यस्तो विश्वास हुनु जुन संदेहको विरूद्ध होस्।
३. निःस्वार्थता जुन शिर्कको विरूद्ध होस्।
४. सत्यता जुन झुठको विरूद्ध होस्।
५. प्रेम जुन अपेक्षाको विरूद्ध होस्।
६. अज्ञापालन जुन अवज्ञाको विरूद्ध होस्।
७. स्विकृति जुन अस्विकृति विरूद्ध होस्।
८. इन्कार अर्थात ती सबै पुज्यहरूलाई नकार्नु जसको अल्लाह बाहेक पूजा अराधना गरिन्छ।

मुहम्मद (वहाँ माथि शान्ति होस्) भन्ने कुराको गवाहि दिनुमा यो कुरा शामेल छ कि वहाँले खबर दिनु हरेक कुरालाई सहि मान्नु र वहाँको अदेशको पालना गर्नु र वहाँले मनाहि गर्नु भएको कुराबाट बच्नु र शरीयतले बताए अनुसार इबादत गर्नु।

त्यसपछि विधार्थिलाई बाकि पाँच स्तम्भहरू बताइयोस र ती हुनः नमाज,जकात, रमजानको रोजा, हज्ज।

मुल मंत्र "لا إله إلا الله" को मुल सुत्र र आधार

"لا إله" अल्लाह बाहेक जे जसको पुजा गरिन्छ त्यसको खण्डन गर्नु र नकारनु यसलाई "कुफ्रबितागुत" भनिन्छ।	मात्र एक अल्लाहलाई नै उपास्य मानोस् "इमान बिल्लाह" भनिन्छ।

لِكِلْمَـــةِ الْإِخْـــلَاصِ رُكْنَـــانِ هُمَـــا النَّفْـــيُ وَالْإِثْبَـــاتُ فَـــاحْفَظْنْهُمَا

"لا إله إلا الله" को शर्तहरु को वर्णन

कलमा (मंत्र) "لا إله إلا الله" को शर्तहरुः चाबी मा हुने दाँतहरु झै छन्, किनकि यो मंत्र स्वर्ग मा पुर्याउने चाबी हो र चाबीमा दाँत नभई कामै गर्दैन।

त्यसैले कुरआन र हदीस मा यस मंत्र बोल बारे जे पनि उल्लेख छ त्यसको अर्थ यी सबै शर्तहरु पुरा गरी पुण्य प्राप्त गर्नु हो।

यस कलमाको आठवटा शर्ताहरु छनः

१. "इल्म" ज्ञानः विपरीतार्थ अनविज्ञताः
यदि कसैलाई मन्त्रको अर्थ ज्ञान छैन भने मंत्रले केहि फायदा हुदैन तसर्थ इस्लामी धर्म प्रवेशार्थी माथी मुल मंत्र को अर्थ बुझन अनिवार्य छ सन्देष्टा (उहाँ माथि शान्ति होस) ले भन्नु हुन्छ "जसको मृत भयो र उसलाई मुल मंत्र को तात्पर्य को ज्ञान थियो भने स्वर्गीय हुनेछ"

२. विश्वास "यकिन"। सत प्रतिशत विश्वास हुन जरुरी छ, यदि मिथ्या र झुठो तरिकाले पुजिने हरुको असत्यता प्रति एक प्रतिशत पनि शंका भयो भने मानिस एकश्वरवादी "मोवहिद्द" हुने छैन त्यसरी नै सन्देष्टाको अह्वान जानेका यहुदी र क्रष्टियनको मिथ्याभाव र गलत हुनु प्रति संका आयो भने पनि सत्य एकशवरबादी हुने छैन।
सन्देष्टा (उहाँ माथि शान्ति होस) ले भन्नु भएको छन्: "जो व्यक्ति मुल मंत्र "أشهد أن لا إله إلا الله وأني رسول الله" मा संकाबिहीन विश्वास राख्छ, जब उसको भेट पालनकर्ता सँग हुनेछ स्वर्गमा प्रवेश गर्नेछ।"

३. “इख्लास” “हृदयको शुद्धता” जसले देखावटी भावले पढ्छ वा बोले पछि पनि शिर्क को कार्यहरु गर्छ–जस्तो कि अल्लाह लाई छोडेर अरुको उपासना गर्नु – यस्ता लाई मंत्रले केहि लाभ हुने छैन।
हदिसमा छः “” (कयामतको दिन) मेरो सिफरिशको प्रथम हकदार त्यो हुनेछ जसले शुद्ध मनले मंत्र पढेको हुन्छ।

४. सत्यताः जसले झुट मनले पढ्छ–जस्तो कि मिथ्या भाषी स्वाँगी – त्यसलाई पनि मंत्रले केहि लाभ हुने छैन। हदिसमा छ “जसले सत्य मनले यो गवाहि दिन्छ कि अल्लाह बाहेक कोहि पनि पुज्य उपास्य छैन र मुहम्मद अल्लाहको भक्त र सन्देष्टा हुन्, त्यसको लागि नर्क निशेध गरिदिने छ।”

५. “मुहब्बत” प्रेमः
मनमा अल्लाहको प्रेम हुन् जरुरी छ अल्लाह साथ साथै अल्लाह जस्तै अरुको प्रेम भाव मनमा राख्नु निषेध छ त्यसरी नै अल्लाहले दिनु भएको आदेश को प्रेम पनि जरुरी छ। यहि भाव घृणा गर्नुमा पनि लागु हुन्छ त्यसैले जसले सन्देष्टा माथी आवतरित कुनै पनि कुरा प्रति घृणा–भावना राख्दछ वा त्यसलाई गर्दछ भने इस्लाम धर्मबाट बाहिरिन्छ अल्लाले भन्नुहुन्छः

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

६. “इन्कियाद” “आज्ञापालन” त्यस मंत्र प्रति लागु हुने कार्यहरु गर्न जरुरी छ, र जसले ति कार्यहरु गर्दैन मंत्र ले उसलाई केहि लाभ हुने छैनः अल्लाहले भन्नु हुन्छः “وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ”

७. “कुबुल” स्वीकृतिः र यो स्वीकृति बोल, कार्य र आस्थाले हुन्छ अल्लाहले भन्नु हुन्छः (إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ)
(وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ)

८. “इन्कार” अथात अल्लाह बाहेक सबै पुजा गरिनेहरुको खण्डन गर्नु र नकार्नु, किनकि अल्लाह बाहेक कोहि पनि पुज्य उपास्य छैन।

टिप्पणी

“कलमा” मंत्र लाई मुखबाट बोल्नु त्यसलाई आफ्नो कार्य अभ्यास मा ल्याउनु र मनको गहिराईमा आस्था बसाल्नु अत्यन्तै जरुरी छ।

अल्लाह प्रति मनमा हुने प्रेम का किसिमहरु:

अल्लाहको प्रेम साथसाथै अरुके प्रेम

पनि त्यहि स्थर को हुनु ''यो ठुलो शिर्क हो'' अल्लाहले भन्नु हुन्छ (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِ اللهِ اَنْدَادًا يُحِبُّوْنَهُمْ كَحُبِّ اللهِ)

अल्लाहको लागि प्रेम:

प्रेमको यो स्थर मनमा हुनु अनिवार्य छ । किनकी यो इमानको बलियो डोरी हो जसलाई निष्ठावान ले समात्दछ । कुरआनमा छ: "مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ۗ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗۤ اَشِدَّآءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ" यो प्रेमको किसिमका चार वटा शाखा छन् ।

स्वाभाविक प्रेम:

यो प्रेम स्विकृत छ, तर यदि यो प्रेम अल्लाहको प्रेमको स्थर भन्दा माथि भयो भने त्यस स्थीतिमा निषेधित हुन्छ । उदाहरण: सन्तान र स्वास्नी को माया । हदिसमा भनिएको छ । त्यसबेला सम्म कसैको इमान सम्पुर्ण र पुरा हुन सक्दैन जब सम्म की मेरो प्रेम उसको मनमा उसको सन्तान बा आमा को प्रेम भन्दा उच्च र धेरै नहोस्।

अल्लाहले रुचाउनु भएको सम्पुर्ण कार्यहरुको प्रेम जुन "शरिअत" मा मौजुद छ जस्तो कि तौहिद ।

अल्लाहको दिन र धर्मको पालना गर्नेहरुको प्रेम जस्तो कि सन्देष्टाहरु, फरिश्ताहरु नबी (स.) का साथीहरु, र तमाम तौहिदमा आस्था राख्ने वालाहरु ।

अल्लाहले रुचाउनु भएको "समय" हरुको प्रेम जस्तो कि "लैलतुल् कद्र" र रात्रीको अन्तिम तेस्रो बखत ।

अल्लाहले रुचाउनु भएको ठाउँहरुको प्रेम, जे मध्ये मक्का , मदिना हो ।

कल्मा मा (अब्दुहु) को अर्थ के हो ?

त्यसको अर्थ हो की इश्दुत मुहम्मद (स.) को पुजा गरिदैन किनकी उनीमा "रुबुबियत" "उलुहियत" र "अस्मा व सिफात" को कुनै पनि विशेषता छैन ।

सम्पुर्ण सृष्टीमा उनी भक्तित्वको श्रेष्ठ शिखर मा हुनुहुन्छ किनकी उनी अल्लाहको सफल भक्त हुन् ।

अल्लाह प्रति भक्तित्व – भावको किसिमहरु

अम्मा (समान्य)	खास्सा (विशेष)	खास्सतुल खास्सा (सर्व विशेष)
यी किसिम मा सम्पुर्ण सृष्टि सामेल छन् किनकी अल्लाह महान सर्व शर्वशक्तिमान सामु सब निर्बल छन् निष्ठावान मोमिन होस् वा काफिर: कुरआनमा छः " اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِلَّآ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا"	जसलाई आज्ञापालन गर्ने समान्य भक्तित्व पनि भनिन्छ कुरआन मा छ "وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِيْنَ يَمْشُوْنَ عَلَى الْاَرْضِ هَوْنًا" यसमा नियमित बिधि अनुसार इबादत गर्ने सम्पुर्ण व्यक्ति शामेल छन् ।	यस किसिममा इश्दुत र सन्देष्टाहरु पर्छन र यो तिनीहरु लागि खास नै हो किनकी कोहि पनि तिनीहरुको भक्तित्व–भाव समान पुग्नै सक्दैन । कुरआन मा छः "اِنَّهٗ كَانَ عَبْدًا شَكُوْرًا"

नबी (स.) को जीवनी छोटकरीमा

वंशज	मुहम्मद इब्ने अब्दुल्लाह इब्ने अब्दुल मुत्तलिब इब्ने हाशीम । हाशीम कुरैश वंशज का थिए र "कुरैश" अरबी हुन् र अरबीहरु इब्राहीम (अलै.) को छोरा इस्माइल को सन्तान हुन् ।
जन्म	मक्का "आमुल फील" को बेला "रबियुल अव्वल"को महिनामा जन्मिनु भयो । कुल उमेर ६३ वर्ष पाउनु भयो । जस मध्ये ४० वर्ष इश्दुत्व भन्दा पहिला हो र २३ वर्ष त्यस पछि हो । उहाँको बुवा उनको जन्म अघि नै बितिसकेका थिए, उनको हजुर बाबुले पालन पोषण गर्नु भयो , हजुर बुवा पछि काका "अबु तालिब" ले जिम्मा लिनु भयो ।

इश्दुत्व	"जिन" जाति र मानव जाति तर्फ सन्देष्टा बनाएर पठाइयो। तसर्थ जसलाई उनको अहवान पुग्छ र उनी माथि आस्था राख्दैन त्यो "काफिर" हो।
अहवान कार्य	तौहिद, सुकर्म र राम्रो उत्तम व्यवहार बानी बसाल्न प्रचार प्रसार गर्नु भयो र गलतकर्म, खराब व्यवहार र "शिर्क" बाट रोक्नु भयो।
रात्रीयात्र र मेराज	उनीलाई रातीमा मक्का देखी "बैतुल मुकद्दस" लगियो त्यहाँ बाट सातौ आकाश परि लगियो जहा उनले अल्लाह सित कुरा गर्नु भयो र त्यहि पाँच वटा "नमाज" अनिवार्य गरियो।
हिजरत र निधन	मक्काबाट मदिना हिजरत (पलायन) गर्नु भयो, र त्यहि उनको निधन भयो र "आमा आइशाको" कोठा मा चिहान बनाई उनको शरीर लाई राखियो।
निती घोषणा	अल्लाहको धर्म उनीले पुरा पुर्यायनु भयो, र सम्पुर्ण धर्मको प्रचार प्रसार स्पष्ट रुपले इमानदारी साथ पुरा गर्नु भयो, तमाम मुस्लिम समुदाय (उम्मद) लाई उपदेश दिनु भयो, अल्लाहको मार्गमा पर्याप्त भन्दा बढी संघर्ष गर्नु भयो , तसर्थ उनी पछि कसैले पनि इस्लाम धर्ममा कुनै नया कुरा ल्याउन सक्दैन।
महत्वपुर्ण युद्धहरु	सातवटा छन् (१) बदर (२) उहुद (३) खन्दक (४) खैबर (५) फत्हे मक्का (६) तबुक (७) हुनैन।

सन्तान	सात जना थिए (१) अल् कासिम (२) इब्राहीम (३) जैनब (४) रुकैया (५) उम्मे कुल्सुम (६) फातिमा । फातिमा बाहेक सबैको निधन बुबाको जीवनकाल मै भयो ।
श्रमतीहरु	बाह्र जना छन् : (१) खदिजा (२) आइशा (३) सौदा (४) हफ्सा (५) जैनब हेलालिय्या (६) उम्मेसलमा हिन्द (७) जैनब बिन्ते जहश (८) जुवैरिया (९) सफिया (१०) उम्मे हबिबा रमला (११) रैहाना (१२) मैमुना (यीनी सबै सित अल्लाह प्रसन्न होउन्
पालन पोषण गर्ने आमाहरुः	(१) उनको आमा आमेना बिन्ते वहब (२) अबुलहबको सेवक आइमाई "सोवैबा" (३) हलीमा सादिय
प्रथम अवतरित आयत	﴿ بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○ اِقۡرَاۡ بِاسۡمِ رَبِّكَ الَّذِىۡ خَلَقَ ۚ‏ ① خَلَقَ الۡاِنۡسَانَ مِنۡ عَلَقٍ ۚ ② اِقۡرَاۡ وَرَبُّكَ الۡاَكۡرَمُ ۙ ③ الَّذِىۡ عَلَّمَ بِالۡقَلَمِ ۙ ④ عَلَّمَ الۡاِنۡسَانَ مَا لَمۡ يَعۡلَمۡ ؕ ⑤ ﴾
उनी माथि सर्वप्रथम इमान ल्याउनेहरु	पुरुष मध्य अबुबक्र । महिला मध्य आमा खदिजा बिन्ते खुवैलिद । केटा मध्य अली बिन अबु तालीब । सेवक मध्य जैद बिन हारेषा । गुलाम मध्य बेलाल बिन रेबाह ।

हज्ज र उम्रा	चार वटा उम्रा गर्नुभयो जुन सबै "जुल कादा" को महिनामा भयो । हज्ज एक पटक मात्र गर्नु भयो जसलाई "हज्जतुल् वेदाअ्" भनिन्छ । यो हज्ज सन् १० हिजरीमा सम्पन्न भयो ।
व्यव्हार	अल्लाहले भन्नु हुन्छ "وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ" तपाई महान नैतिकता मा हुनु हुन्छ । आमा आइशा ले भन्नु हुन्छ "كان خُلُقُه القرآن" मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) को व्यव्हार कुरआन अनुसार हो ।
उनको जिवनी अध्ययनको महत्वपुर्णता	इब्ने कैसय्यमले भन्नु हुन्छ "यस जिवन र मरे पछिको जिवनको सफलता नबी (स.) को जिवन शैलीको पालना मा छ ।" तसर्थ सफलता प्राप्त गर्न र आफ्नो भलाई चाहने वाला माथी अनीवार्य छ कि उहाको जिवनी र जिवन शैलि को ज्ञान होस् यसरी ऊ उनको अनुयायी र जमात मा सामेल हुनेछ । यस कार्य प्रति मानिस तीन पक्षिय छन् । कम्ति ध्यान दिने , बढी ध्यान दिने , वञ्चित समूह , सम्पुर्ण कृपा अल्लाह कै हुन जसलाई चाहनु हुन्छ दिनुहुन्छ ।

तेस्रो पाठ

आस्थाका आधारहरु

अल्लाह तआला माथि विश्वास राख्नुका साथै ईश्दुत (फरिश्ता) ईश्वीय ग्रन्थहरु, सन्देष्टाहरु, कयामत र राम्रो न राम्रो किस्मत (भाग्य) माथि विश्वास राख्नु।

(ईमानको परिभाषा)

जिब्रोले (बोलेर) स्वीकार गर्नु, दिलमा यकिन राख्नु र हात खुट्टा तथा शरिर बाट आस्था अनुसार कर्म गर्नु।

ईस्लमी आस्था अनुसार पुण्यको कार्य गर्दा दिलको दृढ विश्वासमा बढोतरी हुन्छ र पाप गर्दा विश्वासमा कमि हुन्छ।

प्रमाणः वचनको प्रमाणः

आस्थाको सबभन्दा उच्च स्तरः **अल्लाह बाहेक कोहिपनि सत्य पुज्य न भएको स्वीकार गर्नु हो**	कर्मको प्रमाणः आस्थाको **सबभन्दा तल्लो स्तर बाटोमा भएको हानि पुर्याउन सक्ने वस्तु हटाई दिनु हो।**	दृढ विश्वासको प्रमाणः **लाज शरम आस्थाको भाग मध्ये हो।**	इमान आस्थामा बढोतरी हुनुको प्रमाणः **यसले तिमीहरु मध्ये कसको आस्था ईमानमा बढोत्तरी भयो।**	ईमानमा कमि हुनुको प्रमाणः **मैले बुद्धि र धर्ममा कमि भएको देखेन।**

ईमानमा बढोत्तरी हुने कारणहरु

- एकेश्वरवादको विषयमा ज्ञान अर्पण गर्दा खासगरी अल्लाह तआलाको नाम र गुणहरुको बारेमा पढ्दा ।.
- धेरै भन्दा धेरै भक्ती गर्दा ।
- पाप र नराम्रो काम छोड्दा ।
- ब्रहमाण्ड र त्यस भित्रको वस्तुहरुको बारेमा बिचार गर्दा

ईमानमा कमि हुने कारणहरु

- एकेश्वरवादको विषयमा ज्ञान न हुदा खासगरी अल्लाह तआलाको नाम र गुणहरुको बारेमा न पढ्दा
- अनुशरण बाट टाढा हुदा
- पापको कारणले गर्दा
- ब्रहकाण्डको बारेमा सोच विचार नगर्दा ।

आस्थाको आधारहरु

- अल्लाह माथि ईमान
- ईश्दुतहरु मथि ईमान
- ईश्वरीय ग्रन्थहरुमाथि ईमान
- सन्देशवाहक हरु माथि ईमान
- क्यामतको दिन माथि ईमान
- राम्रो न राम्रो किस्मत माथि ईमान

पहिलो आधार, अल्लाह माथि ईमान र त्यसको तपसील

अल्लाह तआला हुनुहुन्छ भन्ने कुरामा विश्वास राख्नु त्यसमा चारवटा कुराहरु रहेका छन् ।	अल्लाह नै पालनकर्ता हुन ।	अल्लाह तआला एउटै हुनुहुन्छ ।	अल्लाह तआलाको अनेकौ नाम र विभिन्न गुणहरु छन् ।

दिमागः	एह्सासः	प्रकृतिः	शरीयतः
मानिसको दिमागले पनि उत्पादक बिना उत्पादन मान्दैन । **के यिनीहरु बनाउनेवाला बिना नै बनेका छन् वा उनीहरुलाई बनाउने कोहि छ**	तिमी आफतको बेला आफ्नो हात आकाश तिर उठाएर भन्छौ "हे मेरा पालनकर्ता, त त्यो आफत अल्लाह तआलाले समाप्त गरिदिनुहुन्छ । (त्यस आफतबाट मुक्ति दिनु हुन्छ)	मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले भन्नुभयो किः "**हरेक बच्चा आफ्नो फितरतमा जन्मिन्छ तर त्यसको बा–आमाले उसलाई यहुदि, ईसाई वा मजुसी बनाई दिन्छन् ।**	ईब्नुल कैय्यीमले भन्नु हुन्छ कि कुरआनमा कुनै पनि यस्तो आयत छैन जसले एकेश्वरवाद माथि वकालत न गरोस् ।

दोस्रो आधार, ईश्दुतहरु माथि ईमान

फरिश्ताहरु अदृश्य प्राणी हुन्, अल्लाह तआलाले प्रकाशबाट उनीहरुको सृष्टि गर्नु भएको छ । आज्ञापालन गर्छन्, अवज्ञा कहिले पनि गर्दैनन्, उनिहरुमा पनि आत्मा छ (रुहुल कुदुस) पवित्र आत्मा, र शरीर हुन्छ –**हामीले फरिश्ताहरुलाई पखेटावाला शन्देशवाहक बनायौँ, दुईटा, तीनओटा चार ओटा र अझै बढाउँछौँ जत्ति चाहन्छौ** र तिनीहरु बुद्धिमान तथा दिलवाला हुन्छन् ।" **यहाँ सम्मकि जब उनीहरुको दिलबाट डर समाप्त गरी दिइन्छ तथा सोध्छन् कि तिम्रा पालनकर्ताले के भन्नु भयो** । हामी त्यस माथि ईमान ल्यायौँ । र अल्लाह तआलाले हामीलाई उनीहरुमध्येको नाम पनि सिखाउनु भयो । जस्तै, जिबरील, मिकाईल, ईस्राफल र तिनीहरुको गुणहरु पनि बताउनु भयो । अल्लाह तआलाको कुनै पनि कुराको अवज्ञा गर्दैनन् र त्यहि काम गर्छन जसको आदेश दिईन्छ ।

केहि फरिश्ताहरु जसको बारेमा हामीलाई बताईएको छ

ति मध्ये केहिले अर्श उठाएका छन् र जिबरील जो वह्यी (ईश्रीय वाणी) पुर्याउने जिम्मेर हुन्, मिकाईल जो बर्खाको जिम्मेवार, हामी तिनिहरु सबै माथि ईमान राख्छौ चाहे तिनिहरुको बारेमा तप्सील होस् वा नहोस्।

तेस्रो आधार ईश्वरीय ग्रन्थ माथि ईमान

हामी माथि अनिवार्य छ कि किताबहरु मथि ईमान राखैं कि त्यो सबै वास्तमै ईश्वरीय वाणी हुन्। सबै किताबहरु ईश्वरको तर्फबाट अवतरित हुन् सृष्टी होईन र अल्लाह तआलाले हरेक रसुललाई किताब प्रदान गर्नु भयो, र हामी त्यो सबै माथि ईमान ल्याउँछौ। अल्लाह तआलाले त्यो किताबहरुको नाम र त्यसबारे जानकारी दिनु भयो तपसील र बिना तप्सील।........

र हाम्रो आस्था छ कि कुरआन आफु भन्दा पहिला अवतरित सबै ग्रन्थहरुको नासीख हो र ति किताबहरु, तौरात, ईन्जील, जबुर ईब्राहिमको सोहोफ र मुसाको किताब हुन्।

चौथो आधार सन्देष्टाहरु मथि ईमान

अनिवार्य रुपमा हामि यो इमान राख्नु पर्छ कि सबै सन्देश्वाहकहरू मानव थिए, वहाँहरु सँग –पालनपोषण गर्न सक्ने जस्तो कुनै पनि ईश्वरीय खुबि थिएन र वहाँहरु स्वयम ईश्भक्त थिए वहाँहरुको पुजा गरिएन। अल्लाह तआलाले वहाँहरुलाई पठाउनु भएको थियो र उनिहरु मथि ईश्वाणी आउथ्यो, निशानिहरुको माध्यमले वहाँहरुको मदत गरियो, वहाँहरुले अमानतको साथ ईश्वरीय सन्देश पुर्याउनु भयो र मानव जातिको साथ भलाई गर्नु भयो र अल्लाहको लागि सत्यको लडाई लड्नु भयो।

वहाँहरु माथि र वहाँहरुको बारेमा अल्लाहले जुन नाम, गुण र खबर बताउनु भयो सबै कुरा माथि हामि आस्था राख्छौं।

सब भन्दा पहिला ईश्वरीय खबर दिनेवाला आदम हुन्, र सब भन्दा पहिण्ला रसुल "नुहा" हुन्। र अन्तिम सन्देशवाहक र रसुल मोहम्मद (वहाँ माथि ईश्वरको शान्ति होस्) हुन् र पहिलेका सबै शरीअतलाई मोहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमको शरियतले मन्सुख अमान्य घोषित गर्यो।

पाँचौ आधार कयामतको दिन माथि ईमान

आखिरत (कयामत) माथि ईमानमा मृत्यु पछिको हरेक ति कुराहरु शामेल छन् जसको बारेमा मोहम्मद (वहाँ माथिको शान्ति होस्) ले खबर दिनु भयो। जस्तैः चिहान भित्रको प्रकोप, सुर फँक्नु, चिहानबाट मान्छेहरुलाई पुनः जिवित गरेर उठाउनु, कर्मको हिसाब किताब, पुलसेरात, हौज सिफारिश, स्वर्ग र नर्क, आस्थावानहरुले स्वर्गमा आफ्नो पालनकर्ताहरुलाई देख्न पाउनु, लगायतका अदृश्य मोआमलाहरु।

छैठो आधार राम्रो र न राम्रो किस्मत माथि ईमान

यसको चारवटा दर्जा रहेका छन् जुन यो पंक्तीमा समेटीएको छ।

ज्ञानः

यो कुरामा विस्वास राख्नु कि अल्लाह तआलालाई हरेक कुराको पुर्ण ज्ञान छ। प्रमाणः **उहाँलाई हरेक कुराहरुको ज्ञान छ जुन सामुन्ने छ र जुन अदृिश्य।**

तक्दीर लेख्नेवालाः

यो कुरामा विस्वास राख्नु कि अल्लाह तआलाले हरेक कुराको तक्दीर लेख्नु भएको जो पनि कयामत सम्म हुनेवाला छ। प्रमाणः **आकाश र धर्तिमा कुनै पनि यस्तो कुरो छैन जुन (तकदिरको) किताबमा न लेखिएको होस्।**

अल्लाह तआलाको मर्जिः

यो कुरामा विस्वास राख्नु कि अल्लाह तआलाले जे चाहनु गर्नु हुन्छ र जे चाहनु हुन्न गर्नु हुन्न, र भक्तहरुको चाहना अल्लाह तआलाको मर्जिको मातहत छ। प्रमाणः **र तिमी गर्न सक्दैनौ जब सम्म अल्लाह ले चाहनुहुन्न।**

सृष्टिः

यो कुरामा ईमान राख्नु कि भक्तहरु सबै उसकै सृष्टि हुन् र भक्तहरुका काम पनि र पुरा ब्राहमण्ड, प्रमाणः **र अल्लाह तआला नै हरेक कुराको सृष्टीकर्ता हुन्। र अल्लाह तआलाले नै तिमीहरुलाई सृष्टि गर्नु भयो तर तिमीहरुलाई ज्ञान छैन।**

चौथो पाठ

तौहिद तथा शिर्कको प्रकार

तौहिद (एकेश्वरवाद) तिन भागमा बाडीएको छ।

तौहिद रुबुबियत, तौहिद उलुहियत, तौहिद आस्मा व सेफात।

तौहिद रुबुबिया अर्थातः यो कुरा मान्नु कि अल्लाह तआला नै हरेक कुराको सृष्टिकर्ता हुन र हरेक प्रकारको फेरबदल वहाँ कै अधिनमा छ यसमा कोहि साझेदार छैन।

तौहिद ऊलुहियतः यो कुराको आस्था राख्नु कि अल्लाह नै सत्य पुज्य हुन् यसमा उनको कोहि साझेदार छैन। र यो नै ला ईलाह इल्लल्लाहको अर्थ हो। यानि कि अल्लाह बाहेक कोहि पनि सत्य पुज्य ईश्वर छैन। तसर्थ हरेक प्रकारको भक्ति पुजा अराधना, नमाज, रोजा आदि ईत्यदी अल्लाह कै लागि खास गर्नु पर्छ, अरु कसैको लागि गर्न जाएज छैन।

तौहिद आस्मा व सेफातः कुरआन र हदिस मा बयान गरीएको सबै नाम र गुणहरुमा ईमान ल्याउनु कि यी सबै नाम र गुणहरु अल्लाह तआलाकै लाएक छन् र त्यसमा कुनै पनि किसिमको कमि बेसी र हेरफेर न गर्नु।

अल्लाह तआला कुरआनमा भन्नुभयोः भनि दिनुहोस् कि त्यो अल्लाह एक मात्र छन् न त वहाँलाई कसैले जन्मायो न त वहाँले कसैलाई जन्माउनु भयो र वहाँको बराबर कोहि छैन।

अर्को ठाउँमा भनिएको छ कि "उनि (अल्लाह) जस्तो कोहि पनि छैन। केहि विद्धानहरुले दुई प्रकारमा मात्रै बाडेका छन् जसमा नाम र गुणहरुलाई तौहिलद रुबुबियत कै एउटा भाग मानेका छन्। तर त्यसमा पनि कुनै आपत्ति छैन किन कि दुई भागमा बाडे पनि सबै कुरा प्रष्ट बुझिन्छ।

र शिर्क पनी तीन भागमा बाडिएको छ: ठुलो शिर्क, सानो शिर्क र लुकेको शिर्क

ठुलो शिर्क: सारा पुण्यका कर्महरू नश्ट गर्दिन्छ, र जसको निधन शिर्कको हालतमा भयो त्यो सदाको लागी नर्कमा रहने छ। जस्तै अल्लाह तआलाले कुरआनमा भन्नु भयो: र यदि उनिहरूले शिर्क गरेको भए उनिहरूको पनी सारा पुण्यहरू नश्ट हुन्थ्यो। र एउटा अर्को ठाउँमा भनिएको छ कि: शिर्क गर्ने वालाहरू अल्लाहको मस्जिदलाई आबाद गरेर पनी फाइदा पाउने छैनन् , जबकि उनीहरू स्वयम आफ्नो कुफ्रको गवाह छन्, तिनीहरूको कर्महरू बर्बाद र बेकार छन्, र तिनीहरू सदा सर्वदा नर्कमा रहने छन्। निसन्देह जो कोहि शिर्कको हलतमा मर्यो भने उसकोलागी माफि छैन, र उसमाथी स्वर्ग अवैध गरिएको छ, जस्तै कि अल्लाह तआलाले भन्नु भयो: नि सन्देह अल्लाहले यो कुरो कदापी माफ गर्ने छैनन् कि कसैलाई वहाँको साँझि बनाइयोस र त्यस बाहेक जे चाहनु हुन्छ माफ गर्दिनू हुनेछ। अल्लाह तआलाले भन्नु भयो: निसन्देह जसले अल्लाहको साथ कसैलाई साँझि बनायो त अल्लाहले उसमाथि स्वर्ग अवैध गरीदिनु भयो र उसको ठेगाना आगो हो र अत्याचारी हरूको कोहि पनी मददगार हुदैन।

त्यसमाः मुर्दाहरू र मुर्तिहरू सित दुवा गर्नु, उनिहरू सित मदत माग्नु, तिनीहरूको नाममा मन्नत मन्नु र बलि चढाउनु आदि शामेल छ।

र तेस्रो किसिम लुकेको शिर्क जसको प्रमाण अन्तिम सन्देष्टा मुहम्मद (वहाँ माथि शान्ति होस्) को कथन हो।

वहाँले भन्नु भयो किः के म तिमीहरुलाई त्यसको बारेमा खबर न दिउँ जसलाई लिएर म तिमीहरु मथि दज्जाल भन्दा बढी डराँउछु ? वहाँको साथिहरुले भन्नु भयोः अवश्य बताउनुहोस् मोहम्मद (वहाँ माथि शान्ति होस्) ले भन्नु भयोः त्यो लुकेको शिर्क हो, मान्छे नमाजको लागि उभिन्छ र आफ्नो नमाजलाई खुब सजाएर मान्छेहरुलाई देखाउनको लागि पढ्छ। र शिर्कलाई दुई भागमा मात्रै पनि बाड्न सकिन्छ ठुलो शिर्क र सानो शिर्क,। यो लुकेको शिर्क त धेरै पाईन्छ।

कतिपय मान्छेहरु ठुलो शिर्कको सिकार भई हाल्छन् जस्तै मोनाफिकहरु, किनकि उनिहरु बतिल आस्था लुकाउँछन र बाहिर ईस्लाम दर्शाउछन् मान्छेहरुलाई देखाउन को लागि। आफ्नो ज्यानको डर लागेर।

र स्यानो शिर्क मध्ये देखावा पनि हो जस्तै महमूद बिन लबिद अल अन्सारी को कथनमा छ जो पढि सक्नु भयो र अबु सईद को कथन जुन माथि लेखिएको छ।

अल्लाह तआलाले हामिलाई यो सब बाट बचाउन।

अवैध कुराहरुको किसिम

ठुलो शिर्क: र त्यो सब भन्दा घातक हो।

स्यानो शिर्क: र त्यो ठुलो भन्दा कमतर दर्जा को हो र कबिरा गुनाह भन्दा पनि ठुलो हो।

ठुलो पाप: हरेक त्यो पाप जसको खास सजाय तोकिएको छ वा धित्कार गरीएको वा त्यो पाप गर्नेवाला बाट आफुलाई अलग गरीएको छ वा काफिर तथा मुश्रिक हरुको काम वा जो आस्थावान छैनन वा यस्तो काम जुन जनावरहरु गर्नु भन्दा बदतर छन्।

स्यानो पाप: हरेक त्यो न राम्रो काम जसलाई अवैध गरिएको छ तर त्यस माथि कुनै सजाय तोकिएको छैन।

ठुला गुनाह हरु

संख्या: त्यसको संख्या ठयाक्कै बताउन सकिन्न।

ठुलो पाप गर्ने वालाको बारेमा:

- आस्थावान कमजोर ईमान भएको वा न राम्रो काम गर्नेवाला अस्थावान।
- आस्थाको बराबर उसलाई माया गरीने र ठुलो पापको बराबर उसलाई धित्कारने।
- ठुलो पाप गरेको कारण उसलाई मजलिसमा बस्न न दिने।

दर्जा: त्यसको विभिन्न दर्जा छन् जस्तै कि मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस्) ले भन्नु भयो , के म तिमीहरुलाई सब भन्दा ठुलो पाप न बताईदिउँ ?

हुक्म: ठुलो पापहरुबाट तौबा गर्न जरुरी छ जस्तै हदिसमा भनिएको छ कि: बाकि जिन्दगीको लागि यदि मृत्यु भन्दा पहिला तौबा गरेन भने......(मुस्लिम) अर्को ठाउँमा भनिएको छ कि: जब ठुला पापहरुबाट अलग (टाढा) भयो (“)

ठुलो शिर्क र स्यानो शिर्कमा फरक

ठुलो शिर्क:

(१) धर्मबाट खारीज
(२) कर्मको विनाश
(३) हमेशाको लागि नरक वासी
(४) सरकारको लागि उसको ज्यान र माल हलाल
(५) यदि प्रमाण भेटियो कि उसले ठुलो शिर्क गर्यो।
(६)
(७) यदि त्यतै मर्यो भने कुनै माफि छैन
(८) यदि तौबा गर्यो भने अल्लाह तआलाले माफ गर्दिनु हुन्छ तर दुईटा कुरा भन्दा पहिला तौबा गरोस पश्चिमबाट सुर्य उदाउनु मृत्यु हलकमा आई पुग्नु।

स्यानो शिर्क:

(१) धर्मबाट खारिज हुदैन
(२) सबै कामहरु त हैन तर केहि खास कामहरु को विनाश हुन्छ।
(३) हमेशाको लागि नर्क वासी छैन।
(४) ज्यान माल हलल छैन।
(५) स्यानो शिर्कको प्रमाण भिटियो भने
(६) यो आस्था कि दुनियामा पनि खुफिया फेरबल गर्ने सक्ने वाला छन्।
(७) हरेक त्यो बाटो जुन ठुलो शिर्कको कारण बन्छ
(८) हरेक त्यो काम जसलाई शरीयत शिर्क वा कुफ्र भनेको छ र त्यसलाई 'अल' द्वारा खस गरेको छैन त त्यो स्यानो शिर्क हो, जस माथि ठुलो शिर्कको कुनै प्रमाण न होस्।

पाँचौ पाठ

अल एहसानः

एहसानको परिभाषाः यसरी ईबादत गर्नु तिमीले अल्लाहलाई देखी राखेका छौ यदि यो भावना आएन भने यो याद राख्नु कि अल्लाहले तिमीलाई देखि राखेका छन्।

एहसानको एउटा मात्रै आधार छ र दुईटा दर्जा छन्।

मोशाहदको साथ भक्तिः

अल्लाह तआला सँग भएको नेमतहरुको चाहना, शौक र माया ले मात्रै यो भक्ति हुन सक्छ , यहि भक्ति सन्देशवाहक हरुले गरे, जस्तै कि मुहम्मद (स.) ले भन्नु भयो, के म कृतज्ञता व्यक्त गर्ने वाला न बनुँ ?

मोराकबा को साथ भक्तीः

यो डर भय को साथ हुन्छ र मुस्लिम कहिले पनि यसबाट टाढा हुनु हुदैन।

तौहिद सम्बन्धमा प्रश्नहरु

१. ईस्लाम को कतिवटा दर्जा छन् ? O तीन O दुई O पाँच।
२. ईस्लामको कतिवटा स्तम्भहरु छन् ? O पाँच O तीन O सात।
३. ईस्लामको दर्जा ईमान भन्दा माथि छ। (सहि - गलत)
४. एख्लासको शहादतमा कतिवटा स्तम्ध छ ? O सात O आठ O दुई।
५. ला ईलाह ईल्लल्लाहको कतिवटा शर्तहरु छन् ? O आठ O सात O पाँच।
६. ला इलाह ईल्लल्लाहको शर्त मध्ये 'ज्ञान' हो, त्उसको मतलब ?
O कुनै पनि कुराको ज्ञान हाजिल गर्नु कि त्यो के हो ?
O अल्लाह बाहेक कोहि पनि सत्य पुज्य छैन।
७. जसलाई इस्लामको दावत पुग्यो र उसले कुफ्र माथि शक गयो तर ईमान ल्याएन त्यस्को के हुकुम छ?
O त्यसले ठुलो कुफ्र गर्यो।
O यदि शक भन्दा यकिन बढि छ भने त्यसले कुफ्र गरेन।
८. ला इलाह ईल्लल्लाहको शर्त मध्ये "स्विकार गर्नु" पनि हो स्विकारको मतलब ?
O कथन O कार्य O आस्था O यी मध्ये सबै।
९. ला ईलाह ईल्लल्लाहमा देखावा गर्नु दान गर्दा देखावा जस्तै स्यानो शिर्क मध्ये हो। (सहि - गलत)।
१०. जसले मुखबाट मात्रै ला ईलाह ईल्लल्लाह स्विकार गर्यो तर दिलमा स्विकार गरेन भने त्योः
O एकेश्वरवादी O बिना आस्थाको ईमानवाला O काफिर O कमजोर आस्थावान।
११. सन्देष्टा सँग पनि अल्लाहो जस्तै वा बराबर माया गयो भनः
O काफिर O कम दर्जाको काफिर O ठुलो गुनाहहरु मध्ये।
१२. महब्बतको कति वटा किसिमहरु छन् ? O तीन O दुई O पाँच।
१३. अल्लाह तआलाको लागि माया व्यवहार बाट हुन्छ। (ठीक - बेठीक)।
१४. अल्लाहको जस्तो अरुलाई माया गर्नु

O स्यानो शिर्क O अनिवार्य O ठुलो शिर्क।

१५. अल्लाहको लागि माया गर्नु। O वैधO अनिवार्य O ठुलो शिर्क।

१६. भक्ति हरुको कति किसिम छ ? O दुई O तीन O चार।

१७. हरेक सृष्टि भक्त हो र उसमाथि अल्लाहको भक्ति गर्नु अनिवार्य छ। (ठीक - बेठीक)।

१८. यदि कसैले ला ईलाह ईल्लल्लाह मुखले मात्रै भन्यो र व्यवहार मा लागु गरेन

O फाईदा हुन्छ O फाईदा हुदैन।

१९. (अल्लाहका भक्त तथा सन्देष्टा हुन्) अर्थात भक्त हुन उनको पुजा गर्न वैध छैन र सन्देश्टा हुन् उनलाई झुठो ठहर गर्न हुदैन। (सहि - गलत)।

२०. (मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) अल्लाहका सन्देशवाहक हुन्) उनको आदेश मान्नु र उनको र सत्य ठान्नु यसलाई के मान्ने ?

O वाक्यको अर्थ O वाक्यको माग

२१. जसले मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) लाई पालनकर्ता को गुणी मान्दछ त त्यस मान्छेले उहाँलाई अल्लाह को भक्त स्विकार गर्दैन। (ठीक - बेठीक)

२२. मुहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) को सबभन्दा ठुलो गुन हो।

O ईश्वरको सन्देशवाहक O भक्त तथा सन्देष्टा O अन्तिम सन्देष्टा

२३. जसले ईस्लाममा नया कुरा ल्याउँछ र त्यसलाई र त्यसलाई राम्रो मान्छ भने उसले मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) लाई खयानत गर्नेवाला ठहर्याउँछ किनकि अल्लाह तआलाले भन्नुभयो "आज मैले तिमीहरुका लागि धर्म पुर्ण गरिदिए" त जुन कुरा त्यसबेला धर्ममा थिएन अहिले पनि धर्मको हिस्सा हुन सक्दैन। यो भनाईः

O ईब्ने तैमीया O ईमाम मालिक O अल्लामा ईब्ने बाज।

२४. मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ती होस) यो नबिको वंशज बाट हुनुहुन्छ।

O ईस्हाक O ईस्माईल।

२५. खालि ठाउँ भर्नुहोस्ः

जन्म सनः....................मदिनामा ....र उनको उमेर................त्यस मध्ये.....................नुबुवत भन्दा पहिला र..............................नबि तथा रसुल हुन्.........................र पठाईए...................।

२६. यस तर्फ पठाईयो।

O आफ्नै समुदाय O मानव जातिको लागि O मानव र जिन तर्फ

२७. मेराज नामक यात्रा मक्काबाट अल कुदस सम्म भनेर चिनिन्छ।

(ठीक - बेठीक) ।

२८. नबि (उहाँ माथि शान्ति होस) हिजरत गर्नु भयो ।

O ताएफ O हबशा O मदीना O सबै गरीएको सबै ठाउँ ।

२९. महत्वपुर्ण गजवा कतिवटा छन् ?

O तिन O चार O पाँच ।

३०. मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) को कतिजना छोरा छोरी ? O तीन O चार O सात ।

३१. मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) ले बिदाई वाला हज्ज गर्नु भयो यसले यो कुरा प्रश्ट हुन्छ कि वहाँले पहिला पनि हज्ज गर्नु भएको थियो ।

(ठीक - बेठीक)

३२. मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) को जिवनि पढ्नु ।

O अनिवार्य O फाइदाजनक O वैध

३३. खालि ठाउँ भर्नु होस्ः

ईमान भनेको मुखले......................दिलमा.........................शरीरको अङ्गहरुद्धारा.............बढ्छ...................घट्छ..........................

३४. ईमानका कतिवटा स्तम्भहरु छन् ? O छ, O पाँच O चार ।

३५. अल्लाह माथि ईमानमा केहि कुरा शामील छन् । त्यसको संख्य छ ।

O चार O तीन O दई ।

३६. अल्लाह तआलाको वजुदलाई पाप्रणित गर्छ । त्यसको संख्या

O चार O संख्या अनुमान गर्न असम्भव छ ।

३७. मिकाईल फरिश्ता वर्षा गराउने जिम्मेवार छन् ।

(ठीक - बेठीक)

३८. मानिसको मात्रै दिल हुन्छ फरिश्ताहरुको हुदैन ।

(ठीक - बेठीक)

३९. कतिवटा (अकाशवाणी) किताबको नाम बताईएको छ ?

O छ, O चार, O सात, O धेरै ।

४०. हरेक सन्देष्टालाई अल्लाहले किताब प्रदान गर्नु भयो ।

(ठीक - बेठीक)

४१. सब भन्दा पहिला सन्देशवाहक आदम हुन् ।

(ठीक - बेठीक)

४२. मोहम्मद (उहाँ माथि शान्ति होस) रसुल हुन नबि हैनन्।

(ठीक - बेठीक)

४३. उलुल अज्म पैगम्बरहरु कति जना छन् ?

O पाँच O चार O धेरै।

४४. अखिरत माथि ईमान मा हरेक त्यो कुरा शामेल छ जुन मृत्यु पछि देखि पुन ईठाईने सम्म हुनेछ।

(ठीक - बेठीक)

४५. तकदीर तथा फैसला माथि ईमानको कतिवटा क्रमहरू छन् ?

O चार O पाँच O तिन

४६. के अल्लाह तआलालाई कुनै पनि घटना हन भन्दा पहिलै ज्ञान छ।

O छ O छैन।

४७. के मान्छेहरुले गर्ने कामको ज्ञान अल्लाह तआलालाई पहिलै छ।

O छ O छैन।

४८. के मान्छेहरुले गर्ने हरेक काम अल्लाह तआला कहाँ लेखिन्छ ?

O हो O होईन।

४९. भक्तहरु आफुले चाहेको काम गर्न स्वतन्त्र छन्।

(ठीक - बेठीक)

५०. के भक्तहरुले गर्नेकाम सृष्टि हो।

(ठीक - बेठीक)।

५१. तौहिद बाडिएको छ।

O दुई किसिम O तिन किसिम O अनगीनत।

५२. स्यानो शिर्क र ठुलो शिर्क बिच कुनै पाँचवटा भिन्नता लेख्नुहोस्।

१. ....

२. ....

३. ....

४. ....

५. ....

५३. ठुलो शिर्क र स्यानो शिर्क को पाँच पाँच वटा उदाहरण दिनुहोस्।

स्यानो शिर्क	ठुलो शिर्क
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

५४. आस्थामा मोनाफेकत शिर्क अस्गर हो जसले धर्मबाट खारीज गर्र्दैछ।

(ठीक - बेठीक)

५५. एहसान को स्तम्भः O एक O दुई।

छैठौं पाठ

नमाजको शर्तहरु

नमाजको नौ वटा शर्तहरु रहेका छन्।

(१) ईस्लाम
(२) बुद्धिमान
(३) तमीज
(४) हदस को सफाई
(५) नजासतको सफाई
(६) शरीरको संवेदनशील अङ्ग ढाक्नु
(७) निर्धारित समय
(८) किब्ला तर्फ फर्केर पढ्नु
(९) नियत

पहिलो शर्तः "इस्लाम"

यसको विपरीत कुफ्र हो, यदि कसैले ईश्वरलाई गालि गर्छ वा अल्लाह बाहेक अरु कसैको लागि उपासना गर्छ भने उसको नमाज रद्द गरिनेछ यदि उसले तौबा गरेन भने।

दोस्रो शर्तः "बुद्धि"

यसको विपरित पागलपन हुन्छ।

तेस्रो शर्तः "तमीज"

यसको मतलब बालिग हुदैन, यसको मतलब हुन्छ फरक छुट्याउन सक्ने हन्छ र यसमा उमेरको कुनै हदबन्दी छैन तर धेरै जसो सातवर्षको बालकले तमिज गर्न सक्छन्। बच्चाको नमाज कहिले देखि सहि मानिन्छ ? जब उ दुईटा कुरा फरक छुट्याउने लाएक भई हाल्छ अर्थात त्यसलाई प्रश्न उत्तर थाहा होस् आगो र पानीको फरक थाहा होस् न भए उसको नमाज बातिल हुन्छ।

चौथो शर्तः हदसको सफाई

र यसमा निम्न कुराहरु शामेल छन्

ठुलो हदस

नुहाएर सफाई

स्यानो हदस

वजु गरेर सफाई

पाँचौ शर्तः नजासतको सफाई

शरीर तथा कपडाबाट, यदि कसैले जानि जानि नमाज पढ्यो र उसलाई गन्दगीको बारेमा थाहा थियो र उसलाई त्यो फोहोरलाई सफा गर्ने क्षमता पनि थियो र उसलाई याद पनि थियो तर गरेन भने उसको नमाज मान्य हुने छैन। र गन्दगीको सफाई तिन भागमा बाडिएको छ।

मोगल्लजा

यो कुकुरको नजासत हो मोहम्मद (स.) त्यो भाडोलाई सात पटक धुने आदेश दिनुभयो जसमा कुकुरले मुख हाल्यो र अन्तिम पटक माटोले धुने। (मुस्लिम)

मोखफ्फफा

पानीको छिँटा मात्रै हालेर सफा गर्ने र यो त्यस्तो बच्चाको पेशाबको लागि जो अन्न खादैन। मनि र मजि माथि पानी हाल्ने यदि भिजेको छ भने र यदि सुकेको छ भने नङ्गले कोटयाइदिने।

मोतवस्सित

ठुलो उमेरको पुरष तथा महिलाको पिशाब आदि माथि पानी हालेर सफा गर्नु।

नजास्त

मानिसको दिसा–पिशाब, मासु खान नहुने जनावरको पिशाब र गोबर र नुकिलो नङ भएका (जङगली) जनावरहरु,
तर जुनावरको खुर चिरिएको हुन्छ जस्तै बिरालो गाधा आदि, र तेजिको साथ बगेको रगत जुन जनावरको वध गरे पछि निस्किन्छ, र मान्छेको गुप्ताङग (अगाडी पछाडी दुईटै) बाट निस्केको रगत र मृत शरीर (मान्छेको शरीर बाहेक र जसको शरीरमा बग्ने खाले रगत हुदैन र समुन्द्रि मृत का साथै टिड्डि (एक किसिमको चारा) बाहेक।

छैठो शर्तः संवेदनशील अङ्ग ढाक्नु

संवेदनशील अङ्गको तिन भाग छन्।

मोखफ्फफा

र यो सात वर्षको बच्चाको अगाडि पछाडिको अङ्ग ढाक्नु।

मेगल्लजा

बालिग महिलाको गुप्ताङ्ग साथै पुरै शरीर ढाक्नु, अनुहार बाहेक।

मोतवस्सेता

र यो पहिला बयान गरिएको बाहेक हो र यसमा नाईटु देखी घुँडा सम्म ढाक्नु पर्ने हुन्छ।

सातौ शर्तः निर्धारित समय

समय शुरु हुन भन्दा पहिला वा पछि नमाज मान्य हुदैन। तर कुनै कारणवश एक नमाज अर्को नमाजको साथ मिलाएर पछि पढ्न मिल्छ। तर जानी नमाज ढिलो नमाज गुनाह हो।

आठौँ शर्तः किब्ला तर्फ फर्किनु

यो शर्त नफिल नमाजमा लागु हुदैन जस्तै सवारी माथि पढ्दा छ। हाम्रो जमानाको जहाजमा पनि तेई आदेश छ। र साथै कुनै डर छ वा अशक्षम छ भने उस माथि पनि किब्ला तर्फ फर्केर पढ्न अनिवार्य छैन।

नवौँ शर्तः नियत

ईरादा वा नियतको ठाउँ मान्छेको दिल हो र मुखले बोलेर नियत गर्नु बिदअत हो। मनमै नित गर्यो भने उसको नमाज पुरा हुन्छ।

महत्वपुर्ण जानकारी

१. त्यसको नमाज मान्य हुदैन जसले जानि जानि वा भुलवश यी शर्तहरु मध्ये छोइयो। तर यदि कसैले नमाज पढ्यो र उसको कपडा वा शरीरमा नजासत लागेको कुरो थाहा भएन अथवा बिर्सयो भने उसको नमाज मान्य हुन्छ।

२. यो सबै शर्तहरु ईबादत भन्दा पहिला पुरा गर्नु पर्छ र ईबादत नसकुञ्जेल बाकि रहनु पर्छ।

सातौँ पाठ

नमाजको स्तम्भहरु

न्माजको स्तम्भहरु चौदह वटा रहेका छन् ।

(१) उभिएर नमाज पढ्नु
(२) तक्वीर एहराम
(३) सुरह फातिहा पढ्नु
(४) रुकुअ् गर्नु
(५) रुकुअ पछि एतदाल
(६) सात अङ्गमा सज्दा गर्नु
(७) त्यसबाट उठ्नु
(८) दुईटै सज्दाको बिच बस्नु
(९) यी सबै काम आरम सित गर्नु
(१०) क्रमबद्ध
(११) अन्तिम तशहुद
(१२) तशहुद को लागि बस्नु
(१३) नबि (स.) माथि सलातो सलाम पढ्नु
(१४) दुबैतर्फ सलाम फेर्नु ।

पहिलो स्तम्भ – उभिएर नमाज पढ्नु

अनिवार्य नमाजमा

उभिएर नमाज पढ्नु अनिवार्य मध्येको स्तम्भ हो । अशक्षम बाट यो अनिवार्यता आफै खतम हुन्छ ।

नफिल नमाजमा

नफिल नमाज बसेर पढेपनि मान्य हुन्छ तर उसको लागि आधा बदला मात्रै छ । र जसले सुतेर पढ्यो उसको लागि बसेर पढेको भन्दा आधा बदला ।

दोस्रो स्तम्भ – एहरामको तक्बीर

“अल्लाहु अक्बर” बाहेक कुनै शब्द मान्य छैन।

तेस्रो स्तम्भ – सुरह फातेहा पढ्नु

हरेक रकातमा फातेहा पढ्नु अनिवार्य छ चाहे जोर सित पढ्नेवाला नमाज होस् वा आहिस्ता, पुरै तरतीबको साथ एक एक शब्द प्रश्टयाई पढ्न जरुरी छ। तर यदि कसैले ईमामलाई रुकु को अवस्थामा पायो भने उसमाथि जरुरी छैन।

नवौँ स्तम्भ – यि सबै काम आराम सित गर्नु

यो तेति बेला हुन सक्छ जब हरेक रकातको अनिवार्य दुवाहरु आरामसीत पढियोस्।

महत्वपुर्ण जानकारी

सबै स्तम्भहरु ईबादतको अङ्गहुन् रुक्न छुट्यो भने ईबादत मान्य हुने छैन चाहे बिर्सेर होस् वा जानि जानि होस्, र “सज्दाए सहव” गर्न पनि जबरजस्ती गर्नु हुदैन बरु त्यो नमाज दोहोर्याउन पठाउनु पर्छ। यदि पहिला त्यस्तो नमाजहरु पढेछ भने त्यो सबै दोहोर्याउन जरुरी छैन। तर अब (जानकारी भई सकेपछि) को नमाज दोहोर्याउनु पर्छ। वल्लाहु आलम

आठौँ पाठ

नमाजमा भएका अनिवार्य कार्यहरू

नमाज भएका अनिवार्यताहरु ८ वटा रहेका छन् ।

१. सबै तक्बीरहरु, तक्बीर एहराम बाहेक
२. "समिअल्लाहुलेमन् हमिदा" भन्नु ईमामका साग अथवा एक्लै भएपनि ।
३. "रब्बना व लकलहम्द" भन्नु सबै माथि अनिवार्य छ ।
४. रुकुअमा "सुब्हान रब्बियल अजीम" भन्नु ।
५. सज्दामा "सुबहान रब्बियल आअ्ला" भन्नु ।
६. दुइटै सज्दाको बिचमा "रब्बिग फिरलि" भन्नु ।
७. पहिला तश्हहुद ।
८. तशह्हुदको लागि बस्नु ।

महत्वपुर्ण जानकारी

रुकुअमा "सुबहान रब्बियल अजिम" भन्नु जरूरी छ यहि शब्दका साथ र त्यसपछि त्यो बढाउन सकिन्छ जुन साबित छ र यस्तै सज्दाको दुवा पनि ।

नवौँ पाठ

तशह्हुदको वर्णन

अत्तहियातु लिल्लाही वस्सलवातु वतैय्यिबातु अस्सलामु अलैक अय्युहन नबियु वरहमतुल्लाहि व बरकातुह, अस्सलामु अलैना वअला ईबादिल्लाहीस साहिन, अशहदु अल्लाह इलाह इल्लल्लाहु व अश्हु अन्न मुहम्मद अब्दुहु व रसुलुह।

त्यस पछि नबि (स.) माथि सलातो सलाम पढ्दै बरकतको दुवा गर्नु पर्छ **"अल्लाहुम्म सल्लि अला मुहम्मद वअला आले मुहम्मद कमा सल्लैत अला ईब्राहिम व अला आले ईब्राहिम ईन्नक हमीदुम मजिद, व बारिक अला मुहम्मद व अला आलि मुहम्मद कमा बारकता अला इब्राहिम व अला आलि इब्राहीम इन्नका हमीदुम्मजीद "।**

त्यस अन्तिम तशह्हुदको बैठकमा नर्क र चिहानको कष्टबाट जिवन र मृत्युको कष्टबाट र दज्जालको आतंकबाट अल्लाहको शरण माग्नु पर्छ। र त्यो दुवाहरु पढ्नु पर्छ जुन साबित छन्।

जस्तैः **अल्लाहुम्म अईन्नि अला जिक्रिक व शुक्रिक व हुस्नि ईबादतिक अल्लाहुम्म ईन्नि जलम्तु नफ्सि जुल्मन कसीरन, वला यग्फेरुज्जुनुब इल्ला अन्त फग्फिरलि मग्फेरतन मिन ईन्दिक वर हमनि ईन्नक अन्तल गफुरुर रहीम।**

तर पहिलो तशह्हुदमा कलमा शहादततैन पछि तेस्रो रकातको लागि उठ्नु पर्छ, जोहर, असर मगरीब र ईशाको नमाजमा तर नबि (स.) माथि सलातो सलाम पढेको राम्रो हुन्छ।

दसवौँ पाठ

नमाजका सुन्नतहरु निम्न छन्:

१. नमाजलाई दुवा द्धारा आरम्भ गर्नु।

२. नमाजमा उभेको बेलामा आफ्नो दायाँ हातको हत्केलिलाई देब्रे हातको हत्केलिमाथि गरी आफ्नो छाति माथि राख्नु।

३. पहिलो तक्बीर वा रुकुअ गर्ने समय तय रुकुबाट शिर उठाउने समय र पहिलो तशह्हुदबाट रकअतका लागि उठने समय दुवै हातका औँलाहरुलाई आफ्नो काँध वा कान सम्म उठाउने।

४. रुकूअ र सज्दामा एक भन्दा पढि पटक तस्बीह पढ्नु।

५. रुकूअ र सज्दामा पछि अतिरिक्त दुवा पढ्नु।

६. रुकुअमा पिठ्यु र ठाउकोलाई बराबरीमा राख्नु।

७. सज्दाको हालतमा दुइटै हातलाई काँखिबाट टाढा राख्नु र पेटलाई साप्रुबाट टाढा राख्नु।

८. कुहुनिलाई जमिन मा न टाँस्नु।

९. नमाजि आफ्नो बायाँ खुट्टा बिछाएर त्यसमाथि बस्नु र दाहिना खुट्टाको औँला जमिनमा टेकाएर ठाडो गरेर राख्नु।

१०. अन्तिम तशह्हुदमा देब्रे खुट्टालाई खडा राखी देब्रे खुट्टालाई नितम्बको तलबाट पसारेर बाहिर निकाली भुइमा बस्नु।

११. शहादतको औँलाले पहिलो तशह्हुद दोस्रो तशह्हुमा ईशारा गर्नु र दुवा पढ्दाखेरी त्यसलाई हरकत दिनु।

१२. पहिलो तशह्हुदमा नबि (स.) माथि र वहाको खनदान तथा साथिहरुमा र इब्राहीम तथा वहाँको सन्तान र साथिहरुमाथि सलातो सलाम को साथ बरकतको दुवा गर्नु।

१३. अन्तिम तशह्हुदमा दुवा पढ्नु।

१४. ठूलो स्वरमा आलाप गर्नु, फज्र, मगरिब,ईशा, जुमा, ईदैन र वर्षा माग्ने नमाजमा।

१५. मनमनै आलाप गर्नु जोहर, असर र मगरिब को तेस्रो रकातमा र ईशा अन्तिम दुई रकातमा।

१६. सुरह फातिहा पछि कुरआनको केहि भाग पढ्नु।

र अरु पनि कुराहरुको ख्याल राख्नु जुन हदिसमा बयान गरिएको छ।

नमाजको शुरुमा पढ्ने दुवा

तक्बीर पछि नमाजको शुरुमा नबि (स.) यो दुवा पढ्नु हुन्थ्यो

अल्लाहुम्म बाईद बैनि व बैन खतायाय कमा बाअदता बैनल मशरिके वल मगरिबे, अल्लाहुम्म नक्केनि मिनल खताया कमा युनक्कस सौबुल अब्यजो मिनद्दनस, अल्लाहुम्म अग्सिलनि मिन खतायाया बिल माए वस्सलजे वल बर्द।

अथवा - **“ सुबाहानका अल्लाहुम्मा व बि हम्दिका व तबारकस्मुक व तआला जद्दुका व ला इलाहा गैरुक ”**

एघारौँ पाठ

नमाज भङ्ग गर्ने कुराहरु

नमाज भङ्ग गर्ने कुराहरु आठवटा छन् ।

(१) नमाजमा जानि बुझि कुरा गर्नु, तर बिर्सेर कुरा गरेमा कुनै आपति छैन ।

(२) हाँस्नु (३) खानु (४) पिउनु

(५) गुप्ताङ्ग जाहेर हुनु । (६) किब्ला भन्दा अर्को तर्फ फर्किनु ।

(७) नमाजमा अनावश्यक कार्य गरिरहनु ।

(८) वजु भङ्ग हुनु ।

भङ्ग गर्ने पहिलो कुरा:

जानि जानि कुरा गर्नु । तर ईमामले गल्ती गर्द लुक्मा दिन सकिन्छ ।

नमाजमा हरकत गर्ने केहि अवस्था

अवैध हरकत यो हो कि अनावश्यक लगातार हरकत गरि राख्नु । जस्तै खानु	दायाँ बायाँ फर्किने हरकत पनि नापसन्द गरिएको छ ।	आवश्यक परेमा हरकत गर्न जाएज छ जस्तै दाढी चिलाउनु परेमा ।	मुस्तहब त्यो हरकत जो नमाजलाई पुरा गर्नको लागि गरियोस् जस्तै गुप्ताङ्ग ढाक्नु	अनिवार्य हरकत त्यो हो कि जो नमाजलाई सहि हुन कोलाई गरियोस् जस्तै नजासत सफा गर्न ।

महत्व पुर्ण जानकारी

नमाजको शर्त, रूक्न, सुन्नत र फर्जमा के फरक छ ?

<table>
<tr><th>शर्त</th><th>रुक्न</th><th>वजिब</th><th>सुन्नत</th></tr>
<tr><td>ईबादत भन्दा बाहिरको स्थिति</td><td colspan="3">ईबादत भित्रको स्थिति</td></tr>
<tr><td>हरेक ईबादको शर्त हुन्छ</td><td colspan="3">ईबादतको भागमा केहि कमि हुन्छ</td></tr>
<tr><td colspan="2">न त बिर्सेर न त जानी जानि न त थाहा न भएको अवस्थामा कुनै पनि अवस्थामा मान्य हुने छैन ।</td><td>बिर्सेर वा न जानेर मान्य हुन्छ तर जानी जानी मान्य हुदैन ।</td><td>बिर्सेर वा न जानेर मान्य हुन्छ तर जानी जानी मान्य हुदैन ।</td></tr>
<tr><td>यसको लागि सस्ज्दा सहव छैन ।</td><td>सज्दा सहवले पुरा गर्न सक्दैन</td><td>सहवले हुरा हुन्छ</td><td>/</td></tr>
</table>

सज्दा सहव

सज्दा सहवको कारण तिनवटा छन्।

ज्यादति भएमा

जस्तै मान्छेले सज्दा वा रुकु बढाईदियो

घटाई दिएमा

जस्तै वाजिब मध्ये केहि घटाई दियो

शंका भएमा

श्ंका लाग्यो कि तिन पढे कि चार त्यस्तो अवस्थामा

ईबादत सकेपछि शक लागेमा

यस्तो हालतमा दोहार्याउनु पर्दैन

ईबादतको बिचमै शंका

लागेमा यदि कम शंका छ भने दोहोर्याउन पर्दैन

नोट

- ❖ यदि नमाजि मान्छे बिर्स्यो भने त्यसमाथि कुनै गुनाह छैन।
- ❖ यदि कुनै स्तम्भ नै छोडदियो भने उसको नमाज मान्य हुदैन यहाँ सम्म कि त्यसलाई पुरा गरोस्।
- ❖ यदि कुनै अनिवार्य कुरा छुट्यो भने सज्दा सहव गर्नु पर्छ।

तस्विरको माध्यमले नमाजको एक झलक

❖ सब भन्दा पहिला मुस्लिमले आफ्नो घरमा नुहाई धुवाई सरसफाई तथा वजु गरि राम्रो लुगा लगाउनु पर्छ।

❖ मस्जिद तर्फ जादा खेरी आरामसँग बिस्तारै कसैलाई कष्ट न दि जानुपर्छ।

❖ मस्जिद पुगेपछि जुत्ता फुकालेर निर्धारित ठाउँमा राख्नु पर्छ र मस्जिदमा किन बेच गर्नु हुदैन।

❖ मस्जिद भित्र पहिला दायाँ खुट्टा राख्दै यो दुवा पढ्नु पर्छ "बिस्मिल्लाह वस्सलातो वस्सलामो अला रसुलिल्लाह अल्लाहुम्मपफ्तह लि अब्वाब रहमतिक" र बाहिर निस्किने बेला पहिला बाँया खुट्टा बाहिर निकाल्दै यो दुवा पढ्नि "बिस्मिल्लाह वस्सलातो वस्सलामो अला रसुलिल्लाह अल्लाहुम्म ईन्नि अस्अलुक मिन फज्लिक"।

❖ केटा मान्छे सब भन्दा अगाडिको लाईनमा र केटि मान्छे सब भन्दा पछाढीको लाइनमा बसेको राम्रो हो।

❖ यदि नमाज शुरु भई सक्या छ भने "अल्लाहु अक्बर" भनेर ईमाम जुन अवस्था छन त्यहि अवस्थामा आफु शुरु गर्नु पर्छ र इमामले सलाम फेरी पछि छुटेको नमाज पुरा गर्नु पर्छ।

- यदि नमाज शुरु भा छैन भने "तहिय्यतुल मस्जिद" र सुन्नतहरु पढेर मात्रै बस्नु पर्छ।
- नमाज शुरू गराउन खासनु खकारनु हुदैन।
- ईमाम साहब वा मुन्फरिद कुनै पनि हालतमा सुत्राको व्यवस्था गर्नु पर्छ। ईमामको सुत्रा मक्तदीलाई काफि छ।

- दुईटै खुट्टा बिचको दुरी दुबै बराबर राख्नु पर्छ।

❖ नमाजको जम्मै शराएतहरु का साथ “अल्लाहु अक्बर” भन्दै दुवै हात काँध सम्म उठाउँदै छातिमा राख्नु पर्छ

❖ दाहिना हत्केला बायाँ हत्केला माथि राखि नमाज शुरु गर्नु पर्छ।

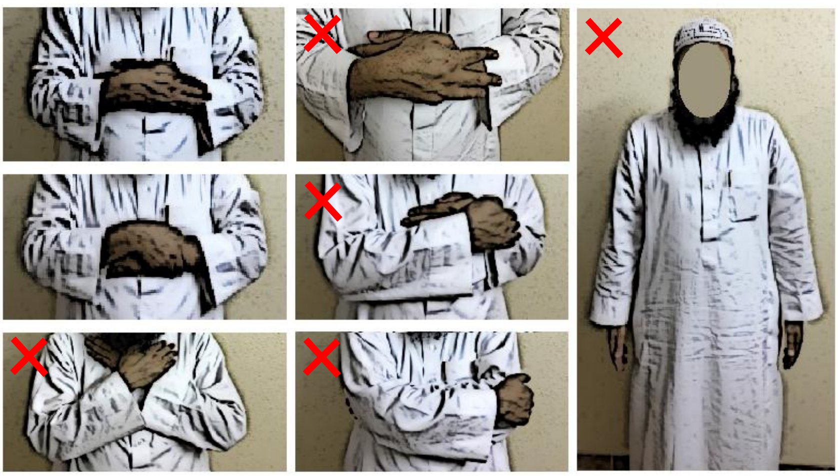

❖ सज्दाको ठाउँमा नजर राख्नु पर्छ एताउता घुमाउनु हुदैन।

❖ त्यस पछि (पहिलो रकातमा मात्रै) शरुवाति दुवा पढ्नु पर्छ।

❖ त्यस पछि "अउजुबिल्लाहि मिनश्शैतानिररजीम"

❖ फेरी बिस्मिल्लाहिर्रहमानिर रहिम

❖ सुरह फतिहा पढ्ने

❖ कुरआनको केहि भाग पढ्ने

❖ त्यस पछि "अल्लाहु अक्बर" भन्दै दुबै हात काँध सम्म उठाई अनी रुकुमा जाने

❖ रुकुमा दुईटै घुँडा हत्केलाले समात्नि र साथै टाउको पिठ्यु बराबर राख्नी

❖ रुकुअको दुवा "सुब्हान रब्बियल अजीम" कमसे कम एक पटक र त्यो भन्दा बढी पढेको धेरै राम्रो हुन्छ।

- त्यसपछि "समिअल्लाहु लेमन हमिदह" भन्दै सिधा उठने र सथै दुवै हात काँध सम्म उठाउने।
- सिधा उठेपछि "रब्बना व लकल हम्द पढ्नु।
- त्यसपछि अल्लाहु अक्बर भन्दै (हात न उठाईकन) सात अङ्गमा सज्दा गर्ने। (दुईटै खुट्टाको औँलाहरु, घुँडा, दुईटै हत्केला, निधार नाक सहित
- दुईटै कुहनि जमीनमा न टाँस्ने र साप्रु पेटमा न टाँस्ने।

❖ सज्दामा "सुब्हान रब्बियल आला" कमसेकम एक पटक पढ्ने एक भन्दा बढि चोटि पढ्यो भने भनु राम्रो।

❖ त्यसपछि "अल्लाहु अक्बर" भन्दै देब्रे पाइलालाई पसारेर त्यसैमाथि बस्नु र दायाँ पाइलाको औँलाहरुलाई भुइमा टेकि त्यसलाई खडा राख्नु, नमाजमा बस्दा हरेक बेला यस्तै बस्नु पर्छ अन्तिम तशह्हुदमा बाहेक । अन्तिम तशह्हुदमा देब्रे खुट्टालाई खडा राखि बायाँ खुट्टालाई नितम्भको तलबाट पसारेर दाहिना खुट्टाको तलबाट निकालेर बायाँ नितम्भको भरमा बस्नु।

- त्यसपछि पहिले को जस्तै दोस्रो सज्दा गर्नि ।
- फेरी “अल्लाहु अक्बर” भन्दै दोस्रो रकातको लागि उठेर ठिक पहिले रकातको जस्तै पढ्नि । (शुरुवाति दुवा बाहेक)
- दोस्रो रकात पुरा गरे पछि तशह्हुदको लागि बस्नु पर्छ ।
- दाहिने हातको पहिलो औँलाबाट ईशारा गर्नु ।
- दुवाए शहादत अनिवार्य पढ्ने ।
- यदि दुई रकात वाला नमाज हो भने दरुद अनिवार्य पढ्ने । **अल्लाहुम्म ईन्नि अअुजुबिक मिन अजाबे जहन्नम व अअुजुबिक मिन अजाबिल कब्र, व अउजुबिक मिन फित्ने दज्जाल, व अउजुबिक मिन फित्नति मह्याय व ममात, अल्लाहुम्म अइन्नि अला जिवरीक वला शुक्रीक व हुस्नी ईबादतिक** ।

❖ त्यस पछि दायाँ बायाँ दुवै तिर टाउको घुमाउदै सलाम फेर्ने (अस्सलामु अलैकुम व रहमतुल्लाह) र टाउको तल माथि न गर्ने र हातले पनि केहि ईशारा न गर्ने ।

- यदि नमाज तिन रकात वाला वा चार वाला हो भने पहिलो तशह्हुद मा दरुदे ईब्राहिमी पढ्न सकिन्छ ।
- फेरी अल्लाहु अक्बर " भन्दै तेस्रो रेकात पु गरी वा चार रकात वाला नमाज हो भने चौथो रकात पुरा गरि अन्तिम तशह्हुदको लागि बस्ने ।
- तशह्हुदमा बसेर दरुदे ईब्राहीमी को साथै **"अल्लाहुम्म ईन्नि अउजुबिक मिन अजाबि जहन्नम, व अउजुबिक मिन अजाबिल कब्र व अउजुबिक मिन फितनति दज्जाल व अउजुबिक मिन फित्नतिल महयाय व ममात ।**
- यदि फर्ज नमाज पढ्दै हुनुहुन्छ भने नमाज पछि जिक्र अनिवार्य गर्नु ।
- अस्तग्फिरुल्लाह अल्लाहुम्म अन्तस्सलाम व मिन्क स्सलाम तबारक्त जल्जलालि वल ईक्राम ।
- त्यसपछि "सुब्हानल्लाह" "अलहम्दुलिल्लाह" "अल्लाहु अक्बर" ३३–३३ पटक पढ्नि र त्यसपछि "लाईलाह ईल्लल्लाहु वहदहु ला शरीकलहु लहुल मुल्कु व लहुल हम्दु वहुव अला कुल्लि शैईन कदीर"
- त्यस पछि आयतुल कुर्सि "अल्लाहु लाईलाह ईल्ल............"
- अन्त्यमा "कुल हुवल्लाहु अहद" कुल अउजुबि रब्बिल फलक कुल अउजुबि रब्बिन नास ।

महत्वपुर्ण जानकारी

❖ पहिला वर्णन भई सक्यो नमाजको बेला गुप्ताङ्ग जाहेर हुन्छ हुदैन यदि भयो भने नमाज बातिल हुन्छ।

❖ यदि ईमामको साथमा पढ्दै हुनुहुन्छ भने ईममको दायाँ पट्टि बराबरीमा उभेर पढ्ने।

नमाजको छोटकरीमा वर्णन

नाम	महत्व	समय	संख्या	गुण
जुमाको नमाज	अनिवार्य	जोहरको टाईम	दुई रकात	उँचा आवाजले पढ्ने तिन जना वा त्यो भन्दा बढि
अल कुसूफ (ग्रहणको नमाज)	केफाया	कुसुफको बेला ग्रहण लागेको बेला	दुई रकात	उँचा आवाजले हरेक रकातमा दुई रुकु को साथ।
वित्र	सुन्नते मोअक्कदा	ईशाको नमाज पछि देखि फजर भन्दा पहिला सम्म	एक देखि एगारह सम्म	❖ एक रकात मात्रै ❖ वा तिन रकात एक साथ बिचमा न बस्ने एकै चोटि अन्त्यमा बस्ने वा दुई रकात पढेर सलाम फर्ने र फेरि एक पढ्ने वा ❖ पाँच रकात लगातार र पाँचऔ रकात मा मात्रै बस्ने। ❖ सात रकात लगातार सातऔ रकात मा मात्रै बस्ने। ❖ नौ रकात, आठ पढेर तशह्हुदमा बस्ने सलाम न फेरी नवौँ रकात पढ्ने ❖ दुई दुई रकात र अन्त्यमा एक रकात

फज्रको रातिब	सुन्नते मुअक्कदा	फज्र नमाज भन्दा पहिला	दुई रकात	पहिलो रकातमा सुरह काफिरुन दोस्रो रकातमा सुरह इख्लास
जोहरको सुन्नत	सुन्नत	जोहर भन्दा पहिला चार, जोहर पछि दुई	२ / ४	दुई दुई रकात गरेर पढ्ने
मगरिबको सुन्नत	सुन्नत	मग्रिबको नमाज पछि	दुई रकात	पहिलो रकातमा सुरह काफिरुन दोस्रोमा सुरह ईख्लास
ईशाको सुन्न	सुन्नत	ईशाको नमाज पछि		
तरावीह	सुन्नत	ईशाको नमाज पछि देखि फजर नमाज सम्म	दुई देखि दस सम्म	
तहिय्यतुल मस्जिद	वाजिब	मस्जिदमा पस्ने समय, बस्नु भन्दा पहिला	दुई रकात	

चाश्तको नमाज	सुन्नत	सुर्य उदाएर थोरै माथि आएपछि देखि ढल्किने टाईम सम्म	दुई देखि आठ सम्म	
ईस्तेखारा	सुन्नत	जुनबेला चाहे	दुई रकात	सलाम फेर्न भन्दा पहिला ईस्तेखाराको दुवा पढ्नी
वर्षा माग्नको लागि (ईस्तीस्का) को नमाज	सुन्नत जरुरत परेको बेला	सुर्य माथि उठे पछि।	दुई रकात	सात तक्बिर पहिलो मिलाएर र दोस्रो रकातमा पाँच
ईदैनको नमाज	सुन्नत	सुर्य माथि उठे पछि।	दुई रकात र खुतबा	सात तक्बिर पहिलो मिलाएर र दोस्रो रकातमा पाँच

जुन समय नफिल नमाज पढ्न बाट मनाहि गरिएको छ

१. फजरको नमाज पछि लिएर सुर्य उदाय सम्म।

२. असरको नमाज पछि लिएर सुर्य अस्ताए सम्म।

३. दिउसो सुर्य ठिक टाउको माथि लिएर ढल्के सम्म।

नमाजको सम्बन्धमा प्रश्नहरु

१. नमाजको कतिवटा शर्तहरु कतिवटा छन् । O नौ, O एगारह, O आठ ।

२. नमाजको शर्तमा ईस्लाम गलतिवश राखिएको छ किनकि नमाज त मुस्लिमले मात्रै पढ्छन् । (ठीक - बेठीक) ।

३. फरक छुट्याउन बुलुगत माथि निर्भर पर्छ । (ठीक - बेठीक) ।

४. फोहर सफा गर्नमा शरिर कपडा र ठाउँ शमिल छ । (ठीक - बेठीक) ।

५. सुँगुर को फोहोर हो । O मोगल्लज, O मोतवस्सेता ।

६. मनि निस्किदा नुहाउनु अनिवार्य हुन्छ । (ठीक - बेठीक) ।

७. पानि छर्किनु र नुहाउनु दुईटै बराबर छन् । (ठीक - बेठीक) ।

८. मुर्दार सबै नजिस हुन्छन् । (ठीक - बेठीक) ।

९. कुकुरको कारण फोहोर भएको भाडो माटो बिना पनि सफा गरे हुन्छ ।(ठीक - बेठीक) ।

१०. बिरालो केहि मान्छेहरुको नजिक पाक छ केहिको नजिक नापाक ।(ठीक - बेठीक) ।

११. नफ्स भनेको रुह हो ।(ठीक - बेठीक) ।

१२. शरीरमा भएको रगत हुन्छ । O नजिस, O ताहिर ।

१३. नमाजको स्तम्भहरु कतिवटा छन् ? O चार, O छव, O आठ ।

१४. तक्बीरुल एह्राम हात उठाउनु हो । (ठीक - बेठीक) ।

१५. यदि नमाजको कुनै स्तम्भ छुट्यो भने सज्दाए सहव काफि छ । (ठीक - बेठीक) ।

१६. नमाजको वाजिबात कतिवटा छन् ? O आठ, O चौदह, O नौ ।

१७. उसले आफ्नो सज्दामा "सुब्हान कुद्दुसुन रब्बुल मलाएकति वर्रुह" भन्यो । उसलाई थाहा छ भने "सुब्हान रब्बियल आला" एक चोटि भएपनि भन्न जरुरी छ न भए नमाज मान्य हुने छैन । (ठीक - बेठीक) ।

१८. नमाजमा दाहिना हात बायाँ हात माथि राख्नु पर्छ । (ठीक - बेठीक) ।

१९. अनिवार्य नमाजमा शरुवातको दुई रकातमा ठुलो स्वरमा आलाप गरीन्छ र इदैनमा पनि । (ठीक - बेठीक) ।

२०. नमाजलाई बातिल गर्ने कुराहरु कतिवटा छन् । O आठ, O नौ, O चौदह ।

२१. तशह्हुदमा तवर्रुक गरिन्छ । O पछि तशह्हुद, O अन्तिम तशह्हुद, O सबैमा ।

२२. "रब्बना व लकलहम्द" मा "वश्शुक्र" बढाउन। O जाएज, O अवैध, O राम्रो।

२३. दुई सज्दाको बिच "रब्बिगफिरलि व ले वा ले दय्य" भन्नुः O वैध, O अवैध, O नराम्रो।

२४. सज्दामा दुईटै कुहनि जमिनमा राख्नु। O अवैध, O नराम्रो, O राम्रो।

२५. सज्दाए सहव कतिवटा कारणले गरीन्छ ? O दुई, O तिन, O चार।

२६. काम गरिसकेपछि शंका भएको केहि फरक पर्दैन चाहे जति पनि शंका लागोस्। (ठीक - बेठीक)।

२७. फजरको सुन्नत महत्वमा रवातिब बाट फरक छन जस्तै सुन्नत पछि घरमा एकछिन सुत्नु।
(ठीक - बेठीक)।

तल बयान गरिए मसाएलहरुको हुक्म बताउनुस ।

मसला	महत्व
जसले ईस्लामलाई गाली गर्छ तर नमाज पढ्छ	
नशामा धुत्त मान्छेको नमाज	
बिरामीको नमाज	
बच्चाको नमाज	
भुलवश बिना वजुको नमाज	
भुलवश फोहोर कपडामा नमाज पढ्यो	
गाइको पेशब	
कौबाको पेशाब	
साप्रु खुलेको मान्छेको नमाज	
भुलवश समय अगावै नमाज पढ्नु	
जहाजमा नमाज	
समयको नियत	
बसेर नमाज पढेको	
सुरह फातेहा बिर्सिनु	
ईमामलाई रुकुको हालतमा भेटाएपछि	

न्माजमा हतार गरेको	
धेरै शंका वा नमाज पछि शंका	
तक्बिरे तहरीमा पछि वजूमा शंखा	
भुलवश बढि रुकु गर्नु	
पहिलो तक्बिर बिर्सेको	
पहिलो तशह्हुद बिर्सेको	
अन्तिम तशह्हुद बिर्सेको	
तिन रकात वा चार रकात को शंका	
नमाज पछि शंका	
नमाजमा शंका	
सज्दा सहव बिर्सयो	
भुलवश नमाजमा बोल्नु	
गुप्ताङ्ग खुला भएको स्थितिमा नमाज पढ्यो	
घर बाट वजु गरेर नमाजको लागि जानु	
मस्जिदमा किनबेच	
मस्जिदमा पैसाको कारोबार गर्नु	

ईमामलाई अन्तिम तशह्हुदमा पाएमा	
न्माजमा सुत्रा	
थोरै दायाँ बायाँ फर्किनु	
धेरै फिर्किनु	
नमाज हतारमा पढ्नु	
तशह्हुदमा दरुदे ईब्रहीमी पढनु	
नमाजमा कुराकानि गर्नु	
नमाज चलिराख्नु	
सुरह फातेहा बिर्सेभने	
जुमाको नमाज	
वित्र	
तहियतुल मस्जिद	

फरक बताउनु होस ।

शर्त	रूक्न	वाजिब	सुन्नत

बाह्रौ पाठ

वजूका शर्तहरू

यी दसवटा हुनः

(१) मुस्लिम हुनु।

(२) बुद्धि हुनु।

(३) बुझने वा छुट्टयाउने क्षमता हुनु।

(४) नियत (विचार) गर्नु।

(५) वजू समाप्त हुनेसम्म नियतलाई बाँकी राख्नु।

(६) वजूलाई अनिवार्यगर्ने कुराहरु नहुनु।

(७) वजूभन्दा अघि पानी वा माटोले इस्तिन्जा गर्नु।

(८) पानी पवित्र र जायज (वैध) हुनु।

(९) पानी पहुंचने बाट रोक्ने वस्तुलाई हटाउनु।

(१०) वजू नटिक्ने मान्छेका लागि नमाजको समय हुनु।

केहि शर्तहरूको व्याख्याः

- (واستصحاب حكمها بأن لا ينوي قطعها حتى تتم طهارته) अर्थात वजूगर्ने नियत शुरु देखि अन्तिम सम्म बाँकी रहोस्।
- (وانقطاع موجب الوضوء) अर्थात ऊँटको मासू खाँदा वा पिशाब गर्दा खेरि वजू नगरोस्, बरू वजू गर्नु भन्दा अघि तइसलाई अनिवार्यगर्ने कुराहरु हुनुपर्दैन।
- (واستنجاء أو استجمار قبله) ऊँटको मासू खानु, वा निद्राउनु वा हावा खुस्किनु बाट वजू गर्नु बाहेक।

❖ (وطهورية ماء وإباحته) अर्थात अपवित्र (अशुद्ध) र जबर्दस्ती समातिएको पानी द्वारा वजू गर्नुपर्दैन।

❖ (إزالة ما يمنع وصوله إلى البشرة) अर्थात पानी पहुंचने बाट रोक्ने वस्तुलाई हटाउनु, जस्तै आटा वा नेल पलिशहरू। किनभने यो पानी पहुंचने बाट रोकिन्छ।

प्राक्रितिक सुन्नतहरु

१. खत्ना गराउनु ! केटा मान्छे माथि अनिवार्य छ केटि मान्छेले आवश्यक्ता परेमा गर्न सक्छे।
२. जुगाँ काटनु
३. नङ्ग काटनु
४. काखिको रौँ उखेल्नु
५. गुप्ताङ्ग तिरको रौँ चालिस दिन पुग्न भन्दा पहिला सफा गर्नु।
६. दाह्रै बढाउनु अनिवार्य छ र दाह्रि काटेमा ठुलो पाप लाग्छ।
७. मिस्वाक गर्नुः अर्थात ऊद को हाँगा वा त्यस्तै फाईदा जनक रुखको वा बोटको हाँगाले दाँत सफा गर्नु। यो सुन्नत हो। हरेक टाईममा मिस्वाक गर्न आदेश दिईएको छ। वजुको बेला , नमाजको बेला घरमा दाखिल हुने बेला कुरआन पढने बेला सुतेर उठेको बेला र मुखबाट गन्ध आएको बेला।

तेह्रौ पाठ

वजूका अनिवार्य कूराहरुः

यी छौवटा हुनः

(१) अनुहार लाई धुनु, अनि कुल्ला गर्नु र नाकमा पानी हाल्नु त्यसै मध्ये हो।
(२) दुबै हातहरुलाई कुहिनो संगै धुनु।
(३) समस्त टाउकोलाई पानीले मसह (स्पर्श) गर्नु र दुबै कानहरू त्यसै मध्ये हो।
(४) दुबै खुट्टाहरुलाई गोलीगाँठो सहित धुनु।
(५) क्रमले वजू गर्नु।
(६) वजूका अंगहरुलाई लगातार धुनु।

अनूहार, दुबै हात र दुबै खुट्टाहरुलाई तीन-तीन पटक धुनु मुस्तहब (उत्तम) हो। यसैगरि तीन पटक कुल्ला गर्नु, र तीन पटक नाकमा पानी हाल्नु पनि मुस्तहब हो। किन्तु अनिवार्यचाहिं मात्र एक एक पटक धुनु हो। सही हदीसहरू अनुसार टाउको को मसहलाई दोहर्याउनु मुस्तहब र बेस छैन।

मुवालात (लगातार धुनु) को उपलब्धि कस्त्री हुन्छ ?

वजूगर्ने मान्छेले वजूका अङ्गलाई एक अर्का पछि यस प्रकार धुनुपर्छ कि पहिलो धुनुभएको अङ्ग नसुखीहालोस्।

चौधौ पाठ

वजूलाई भंगपार्ने कूराहरुः

यी छौवटा हुनः

(१) दिशा पिशाबको ठाउँबाट निस्किने पदार्थ।

(२) शरीरबाट निस्कने कुनैपनि अशुद्ध वस्तु।

(३) निद्रा वा अरू कुनै कारणले होश र बुद्धि समाप्त हुनु।

(४) अगाडि वा पछाडिको गुप्तांगलाई बिना पर्दा छुनु।

(५) ऊँटको मासू खानु।

(६) निधर्म हुनु (इस्लाम बाट फर्किनु)।

महत्वपूर्ण चेतावनीः

मृतकलाई नुहाउनु कारणले सही कथनानुसार वजू भंग हुँदैन, र धेरै विद्धानहरुको यही कथन हो, किनभने यसको कुनै प्रमाण छैन । किन्तु स्नान गराउँदा खेरि मान्छेको हात मृतकको गुप्तांगलाई बिना पर्दा स्पर्श गरोस् भने त्यसमाथि वजू अनिवार्य हुनेछ। अनि स्नान गराउने मान्छे लागि आवश्यक छ कि उसले बिना कुनै पर्दा मृतको गुप्तांगलाई न स्पर्श नागरोस्।

यसैगरी पत्नीलाई छुनाले वजू कदापि भ्रष्ट हुँदैन चाहे त्यो छुने कार्य कामेच्छाले होस् वा बिना कामेच्छा होस्। यो कथन नै अधिक सही र मान्य हो, जब सम्म कि केहि वस्तु स्खलन न होस् किनभने नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले आफ्नो केहि पत्निहरुलाई चुम्बन गरे पछि वजू नगरीकन नमाज पढ्नु भयो।

अल्लाहको कथनः (أو لامستم النساء) अर्थातः वा तिमीहरूले स्त्रीहरुलाई छुनुभएकाहौ) बाट तात्पर्य विद्धानहरुको शुद्ध कथनानुसार सम्भोगगर्नु हो, तथा यो कथन नै अब्दुल्लाह बिन अब्बास, तथा अघि र पछिका धर्मगुरूहरुको एउटा टोलीको कथन हो।

भंगपार्ने केही कूराहरुको व्याख्याः

- (الخارج من السبيلين) अर्थात दुबै ठाउँ देखि निस्किने सबै वस्तुहरू, जस्तैः पिशाब, दिशा, वीर्य , मजी, वदी , हावा, कंक्रीट, रगत, कीरा , मासिक धर्म, र सुत्केरी।
- (والخارج الفاحش النجس من الجسد) सही कथनानुसार शरीरबाट निस्कने कुनैपनि अशुद्ध वस्तुले वजू भंगपार्दैन। यदि दिशा पिशाब को प्रकार मध्य होस् भने भंगगर्छ।
- (وزوال العقل بنوم وغيره) अर्थात निद्रा वा अरू कुनै कारणले होश र बुद्धि समाप्त हुनु, निद्रा आफैँमा भंगपार्नेवाला होइन, तर त्यसमा हावा निस्कने शंका हुन्छ, यदि निश्चित रूपमा केहि निस्केछैन भने भंगपार्ने होइन।
- (ومس الفرج باليد قبلا كان أو دبرا من غير حائل) गुप्ताङ्ग छुएमा वजूगर्न उत्तम हो , अनिवार्य होइन भने महान धर्मगुरू इब्ने तैमियहले सही कथन भन्भएको छ।

वजूगर्ने विधिको चित्रित बयान

- वजू गर्ने विचार छ भने " बिस्मिल्लाह " भन्नु उत्तम हो।
- फेरि दुबै हत्केला लाई तीन चोटी धुनु।
- दायाँ हाथबाट मुखमा पानी हल्लाएर तीन चोटी कुल्लीगर्नु। फेरि नाकमा पानी हालेर बायाँ हाथ बाट तीन चोटी सफा गर्नु।
- फेरि आफ्नो अनुहारलाई तीन चोटी धुनु, अनुहारको सीमा लम्बाइमा निधारको कपाल देखि दाह्री को कपालको तल सम्म र चौडाईमा दायाँ कान देखि बायाँ कान सम्म हो। यदि दाह्री घना छ भने उसको खिलाल गरि कपालको तलसम्म पानी पुर्याउनु।
- फेरि दुबैहाथहरूलाई कुहिना समेत तीन चोटी धुनु , पहिला दायाँ हाथलाई फेरि देब्रो हाथलाई।
- फेरि एक चोटि टाउकाको मसह (स्पर्श) गर्नु। दुबैहाथहरूलाई निधार देखि पछाडि गुद्दी सम्म र गुद्दी देखि निधार सम्म लैजानु।
- फेरि चोर औँला बाट कानको भित्र र बुढी औँला बाट कान को माथिल्लो भाग माथि एक चोटि मसह गर्नु।
- फेरि दुबै खुट्टाहरूलाई गोलीगाँठो समेत तीन चोटी धुनु।

वजू गरे पछि यो दुआ पढनु पर्छः

“ अशहदु अल्लाइलाह इल्लल्लाहो वहदहू ला शरीकलहू व अशहदु अन्न मोहम्मदन अब्दोहु व रसूलुहू ” अर्थातः म गवाही दिन्छु कि अल्लाह बाहेक कुनै सत्य पूज्य छैन र म गवाही दिन्छु कि मोहम्मद (सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लम) अल्लाह का भक्त र संदेष्टा हुन । अनि तिर्मिजीमा यो दुआ पनि छः “ अल्लाहुम्मज् अल्नी मिनत्तव्वाबीन वज्अल्नी मिनल् मोततह्हिरीन् ” अर्थात हे अल्लाह ! मलाई तौबा गर्ने र पवित्रता प्राप्त गर्ने ब्यक्तिहरू मध्ये बना ।

वजुमा नियुक्त गरिएको मात्रा भन्दा बढि गर्नको हुकुमः

वजुमा नियुक्त गरिएको मात्रा भन्दा बढि गर्न जायज छैन , जस्तै तीन चोटी भन्दा बढि धुनु , वा हाथको कुहिना र खुट्टाको गोलीगाँठो भन्दा बढि धुनु , वा घाँटीको मसह (स्पर्श गर्नु ।

इस्लामका सिद्धान्तहरू सम्बन्धित केहि समस्याहरू माथि अधारित परिशिष्ट (अनुलग्नक)

पहिलो: पवित्रता

तयम्मुम:

वजूका सबै अङ्गहरू वा केहि अङ्गहरूमा पानी प्रयोग गर्ने सम्भव छैन भने यो एउटा विकल्प (सट्टा) हो , चाहे त्यो पानी न मिल्ने कारण होस् वा उसको प्रयोगबाटा कुनै हानि पुग्ने डर होस्, भने माटो पानीको कायम मुकाम हुन्छ ।

तयम्मुमको विधि:

मुटुमा तयम्मुम को निय्यत (विचार) गर्नुपर्छ, फेरि बिस्मिल्लाह पढनुपर्छ, त्यसपछि आफ्नो दुबै हाथलाई पवित्र र सफा माटो माथि एक चोटी मार्नुपर्छ , फेरी अनुहार माथि स्पर्श गरि दुबै हाथ लाई एक अर्का माथि कलाई सम्म स्पर्श गर्नुपर्छ ।

।

माटो माथि हाथ मार्दा खेरि औंलाहरूलाई विस्तार गर्नु अथवा फैलाउनु, वा दुबै हत्केला हरूमाथि स्पर्शगर्दा खेरि औंलाहरू बीच खिलालगर्न पनि जायज छैन।

अनिवार्य स्नानको तरीकाः

सबै भन्दा पहिला मुटु ले पवित्र र चोखो हुने निय्यत र विचार गर्नु होस्, फेरि बिस्मिल्लाह भनी पूरै शरीरलाई र हल्का तथा घना कपालहरूको जरोसम्म पानी पुर्याउनु होस्।

स्नानमा (सुन्नत) श्रेष्ठकामहरूः

दुबै गुप्ताङ्ग र हाथहरूलाई धुनुहोस् , फेरि नमाज जस्तै पूरै वजू गर्नुहोस्, पूरै कपाललाई जरोसम्म पानी पुर्याउनुहोस्, पहिलो दायाँ भाग फेरि बायाँ भागलाई धुनु होस्। अन्तिममा दुबै खुट्टाहरूलाई धुनुहोस्।

स्नानलाई अनिवार्य गरिने कुराहरूः

(१) अपवित्रताः सम्भोग वा अरू कुनै कारणले विर्य स्खलनहुनु।

(२) हैज (महिनावारी) वा निफास (सुत्केरी) को रगत निस्कनु।

(३) शहीद बाहेक अरू कसैको मृत्यु हुनु।

(४) काफिर ले इस्लाम स्वीकार गर्नु।

मोजाहरू माथि मसहका लागि शर्तहरू:

मोजालाई पवित्रता को अवस्थामा पहिर्नु अर्थात वजु पछि पहिर्नु।

मोजा पवित्र र सफा हुनु।

अनिवार्य रूपमा धुने ठाउँ लाई छोप्ने र ढाँक्ने मोजा माथि मात्र मसह गर्नु।

मसह स्यानो अपवित्रता मा हुनुपर्छ , ठूलो मा हुंदैन।

मसह तोकिएको समयमा हुनुपर्छ , अर्थात एक दिन र एक राति स्थाई मान्छे को लागि (२४ घण्टा) र तीन दिन र तीन राति (७२ घण्टा) यात्रु मान्छे को लागि।

मोजा माथि मसह गर्ने तरीका:

आफ्नो हाथ भिजाएर खुट्टाको औँलाहरू बाट शुरू गरि गोलिगाँठो सम्म ल्यायनु पर्छ। अर्थात मोजाको माथिल्लो तहलाई मात्र मसहगर्नु पर्छ। अनि मसह दुबै हाथहरू द्वारा दुबै खुट्टाहरू माथि हुनुपर्छ। दुबै कानहरूलाई मसहगर्ने जस्तै एउटै क्षणमा दायाँ हाथ बाट दायाँ खुट्टा र देब्रो हाथले देब्रो खुट्टा। किनभने सुन्नत बाट यही स्पष्ट हुन्छ।

मसह सम्बन्धित केहि समस्याहरू:

(१) मसहगर्ने तोकिएको अवधि सिद्धियो भने, वा मोजा फुकाल्नु भयो भने पवित्रता बाँकी रहने छ, भंग हुनेछैन।

(२) कटेपिटेको वा पात्लो हुनले छाला दिखाई पर्ने मोजाहरू माथि मसहगर्न जायज छ।

दिशा र पिशाब गर्ने नैतिक्ताहरू:

उत्तम कामहरू:

(१) बाथरूम वा शौचालयमा जाँदा खेरि देब्रो खुट्टालाई अगाडि बढाउनु पर्छ।

(२) यो दुआ पढनुपर्छ: “ बिस्मिल्लाह , अल्लाहुम्म इन्नी अउजोबिक मिनल् खुबुसे वल् खबाइस ” अर्थात: अल्लाहको नाम बाट , हे अल्लाह ! म तिम्रो शरण चाहन्छु पुरूष र महिला जिन्नात र शैतान हरू बाट।

(३) बाथरूम बाट निस्किदा खेरि दायाँ खुट्टा पहिले बाहिर निकाल्नुपर्छ।

(४) यो दुआ पढ्नुपर्छ: “गुफ्रानक ” अर्थात: हे अल्लाह ! म तिम्रो क्षमा र माफी चाहन्छु।

अनिवार्य कामहरू: पर्खाल वा अन्य वस्तु द्वारा पर्दा गर्नु। खुल्ला ठाउँमा छ भने मान्छेहरूको दृष्टी बाट टाढा जानु।

वर्जित कामहरू:

(१) सामान्य बाटो , छाया मुनि , मान्छहरूले बस्ने ठाउँ र पानी को घाट तथा स्थिर र गतिहीन पानीमा दिशा पिशाब गर्नु।

(२) किब्ला (खाना काबा) तिर अनुहार र पीठ गर्नु।

(३) आफ्नो गुप्ताङ्ग लाई दायाँ हात बाट छुनु।

(४) अल्लाहको स्तुति गर्नु।

दिशा पिशाब गरे पछि (पानी, माटो वा ढुंगा द्वारा) पानी इस्तिन्जा अर्थात पवित्रता प्राप्त गर्नुपर्छ।

इस्तिज्मार (ढुंगा वा रुमाल वा अन्य वस्तु द्वारा पवित्रता प्राप्तगर्न) का शर्तहरू:

(१) तीन वा त्यो भन्दा बढि मात्रामा गर्नु।

(२) शुद्धता प्राप्तहुनु, यस प्रकार कि त्यो ढुंगा वा रुमाल सुक्खा भइहालोस्।

(३) कुनै अशुद्ध वस्तु वा सम्माननीय वस्तु जस्तै खाना , हाँड र गोबर बाट इस्तिन्जा नगर्नु।

उभिएर पिशाबगर्न जायज छ यस शर्तका साथै कि शरीर र लुगा मूत्रको थोपहरू बाट सुरक्षित रहोस्, अनि गुप्ताङ्ग बेपर्दा नहोस्। किनभने हदीसमा छ: " नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले फोहोर हाल्ने ठाउँमा उभिएर पिशाबगर्नु भयो।" (सही बुखारी र सही मुस्लामा यो हदीस उल्लेख छ)।

पवित्रता सम्बन्धित प्रश्नहरूः

१. वजूका शर्तहरू कति वटा हुन ? O नौ, O दस, O आठ।

२. वजूका अनिवार्य कुराहरूः O चारौं अङ्गहरू O चारौं अङ्गहरू साथै मुवालातः (लगातार गर्नु) र तर्तीब (स्तर ले गर्नु)।

३. वजूलाई भंगपार्ने कुराहरू कति वटा हुन ? O छ, O पाँच, O आठ।

४. निम्नलिखितहरू मध्य वजूलाई भंगपार्ने वस्तुलाई स्पष्ठ गरः
O ऊँटको मासू , O हिरनको मासू, O भुँडी को आवाज, O पेटको हावा,
O निदाउरोपन, O मृतकलाई नुहाउनु, O महिलालाई छुनु।

५. तयम्मुमको विधि लेख।
....
....
....

६. स्नानको विधि लेख।

७. ....
....
....

८. निम्नलिखित समस्याहरूको हुकुम लेख।

हुकुम	समस्या
निय्यतको उच्चारणगर्नु (मुखले भन्नु)	
वजू बाट एउटै नमाजको निय्यत गरी एक भन्दा बढि नमाज पढ्यो।	
कुर्आनको पाठगर्न लाई वजू गरियो अनि फेरि उसै वजूले नमाज पढ्यो।	
वजूको बीचमा नय्यत कट गरियो।	
वजू पछि नय्यत कट गरियो।	
खुट्टा माथि आटा हुने अवस्थामा वजू गरियो।	
ऊँटको मासू खाँदै वजूगर्नु भयो।	
चोरिएको पानी बाट वजू गरियो।	
इस्तिन्जा भन्दा पहिले वजू गरियो।	
दुबै कानका लागि नयाँ पानी लिनु।	
टाउकाको तीन चोटी मसह गर्नु।	
एक एक चोटी वजूगर्नु।	
वजूका अङ्गहरूलाई तीन तीन चोटी धुनु।	
वजूमा दुबै हत्केलाहरूलाई धुनु।	
दाह्री बीच खिलाल गर्नु।	
वजूका अङ्गहरूलाई घस्नु।	
धुन अनिवार्य हुने अङ्गहरूको मसहगर्नु।	
वजूमा टाउकोलाई धुनु।	

भाँडामा दुबै हत्केलाहरूलाई प्रवेशगर्नु ।	
वजूमा दायाँ देखि शुरुगर्नु ।	
तीन भन्दा बढि मात्रामा धुनु ।	
खुट्टालाई धुनु ।	
पौडी पछि नमाज नमाज पढ्यो ।	
स्नान पछि वजू गरीबिना नमाज पढ्यो ।	

दोस्रो : दान (जकात)

दान दुई प्रकारको हुन्छ:

धन सम्पत्ति को जकात:

यो इस्लामका आधारहरू मध्ये तेस्रो हो, तथा यो प्रत्येक त्यस स्वतंत्र मुसलमान माथि अनिवार्य छ जसको स्वामित्वमा निसाब (विधान द्वारा तोकिएको एउटा विशेष मात्रा) सम्म पुग्ने माल सम्पत्ति होस् । अन्नहरू बाहेक जकात दिने माल र धन सम्पत्ति माथि एक सालको अवधि बिते सम्म अनिवार्य हुँदैन । जुन धन सम्पत्तिहरूमा जकात अनिवार्य छ ती चार प्रकारका हुनः

शरीरको जकात:

शरीरको जकात (जकातुल फित्र) हरेक साना ठुला, पुरष तथा महिला, गुलाम र आजाद मुस्लिम माथि अनिवार्य छ ।

नक्दैन:

सुन तथा चाँदी र त्यससित संलग्न सबै मुद्राहरू, सुनको निसाब (मात्रा) २० मिस्काल (८५ ग्राम) अनि चाँदीको निसाब २०० दिर्हम (५९५ ग्राम)

बहीमतुल् अन्आम:

अर्थात सालका पूरै दिन वा बढि दिनहरूमा चर्ने जनावरहरू जस्तै ऊँट, गाई, भेडा तथा बाख्राहरू ।

धर्ती देखि निस्कने

अन्न फलफूल र सब्जी आदि ।

व्यवसायिक र व्यापारिक सामग्रीहरू:

अर्थात बिक्री र खरिदका लागि भण्डार गरिएका वस्तुहरू ।

जकातलिने योग्य मान्छेहरूः

अर्थात जकातको वितरण कहाँ गर्नुपर्छ ?

१. **फोकराः** (भिक्षुकहरू) अर्थात ती मान्छहरू जससित केहि धन सम्पत्ति हुँदैन। यदि छ भने पर्याप्त छैन।

२. **मसाकीनः** अर्थात ती मान्छेहरू जससित पर्याप्त वा आधा भन्दा बढी धन सम्पत्ति हुन्छ। जस्तै एक वर्षको लागि १२,००० पर्याप्त हुन्छ, भने फकीर (भिक्षुक) चाहिँ त्यो मान्छे होस् जससंग ६००० भन्दा कम वा केहि पनि हुँदैन, र मिस्कीन भनेको त्यो मान्छे होस् जससंसित ६००० वा त्यो भन्दा बढि हुन्छ तर १२००० पुग्दैन। किनभने हामी मिस्कीन र फकीरलाई एक वर्षको लागि पर्याप्तहुने मात्रा दिन्छौं।

३. **आमेलून अलज्जकातः** जकातको व्यवस्थापन, संरक्षण तथा विभाजनमा नियुक्त व्यक्तिहरू चाहे ती व्यक्तिहरू समृद्ध किन नहुन।

४. **मुवल्लफतुल् कोलूबः** (हृदयलाई जोड्नुको उद्दश्यले) अर्थात ती मान्छेहरू जसले इस्लाम स्वीकार गर्न आशा छ, यसैगरी इस्लाम विरोधि क्रियाक्रम रोक्न, तथा नयाँ मुस्लिम भएका मान्छेहरूलाई इस्लाममा सुदृढ गर्नका लागि।

५. **फिर् रिकाबः** अर्थात दासहरूलाई स्वतंत्र गर्नको लागि, र तिनीहरू निम्न प्रकार का हुनः

- मुसलमान दासः जो आफैंलाई आफ्नो मालिकबाट खरिद गरिहाल्छ।
- साधारण मुसलमान दासलाई स्वतंत्र गराउनु।
- मुसलमान कैदी।

तिनीहरू मध्ये त्यो दास छैन जसलाई उसको मालक आफैं स्वतंत्र गरिदियोस्

६. **अल्गारिमूनः** अर्थात ऋणि मान्छेहरू र तिनीहरू निम्न प्रकारका हुनः

- शान्ति सम्झौता गर्ने ऋणि।
- आफैंका लागि ऋणि।

जकातको निय्यतले गरीब ऋणिको ऋण तिर्न काफी हुँदैन।

७. **फी सबीलिल्लाहः** अर्थात अल्लाहको बाटोमा , यसमा इस्लामी योद्धाहरू र युद्धका समाग्रीहरू शामिल छ।

८. **इब्नुस् सबीलः** अर्थात यात्रुहरू, यस्तो यात्री जसको खर्च समाप्त भइहालोस् भने त्यसलाई जकात बाट दिन सकिन्छ।

उपरोक्तमा वर्णन गरिएकाहरू मध्ये कुनै एउटै मान्छेलाई जकात दिन जायज छ। धनी तथा कमाउनसक्ने बलियो मान्छे र मुहम्मदका परिवारहरू (हाशिमका सन्तानहरू) का लागि जकात लिन जायज (वैध) छैन, अनि त्यो मान्छेका लागि पनि जायज छैन जस्को खर्चा जकात दिने मान्छे माथि अनिवार्य छ। काफिरका लागि पनि जकातलिन जायज छैन। तर नफली दान र सदका सबैलाई दिनसकिन्छ।

महत्त्वपूर्ण परिभाषाहरूः

- बिन्ते मखाजः १ वर्ष पूर्ण गरेकी पोथी ऊँट , उसकी आमा गर्भवती हुने कारणले यो नाम राखियो।
- बिन्ते लबूनः २ वर्ष पूर्णगरेकी पोथी ऊँट , उसकी आमाले दूध दिने कारणले यो नाम राखियो।
- हिक्काः ३ वर्ष पूर्णगरेकी पोथी ऊँट , सहवास गर्न योग्य भएको कारणले यो नाम राखियो।
- जज्आः ४ वर्ष पूर्णगरेकी पोथी ऊँट, यस उमेरमा उसको माथिल्लो दुई दाँत खसीहाल्ने कारणले यो नाम राखिएको छ।
- तबीअ, वा तबीआः १ वर्ष पूर्ण गरेकी गाई।
- मुसिन्नाः २ वर्ष पूर्ण गरेकी गाई।

जकातका मात्राहरू:

धनको प्रकार	वर्ष पूर्णहुने शर्त	निसाब	अनिवार्य मात्रा
जनावरहरू	छ	निम्न तालिका हेर्नु होस्	निम्न तालिका हेर्नुहोस्
अन्न तथा फलफूलहरू	छैन	३०० साअ	खोला, नाला तथा वर्षा को पानी बाट सिंचाई गरेको छ भने दशौं भाग
			परिश्रम गरी सिंचाई गरेकोमा बीसौं भाग
			वर्षाको पानी तथा परिश्रमले सिंचाई गरेमा पाचौं भाग
सुन चाँदी वा पैसाहरू	छ	सुनमा ८५ ग्राम र चाँदी मा ५९५ ग्राम	२.५%
व्यापारिक समाग्रीहरू	छ	सुन वा चाँदी मध्ये गरिबहरू का लागि सर्वश्रेष्ठ अनि उपयुक्त मात्रा	२.५%

जनावरहरूको निसाब र अनिवार्य मात्राः

बाख्रा,भेंडा र बकरीहरू

मात्रा देखि	मात्रा सम्म	विधि
४०	१२०	१ बाख्रा
१२१	२००	२ बाख्रा
२०	३००	३ बाख्रा
त्यस भन्दा बढि प्रत्येक १०० बाख्रमा १ बाख्रा दिनुपर्छ।		
जकातमा बूढो, दोषित अर्थात अङ्ग भङ्ग भएको जनावरहरू दिनु जायज छैन,यस्तै सबै भन्दा खराब जनावरलाई लिनु जायज छैन । यसैगरी जकातमा दुब्लो, गर्भवती, अधिक खाने र सबै भन्दा राम्रो जनावर लिनुपर्दैन।		

ऊँटहरू

मात्रा देखि	मात्रा सम्म	विधि
५	९	१ बाख्रा
१०	१४	२ बाख्रा
१५	१९	३ बाख्रा
२०	२४	४ बाख्रा
२५	३५	१ बिन्ते मखाज
३६	४५	१ बिन्ते लबून
४६	६०	१ हिक्का
६१	७५	१ जज्आ
७६	९०	२ बिन्ते लबून
९१	१२०	२ हिक्का
१२१	१२९	३ बिन्ते लबून
त्यस पछि प्रत्येक ४० मा १ बिन्ते लबून, र प्रत्येक ५० मा		

गाई र भैंसीहरू

मात्रा देखि	मात्रा सम्म	विधि
३०	३९	१ तबीअ वा तबीआ
४०	५९	१ मोसिन्ना
६०	६९	२ तबीआ
त्यसपछि प्रत्येक ३० मा १ तबीअ, र प्रत्येक ४० मा १ मोसिन्ना दिनुपर्छ।		

जकात सम्बन्धित प्रश्नहरू

१. एक वर्ष वीतेसम्म कूनै धनमा जकात छैन र त्यो वर्ष हुनुपर्छः O हिज्री O ईसवी O केहि फरक छैन।

२. एक वर्ष बीतने शर्त छैनः

O खानबाट निस्केको मालमा O भुईंबाट निस्केको अन्नहरूमा O उप्रोक्तमा लेखेको सबै वस्तुहरूमा

३. सुनको निसाब होः O ८५ ग्राम, O ५९५ ग्राम, O ९५ ग्राम।

४. चाँदीको निसाब होः O २०० दिर्हम O ५९५ ग्राम O उप्रोक्तमा लेखेको सबै वस्तुहरू।

५. जकातका जनावरहरू मध्ये ऊँट, गाई, भैंसी र बाख्रा हुन। O ठीक O बेठीक।

६. फलहरूमा जकात छैन। O ठीक O बेठीक।

७. साइमा भनेको जनावर होः O जसको मूल्य बढ्छ O जो पूर्ण वर्ष वा वर्षको अधिक दिनहरूमा चर्दछ।

८. जायज खाने जनावरः O जसले पवित्र तथा राम्रो कुरा खान्छ O जसको कुनै मालिक हुँदैन।

९. मिस्कीन उल्लेख गर्दाखेरि त्यसमा फकीर पनि शामिल हुन्छ। O ठीक O बेठीक

१०. फकीरलाई पर्याप्त मात्र दिनुपर्छः O १ वर्षको लागि O १ महीनाको लागि

११. जकातका व्यवस्थापकहरू मध्येः O जकातका लागि सबै कार्यकारीहरू O केवल सुल्तान द्वारा नियुक्त गरिएको मान्छेहरू।

१२. निम्नमा जकातको मात्रा वर्णन गर्नुहोस्:

धन	जकातको मात्रा	दुबै निसाबको बीचमा हुने मात्रा
१०० दिर्हम		
३०० दीनार		
४०० दिर्हम		
८० ग्राम सुन		
५०० ग्राम चाँदी		
३० बाख्रा		
६० बाख्रा		
५६५ बाख्रा		
४ ऊँट		
१७ ऊँट		
४४९ ऊँट		
३० गाई		
४९ गाई		
७७ गाई		
९९ गाई		
२००००००० रियाल		
४० रियाल		
४५६७९ रियाल		
२५५ साअ गहुँ		

१३. मुवल्लफतुल् कोलूबः अर्थात ह्दयलाई जोडिनेहरू मध्ये काफिर पनि हो यद्यपि उसले इस्लाम स्वीकार नगरोस्। (ठीक - बेठीक)

१४. यदि मालिकले दासलाई मुक्त गरियो भने उसलाई जकाहाबाट दिनु जायज छ। (ठीक - बेठीक)

१५. एउटा धनी मान्छेले गरीबसित केहि रकमको मागगर्छ अनि फेरि त्यो रकम त्यागी जकात मध्ये गर्णा गर्छ, भने उसको यो काम सही हो। (ठीक - बेठीक)

१६. अल्लाहको बाटोमा, सबै सत्कर्महरू समावेश छन्, जस्तै मस्जिदहरूको निर्माण। (ठीक - बेठीक)

१७. नकदीको जकात चालीसमा विभाजन गरेर निकाल्नुपर्छ। (ठीक - बेठीक)

१८. जकात मात्र बहीमतुल् अन्आम भन्ने जनावरमा अनिवार्य छ कारक र पाल्तुहरू मा छैन। (ठीक - बेठीक)

१९. अनाज र फलफूलहरूमा निसाब सम्म पुगेमा जकात अनिवार्य छ, जब तीव्र र फल पकीहालोस्। (ठीक - बेठीक)

२०. लागत लगाई सिंचाई गरेको अनाज र फलहरुमा दशौं भाग अनिवार्य छ। (ठीक - बेठीक)

२१. निसाब सम्म पुग्ने सुनमा जकात अनिवार्य छ र त्यो २० (मिस्काल) पाउंड हो। (ठीक - बेठीक)

२२. निम्नलिखितहरू मध्ये जकात अनिवार्य हुनेवस्तुमा चिन्ह लगाऊः
O चिकन, O व्यावसायिक स्टोर, O घरेलु वा पाल्तु भेडा, O चरिने ऊँट, O खजूरको फारम, O सुनको २५ (मिस्काल) पाउण्ड।

२३. तबीअ भनेको दुई वर्ष पुग्ने गाई होस्। (ठीक - बेठीक)

२४. नकदीहरूको निसाब मानिन्छः O व्यापारिक समाग्रीहरू अनुसार O सुन वा चाँदी को मूल्य अनुसार O सुन र चाँदी को मुल्य अनुसार।

२५. नकदीहरूमा जकातको अनिवार्य मात्रा होः O २.५%, O १० %।

२६. ८० ग्राम सुनमा जकात छः O २ ग्राम O ४ ग्राम O जकात छैन।

२७. आवास घरहरूमा जकात अनिवार्य छ। (ठीक - बेठीक)

२८. सबै प्रकारका यात्रुहरूलाई जकात दिन जायज छ। (ठीक - बेठीक)

तेस्रो: व्रत (उप्वास)

स्याम (वर्ती को शाब्दिक अर्थ चाहीँ "रुक्नु" हो।

धार्मिक परिभाषा: "अल्लाहको उपासनाका लागि विहान सुर्योदय भन्दा पहवले देखि सुर्यास्त सम्म खान पान र वर्तलाई भंग गरिने समस्त चीजहरू बाट टाढा बस्नु।

वर्तको स्तम्भहरू:

नियत र विचार गर्नु।

वर्तलाई भंग गरिने समस्त चीजहरू बाट टाढा बस्नु।

अनिवार्य वर्तको नियत:

राति फज्र नमाज भन्दा अघि वर्त बस्ने नियतगर्नु अनिवार्य छ, रम्दान महिना प्रवेश गर्दा खेरि एकैचोटी पूर्ण महिनाको नियत गर्न पर्याप्त छ र नियत हृदयमा गर्नुपर्छ, जिब्रोले उच्चारणगर्नु बिदअत (आविष्कार गर्नु) हो।

नफिल (उत्तम)

वर्तको नियत: वर्त भंग गरिने कुनै वस्तु सेवन नगरे सम्म दिनको कुनै पनि समय यो नियत मान्य र वैध छ। किन्तु नियत गरिने वेला देखि सवाब (पुन्य) पाइन्छ।

वर्त वा उपवासका प्रकारहरू:

वाजिब (अनिवार्य)

रम्दान, कफ्फारा तथा नजरको वर्तहरू

नफिल (उत्तम)

ती अनिवार्य वर्तहरू बाहेक।

वर्त अनिवार्य हुने शर्तहरू:

१. इस्लाम २. बुद्धि

३. बालिग (वयस्कहुनु), गैर-वयस्क (नाबालिग) लाई उपवास राख्ने उत्साहित गर्नुपर्छ, र उसका संरक्षकले आदेश दिनुपर्छ।

४. निवास: यात्रीको लागी वर्त बस्न अनिवार्य छैन, यदि कठिनाइ वा गाह्रो छैन भने वर्त बस्नु अति उत्तम हुन्छ, किनभने अन्तिम संदेष्टा (उहाँमाथि शान्ति होस्) ले यस्तै गर्नुभएको छ, तथा यसमा छिटो निर्वहन हुन्छ, र मान्छेको लागि पनि सजिलो छ, अनि रम्दान महिनाको गुणलाई पाउनको लागि।

५. स्वास्थ्य।

६. मासिक धर्म र सुत्केरी बाट मुक्तहुन।

वर्तमा रोगको प्रकारहरू:

यस्तो रोग जो सान्चो हुने आशा नहोस्।

यसमा उपवासगर्ने असमर्थ बूढो मान्छे पनि शामिल छ, उसको लागि उपवासगर्न अनिवार्य छैन, किन्तु उसले प्रत्येक दिन को सट्टामा एक मिस्कीन लाई खाना खुवाउनु पर्दछ,चाहे महिनाका दिनानुसार एकै चोटी मिस्कीनहरूलाई जम्मा गरि दिन वा रातिमा खाना खुवाओस्, चाहे दिनानुसार समस्त मिस्कीनहरूमा खाना विभाजन गरोस्, प्रत्येक मिस्कीनको लागि राम्रो गहुँ मध्ये नबीको साअ (एउटा मात्रा) अनुसार चौथो भाग अर्थात आधा किलो १० ग्राम, त्यससित मासु वा बोसोको झोल दिनु अति उत्तम हुन्छ।

यस्तो रोग जसबाट सान्चो हुने आशा होस्, किन्तु उहाँले वर्त बस्नु गाह्रो होस्।

यसमा चाहिँ मासिक धर्म वा सुत्केरी आउने, अनि दूध खुवाउने महिलाहरू तथा यात्रु मान्छे समावेश हुन्छन। उप्रोक्त कारणहरूको अन्त्य पछि छुटेको दिनहरू का लागि वर्त बस्नुपर्छ।

रमजान को महिना कसरी प्रमाणित हुन्छ ?

रमजान को चाँद हेरेर , वा शाबानको महिना ३० दिन पूरा गरेर।

वर्तलाई भंगपार्ने कुराहरू:

१. जानीबूझीकन खानु पिउनुः बिर्सेर खान पीन गरियो भने केहि हुँदैन।

२. संभोगगर्नुः यदि रम्दान महिनाको दिनमा संभोग गरियो अनि उसमाथि वर्त अनिवार्य छ भने ठूलो कफ्फारा दिनुपर्छ। अर्थात एउटा दास स्वतंत्र गर्नु, यदि छैन भने लगातार दुई महिनाको वर्त राख्नु, यदि सकेन भने ६० मिस्कीनहरूलाई खाना खुवाउनु।

३. स्त्री संग खेलकूद वा चुम्बन गर्दा खेरि वीर्य स्खलन गर्नु।

४. खाने र पिउने को अर्थमा हुने सबै वस्तुहरू, जस्तै पौष्टिक सुई। यदि पौष्टिक छैन भने भंग गर्दैन।

५. हिजामा (एक प्रकारको खराब रगत निकाल्ने तरीका) द्वारा रगत निकाल्नु। परीक्षण को लागि अलिकता रगत लिनु वर्तलाई भंग गर्दैन।

६. जानाजानी उल्टी गर्नु।

७. मासिक धर्म वा सुत्केरीकध् रगत आउनु।

वर्त राख्ने व्यक्तिको लागि केही जायज कुराहरू:

थुक निगल्नु, आवश्यकता परेमा खानाको स्वालिनु, नुहाउनु, दातुन (मिस्वाक) गर्नु , अत्रको प्रयोग गर्नु (खुश्बु लगाउनु)।

वर्तका मुस्तहब्ब (उत्तम) कुराहरू:

(१) फज्रयोदय हुनु भन्दा अघि सेहरी खानु। (२) सेहरी खानुमा ढिलोगर्नु।

(३) इफ्तारी (वर्त तोड्नु) मा हतारगर्नु।

(४) ताजा र तरल हजूरहरूको इफ्तारी गर्नु , छैन भने सुख्खा खजूर, तर ताक हुनुपर्छ। खजूर छैन भने पानीका केहि घूँटहरू द्वारा, केहि पनि नपाओस् भने हृदयले इफ्तारीगर्न विचार गर्नुपर्छ।

(५) इफ्तारी गर्दा र वर्त बस्दा खेरि प्रार्थना गर्नु। (६) धेरै दानगर्नु।

(७) रातको नमाज (तहज्जुद) मा परिश्रमगर्नु। (८) कुरआनको पाठ गर्नु।

(९) गालीगर्ने मान्छेलाई " म उपवासी हुँ " भन्नु। (१०)उम्रह गर्नु।

(११) अन्तिमका दश दिनहरूमा एतिकाफ गर्नु।

(१२) लैलतुल् कमर (सम्माननीय रात) मा जाग्नु।

वर्तका नराम्रा कुराहरू:

१. वजू गर्दा अत्यधिक रूपले मुख र नाकमा पानी हल्लाउनु।
२. बिना आवश्यक्ता खानाको स्वाद लिनु।

उपवास व्यक्तिको लागि हराम (वर्जित) कुराहरू:

१. कफ निगल्नु तर वर्त नष्ट हुँदैन।
२. वर्त भ्रष्टहुने शंका छ भने चुंबन गर्नु।
३. झूठो बोल्नु (समस्त वर्जित कामगर्नु)।
४. अज्ञानता र मूर्खता।
५. लगातार वर्त राख्नु अर्थात दुई लगातार इफ्तार नगर्नु।

नफिल (उत्तम) वर्तहरू:

१. रमजानको उपवास पूरा गर्नेहरूलाई शव्वाल को ६ दिनको उपवास, दोस्रो दिन देखि लगातार उपवासगर्नु अति उत्तम हो।
२. हज्ज नगर्ने लागि अर्फाको दिन मा उपवास।
३. अशुराको दिनमा उपवास , नवौं र एघारौँ दुई दिनका साथै
४. सोमबार र बिहीबारको उपवास र सोमबार को उपवास अति श्रेष्ठ हो।
५. प्रत्येक महिनाको तीन दिन उपवास, र सर्वश्रेष्ठ अय्यामे बीज १३,१४,१५ हुन।
६. एक दिन उपवास र एक दिन खानपीन गर्नु।
७. अल्लाहको महिना मुहर्रम को उपवास।
८. जुल् हिज्जा महिना को नौं दिनहरूको उपवास।
९. शाबान महिनाको उपवास, तर पुरा महिना वर्त बस्नुपर्दैन।

अनुचित उपवास:

शुक्रवार, शनिवार, आइतवार वा हफ्ताका कुनै दिनमा विशेषगरी वर्त राख्नु, यदि अर्फाको दिन वा अन्य कारणले कुनै दिन वर्त राखियो भने केहि विपत्ति छैन।

हराम (वर्जित) उपवास:

१. विशेषगरी रजब महिनामा उपवास गर्नु।
२. ईदका दुई दिनहरूमा उपवासगर्नु।
३. संदेहको दिनमा उपवासगर्नु, यदि कोहि मान्छ अघि देखि उपवास गरिरहेको छ भने केहि विपत्ति छैन।
४. ताशक्रक को दिनहरू (जुल्हिज्जा महिनाका ११,१२,१३) मा उपवासगर्नु, कसैले हद्य (हज्जमा बलि चढाउने जनावर) पाएन भने उपवासगर्न सक्छ।
५. सधैंभरि उपवास गर्नु।

कजाका समस्याहरू:

- ❖ लगातार कजागर्नु उत्तम छ।
- ❖ ईदको दिन पछि तुरन्तै कजागर्नु उचित र मान्य छ।
- ❖ अर्को रम्दान सम्म ढिलोगर्नु जायज छैन।
- ❖ यदि बिना कारण ढिलो गरियो भने छुटेका वर्तहरू मात्र कजागर्नुपर्छ तर (ढिलोगर्नले) पाप पाइन्छ।

जकातुल् फित्र (फित्रा)

जसले रम्दान महिनाको अन्तिम दिन सुर्यस्त भेटिएको सबै ठूलो वा सानो, पुरुष वा महिला, दास वा स्वतंत्र मुस्लिमहरू माथि अनिवार्य हुन्छ। अनि ऊ कहाँ ईदका दिन र रातिमा आफ्नो र आफ्नो परिवार र विशेष आवश्यकताहरू भन्दा बढि खाना हुनुपर् छ। भ्रूणको तर्फबाट निकाल्नु उत्तम छ।

यसका लाभहरू:

- ❖ उपवासगरिने व्यक्तिका लागि पापहरू देखि पवित्राको कारण हो।
- ❖ ईदको दिन गरिब र खाँचोमा परेका मान्छेहरूलाई भिक्षा बाट जोगाउँछ।

फित्रा निकाल्ने समय:

जायज र वैध समय:	**उत्तम समय:**	**हराम (अवैध) समय:**
ईद भन्दा एक वा दुई दिन अघि निकाल्नु।	ईदको नमाज देखि अघि र फज्र पछि।	ईदको नमाज पछि।

फित्राको मात्राः

प्राय मान्छेहरूले खाने अनाजहरू मध्ये एक साअ निकाल्नु पर्छ,नकदी निकाल्नु जायज छैन, एक साअ भनेको राम्रो गहुँ मध्ये २ किलो ४० ग्राम हो।

ईदको नमाजः

यो चाहिँ प्रत्येक मुस्लिम माथि अनिवार्य छ , र सूर्यलाई एक भाला जस्तो उच्च भए पछि पढनुपर्छ, यदि छुट्यो भने कजागर्नु पर्दैन, र गाउँ बस्ती देखि टाढा खुल्ला मैदानमा पढनु उत्तम छ, मस्जिदमा पनि जायज छ,ईद भन्दा अघि ताक खजूर खानु,स्नानगर्नु, सुगन्ध प्रयोग गर्नु, सर्वश्रेष्ठ लुगा लगाउनु, एक बाटो देखि जानु र अर्को बाटो द्वारा फर्किनु उत्तम हुन्छ । अनि " तकब्बलल्लाहो मिन्ना व मिन्कुम " अर्थात " अल्लाहले हाम्रो र तिमीहरूको तर्फ बाट सत्कर्महरू लाई स्वीकार गरोस्, भन्दै ईदको बधाई दिनुमा केहि विपत्ति छैन , ईदको रातिमा र दिनमा नमाजहरू पछि सुर्यास्त सम्म तक्बीर भन्नु (सुन्नत) उत्तम छ, तक्बीरको विधिः " अल्लाहो अक्बर, अल्लाहो अक्बर, लाइलाह इल्लल्लाहो, वल्लाहो अक्बर, अल्लाहो अक्बर, वलिल्लाहिल् हम्द् " अर्थातः अल्लाह सबै भन्दा महान छ, अल्लाह सबै भन्दा महान छ, उहाँ बाहेक कोहि सत्य पूज्य छैन, अल्लाह सबै भन्दा महान छ , अल्लाह बै भन्दा महान छ , समस्त प्रकारको प्रशंसा उसैको लागि छ। **ईदको नमाजको तरीकाः**

खुत्बा (प्रवचन) भन्दा अघि दुई रकअत नमाज पढ्नुपर्छ , पहिलो रकअतमा तक्बीरतुल् इहराम (प्रथम तक्बीर) पछि ६ चोटि तक्बीर (अल्लाहो अक्बर) भन्नु, र दोस्रो रक्अतमा केरात (सूरतुल् फातिहा पढ्नु) भन्दा अघि उभिने तक्बीर बाहेक ५ चोटि तक्बरी भन्नुपर्छ।

उपवास सम्बन्धित प्रश्नहरू:

१. वर्तको कति वटा आधारहरू छन ? O २ वटा, O ३ वटा, O ४ वटा।

२. कुन मान्छहरू माथि वर्त बस्न अनिवार्य छ ?

क: ....

खः..

ग:..

घ: ....

३. प्रत्येक रोग उपवास बाट रोक्छ। (ठीक – बेठीक)

४. निम्न कार्यहरू मध्ये प्रत्येकको हुकुम लेख्नुहोस्।

समस्या	हुकुम
फजर पछि वर्त बस्ने नियत गर्नु	
बिना नियत वर्त बस्नु	
बच्चाको उपवास	
यात्रीको उपवास	
सुत्केरी आउने महिलाको उपवास	
असहाय वा असमर्थको उपवास	
उपवास अवस्थामा खायो	
उपवासी व्यक्तिका लागि पौष्टिक सूईहरू	
आँखाको थोप	
राहतका सूई	
हजामा	
उल्टी गर्नु	
थुक निल्नु	
खानाको स्वाद लिनु	
सुत्नु	
स्नान गर्नु	
चिसो लिनु	
मिस्वाक (दातुन) गर्नु	
भाप लिनु	

सेहरी खाने समय	
सेहरीमा के खानु?	
केको इफ्तारी गर्नु?	.............छैन भने ....छैन भने ....छैन भने..................
तरावीहको नमाज	
रम्दान मा उम्रह गर्नु	
वर्तको अवस्थामा नाकमा अधिक पानी हाल्नु	
चुंबन गर्नु	
दुई दिन लगातार बिनाइफ्तारी गरी वर्त बस्नु	
शव्वाल महिनामा ६ दिनको वर्त बस्नु	
अर्फाको दिनमा वर्त बस्नु	
संदेहको दिनमा वर्त बस्नु	
ईदको दिनमा वर्त बस्नु	
अय्यामे तश्रीक को वर्त बस्नु	
मुहर्रम महिनाको वर्त बस्नु	
रजब महिनाको वर्त बस्नु	
सधैभरिको वर्त	
जुमाको दिनमा वर्त बस्नु	
अर्को रम्दान सम्म कजागर्ने ढिलो गरियो	

चौथो - हज्ज

हज्ज इस्लामका आधारहरू मध्ये चौथो आधार हो, अनि निम्न शर्तहरूका साथ अनिवार्य छः इस्लाम, बुद्धि, वयस्क हुनु, स्वतंत्रता, र क्षमता। महमका हुनु (विहेगर्न अवैधहुने व्यक्ति) महिलाहरूका लागि बढि शर्त हो।

हज्जका आधारहरू चार वटा छनः

इह्रामः
अर्थात हज्जमा प्रवेशगर्ने निय्यत गर्नु, यो तल्बिया र पहिर्ने इहराम बाहेक हो।

अर्फामा क्याम गर्नु (ठहर्नु)।
जुल्हिज्जा को नवौं दिन सूर्य ढलान देखि ईदको दिन फजर योदय सम्म। नबी सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमको कथन छः " हज्ज भनेको अर्फा नै हो। "

तवाफुल् इफाजा (तवाफे ज्यारा)
अर्फामा क्यामगर्नु पछि हुन्छ, र यो तवाफे कुदूम बाहेक हो।

सअयः
अर्थात सफा र मर्वा पहाडी को बीचमा दगुर्नु। अल्लाहको कथन छः "निःसंदेह सफा र मरवा अल्लाहका चिन्हहरू मध्ये हुन।"

हज्जका प्रकारहरूः

इफ्रादः
मात्र हज्जको निय्यत गर्नु र उसका सबै कामहरू एक्लै गर्नु।

केरानः
हज्ज रा उम्रह को एकै साथ निय्यत गर्नु र यसमा हद्य अर्थात बलिदान दिनुपर्ने छ।

तमत्तोअः
हज्जको महिनाहरूमा उम्रहको निय्यत गर्नु अनि उम्रह गरेपछि हलाल हुनुपर्छ। (इहरामको लुगा फुकाल्नु र इह्रामका अवस्थामा अवैध भएको सबै कुराहरू जायज भइहाल्छ), त्यस पछि उसै वर्ष हज्ज गर्ने निय्यत गर्नु पर्छ र हद्य अनिवार्य हुन्छ।

हज्जमा गर्ने अनिवार्य कुराहरू:

कुनै अनिवार्य काम छाड्यो भने दम दिनपछि अर्थात हरम (मक्का) मा एउटा बाख्रा बलिदान गरी उहाँका फकीर र गरीबहरूमा वितरण गर्नुपर्छ, उसले त्यस बाख्रा बाट खानु जायज छैन।

मीकात देखि इहामको लुगा लगाउनु।

अर्फामा सुर्यास्तमा बस्नु।

मुज्दल्फामा राति बिताउनु (रातभरै बस्नु)।

अय्यामुत्तश्री (जुल्हिज्जाका ११,१२,१३) का रातिहरू मिनामा बिताउनु।

जम्रात (शैतान) लाई ढुंगो मार्नु।

कपाल कोर्नु वा छोटो गर्नु।

मासिक धर्म र सुत्केरी आउने महिलाहरू बाहेक मक्का बाट जाने सबै मान्छेहरू का लागि विदाई तवाफ। यद्यपि हज्जका महिनाहरू पछि किन नहोस्।

हज्ज र उम्रह का मीकात (तोकिएको समय र ठाउँ) हरू:

जमानी (समय सम्बन्धित)

यी हज्जका महिनाहरू शव्वाल, जुल्कादा र जुल्हिज्जा हुन। यी तोकिएका समयहरू मात्र हज्जका लागि हुन, अनि उम्राको लागि कुनै समय नियुक्त छैन।

मकानी (ठाउँ सम्बन्धित)

- जुल्होलैफा: मदीना र वरिपरिका मान्छेहरू का लागि।
- जोह्फा: सीरिया, मिस्र र मोराको का मान्छेहरू का लागि।
- कर्नुल् मनाजिल: नज्दका मान्छेहरू का लागि।
- यलम्लम: यमनका मान्छेहरू का लागि।
- जाते इर्क: इराकका मान्छेहरूका लागि।

हज्जका उत्तम कामहरू:

इह्रामका लागि नुहाउनु र सुगन्ध लगाउनु ।

पुरुषहरू ले सेतो लुंगी र चादर लगाउनु ।

नाखूनहरू र आवश्यक कपालहरू काट्नु ।

इह्राम पहिर्ने देखि ठूलो शैतानलाई ढुंगो मार्ने सम्म तल्बिया भन्नु ।

मुफ्रिद र कारिनका लागि तवाफे कोदूम गर्नु ।

तवाफे कोदूम र तमत्तोअ को उम्रा तवाफमा पहिला तीन चक्रहरूमा रम्ल गर्नु (अलि चाँडो हिँड्नु) ।

तवाफे कोदूम र तवाफे उम्रामा इज्तेबाअ गर्नु (दायाँ काँध खुल्ला राख्नु) ।

मुज्दल्फा पुग्दा खेरि मग्रिबको नमाज लाई इशाको नमाज सँगै पढ्नु ।

अर्फाको राति मिनामा बिताउनु ।

हज्रे अस्वद (कालो ढुंगा) लाई चुम्बनगर्नु ।

फजर देखि सुर्योदय सम्म मुज्दल्फामा मश्अरे हराम नजिक बस्नु । पूरै मुज्दल्फा बस्ने ठाउँ हो ।

इह्रामको अवास्थामा मनाही कामहरू:

यी नौंवटा हुनः १.टाउको र शरीर का कपाल काट्नु । २. नाखुनहरू काट्नु । ३.पुरुष टाउको आवरणगर्नु (ढाक्नु) । ४. पुरुषले सिउनु भएको लुगा लगाउनु । ५. अनि महिलाले नकाब र दस्ताना लगाउनु । ६. सुगन्ध वा सुगन्धित साबुन प्रयोगगर्नु । ७. जनावरहरूको शिकार गर्नु । ७. विहे गर्नु वा गराउनु । ८.संभोग गर्नु । ९. गुप्ताङ्ग बाहेक शरीर बाट खेल्नु ।

जसले बिर्सीकन, वा नाजानीकन वा जबरदस्ती गरीएमा उप्रोक्तका कुनै मनाही काम गरियो भने उसमाथि केहि छैन , शिकारगर्नु बाहेक यस्तो मान्छेले फिद्या (जुर्बाना) दिनुपर्छ ।

यदि जानीबूझीकन गरियो भने यी मनाही कामहरू चार प्रकारको हुन्छः

जसमा केहि जुर्बाना छैनः
र ती विहे गर्नु वा गराउनु अनि गुप्ताङ्ग बाहेक लिपट्नु यस शर्तका साथै कि विर्य स्खलन नहोस् । यसमा कुनै जुर्बाना छैन किन्तु पश्चताप गर्नुपर्छ ।

जसको जुर्बाना उसै जस्तो वस्तु हुन्छः
र त्यो जंगली जनावरको शिकार गर्नु हो । यदि कसैले शिकार गरियो भने उसले न्यायानुसार जुबाना तिर्नुपर्नेछ ।

जसको जुर्बाना गम्भीर हुन्छः
अनि त्यो चाहिँ संभोग गर्नु हो । कसैले तहल्लुल् अव्वल (पहिलो वैधता) भन्दा अघि संभोग गरियो भने उसको हज्ज नष्ट हुन्छ, उसलाई पूर्णगर्नुपर्छ, अर्को वर्ष कजागर्नु का साथै उसले उँट को बलिदान गर्नुपर्छ ।

जसको जुर्बाना "फिद्यतुल् अजा" हुन्छः
अनि यी बाँकी मनाही कामहरू हुन । यो जुर्बाना मध्ये तीनदिन हरू वर्त बस्नु वा छ मिस्कीनहरूलाई भोजन गराउनु वा एउटा बाख्रा बलिदान गरी मक्काका मिस्कीनहरूमा वितरण गर्नु हो ।

हज्जको दिनहरूको नामहरू:

- यौमुत् तर्वियहः यो जुल्हिज्जाको आठौं दिन हो, यो दिन तिनीहरू मीनामा पानी हस्तान्तरण (परिवह) गर्थे ।
- यौमे अर्फाः यो जुल्हिज्जाको नवौं दिन हो ।
- यौमुल् ईद वा यौमुन्नह्रः यो जुल्हिज्जाको दशौं दिन हो ।
- यौमुल् कर्रः यो जुल्हिज्जाको एग्हारौं दिन हो ।
- यौमुन् नफ्रिल् अव्वलः यो जुल्हिज्जाको बाह्रौं दिन हो ।
- यौमुन् नफ्रि अस्सानीः यो जुल्हिज्जाको तेह्रौं दिन हो ।

लैलतुल् जमअः ईदको राति हो । मानिसहरूले अर्फामा बास गरे पछि यहाँ एकत्ररित हुन्थे किनभने इस्लाम देखि अघि तिनीहरू अर्फा तिर जाँदैनथे ।

हज्जमा प्रार्थना गर्ने ठाउँहरू:

- अर्फाको दिन (नवौं दिन) सुर्य ढलान देखि सुर्यास्त सम्म ।
- मुज्दल्फामा दशौं दिन फज्र देखि उज्जयालो हुन सम्म ।
- जुल्हिज्जा को ११,१२,१३ गतेहरूमा स्यानो र केन्द्रीय (बीच वाला) शैतानहरूलाई ढुंगो मारे पछि ।
- तवाफ (परक्रमा) मा ।
- सफा र मर्वा पहाडिहरू बीच सअय गर्ने (दगुर्ने) समयमा ।

हज्ज र उम्रहको विधि:

महान धर्मगुरु मुहम्मद बिन सालिह अल्ओसैमीन ले भन्नुभएको छ:

मीकातमा पुगेपछि स्नान गरी आफ्नो शरीरहरू, दाह्री र टाउकोमा सुगन्ध लगाउनुहोस् । फेरि उम्रहको निय्यत गरी इह्राम पहिर्नुहोस् , र तल्बिया पढ्दै मक्का तिर लाग्नुहोस् । मस्जिदे हराम पुगेपछि उम्रहका लागि सात वटा तवाफ गर्नुहोस् ।स्मरण राख्नुहोस् कि समस्त मस्जिद तवाफ गर्ने ठाउँ हो चाहे नजिक होस् वा टाढा होस् , किन्तु भीडले गर्दा दुखो नभएमा निकट्ता राम्रो हुन्छ । यदि भीड छ भने टाढा देखि गर्नु पर्छा । तवाफ पछि मकामे इब्रामको पछाडि दुई रकअत नफिल नमाज पढनुहोस् , सम्भव छ भने नजिकमा पढनु, छैन भने मस्जिदको कुनै पनि ठाउँमा पढनुपर्छ । त्यसपछि उम्रहको सअयका लागि जानु र सफा बाट शुरुगर्नुहोस् । सात चक्रहरू पूर्ण गरेपछि सबै टाउकोका कपाललाई काट्नु वा कोर्नुपर्छ । एकै तर्फ देखि कोर्नु वा काट्नु प्रयाप्त छै । धेरै मानिसहरूको कामबाट धोका नखानुहोस् ।

जुल्हिज्जाको आठौं दिन आफैं बस्ने ठाउँ देखि नुहाउनु, सुगन्ध लगाउनु र हज्जको निय्यत गर्नु होस् । त्यसपछि मिना जानुहोस् अनि उहाँ जोहर, अस्र, मग्रिब, इशा र फज्रको नमाजहरू तिनको समयमा कस्र गरी (४ रकअतलाई २ रकअत पढ्नु) पर्ढनुहोस् । किनभने तिम्रो संदेष्टा मुह्म्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले मिना र मक्कामा कस्र गरी समयमा पढ्दैथे । फेरि अर्फाको दिन (नवौं दिन) सुर्योदय पछि अर्फा जानुहोस् अनि त्यहाँ जोहर र अस्र लाई दुई दुई रकअत गरी एकै समयमा (अस्रलाई जोहरको साथै) पढ्नुहोस् । त्यसपछि आफ्नो अनुहार किब्ला तर्फ गरी, पवित्रताको अवस्थामा अल्लाह सित प्रार्थना गर्नुहोस् । किनभने किब्ला तिर अनुहारगर्नु उत्तम हो । अर्फाका सिमानाहरू र संकेतहरूमा ध्यान दिनुहोस् । किनभने धेरै मान्छेहरू यसमा गल्ती गर्छन, अनि जसले अर्फाको सीमामा बस्दैन उसको हज्ज हुँदैन । किनभने नबीको कथन छः " हज्ज भनेको अर्फा नै हो ।" उर्ना भनेको वादी (घाटी) बाहेक समस्त अर्फा (पूर्व, पश्चिम, उत्तर र दक्षिण) बस्ने ठाउँ हो । किनभने नबीको कथन छः " मैले यहाँ बसेको हुँ अनि समस्त अर्फा बस्ने ठाउँ हो ।"

सुर्यास्त पछि नम्र हुँदै र तल्बिया पढ्दै मुज्दल्फा जानुहोस्, र नबीको भनाइ अनुसार सकेसम्म निर्वाण गर्नुहोस् जस्तो कि नबी सल्लल्हु अलैहे वसल्लम यो भन्दै अर्फा बाट फर्केकाथिए: " हे मानिसहरू हो, निर्वाण गर्नुहोस् , निर्वाण गर्नुहोस् ।"

मुज्दल्फा पुगेपछि त्यहाँ मग्रिब र इशाको नमाज पढीकन फज्र सम्म राति बिताउनुहोस् । नबीले कमजोरहरू बाहेक कसैलाई पनि फज्र भन्दा अघि मुज्दल्फा छाड्ने अनुमति दिनुभएछैन । तिनीहरूले अन्तिम रातिमा मिनाका लागि जानसक्नुहुन्छ । फज्रको नमाज पछि किब्ला तिर मुखगरी अल्लाहको प्रशंसा र प्रार्थना गर्नुहोस् यहाँसम्म उज्जयालो भइहालोस् । सुर्योदय भन्दा अघि मिना तिर जानु र सात वटा ग्रिटहरू (कंकणहरू) लिई मक्का तर्फ हुने ठूलो शैतानलाई सुर्योदय पछि अल्लाहो अक्बर भन्दै सात चोटी मार्नुहोस् ।

जानीरख्नुहोस् कि रम्य (शैतानलाई मार्नु) को उद्देश्य अल्लाहको अधिकतम बडाई गर्नु र उनको स्तुति स्थापित गर्नु हो । ढुंगालाई बेसिनमा हाल्न अनिवार्य छ, स्तम्भलाई मार्नु शर्त छैन । ठूलो शैतानलाई मारे पछि हद्य (कुर्बानी) दिनुहोस् । हद्यमा कुर्बानीको जनावर बाहेक अन्य कुनै जनावर पर्याप्त छैन । बलिदान गर्नका लागि कुनै मान्छेलाई जिम्मावार बनाउन जायज छ । त्यस् पछि कपाल कोर्नुहोस्, पूरै कपाललाई कोर्नु
अनिवार्य छ । केहि कोर्नु र केहि छाड्नु जायज छैन । महिलाले टाउकाको पछिल्लो भागदेखि औंलाको मात्रामा काट्नुपर्छ । त्यस् पछि तहल्लुले अव्वल (पहिलो वैधता) प्राप्त हुन्छ, अनि लुगा लगाउनु, नङ्गहरू काट्नु, सुगन्ध लगाउनु जायज हुन्छ । किन्तु सहवास गर्न जायज हुँदैन । त्यस पछि जोहरको नमाज भन्दा पहिले मक्का जानु अनि हज्जका लागि तवाफ र सअय गर्नु होस् र मिना तिर फर्कीहाल्नुहोस् । तवाफ र सअय गर्दै तहल्लुल् सानी (दोस्रो वैधता) प्राप्त भइहल्छ । अनि समस्त कुराहरू जायज हुन्छ यहाँ सम्म कि सहवास गर्न पनि जायज हुन्छ ।

हे मानिसहरू हो ! हाजीले ईदको दिन चार वटा कामहरू गर्नुपर्छः ठूलो शैतानलाई मार्नु, त्यसपछि कुर्बानी गर्नु, त्यसपछि कपाल कोर्नु, त्यस पछि तवाफ र सअय गर्नु। यही सबै भन्दा पूर्ण क्रम हो। किन्तु कुनै काम अघि पछि भयो अर्थात कुर्बानी देखि अघि कपाल कोर्नु भयो भने कुनै विपत्ति छैन। यसैगरि तवाफ र सअय लाई मिना बाट फर्किने सम्म ढिलो गरियो , वा कुर्बानी ढिलो गरी मक्कामा तेह्रौं गते गरियो भने केहि पाप छैन विशेषगरी आवश्यक्ता र रुचि को अवस्थामा।

एग्हारौं गतेको राति मिनामा बिताउनुहोस् , सुर्य ढलान पछि तीन वटा जम्रात (शैतान) हरूलाई ढुंगा मार्नुहोस्, स्यानो बाट शुरु गरी बीच वाला र अन्तिम मा ठूलोलाई मार्नुपर्छ। हरेक शैतानलाई सात सात पटक र प्रत्येक पटकमा अल्लाहो अक्बर भन्नुपर्छ।

ईदको दिन ढुंगो मार्ने समयः सक्षम व्यक्ति का लागि सुर्योदय देखि र असक्षम व्यक्ति का लागि रातको अन्तिम भाग देखि सुर्यास्त सम्म हो।

ईदको दिन पछि ढुंगो मार्ने समयः सुर्य ढलान देखि सुर्यास्त सम्म।

सुर्य ढलान भन्दा अघि जायज छैन, यदि दिनमा भीड हुन्छ भने रातिमा पनि मार्नु जायज छ। सानोपन, बूढोपन वा रोगको कारणले कोहि मार्न सक्दैन भने कुनै अन्य व्यक्ति लाई कायममुकाम बनाउन जायज हुन्छ। कायममुकामले एकै समयमा आफ्नो र अर्काको तर्फ बाट मार्नसक्छ। किन्तु पहिले आफू बाट शुरु गर्नुपर्ने छ। बाह्रौं दिन ढुंगा हाने पछि हज्ज पूर्ण हुन्छ। त्यसपछि तपाईंलाई हतार छ भने मिना बाट जानसक्नुहुन्छ, हतार छैन भने तेह्रौं राति मिनामा बसी सुर्य ढलान पछि तीनै शैतानहरूलाई मार्नुहोस्, यही उत्तम हो किनभने नबी सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमले यस्तै गर्नुभएछ।

मक्का देखि जाँदा खेरि विदाई तवाफ गर्नुहोस्, किन्तु मासिक धर्म र सुत्केरी महिलाहरू माथि अनिवार्य छैन, अनि तिनका लागि मस्जिदे हरामको ढोका तिर लाग्नु र त्यहाँ बस्नु जायज छैन।

हज्ज सम्बन्धित प्रश्नहरू:

१. हज्ज कुन कुन मान्छेहरू माथि अनिवार्य हुन्छ ?

क:...

ख:...

ग:...

घ:...

ङ: महिलाको लागि बढि शर्त छ...

२. अज्जका आधारहरू कतिवटा छन ? O दुई, O तीन, O चार।

३. इह्राम हज्जका आधारहरू मध्ये हो, र इह्राम भनेको मीकात बाट लुंगी र चादर पहिर्नु हो। (ठीक – बेठीक)

४. तवाफे इफाजा चाहिँ तवाफे ज्यारा बाहेक हो, पहिलो रुक्न (आधार) र दोस्रो सुन्नत (यत्तम) हो। (ठीक – बेठीक)

५. नबी सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमले तीन वटा हज्ज गर्नु भयो। (ठीक – बेठीक)

६. क्षम्ता भएमा हज्ज तुरुन्तै गर्न अनिवार्य छ। (ठीक – बेठीक)

७. मदीनाका बासीहरू यलम्लम देखि इह्राम (हज्जको नियत) गर्ने छन। (ठीक – बेठीक)

८. उम्राको मीकात (समय) रम्दान महिना हो। (ठीक – बेठीक)

९. खाली ठाउँ भरः हज्ज र उम्रा पूरै उमेर मा..........चोटी.........अनिवार्य छ। अनि जसले हज्ज गर्दा खेरि कुनै..........वा..........गरेछैन भने त्यो मान्छे पापहरू बाट जन्मे जस्तै पवित्र र सफा हुन्छ, तथा हज्जे मब्रूर को बदला चाहिँ मात्र ....हो।

१०. मक्का का बासीहरू तन्ईम बाट हज्जको नियत गर्नेछन। (ठीक – बेठीक)

११. महिलाले इह्राम मा सेतो लुगा लगाउनुपर्छ। (ठीक – बेठीक)

१२. इह्राममा..........लाई सुगन्धित गर्नु,........लाई सुगन्धित नगर्नु उत्तम छ।

१३. महिलालाई सिउनुभएको लुगा लगाउन जायज छैन। (ठीक – बेठीक)

१४. इह्रामको अवस्थामा बेल्ट लगाउन जायज छैन। (ठीक – बेठीक)

१५. मुह्रिम महिलाले ....र...........पहिर्नुपर्दैन।

१६. इज्तेबाअ गर्नु उत्तम हुन्छः O उम्राको तवाफमा, O तवाफे कोदूममा, O तवाफे ज्यारामा, O पहिलो

र दोस्रोमा O सबैमा ।

१७. तीब्र सअय गर्नु उत्तम हो । (ठीक – बेठीक)

१८. सअ.........देखि शुरु हुन्छ र ....सम्म सिद्धिन्छ । (ठीक – बेठीक)

१९. हाजीहरू अर्फाबाट सुर्यास्त भन्दा अघि फर्किनेछन । (ठीक – बेठीक)

२०. अर्फामा बस्नु हज्जका अनिवार्यहरू मध्ये हो । (ठीक – बेठीक)

२१. हज्जका कामहरू ....दिन देखि आरम्भ हुन्छ र ....सम्म जारी रहने छ ।

२२. अर्फामा पर्वत माथि चढ्नु जायज छैन । (ठीक – बेठीक)

२३. तमत्तोअ र केरान गर्नेहरूका लागि हद्य (कुर्बानी) अनिवार्य र मात्र हज्जगर्ने वाला का लागि उत्तम हो । (ठीक – बेठीक)

२४. ईदको दिन ठूलो शैतानलाई ढुंगा हाने पश्चात तल्बिया बन्दगर्नुपर्छ । (ठीक – बेठीक)

२५. हाजीले भित्तेलाई नाहानीकन बेसिनमा ढुंगा राखियो भने उसको रम्य ठीक हुन्छ । (ठीक – बेठीक)

२६. हाजीले दशौं दिन समस्त तीनै शैतानहरूलाई ढुंगो हान्नुपर्छ । (ठीक – बेठीक)

२७. ११,१२,१३ दिनहरूमा ढुंगो मार्ने समय सुर्य ढलान पछि शुरु हुन्छ । (ठीक – बेठीक)

२८. ठूलो शैतानलाई ढुंगो हानेपछि प्रार्थनागर्नु उत्तम हुन्छ । (ठीक – बेठीक)

२९. कसैले तवाफे इफाजालाई मक्का बाट निस्किने सम्म ढिलो गरियो भने तवाफे वेदाअ (विदाई तवाफ) का लागि प्रयाप्त हुन्छ , तवाफे इफाजा ....र.......बाहेक उम्राको तवाफ जस्तै हो ।

३०. केरान र इफ्राद गर्ने मान्छेका लागि ....सअयगर्नु अनिवार्य छ, अनि तमत्तोअ गर्ने मान्छे चाहिँ............सअय गर्नुपर्छ ।

३१. निम्नलिखित कामहरूको हुकुम लेख ।

सम्सया	**हुकुम**
बच्चाको हज्ज	....
बिना महम महिलाको हज्ज	....
ऋणी मान्छेको हज्ज	....

पन्ध्रौ पाठ

सबै मुस्लिमहरूले इस्लामिक चरित्रहरू द्वारा सुसज्जित हुनु ।

ती चरित्रहरु मध्ये केहि निम्नलिखित हुनः

सत्य, ईमानदारी, पवित्रता, लज्जा र शरम, वीरता, उदारता, वफादारी, अल्लाहले व निषेध गरिएको सबै वस्तुहरु देखि टाढा हुनु, छिमेकीहरुसित राम्रो व्यवहार, सकेसम्म खाँचो भएका मान्छेहरु लाई मद्दत पुर्याउनु, अनि यस लगायत ती सबै सुचरित्र र सुव्यवहारहरु जसको वर्णन पवित्र कुर्आन र शुद्ध हदीसहरुमा मारिएको छ ।

महत्तवपूर्ण टिप्पणीहरूः

१. (الصدق) आफ्नो कुराकानी र कामहरू र आस्थामा अल्लाह संग साँचो रहनु , तथा अल्लाहका उपासकहरू सित साँचो हुनु । सत्यको विरुद्ध झूठ हो ।

२. (الأمانة) ईमानदारी मनुष्य जातिले बोकेको महान र ठूलो दायित्व हो, यसको विरुद्ध विश्वासघात हो ।

३. (العفاف) अर्थात निषेधित वस्तुहरू देखि टाढा बस्नु ।

४. (الحياء)लज्जा त्यो नैतिक्ता हो जसले राम्रो कामहरू गर्न तथा नराम्रा कामहरू बाट वंचितरहन आग्रह गर्छ ।

५. (حسن الجوار) अनि ती मध्य आफ्नो दृष्टिलाई तल राख्नु, छिमेकीहरूको इज्जतको खोजमा नरहनु ।

६. (مساعدة ذوي الحاجة) खाँचो भएका मान्छेहरु लाई मद्‌दत पुर्याउनु ,दूतवाणी छः जसले कुनै मुसलमान देखि संसारको कुनै समस्या हटाउँछ, भने अल्लाहले महा प्रलय को दिन ऊ देखि समस्या हटाउनेछ । अनि जसले कष्टमा परिएको मान्छेलाई सुविधा पुर्याउँछ भने अल्लाहले उसलाई संसारमा र महाप्रलयको दिन सुविधा पुर्याउँछ , र जसले मुसलमानलाई ढाक्छ अल्लले उसलाई संसार र महाप्रलयको दिन ढाक्ने छ । तथा अल्लाहले मान्छको मद्दत गर्छ जबसम्म मान्छे आफ्नो भाईको मद्दत गर्छ । इमाम मुस्लिमले यस हदीसलाई वर्णन गरिएको छ ।

सोह्रो पाठ

इस्लामी शिष्टाचारहरुः

ती मध्ये केहि नैतिक्ताहरू निम्नलिखित हुनुः

सलाम गर्नु , हँसिलो-अनूहार भई व्यवहार गर्नु, दायाँ हातले खानु-पिउनु , काम शुरु गर्दा "बिस्मिल्लाह" (म शुरु गर्छु अल्लाहको नामबाट) पढ्नु। काम समाप्त गरेपछि "अल्हम्दो लिल्लाह" भन्नु। छिंकने मान्छेले "अल्हम्दो लिल्लाह" भन्नु। छिंकने मान्छेको "अल्हम्दो लिल्लाह" को जवाफमा सुन्ने मान्छेले "यर्हमोकल्लाह" भन्नु। बिरामीको दर्शनगर्नु। दफनगर्न (गाड्न) र जनाजाको नमाज पढनको लागि मृतकको पछाडि जानु। मस्जिद तथा घरमा प्रवेश गर्दा र निस्कदा , अनि यात्रा गर्दा खेरि इस्लामी नैतिकताहरू प्रति ध्यान दिनुपर्छ। बाबू-आमा, सम्बन्धी, छर छिमेकी र ठूलो-सानाहरू सित राम्रो व्यवहार गर्नु।

विहे र नवजातलाई बधाई दिंदा, दुःख परेको बेलामा शोक ब्यक्त गर्दा तथा यसबाहेक लुगा र जुत्ता लगाउँदा र फुकाल्दा जस्ता सबै स्थितिहरूमा इस्लामी शिष्टाचारहरुको ख्याल राखनु पर्छ।

- ❖ (السلام) अर्थात सलाम भन्नु, र सबैभन्दा पूर्ण सलाम " अस्सलामो अलैकुम् वरह्मतुल्लाहि वबर्कातोहु " हो । चिन्ने र नचिन्ने सबै ब्यक्तिलाई सलाम गर,र सलामगर्नेहरूको जवाफ देऊ।
- ❖ (والأكل باليمين والشرب بها) अर्थात दायाँ हात बाट खानु र पिउनु अनिवार्य रूपमा छ। तीन औंलाहरू बाट खानुपर्छ। दायाँ हात बाट लिनु र दिनु उत्तम र उचित छ।
- ❖ (والتسمية عند الابتداء) कुनैकाम अल्लाहको नामबाट शुरुगर्नु , अर्थात " बिस्मिल्लाह" भन्नु।
- ❖ (والحمد عند الفراغ) काम समाप्त गरपछि कुर्आन वा हदीसमा वर्णित अनुसार अल्लाहको प्रशंसागर्नु , जस्तै " अल्हम्दो लिल्लाहिल्लजी अतअमनी हाजा व रजकनीहे मिन् गैरे हौलिम् मिन्नी वला कूवह" अर्थातः सबै प्रकारको प्रशंसा उस अल्लाहको लागि छ जसले मलाइ यो खाना खुवाउनु र प्रदानगर्नु भयो, जबकि नत म यसको प्राप्तिमा सशक्त थिएँ नत सामर्थ्यवान।

- आफ्नो सामुबाट खाना खानु , र खानामा कुनै दोष ना निकाल्नु उत्तम हो ।
- (والحمد بعد العطاس) छिंकने मान्छेले अल्लाहको प्रशंसागर्नु , अर्थात "अल्हम्दो लिल्लाह" भन्नु ।
- (وتشميت العاطس إذا حمد الله) छिंकने मान्छेले अल्लाहम्दो लिल्लाह भन्दा खेरि सुन्ने मान्छेले उसको जवाफमा " यर्हमुकल्लाह" (अल्लाहले तिमी माथि दया गरोस्) भन्नु । फेरि छिंकने मान्छेले जवाफमा " यहदीकोमुल्लाहु व युस्लिहो बालकुम्" (अल्लाह तपाईलाई मार्गदर्शित गरोस् र तपाईको अवस्थामा सुधार गरोस्) भन्नु ।
- (وعيادة المريض) अर्थात उचित समयहरूमा बारम्बार बिरामीको दर्शन गर्नु । उहाँ लामो समय नाठहर्नु र उसलाई अल्लाहको दया बाट निराश नापार्नु ।
- (واتباع الجنائز للصلوة والدفن) दफनगर्न र जनाजाको नमाज पढनको लागि मृतकको पछाडि जानु । यो मात्र पुरुषहरूको लागिहो, महिलाको लागि होइन ।
- (والآداب الشرعية عند دخول المسجد والمنزل والخروج منهما) मस्जिद तथा घरमा प्रवेश गर्दा र निस्कदा खेरि इस्लामी नैतिकताहरू प्रति ध्यान दिनु । मस्जिदमा प्रवेशगर्दा खेरि दायाँ खुट्टा अगाडि बढाउनु र यो दुआ पढनुः" बिस्मिल्लाहि वस्सलातो वस्सलामो अला रसूलिल्लाह , अल्लाहुम्मफ् तहली अब्वाब रहमतिक ।" अर्थातः अल्लाहको नामबाट प्रवेशगर्छु , दया र शान्ति होस् अल्लाहको संदेष्टा माथि , हे अल्लाह ! मेरो लागि आफ्नो दया र कृपाको ढोका खोलीदेऊ । अनि मस्जिद बाट निस्कदा खेरि पहिला देब्रो खुट्टा बाहिर निकाल्नु र यो दुआ पढनुः "बिस्मिल्लाहि वस्सलातो वस्सलामो अला रसूलिल्लाह , अल्लाहुम्म इन्नी अस्अलोक मिन् फज्लिक ।" अर्थातः अल्लाहको नामबाट निस्किन्छु , दया र शान्ति होस् अल्लाह को संदेष्टा माथि , हे अल्लाह ! म तिम्रो अनुकम्पा चाहन्छु । तथा घरबाट निस्किदा र प्रवेशगर्दा खेरि दायाँ खुट्टा अगाडि बढाउनुपर्छ । निस्किदा खेरि यो दुआ पढनुपर्छः "बिस्मिल्लाहे ,तवक्कल्तो अलल्लाहे , वला हौल वला कूवत इल्ला बिल्लाहे, अल्लाहुम्म इन्नी अउजोबिक अन् अजिल्ल औ ओजल्ल, औ अजिल्ल औ ओजल्ल, औ अज्लिम औ उज्लम, औ अज्हल औ युज्हल अलैय ।" अर्थातः अल्लाहको नामबाट निस्किन्छु, मैले अल्लाहमथि भरोसा गरें, र अल्लाहको शक्ति बाहेक नत कोही बुराईबाट बचाउन सक्छ,र नत भलाई गराउन सक्छ, हे अल्लाह ! म तिम्रो शरण चाहन्छु यस कुराबाट कि म पथभ्रष्ट भइहालूँ, वा कसैले मलाई पथभ्रष्ट गरियोस्, वा म भ्रमित भइजाउँ, वा मलाई भ्रमित गरियोस्, वा कसैमाथि अत्याचार गरूँ, वा म माथि अत्याचार गरियोस्, वा म कसैमाथि मूर्खता गरूँ, वा म माथि मूर्खता गरियोस् ।
- अनि प्रवेश गर्दा खेरि यो दुआ पढनुपर्छः " अल्लाहुम्म इन्नी अस्अलोक खैरल् मौलिजे वल् मख्रजे , बिस्मिल्लाहि वलज्ना , व बिस्मिल्लाहि खरज्ना, वअल्लाहि रब्बिना तवक्कल्ना ।" अर्थातः अल्लाहको नामबाट हामी घरमा प्रवेश गरें, र त्यसै अल्लाहको नामबाट घरबाट निस्कें, र अफ्नो प्रतिपालक अल्लाहमाथि नै भरोसा गरें । अनि मान्छे अफ्नो परिवारलाई सलाम गरोस् ।
- (والتبريك بالزواج) बिहेको बधाई दिनु, अर्थात यो दुआ भन्नुः"बारकल्लाहो लकुमा, व बारक अलैकुमा, व जमअ बैनकुमा फी खैर ।" अर्थातः अल्लाह तिम्रो लागि कल्याण गरोस्, र तिमी माथि कल्याण अवतरित गरोस्, र तिमी दुवैको मिलनलाई भलाई, शान्ति, सन्तुष्टि, र समृद्धिको माध्यम बनाओस् ।
- (والتعزية في المصاب) दुःख परेको बेलामा शोक ब्यक्त गर्नु , र यो तीन दिन भित्र मात्र हुन्छ ।

सत्रहौं पाठ

शिर्क (मिश्रण) र पापहरुबाट चेताउनी।

शिर्क (मिश्रण) र पापहरुबाट जोगिनु र जोगाउनु।
तीमध्ये सातवटा सर्वनाश पार्ने पापहरु निम्नलिखित हुनः
अल्लाह सित सहभागी ठहराउनु।
जादू-मन्त्र गर्नु वा गराउनु। कसैको नाहक हत्या गर्नु। ब्याज खानु (लिनु वा तिर्नु)। अनाथको सम्पति खानु। युद्धको दिन उम्कनु। आस्थावान , पवित्र तथा सोझो महिलाहरु माथि आक्षेप र आरोप लगाउनु। यसै गरि पापहरुमा यी पनि शामेल छनः

बाबू, आमाको अवज्ञागर्नु। सम्बन्धी र आफन्तीहरुबाट सम्बन्ध विच्छेद गर्नु। झूठो साक्षी दिनु। झूठो शपथ लिनु। छर-छिमेकीलाई कष्ट पुर्याउनु र दुखो दिनु। मान्छेहरुको ज्यान पराण , सम्पत्ति तथा इज्जत र सम्मानमाथि अत्याचार गर्नु। लागु वा नशा पदार्थ सेवन गर्नु। जूवा खेल्नु। निन्दा गर्नु। कूरो लगाउनु र अन्य यस्ता कूराहरु जसबाट महान अल्लाह र उसका संदेष्टा मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम ले मनाही गर्नु भएका छन्।

महत्तवपूर्ण टिप्पणीहरू:

- (الشرك بالله) अल्लाह सित शिर्कगर्नुः यसमा ठूलो तथा सानो दुबै प्रकारको शिर्क शामिल छ।
- (والسحر) जादूगर्नुः यसै मध्य सर्फ र अत्फ पनि हो, अतः जसले जादू गरियो वा त्यसबाट सन्तुष्ट भयो भने काफिर अन्छ , तथा जादूगरहरू कहाँ जानु वर्जित छ , यसैगरी तिनीहरूको वेबसाइट प्रयोगगर्नु, र तिनीहरूको च्यानलहरू हेर्नु , तथा ग्रहण वा नक्षत्रहरू माथि सम्मिलित तिनीहरूको समाचारपत्र र पत्रिकाहरू पढनु पनि अवैध छ। अनि जादूको उपचार जादूद्वारा गर्नुपर्दैन , बरू इस्लामी मन्त्र , प्रार्थना र जायज दवाईहरू द्वारा गर्नुपर्छ।
- (وقتل النفس التي حرم الله) अल्लाहलले वर्जित ठहराएको ज्यानको हत्यागर्नुः चाहे त्यो काफिर होस् वा मुस्लिमको जिम्म वा शरणमा हुने काफिर होस्।

❖ (إلا بالحق) अधिकार बाहेकः र ती तीनवटाहरू हुनः ज्यानको सट्टा ज्यान, विवाहित बलात्कारी र आफ्नो धर्म छाडेको मान्छे।

❖ (اليتيم) अनाथः अर्थात जसको बुवाको मृत्यु भइहालेको हुन्छ, र युवाकालमा पुगेको छैन।

❖ (والتولي يوم الزحف) युद्धको दिन भागनुः अर्थात अल्लाहको बाटोमा योद्धाहरू।

❖ (وقذف المحصنات) पवित्र महिलाहरू माथि आरोप लगाउनुः अर्थात स्वतंत्र महिलाहरू, विवाहित महिलाहरू होइन।

❖ (والأيمان الكاذبة) झूठा शपथहरूः यसैगरी अल्लाह बाहेक अरू कसैको शपथ लिनु जस्तै संदेष्टाको शपथ, आदर्ताको शपथ, जीवनको शपथ वा चिहानको शपथलिनु आदि।

❖ (ولعب القمار–وهو الميسر–) जूवा खेल्नुः अर्थात लाभ र क्षति बीच घुम्ने सबै मामलाहरू।

❖ (والغيبة) निन्दागर्नुः यसको परिभाषा अन्तिम संदेष्टा सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लम ले यस प्रकार गर्नु भएको छः आफ्नो भाई लाई उसले नाचाहेको कुराहरू द्वारा यादगर्नु।

❖ (والنميمة) मान्छेहरू बीच कुरा लगाउनु।

प्रतियोगिताको हुकुमः

जो शुल्क र निःशुल्क दुबै अवस्थामा जायज र वैध हुन्छ। जस्तै घोडा , ऊँट र तीरहरूको प्रतियोगिता। किनभने संदेष्टा (मुहम्मद उहाँमाथि अल्लाहको कृपा र शान्ति होस्)कोवाणी छः " प्रतियोगिता मात्र घोडा , ऊँट र तीरहरूमा जायज छ।"	**जो बिल्कुल अवैध र वर्जित हुन्छ।** जस्तै पासा र शतरंज र त्यस्तो जस्ता अन्य खेलहरू।	**जो निःशुल्क त जायज हुन्छ , किन्तु शुल्क जायज हुँदैन।** र ती उपउल्लेखित प्रतियोगिता र खेलहरू बाहेक हुन।

अठाह्रौं पाठ

मृतको क्रिया-करम र नमाज जनाजा अर्थात मृतक माथि पढिने नमाजको विवरण।

यसको विवरण निम्नलिखित छः

१. मृत्युका लक्षणहरु स्पष्ट भएपछि त्यस मान्छेलाई (لا إله إلا الله) (लाइलाह इल्लल्लाह) को जप गराउनु पर्छ । किनभने दूतवाणी छः " आफ्ना मर्नेवालाहरुलाई (लाइलाह इल्लल्लाह) को जप गराउनुस् ।" यस दूतवाणीमा (मौता) भनेको ती मानिसहरु हुन जसमाथि मृत्युका लक्षयहरु प्रकट भइसकेको हुन्छ।

२. मृत्यूको विश्वास भएपछि उसका आँखाहरु बन्द गरिदिनु पर्छ, तथा मुखका दुबै जबडाहरू बाँधिदिनुपर्छ। किनभने सुन्नतबाट सिद्ध छ।

३. मुसलमान मृतकलई नुहाउनु आवश्यक छ। किन्तु युद्धमा शहीद भएकालाई स्नान गराउनु पर्छ न त उस माथि नमाज पढनुपर्छ, बरु उसलाई त्यसै शहीद भएकालुगमा गाडिनुपर्छ। किनकि अन्तिम संदेष्टा सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम ले उहुदको युद्धमा शहीद भएकाहरुलाई न त स्नान गराउनु भयो र न त तिन माथि नमाज पढ्नु भयो।

४. मृतलाई नुहाउने तरीकाः मृतकको गुप्तांगलाई छोपनु र ढाकनुपर्छ , अनि अलिकति उठाएर उसको पेटलाई विस्तारै थिंच्नु पर्छ, फेरि स्नान गराउने मान्छेले लुगा वा त्यसै जस्तो कुनै वस्तुलाई आफ्नो हातमा लगाएर उसलाई सफा गर्नुपर्छ। त्यसपछि नमाजको वजू जस्तै उसलाई वजू गराउनुपर्छ, तथा उसको टाउको र दाह्रीलाई बयरको पात वा उसै जस्तो कुनै वस्तुले मिसिएको पानी बाट धुनु पर्छ। फेरि उसको दायाँ र देब्रो भागलाई धुनु पर्छ। यसै प्रकारले दोश्रो र तेश्रो पटक नुहाउनु पर्छ। प्रत्येक पटक आफ्नो हातलाई उसको पेटमाथि फेर्नु पर्छ। यदि कुनै वस्तु निस्कोस् भने त्यसलाई धुनुपर्छ अनि त्यो ठाउँलाई रुवा वा कुनै वस्तुले बन्द गरीदिनु पर्छ। यदि निस्कने प्रक्रिया नरुकोस् भने शुष्म मोटो वा आधुनिक चिकित्सा उपकरण, जस्तै टेप इत्यादिले बन्द गर्नु पर्छ।

फेरि मृतलाई दोश्रो पटक वजू गराउनुपर्छ, यदि तीन पटकमा पनि सफा नाहोस् भने पाँच वा सात पटक पटक पनि नुहाउनु पर्छ। त्यसपछि उसलाई कुनै लुगाले सुकाइकन उसका भाग र सज्दाका ठाउँहरुमाथि सुगन्ध लगाउनु पर्छ। यदि पूरै शरीरमा सुगन्ध लगाइयो भने अति उत्तम हुन्छ। उसको कफनहरूलाई सुगन्धले धुनी दिनुपर्छ। यदि जुँगा र नड, अधिक बढिएको छ भने काट्नुपर्छ र यदि नाकाटेमा कुनै पाप पनि छैन।

कपाललाई कोर्नु पर्दैन, छेउ र नाभी तलको कपाल काट्नु पर्दैन तथा खतना पनि गर्नु पर्दैन, किनकि यो प्रमाणित छैन। स्त्रीको कपालको तीनवटा चोटी बनाईकन पछाडि गरीदिनु पर्छ।

५. मृतकलाई कफनको लुगा लगाउनुः अन्तिम संदेष्टा सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम लाई लगाइए जस्तो मृतकलाई कमीस (कुर्ता) र एमामः (पगडी) न हुने तीनवटा सेतो लुगाहरु लगाउनु उत्तम छ।। यदि कमीस, धोती (लूँगी) र चादरमा कफ्नाइयो भने पनि ठीक छ। महिलाहरूलाई चाहिँ पाचँवटा कफनका लुगाहरु, कुर्ती, धोती, दुपट्टा र दूइवटा चादरहरु लगाउनु पर्छ। सानो बच्चालाई चाहिं एक देखि तीनवटा सम्म कफन दिनु पर्छ। तथा सानी बच्चीलाई एउटा कुर्ती र दुईटा चादरहरुको रूपमा कफन दिनुपर्छ।
कफनमध्ये सबैको हकमा मृतलाई राम्ररी छोपने मात्र एउटा लुगा अनिवार्य छ। यदि मृतक मुह्रिम (एहराम को हालतमा) छ भने, उसलाई बयरको पात मिसाएको पानीले नुहाउनु पर्छ र त्यही लुँगी र चादरमा वा यसबाहेक अरु कुनै लुगामा कफनाउनु पर्छ। उसको अनूहार र टाउकालाई छोपनुपर्दैन, र सुगन्ध पनि लगाउनुपर्दैन , किनभने महाप्रलयको दिन त्यो मान्छे तलबीया (लब्बैक अल्लाहुम्म लब्बैक) भन्दै उठ्ने छ, जस्तोकि मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम को शुद्ध हदीस देखि प्रमाणित छ। यदि मुह्रिम महीला होस् भने उसलाई अन्य महीलाहरु जस्तै नै कफनाउनुपर्छ, किन्तु उसलाई पनि सुगन्ध लगाउनुपर्दैन। तथा उसको अनूहारलाई नकाब (पर्दा) द्वारा र उसको हातलाई पञ्जा द्वारा छोपिनुपर्दैन। बरु उसको अनूहार र दुबै हातहरुलाई कफनमा नै छोप्नु पर्छ, जस्तो कि महीलालाई कफनाउने विधिमा वर्णन भई सकेको छ।

६. पुरुष मृतकलाई नुहाउने, उसमाथि नमाज पढ्ने र उसलाई दफ्नाउने सबैभन्दा बढ़ी अधिकारी त्यो मान्छे हुन्छ जसको बारेमा मृतकले इच्छपात्र छाडेको होस, फेरि बाबू, फेरि बाजे, फेरि हजूरबा पट्टीका निकट्तम सम्बन्धीहरु।
महीलालाई नुहाउने सबैभन्दा बढी अधिकारी त्यो महीला हो जसको बारेमा मृतक महीला ले इच्छापत्र छाडेकी होस्, फेरि आमा, फेरि हजूरआमा तथा फेरि निकट्तम सम्बन्धित महीलाहरु ।
पति-पत्नीहरूले एक-अर्कोलाई नुहाउन सक्छन, किनभने अबू बक्र लाई उहाँकी पत्नीले नुहाएकी थिइन् तथ अली ले आफ्नो पत्नी फातिमालाई नूहाएका थिए।

७. नमाज जनाजा पढ्ने विधिः यस नमाजको विधि यो छ कि चारवटा तक्बीरहरू (अल्लाहो अक्बर) भन्नुपर्छ। पहिलो तक्बीर पछि सूरतुल् फातिहा पढ्नुहोस्, यदि यस साथै कुनै सानो सूरह व एउटा-दूइटा आयतहरु पढ्नुभयो भने राम्रो हुन्छ जस्तोकि श्रीमान इब्ने अब्बास द्धारा वर्णित सही हदीसमा छ । फेरि दोश्रो तक्बीर भन्दै तशह्हुदको अवस्थामा दरुद पढ़े जस्तै नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम माथि दरुद पढ्नु होस्। अनि तेश्रो तक्बीर भनेर यो दुआ पढ्नु पर्छः " अल्हाहुम्मग् फिर् लेहय्येना व मय्येतेना, व शाहेदेना व गाएबेना, व सगीरेना व कबीरेना, व जकरेना व उन्साना । अल्लाहुम्म मन् अहयय्तहु मिन्ना फअहयेही अलल् इस्लाम, व मन तवफ्फैतहु मिन्ना फतवफ्फहु अलल् ईमान। अल्लाहुम्मग् फिर् लहु वर्हम्हु, व आफेही व आफो अन्हो, व अक्रिम् नोज़ोलहु, व वस्सेअ मद्खलहु, वगसिल्हो बिल्माए वस् सल्जे वल् बर्द, व नक्केही मिनल् खताया कमा योनक्कस् सौबुल् अब्यदो मेनद् दनस्, व अब्दिलहो दारन् खैरन् मिन दारेही, व अहलन खैरम् मिन् अहलेही। वअद्खिल्हुल् जन्नत व अइज्हो मिन् अजाबिल् कब्रे व अजाबिन्नार, वफ्सह लहु फी क़ब्रेही, व नव्विर लहु फीहे। अल्लाहुम्म ला तहरिम्ना अज्रहु वला तोफ़्तिल्लना बादहु।"

अर्थातः हे अल्लाह! हाम्रो जीवित र मृतक, उपस्थित र अनुपस्थित, साना र ठूला, पुरुष र महिला सबैलाई क्षमा गरीदिनुहोस्। हे अल्लाह! हामी मध्ये जसलाई तिमीले जीवित राखौ भने त्यसलाई इस्लाममाथि जीवित राखौ, तथा जसलाई मृत्यु देऊ भन्ने इमान माथि देऊ । हे अल्लाह! यो मृतलाई क्षमा गरी देउ, यसमाथि कृपा गरौ, यसलाई शान्तिमा राखौ र यसलाई माफ गरी देउ, यसको ठेगानालाई सम्मानित बनाऔ, यसको प्रवेश स्थानलाई फराकिलो बनाइ देउ, तथा यसलाई पानी, बर्फ र शीतले सफा गरी देउ र यसलाई पाप र त्रुटिहरुबाट यसरी सफा-सुग्घर गरी देउ जसरी सेतो लुगा फोहर मैलबाट सफा गरिन्छ। यसलाई उसको घरभन्दा राम्रो घर प्रदान गरौ र उसको पत्नी-भन्दा राम्री पत्नी प्रदान गरौं, यसलाई स्वर्गमा प्रवेश गर, तथा यसलाई चिहान र नरकको यातना बाट शरणमा राख, र यसको चिहानलाई फराकिलो पारी प्रकाशित गर । हे अल्लाह! यसको प्रतिफलबाट हामीलाई वञ्जित न गरौ तथा यसपछि हामीलाई पथ-भ्रान्त न बनाऔ।

यसपछि चौथौं तक्बीर भनेर दायाँपट्टी एउटा सलाम फेर्नु पर्छ।

मुस्तहब (उत्तम) यो हुन्छ कि प्रत्येक तक्बीर संग दुबै हातहरुलाई उठाउनु पर्छ। यदि मृतक चाहिं महीला होस् भने "अल्लाहुम्माग् फिर्लहा" भन्नुपर्छ । यदि दुइटा जनाजाहरु छन् भने "अल्लाहुम्मग् फिर्होमा", र दुईभन्दा बढी छन भने " अल्लाहुम्मग फिर्लहुम्" भन्नु पर्छ। यदि मृतक बच्चा छ भने यो भन्नु पर्छः

"अल्लाहुम्मज् अल्हो फरतौं व जुखरन् लेवालेदैहे व शफीअन् मुजाबन्। अल्लाहुम्म सक्किल बेही मवाजीनहुमा, वअज़िम बेही उजूरहुमा, व अल्हिक्हो बे सालहिल मूमेनीन, वज् अल्हो फी केफालते इब्राहीम अलैहिस् सलातो वस्सलाम, व केही बे रहमतेक अजाबुल् जहीम्।"

अर्थातः हे अल्लाह! यसबच्चालाई उसको बाआमाको लागि अगुवा र परलोकको भण्डार बनाउ तथा यस्तो सिफारिश (प्रस्तावन) गर्ने बनाइ देउ जसको सिफारिश स्वीकार हुन्छ। हे अल्लाह! यसको माध्यमले दूबैका सत्कर्म- तुलालाई गह्रौं गरी देउ, तथा यसको माध्यमले दूबैलाई ठूलो प्रत्यपकार प्रदान गरौ तथा यसलाई सत्कर्मी आस्थावानहरुका साथ सम्मिलित गरि देउ, र यसलाई इब्राहीम अलैहिस्सलामको संरक्षणमा शामेल गरी देउ अनि यसलाई आफ्नो दया-कृपाले नरकको प्रकोपबाट बचाउ।

सुन्नत यो छ कि एमामले पुरुष मृतकको टाउकोको सामुन्ने तथा महीलाको कम्मरको सामुन्ने उभ्नु होस्, यदि एकै संग धेरै जनाजाहरु जम्मा छन् भने पुरुषलाई एमामको नजीक र महीलालाई किब्लाको नजीक राख्नुपर्छ । यदि त्यसमा बच्चाहरु पनि छन् भने बच्चालाई महीला भन्दा अघि र बच्चीलाई पछि राख्नुपर्छ । बच्चाको टाउको चाहिं पुरुषको टाउकोको बराबरीमा तथा महीलाको कम्मर पुरुषको टाउकोको बराबरीमा हुनुपर्छ। यसै प्रकारले बच्चीको टाउको महिलाको टाउकोको बराबरीमा हुनुपर्छ। सबै मान्छेहरूले एमामको पछाडि उभ्नु पर्छ, यदि कसैले एमामको पछाडि ठाउँ पाएन भने एमामको दायाँपट्टी उभ्नु पर्छ।

८. मृतकलाई दफनाउने अर्थात गाड्ने विधिः अति उत्तम यो हुन्छ कि मान्छेको कम्मर बराबर चिहानलाई गहिरो खन्नु पर्छ, तथा क़िबला तर्फ त्यसमा लेहद (गुफ्फा) बनाउनुपर्छ । मृतकलाई समाधि (चिहान) मा उसको दायाँ भागमाथि राख्नु पर्छ र कफनका बन्धनहरु खोली दिनुपर्छ। त्यसलाई झिक्नु पर्दैन बरु त्यस्तै छाडी दिनुपर्छ। मृतकको अनुहारलाई खुल्ला छाड्नु पर्दैन त्यो पुरुष होस् वा महिला। फेरि चिहानलाई काँचो ईँटाहरुले बन्द गरी दिनुपर्छ र त्यसमाथि गिलो माटो लगाइ दिनुपर्छ। यदि त्यस्तो ईटां उपलब्ध छैन भने तख्ता वा ढुँगो वा दाउरा प्रयोग गर्नुपर्छ ताकि माटो खस्नबाट सुरक्षित रहोस्। यसपछि कब्रमाथि माटो हाल्नु पर्छ, यस बेलामा यो भन्न राम्रो हुन्छः " बिस्मिल्लाहे व अला मिल्लते रसूलिल्लाह" अल्लाहको नाम बाट र संदेशवाहक को धर्म माथि। चिहानलाई एक बित्ता जति उँचो गर्नु पर्छ। यदि साना-साना ढुँगाका टुक्राहरु उपलब्ध छन् भने त्यसमाथि हालेर पानीको छिडकाव गरीदिनुपर्छ। दफन गर्ने मान्छेहरुले चिहानको नजीक उभेर मृतकको लागि प्रार्थना गर्नु पर्छ, किनभने हाम्रो संदेष्टा सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम मृतलाई दफनाएपछि यस्तो गर्नुहुन्थे जस्तोकि उहाँको कथन छः

" आफ्नो भाईको लागि क्षमाको प्रार्थना गर्नुहोस्, र उसको लागि स्थिरताको कामना गर्नुहोस्, किनभने अहिले उससित प्रशन र सोधपूछ हुनेछ।"

९. नमाज जनाजा ना पढेको मान्छेहरूको लागि उचित र उत्तम हो कि दफनगरि पश्चात नमाज पढोस्, किनभने नबी करीम सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम ले यस्तो गरेका छन् । तर यो एक महीना भित्रमा हुनुपर्छ । यदि एक महीना बढि भइ सकेको छ भने नमाज जनाजा चिहान माथि पढ्नु उचित छैन्, किनभने नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम बाट यस्तो कुर सिद्ध छैन ।

१०. मृतकको परिवारहरूले अन्य मान्छेहरुको लागि खाना बनाउने उचित छैन । किनभने जरीर बिन अब्दुल्लाह अल बजली नामक महान सहाबी द्धारा वर्णित छः " मृतकलाई दफन गरेपछि मृतकको घरमा जम्मा हुनु र खाना तयारपार्नुलाई हामी शोक मनाउनुमध्य गणना गर्थे ।

" तर मृतकका परिवाहरू वा अतीथिहरुको लागि खाना तयार गर्नमा कुनै आपत्ति छैन । सम्बन्धी र छिमेकीहरुले मृतकको परिवारको लागि खाना तयार गर्नुपर्छ, किनभने जाफर बिन अबी तालिबको सीरियामा मृत्यू भएको समाचार सुन्दाखेरी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम ले आफ्नो परिवारलाई जाफरको परिवारका लागि खाना बनाउने आदेश गर्नु भयो, अनि भन्नु भयोः " उनीहरुलाई पुगेको पीडाले उनीहरुलाई अवाक बनाई दिएको छ ।" तर मृतकको परिवारले आफूकहाँ आएको खानामा आफ्ना छिमेकीहरुलाई शामेल गरुन् भने यसमा कुनै आपत्ति छैन,तथा मेरे ज्ञानानूसार धर्मशास्त्रमा यसको लागि कुनै समय तोकिएको छैन ।

११. कुनै महिलाले मृतकमाथि तीन दिनभन्दा बढी शोक मनाउनु जायज छैन । किन्तु आफ्नो पतिको मृत्यु पश्चात चार महिना दस दिन शोकगर्नु अनिवार्य छ । यदि महीला गर्भवति छ भने उसले बच्चा जन्माउने सम्म शोकगर्नुपर्छ, जस्तोकि नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम को सही हदीसबाट प्रमाणित छ । तर पुरुषको लागि आफ्नो कुनै सम्बन्धी वा निकट्म ब्यक्तिको मरणपछि शोक मनाउनु जायज छैन ।

१२. पुरुषहरुले समाधी वा चिहानहरुमा बसोबास गरेकाहरू लागि प्रार्थनागर्नु,तथा शान्तिकामना गर्नु र मृत्यू र त्यसपछिको अवस्थालाई स्मरण राख्नलाई समय समयमा चिहानहरूको दर्शनगर्न जानु पर्छ । किनभने नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमको आदेश छः" तिमीहरू समाधी (चिहान) को दर्शन गर्नुस्, किनभने त्यसले परलोकको सम्झना र स्मरण गराउँछ ।"

नबी सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम ले आफ्नो माननीय साथीहरुलाई चिहानको दर्शनगर्दा खेरि निम्नलिखित प्रार्थनागर्न सिकाउने गर्थेः

" अस्सलामो अलैकुम अहलद् देयारे मिनल् मूमेनीन वल् मुस्लेमीन्, व इन्ना इन् शाअल्लाहो बेकुम् लाहेकून । नस्‌अलुल्लाह लना व लकुमुल् आफियह व यर्हमुल्लाहुल् मुस्तकदेमिन् मिन्ना वल् मुस्ताखेरीन ।"

अर्थातः हे यहाँका स्थित इमान्दार र मुसलमानहरु, तिमीहरुमाथि शान्ति होस्, तथा हामी पनि अल्लाहले चाहेमा तिमीहरुसित भेंटनेवाला छौं । अल्लाहसित आफ्नो र तिम्रो लागि सुखको कामना गर्छौं, तथा अल्लाह महानले हामीमध्ये अघि गएका र पछि जाने सबैहरुमाथि दया र कृपा गरोस् ।

महिलाहरूले चिहानको दर्शनगर्न मनाही छ, किनभने नबी सल्लल्लहु अलैहि व सल्लम ले चिहान दर्शनगर्ने महीलाहरुमाथि धिक्कार गरेको छ, अनि किनभने त्यहाँ गएमा भ्रष्टाचारको सम्भावना हुन्छ । तथा तिनीहरुमा धैर्य गर्ने शक्ति थोरै हुन्छ । यसै गरि महीलाहरुलाई जनाजा पछाडि चिहानसम्म जानु पनि मनाही छ, किनभने अल्लाहकोसंदेष्टा सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम ले महीलाहरुलाई यसबाट मनाहीगर्नु भएको छ । तर मस्जिद र तिहारस्थान मा मृतकमाथि जनाजाको नमाज पढ्न पुरुष र महीला दुबैको लागिउचित छ। संकलन गरिने यही अन्तिम कुरो हो ।

अल्लाहको दया , कृपा र शान्ति होस् हाम्रो संदेष्टा मुहम्मद, उहाँको परिवार र साथीहरू माथि ।

चिहान दर्शनका प्रकारहरू:

ज्यारह मश्रूअ:
अर्थात अन्तिम दिनको स्मरण गर्ने विचार गर्नु, र उसको लागि यात्रा नागर्नु, तथा आफ्नो र मृतकहरूका लागि जायज विधिले प्रार्थना गर्ने विचार गर्नु, अनि इस्लाम धर्म विपरित कुनै कार्य नागर्नु ।

ज्यारह बिदईय
(अवैध दर्शन) अर्थात चिहानहरू नजिक अल्लाह सित प्रार्थना गर्ने विचारगर्नु ।

ज्यारह शिर्कीय:
(अवैध दर्शन) अर्थात चिहानमा रहेका ब्यक्तिहरू देखि प्रार्थना गर्ने विचारगर्नु ।

माथि सम्बन्धित प्रश्नहरू:

१. प्रणाली र इस्लामी नैतिकताहरूको संरक्षन गर्न मुस्लिमको नैतिकता मध्य हो। (ठीक - बेठीक)
२. मेरो धर्मले मलाई नराम्रो मान्छेहरू संगतमा बस्ने र राम्रा मान्छेहरू देखि टाढा बस्ने आदेश दिन्छ। (ठीक - बेठीक)
३. इस्लामले हामीहरूलाई सेवक तथा कामदार आदिहरू सित राम्रो व्यवहारगर्न सिकाएको छ। (ठीक - बेठीक)
४. म अर्कालाई आफ्नो जिब्रो र हाथ बाट दुःख दिने मान्छेलाई साथी बनाउँछु। (ठीक - बेठीक)
५. कसैले मलाई अपमान गरियो भने म पनि उसको अपमान गर्दै मज्जालिन्छु। (ठीक - बेठीक)
६. इस्लामले मलाई गरीब , कमजोर र खाँचोमा रहेकाहरू लाई सहायता र मद्दतगर्ने तालीम दिन्छ। (ठीक - बेठीक)
७. एउटा मुस्लिमको अर्का मुस्लिम माथि यो अधिकार छ कि बिरामी अवस्थामा उसको दर्शन र सान्चोहुने प्रार्थना गरोस्। (ठीक - बेठीक)
८. क्षिमेकीहरूको रहस्यहेर्नु , आस्थावानहरू को गुणहरू मध्य हो। (ठीक - बेठीक)
९. अल्लाह कहाँ सबैभन्दा राम्रो मान्छे , अर्कालाई सबैभन्दा धैरै लाभपुर्याउने मान्छे हुन्छ। (ठीक - बेठीक)
१०. घरबाट निस्किने बेला पणने दुआः " बिस्मिल्लाहे वलज्ना, व बिस्मिल्लाहे खरज्ना, वअला रब्बेना तवक्कल्ना। " (ठीक - बेठीक)
११. मलाई अपमानगर्ने मान्छ सित भन्छुः " यहदीकोमुल्लाहो व युस्लिहो बालकुम्। " (ठीक - बेठीक)
१२. स्तुतिहरू मुस्लिमको रक्षागर्छन र अल्लाह देखि नजिकपार्छन। (ठीक - बेठीक)
१३. तिम्रो आफ्नो मुस्लिम भाईसंग माया वा प्रेमको पहिचान के हो ?

....

१४. आफ्नो मुस्लिम भाई देखि ईर्ष्यागर्नु आस्थामा कमीहुने संकेत गर्छ। (ठीक - बेठीक)
१५. प्रेम र मायाका कारणहरू को को हुन।

....

१६. नशापदार्थहरू मध्य हराम (वर्जित) त्यो हो जसलाई खमर अर्थात रक्सी भनिन्छ। (ठीक - बेठीक)
१७. खाना र पानीमा फूँकमार्नु उचित छैन। (ठीक - बेठीक)
१८. खाना खानु पछि र धुनुभन्दा अगाडि लाहरूलाई चाटन उत्तम छ। (ठीक - बेठीक)
१९. खाना , लुगा र सजावटमा मध्यस्थता नै चाहेको तरीका हो। (ठीक - बेठीक)
२०. मृतकलाई नुहाउने , उसमाथी नमाज पढने र गाड्ने सबैभन्दा बढि अधिकारी ....फेरि............फेरि...........फेरि..........हो।

२१. मृतकबाट ऋण तिर्नु छः O अनिवार्य, O उत्तम, O जायज।
२२. मृतकलाई दफनगर्नु (गार्डनु) छः O उत्तम, O अनिवार्य, O फर्ज किफायह।
२३. मर्दा मान्छेलाई कलमाको स्मरण गराउनु होः O अनिवार्य O उत्तम, O वर्जित।
२४. मृतकलाई नुहाउँदा खेरि सहायता नागरिनेहरूले उपस्थित हुनको हुकुमः O वर्जित, O जायज, O अनुचित
२५. मृतकलाई चिहानमा राखेपछि कफनका बन्धनहरू खोल्नुपर्छ। (ठीक - बेठीक)
२६. पति पत्नीहरूले एकअर्कालाई नुहाउन सक्दैन किनभने मरेपछि विवाहको नाता सिद्धिन्छ। (ठीक - बेठीक)
२७. पुरुष र महिलाले त्यो मान्छेलाई नुहाउनु...
२८. कसैले मृतकमाथि जनाजाको नमाज पढन नापाओस् भने ....पढछ, किन्तु त्यो..........भित्र।
२९. मृतक माथि रुनु बिल्कुल जायज छ। (ठीक - बेठीक)
३०. मृतकलाई चिहानमा उसको अनुहार किब्लातिर गरी राख्नुपर्छ । (ठीक - बेठीक)

विषय सुचि

प्रवेशिका २
पहिलो पाठ ४
प्रवेशिका र तफसीरको प्रश्नहरु ३२
दोस्रो पाठ ४५
तेस्रो पाठ ५३
चौथो पाठ ५८
पाँचौ पाठ ६३
छैठौँ पाठ ६९
सातौँ पाठ ७३
आठौँ पाठ ७५
नवौँ पाठ ७६
दसवौँ पाठ ७७
एघारौँ पाठ ७९
तस्विरको माध्यमले नमाजको एक झलक ८२
नमाजको छोटकरीमा वर्णन ९२
नमाजको सम्बन्धमा प्रश्नहरु ९५
बाह्रौ पाठ १०१
तेह्रौ पाठ १०३
चौधौ पाठ १०४
वजूगर्ने विधिको चित्रित बयान १०६
इस्लामका सिद्धान्तहरू सम्बन्धित केहि समस्याहरू माथि अधारित परिशिष्ट (अनुलग्नक) १०९
पहिलो: पवित्रता १०९
पवित्रता सम्बन्धित प्रश्नहरू: ११३
दोस्रो : दान (जकात) ११६
जकात सम्बन्धित प्रश्नहरू १२१
तेस्रो: व्रत (उप्वास) १२४
उपवास सम्बन्धित प्रश्नहरू: १३१
चौथो - हज्ज १३४

हज्ज र उम्रहको विधिः १३९
हज्ज सम्बन्धित प्रश्नहरूः १४२
पन्ध्रौ पाठ १४४
सोह्रो पाठ १४५
सत्रहौं पाठ १४७
अठाह्रौं पाठ १४९
माथि सम्बन्धित प्रश्नहरूः १५५
विषय सुचि १५७
किताब सुचि १५९

किताब सुचि

१. कुरआन करीम
२. सहीह बुखारी : ईमाम मोहम्मद बिन ईस्माईल अल- बुखारी (निधन २५६ हिज्री.)
३. सहीह मुस्लिम : ईमाम मुस्लिम बिन हज्जाज अल- कोशैरी (निधन २६१ हिज्री.)
४. शरह मुम्तेअ : शैख मोहम्मद बिन सालेह अल- उसैमीन (निधन १४२१ हज्री.)
५. अल-कौल अल-मुफीद अला किताब अल-तौहीद : शैख मोहम्मद बिन सालेह अल- उसैमीन (निधन १४२१ हज्री.)
६. तैसीर अल-करीम अर्रहमान फि तफसीर कलाम अल-मन्नान (तफसीर अल-साअदि) : अब्दुर्रहमान बिन नासिर अल-सअदि (निधन १३७६ हिज्री.)

اللغة النيبالية

नेपाली भाषा

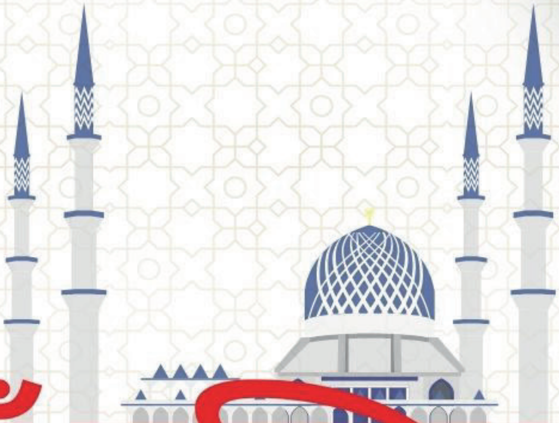

नयाँ मुस्लिमको लागि गाइड

इस्लाम भनेको के हो?

Syaikh Dr. Haitsam Sarhan

دليل المسلم الجديد، ما هو الإسلام؟

Nepali نيبالية

3 एकेश्वरवादका प्रकारहरू:

अल्लाह तआलाले जुन कार्यहरु आफ्नो लागी खास गर्नु भएको छ र हरेक प्रकारको उपासना अराधना भक्ति र पूजापाठ जुन अल्लाहले आफ्नो लागी अनिवार्य गर्नु भएको छ ती सबैमा अल्लाह लाई एक मान्नु यसैलाई तौहिद भनिन्छ।

यसलाई तीन भागमा भिवाजित गरिएको छ:

तौहीदे अस्मा व सिफात (म र गुणहरु बारे अल्लाहको एकत्व)

अल्लाह तआलाले आफ्नो जुन नाम राख्नु भएको छ र आफ्नो जुन महान गुण र विशेषताहरु बताउनु भएको छ वा अल्लाहको सन्देष्टा मुहम्मद मुड़ ले अल्लाहको जुन नाम, र महान र सर्वत्तम गुण र विशेषताहरु को ब्याख्या गरेका छन् ति सबै नाम र गुणहरु माथि यस्तो विशवास राख्नु जस्तो अल्लाहको लागि उचित सुहाँदो र उपयुक्त छ, कुनै किसिमको हेरफेर परिवर्तन र अदलाबदली अथवा घटथप नगर्नु, तिनीहरु लाई न नकारनु, नत आफ्नो मनमानी तपसिल र विवरण स्पष्ट गर्नु, त्यस्तै अल्लाहका गुण र विशेषताहरुलाई मानिसहरुको गुण र विशेषताहरु जस्तै न सम्झनु।

तौहीदे उलूहियत (पूज्यमा एकत्व)

यो विशवास राख्नु कि हरेक प्रकारको उपासना अराधना भक्ति र पूजापाठ मात्र एक अल्लाहको लागि गर्नु पर्छ, र उहाँको भक्ति र पूजापाठमाअरु कसैलाई साझेदार बनाउनु हुदैन।

तौहीदे रुबूवियत (प्रभुत्वमा एकत्व)

तौहीदे रुवुबियत यसको अर्थ हुन्छ:सृष्टि र संसारको हरेक शासनमा अल्लाहलाई एक मान्नु र यो विश्वास राख्नु कि जीवीका र आहार प्रदान गर्नुको मालिक अल्लाह नै हुनुहुन्छ।

दीनका तीन वर्गहरू:

अनुग्रह

सर्वशक्तिमान् अल्लाहको यसरी उपासना गर्नुपर्छ कि यदि तपाईंले अल्लाहलाई देख्नुभएको छ र यदि तपाईंले उहाँलाई देख्नुभएको छैन भन उहाँले तपाईंलाई अवश्य देख्दै हुनुहुन्छ।

अनुग्रहको एक मात् खण्ड छ, र यसको अन्तर्गत दुई वर्गहरू छन्।

१. मुसाहदा (दर्शन): तपाईंले अल्लाहलाई देख्दै हुनुहुन्छ जस्तो गरी पूजा र उपासना गर्नुपर्छ।
२. सतर्क आराधना: यदि तपाईंले उहाँलाई हेरिरहनुभएको छैन भने, उहाँले निश्चित रूपमा तपाईंलाई हेर्दै हुनुहुन्छ।

इमान

जिब्रोले स्वीकार गर्नु, हृदयमा विश्वास राख्नु, शरीरको अंगले कर्म गर्नु। विश्वास (इमान) राम्रो कर्मले बढ्छ र खराब कर्मले घट्छ।

विश्वासको स्तम्भहरू: 6

१. अल्लाह माथि आस्था राख्नु।
२. उहाँका फरिश्ताहरु माथि आस्था राख्नु।
३. उहाँका पुस्तकहरूमा आस्था राख्नु।
४. उहाँका दूतहरूमा आस्था राख्नु।
५. अन्तिम दिनमा आस्था राख्नु।
६. राम्रो र खराब भाग्यमा आस्था राख्नु।

इस्लाम

सर्वशक्तिमान अल्लाह माथि मात्र आस्था राखेर, उहाँको सामु झुक्नु, उहाँको आज्ञापालन गर्नु र आत्मसमर्पण गर्नु र शिर्क दृखि टाडा रहनु।

ईस्लाम को स्तम्भहरु: 5

१. गवाहि दिनु।
२. नमाज पढ्नु।
३. जकात दिनु।
४. रमजानको बर्त बस्नु।
५. हज गर्नु।

4 वर्जित कामहरुको प्रकार:

सगिरा गुनाह (सानो पाप)

(यो ठुलो अपराध भन्दा सानो छ) इस्तिगफार गरेर क्षमा माग्दा सानो पाप माफ हुन्छ, र बारम्बार सानो पाप गर्दा कबीरा पापमा परिणत हुन्छ। अगमवक्ता सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले भन्नुभयो: 'पापलाई सामन्य नठान्नु होशियार हुनुहोस् किनकी यसले मानिसमा जम्मा भएर उसलाई नष्ट गर्छ'।

कबिरा गुनाह (ठुलो पाप)

प्रत्येक पाप जसको लागि निश्चित सजाय तोकिएको छ) जस्तै जादू, आमाबाबुको अवज्ञा, ब्याज लिने, समलिङ्गी हुनु, झूट बोल्नु, मदिरा पिउनु, चोरी गर्नु, गिल्ला गर्नु, बिना कारण निर्दोषको ज्यान लिनु, अनाथको सामान खानु आदि।

शिर्क-ए-अस्गर (सानो शिर्क)

(यसले इस्लाम धर्मबाट निष्कासन गर्दैन, ठुलो पापहरूमध्ये यो सबैभन्दा ठूलो पाप हो) जस्तो कि कसैले अल्लाहले जे चाहन्छ र तपाईंले चाहानुहुन्छ भन्नुहुन्छ, गैरुल्लाहको कसम खानु, शिर्कमा आधारित जन्तर झुण्डाउनु, हातमा रेखाहरू पढ्ने र शंखहरू झुण्ड्याउने आदिले सुरक्षा दिन्छ वा नराम्रो नजरबाट बचाउँछ भन्ने बुझेर।

शिर्क-ए-अकबर (ठूलो शिर्क)

यसले इस्लाम धर्मबाट निष्कासन गर्नेछ, यदि यस अवस्थामा मर्नुभयो भने कहिल्यै माफ गरिने छैन। यो गर्ने व्यक्तिले अरूलाई अल्लाह जस्तै बनाउँछ र अल्लाहसँग प्रार्थना गरे जस्तै उहाँसँग प्रार्थना गर्दछ, वा उहाँसँग डराउँछ, वा उहाँमा आशा राख्छ, वा उहाँलाई प्रेम गर्दछ, वा उहाँको लागि कुनै प्रकारको उपासना गर्दछ।

वजू त्यम्मुम र नुहाउने (ईस्लामिक) विधि ②

वजू को विधि

① मनमा वजूको नियत गर्नुपर्छ, त्यसपछि बिस्मिल्लाह भनेर दुबै हातलाई नाडी सम्म धुनुपर्छ।

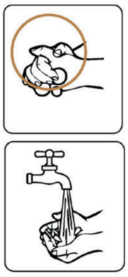

② फेरि दायाँ हातले पानि लिनु र मुखमा हालेर हल्लाउनु आर्थात कुल्ला गर्नुपर्छ, फेरि ति पानीलाई मुखबाट बाहिर निकाल्नुपर्छ, र त्यसपछि नाकभित्र पानि हालेर बायाँ हातको चोर औंला र औंठाले नाक सफा गर्नुपर्छ।

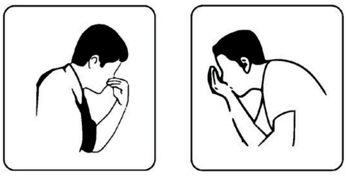

③ फेरि अनुहार लम्बाईमा माथा र चुईडोमुनि दर्हि सम्म र चौडाईमा कान सम्म धुनुपर्छ।

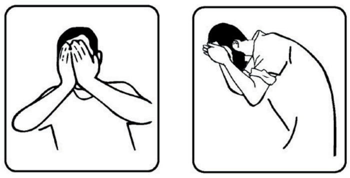

④ त्यसपछि दुबै हातलाई औंलाहरु देखि कोइनोसम्म धुनुपर्छ, पहिला दायाँ फेरि बायाँ।

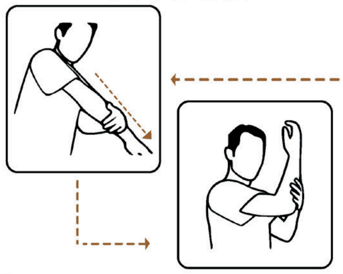

⑤ त्यसपछि टाउको मसह (स्पर्श) यसप्रकार गर्ने कि दुइटै हात टाउकोको आग्र भाग निधार बाट शुरू गरेर पछाडि मांसपेशी सम्म लैजाने फेरि त्यहाँ बाट पहिले को स्थान सम्म ल्याउने जहाँ बाट शुरू गरिएको थियो।

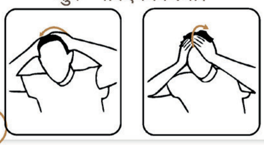

⑥ फेरि कानको मसह (स्पर्श) यस प्रकार गर्ने कि दुइटै चोर औंलाहरु दुईतिरको कान भित्र हालेर कानको पछाडि बुढी औंलाहरुले (औंठाहरूले) मसह (स्पर्श) गर्नुपर्छ।

⑦ त्यसपछि दुबै खुट्टा घुँडा सम्म पहिले दायाँ फेरि बायाँ धुनुपर्छ।

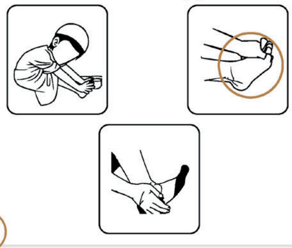

⑧ शर्यी निर्णयहरुमा बढोत्तरी गर्नुको नियम ?

- वजू गर्ने बेलामा शर्यी निर्णयहरुमा बढोत्तरी गर्न निषेध (हराम) गरिएको छ, जसरी कि तीन पटक भन्दा बढी धुनु व कोइनो भन्दा माथि पाखुरा धुनु व घुँडा भन्दा माथि तिघ्रा धुनु र गर्दनको मसह पनि निषेध गरिएको छ।

⑨ वजू गरिसकेपछि यो बिन्ती (दुआ) पढ्नुपर्छ :

"أَشهَدُ أَنْ لا إلَهَ إِلّا اللّه وَحدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبدُهُ وَرَسُولُه" ، "اللَّهُمَّ اجعَلنِي مِنَ التَّوَّابِينَ واجعَلنِي مِنَ المُتَطَهِّرِينَ."

⑩ - निम्नलिखित कारणहरुले वजू भंग हुन्छ :

1- अगाडि र पछाडि बाट कुनै वस्तु निस्कने जसरी कि दिशा पिसाब र हवा फुस्किने।
2- निद्रा र बेहोसीमा कुबुद्धिको कारण।
3- रऊँटको मासु खाएको अवस्थामा।

त्यम्मुम को विधि

① त्यम्मुम : यदि कुनै कारणवश पानी भेटिएन व पानी प्रयोग गर्नाले कुनै हानी हुने पुरा डर छ भन्ने पवित्रताको को नियतले शुद्ध (पवित्र) माटो पानी को विकल्प हो।

② यसको तरीका यो हो कि त्यम्मुमको नीयत (विचार) ले दुईटै हातहरूलाई माटोमा हान्नु र फेरि अनुहार र दुईटै हत्केलाहरूमाथि दल्नु।

③ माटोमा हात हान्ने समयमा औंलाहरूलाई फैलाउन वा हत्केलाको मसह गर्ने समयमा औंलाहरूको बिचमा मसह गर्न सिद्ध छैन।

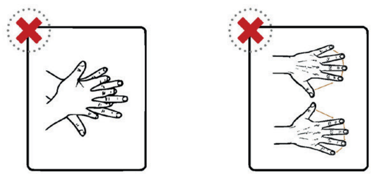

अनिवार्य नुहाउने (ईस्लामिक) विधि

① मनमा नुहाउने नीयत (विचार) ले कम स्वरमा बिस्मिल्लाह पढ्ने, फेरि कुल्ला गर्ने र नाकमा पानी हाल्ने, हल्का र बाक्लो कपालको जरासम्म पानी नपुगेसम्म शरीरमाथि पानी हाल्ने।

② नुहाउन बाध्य बनाउने कार्यहरू।

1- जनाबत (सम्भोग): सम्भोगका कारण वीर्य निस्कने वा ननिस्कनेले,वा वासना वा एहतलामको कारणले 2- महिनावारी र प्रसूतिको रगत आएपछि 3- मृत्युपछि तर युद्धमा शहीद भएका व्यक्तिहरू बाहेक 4- काफिरले इस्लाम स्विकारेप

प्रबन्धक : डा. हैसम सरहान , शिक्षक मसजिदे नब्वि र पर्यवेक्षक माहदुस्सुन्नह «mahadsunnah.com» ।

पबलिश र वितरण गर्ने अधिकार उपलब्ध छ। अनुवाद जुडिने sarhaan.com व बारकोड स्केन गर्नें।

नबी (स.) को नमाज पढ्ने तरिका। 1

इमाम र एकलै नमाज पढ्ने लाई सुत्रा (पर्खाल) राख्न सुन्नत हो, इमामको सुत्रा मुकतदी (इमामको पछाडि नमाज पढ्नेहरु) को पनि सुत्रा हो।

उसले नमाज पढ्दा आफ्नो आँखा यताउता नहेरी सजदह (नतमस्तक) गर्ने ठाउँतिर राख्नपर्छ।

1

उसले आफ्नो खुट्टालाई आफ्नो काँधको बिचमा राख्नपर्छ, बढाउने र घटाउने मिलदैन,र तिनिहरुको बाहिर भागलाई सीधा पार्नुपर्छ।

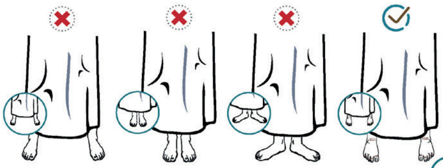

2

नमाजका शर्तहरू पस्चात उसले भन्नुपर्छ «الله أكبر» , र आफ्ना दुबै हातलाई औंलाहरु जोडेर र हत्केलाहरुको तलाउहरु किब्लातिर गरेर आफ्ना कानको लोती व काँधहरु सम्म उठाउनुपर्छ।

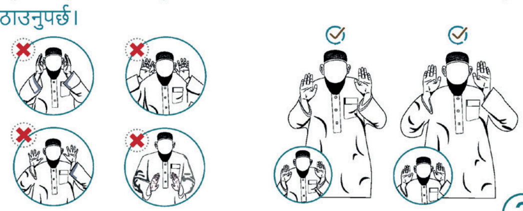

3

त्यस पछि उसले आफ्नो दाहिने हत्केलाको भित्री भाग आफ्नो बायाँ हत्केलाको बाहिरी भागमा नाडी र पाखुरासमेत आफ्नो छाती माथि राख्नपर्छ, वा समात्नुपर्छ।

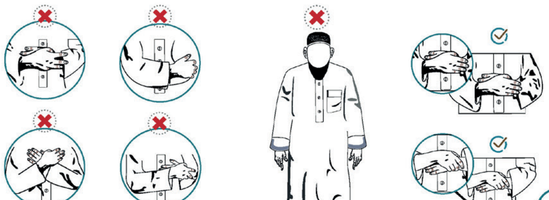

4

त्यसपछि पहिलो रकातमा मात्र दुआऐ इसतफताह पढ्नु मुसतहब (राम्रो कार्य) हो,दुआऐ इसतफताहमा विविधता राम्रो कुरा हो,तब उसले भन्नुपर्छ

« سُبْحَانَك اللَّهم وبحَمْدِك وتبارك اسْمُك، وتعالى جَدُّك، ولا إله غَيْرك ».

फेरि उसले भन्नुपर्छ जुन कि हादिसमा बयान गरिएको छ।

« أعوذُ باللهِ منَ الشيطانِ الرجيمِ ».

फेरि उसले "बिस्मिल्लाहिर्रहमानिररहीम" पढ्नुपर्छ,र सुरह फातिहा का शब्दहरू अक्षरहरू व्यवस्थित ढङ्गले पढ्नुपर्छ।

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

फेरि उसले कुरानका केहि सुरह अथवा केही आयतहरु (कंठहरु) बिना आऊजो बिल्लाह पढ्नुपर्छ,र उसले पहिलो सुरहमा मात्र बिस्मिल्लाहिर्रहमानिररहीम पढ्नु आनिवार्य छ।

5

फेरि उसले तकबिर तहरीमा जस्तै «الله أكبر» भने लगत्तै हात उठाउनुपर्छ, र रकुअ गर्नुपर्छ,र उसले आफ्नो घुँडा समात्नुपर्छ र आफ्नो कुहिनोलाई झुकाउन मिल्दैन,र आफ्नो टाउकोलाई आफ्नो पिठ्यूँको एकदम बराबरीमा राख्नपर्छ,र उसले एकचोटी आनिवार्य «سبحان ربي العظيم» भन्नुपर्छ, एक पटक भन्दा बढी भन्नु राम्रो कुरा हो जुन कि हदीसमा बयान गरिएको छ।

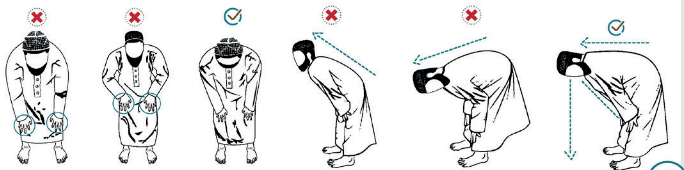

6

फेरि उसले उभिदै सीधा हुनु अघि «سمع الله لمن حمده» भन्दै आफ्नो दुबै हातलाई कानको लोती व काँधहरु सम्म उठाउनुपर्छ।

उभिएको आवस्थामा उसले भन्नुपर्छ «ربنا ولك الحمد» र हदिसमा भनिए आनुसार दुआहरु पढ्न राम्रो कुरा हो।

त्यसपछि उसले हात नउठाएर तकबीर भन्नुपर्छ,र सात अंङ्गले सजदह (ढोग) गर्नुपर्छ,निधारले, नाकले, दुबै हत्केलाको तल्लो भागले, दुबै घुँडाले,र दुबै खुट्टाको औंलाहरुले।

उसले काख पेट र तिघ्राको बीचमा र तिघ्रा र पिन्डलको बीचमा दूरी राख्नपर्छ,र आफ्नो दुबै पाखुरालाई भुईंदेखि माथि राख्नपर्छ।

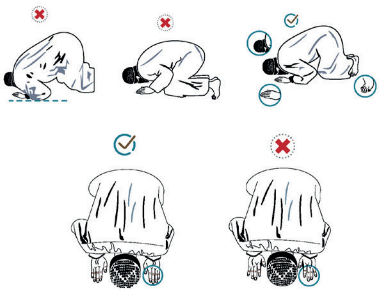

7

त्यसपछि एक पटक आनिवार्य «سبحان ربي الأعلى» भन्नुपर्छ,एक पटक भन्दा बढी भन्नु राम्रो कुरा हो जुन कि हदीसमा बयान गरिएको छ,र उसले मन पराएको कुराको लागि बिन्ती गर्न सक्नुहुन्छ,र हदिसमा भनिए आनुसार दुआहरु पढ्न राम्रो कुरा हो।

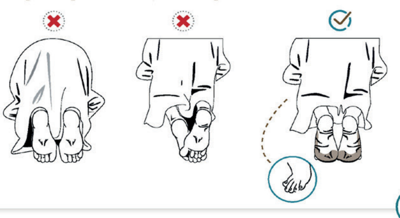

8

त्यसपछि उसले तकबीर भन्नुपर्छ र बायाँ खुट्टा बिछ्याएर बस्नुपर्छ,र दायाँ खुट्टा ठाडो राख्नपर्छ,र दायाँ खुट्टाका औंलाहरूको तलवाहरु भुइँमा राख्नपर्छ,र औंलाहरुलाई किब्ला तिर राख्नपर्छ, र तिघ्रा माथि हत्केलाको तलवाहरु राख्नपर्छ,र भन्नुपर्छ «رب اغفر لي» यस्तो खाले सबै नमाजमा बस्नुपर्छ चाहे त्यो तीन र चार रकत वाला किन नहोस्, र अन्तिम तशाहुदमा बायाँ खुट्टालाई दाहिने खुट्टाको मुनि राखेर तवारुक गर्नुपर्छ।

9

फेरि तकबीर भन्नुपर्छ र पहिलो सजदह जस्तै सजदह गर्नुपर्छ,र फेरि तकबीर भन्नुपर्छ र दुसरो रकातको लागि उठ्नुपर्छ,र यसमा पनि पहिला जस्तै गर्नुपर्छ,तर दोस्रो रकातमा न तकबीरे तहरीमा हुन्छ नत दुआऐ इसतफताह।

जब उसले दोस्रो सजदह पूरा गर्छ तब उसलाई तशाहुदका लागि बस्नुपर्छ

र शहादतको औंलाले संकेत गर्नुपर्छ,र बीचको औंलालाई औंठासित मिलाएर गोली जस्तो आकार बनाउँनुपर्छ, र शाहादतको औंलाले संकेत गर्दै दुआ पढ्नुपर्छ।

त्यसपछि तशाहुद को दुआ र दरुदे ईबराहीमी पढ्नुपर्छ।

« التحيات للّه، والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة اللّه وبركاته، السلام علينا وعلى عباد اللّه الصالحين، أشهد أن لا إله إلا اللّه، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله ، اللهم صل على محمد وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد، اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم ، إنك حميد مجيد.

त्यसपछि उसले चारवटा कुराहरु बाट अल्लाहको शरण खोज्नुपर्छ,र दुआ पढ्नुपर्छ।

« اللهم إني أعوذ بك من عذاب جهنم ، وأعوذ بك من عذاب القبر ، وأعوذ بك من فتنة الدجال ، وأعوذ بك من فتنة المحيا والممات » ،

र आफ्नो प्रिय बिन्तीहरु गर, र हदिसमा भनिए आनुसार पढ्न राम्रो कुरा हो

« اللهم أعنّي على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك ».

फेरि दाहिने र बायाँतर्फ यो भन्दै सलाम फेर्नुपर्छ «السلام عليكم ورحمة اللّه» र आफ्नो टाउकोलाई तलमाथि नगरे काँधतिर मात्र लैजानुपर्छ,र हाथले कुनै संकेत गर्ने मिल्दैन

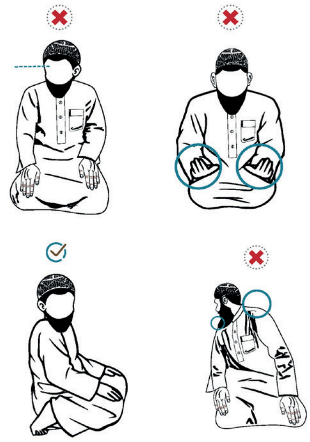

10

प्रबन्धक : डा. हैसम सरहान , शिक्षक मसजिदे नब्वि र पर्यवेक्षक माहदुस्सुन्नह : mahadsunnah.com

पबलिश र वितरण गर्ने अधिकार उपलब्ध छ। अनुवाद जुडिने sarhaan.com व बारकोड स्केन गर्ने।

- हजका स्तम्भहरू: यदि कुनै रुक्न छुट्यो भने उसलाई पूरा गर्ने अन्यथा हज मान्य हुनेछैन
- हजको दायित्व: यदि कुनै दायित्व छुट्यो भने बाख्रा काट्नु अनिवार्य हुन्छ

alsarhaan.com
sarhaan.com

उमराको अनुष्ठान:

Nepali نيبالية

एहराममा निषेधित चीजहरू:

1. टाउको वा शरीरको कपाल काट्ने।
2. नङ काट्ने।
3. अत्तर प्रयोग गर्ने।
4. विवाह गर्ने (आफूले वा अरू कुनैको)।
5. श्रीमतीसँग सम्भोग गर्ने।
6. जमिनमा बस्ने जनावरको शिकार गर्ने।

पुरुषहरूको लागि मात्र निषेधित:

1. जस्तै कपडा वा सिलाएको लुगा: यो शरीर वा कुनै अंगमा लागू हुन्छ।
2. पगडी र टोपी जस्ता समान चीजले टाउको छोप्ने।

महिलाहरूको लागि मात्र निषेधित:

1. निकाब वा बुर्काले अनुहार छोप्ने, तर अपरिचित पुरुषहरूको उपस्थितिमा, उसले आफ्नो अनुहार बुर्का र यस्तै प्रकारले छोप्नु पर्छ।
2. पन्जा लगाउने।

उमराको सुन्नत हरु:

1. एहरामको नियत अघि नङ र आवश्यक कपालहरु काट्ने।
2. एहरामको लागि नुहाउने।
3. शरीरमा अत्तर लगाउने (पुरुषहरूको लागि)।
4. एहरामको लागि नुहाउने।
5. एहरामदेखि तवाफसम्म तलबिया (لبيك اللهم لبيك. لبيك لا شريك لك لبيك. إن الحمد والنعمة لك والملك. لا شريك لك) भन्ने।
6. पुरुषहरूको लागि परिक्रमामा इजतेबा गर्ने, र त्यो आफ्नो दाहिना काँध खुला राख्नु हो।
7. हजर-ए-असवद लाई चुम्बन गर्ने।
8. पहिलो तीन राउन्डमा रमल गर्ने।
9. "मकाम-इब्राहिम" को पछाडि दुई रकत नमाज पढ्ने।

As-Sunnah College	प्राकृतिक सुन्नतहरु अल्लाहले मानिसहरूलाई प्रदान गर्नुभएको गुणहरू)	

मुख्य रूपले मानिसहरूको एउटा आकर्षण र आवश्यकता हुन्छ, जसलाई उसको वरपर बस्नेहरु प्रभावित गर्दैनन्, जस्तो कि नबी (स.) ले प्रमाणिक हदीसहरुमा भन्नुभएको छ।

अल-सुन्ना = गर्ने कार्य	धार्मिक नीति नियम	अल-तारीफ = परिभाषा, व्याख्या
(१) जुँगा काट्नु	सुन्नत हो, सफाचट काट्नु मकरुह (मन नपराउने) हो	जुँगा काटेर घटाउनु र ओठको किनाराहरू नदेखिएसम्म काट्नु सुन्नत हो।
(२) दाह्री बढाउनु	वाजिब(अनिवार्य) हो	दाह्री काट्नु हराम(अबैध) हो, किनभने यस्तो गर्दा नबी (स.) को आदेश दाह्री छाड्नु र दाह्री बढ्न दिनु को विरोध गर्दै छ।
(३) दाँत माझ्नु	सुन्नते मुअक्कदह (धेरै नै राम्रो) हो	दाँत सफा गर्न अरक र उस्तै को प्रयोग गर्नु, यो जहिले पनि सुन्नत हो,र धेरै नै राम्रो कार्य हो नमाज पढ्दा, घर व मस्जिदमा प्रवेश गर्दा, कुरान पढ्दा, निद्राबाट उठ्दा, मृत्युको समयमा, र मुखको गन्ध परिवर्तन गर्न को लागि
(४) नाकमा पानी हाल्नु	वजुका सुन्नतहरु मध्ये एक हो	नाकमा पानी हालेर नाक धुने र पानी बाहिर निकाल्ने।
(५) नङ काट्नु	सुन्नत हो,तर चालिस दिन ढिलो नगर्नु	नङहरू काट्नुहोस् किनभने तिनीहरूलाई छोड्दा तिनीहरूको मुनि फोहोर जम्मा हुने छ।
(६) औंलाहरूको जोर्नी धुनु	सुन्नत हो	फोहोर जम्मा हुने ठाउँ जस्तो कि औंलाहरूका नङहरु र गाँठहरूलाई सफा गर्ने।
(७) काख मुनिको कपाल फ्याँक्नु	सुन्नत हो,तर चालिस दिन ढिलो नगर्नु	र यस्को मतलव काख भित्रको कपाल हटाउने हो, चाहे ती उखेल्ने, काट्ने, वा अन्य चीजहरू द्वारा हटाउने, किनकी यसले गर्दा सफाइ हुन्छ र अप्रिय गन्धहरू खत्म हुनेछ।
(८) गुप्तांग को कपाल काट्ने	सुन्नत हो,तर चालिस दिन ढिलो नगर्नु	गुप्तांग वरिपरिको कपाल हटाउनको लागि औद्योगिक सामाग्रीहरू पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ।
(९) गुप्तांगलाई पानीले सफा गर्नु	यो दिसा पिसाब को बानी मध्ये एक हो	दिसा पिसाब गरिसकेपछि गुप्तांग र गुप्तांगको वरिपरिलाई पानी अथवा कुनै वस्तुले सफा गर्ने।
(१०) कुल्ला गर्नु	वजुका सुन्नतहरु मध्ये एक हो	मुख भित्र पानी हालेर धुने र पानी बाहिर निकाल्ने।

आइशा (र.) ले भनिन् कि अल्लाहका रसुल (ﷺ) ले भन्नुभयो: प्राकृतिक अनुसार दश कामहरू छन्: जुँगा काट्नु, दाह्री बढ्न दिनु, दाँत माझ्नु, नाकमा पानी हाल्नु, नङ काट्नु, औंलाको जोर्नी धुनु, काख मुनिका कपाल फ्याँक्नु, गुप्तांगको कपाल फ्याँक्नु, र गोप्य भागलाई पानीले सफा गर्नु, जकरियाले भने कि मुस्अबले भन्नुभए: मैले दशौं बिर्सेको छु, तर मुख कुल्ला गरिरहेको हुन सक्छ,कुतैबाले वकीअको भनाईलाई थपे कि वकिअले भने "पानी हाल्नु अर्थात् इसतिनजा गर्नु हो। (मुस्लिम)

(११) खतना	पुरुषहरूका लागि आनिवार्य र महिलाहरूको लागि यदि आवश्यकता छ भने सुन्नत हो	र यसको मतलब पुरुषको लिङ्ग र महिलाको योनी ढाक्ने छालालाई काट्नु हो,ताकि यसमा फोहोर जम्मा नहोस्,र पिशाब गर्न सजिलो होस्,

अबूहुरैरह बाट वर्णन गरिएको छ कि अल्लाहका रसुल (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) ले भन्नुभयो:"प्राकृतिक अनुसार पाँचवटा कामहरू छन्: खतना, गुप्तांगको कपाल काट्ने, बगलको रौं उखेल्ने, नङ काट्ने र जुँगा काट्ने"(बखारी मुस्लिम)

स्रोत = फतहुल मोईन फी तकरिबे मनहजुस्सालकिन व तोजिहुल फिक्ह फिद्दीन" शैख हैथम सरहानद्वारा (अल्लाह उहाँको रक्षा गरून्)। पहिलो संस्करण १४४२

संवादको लागि : https://alsarhaan.com

و لا تقف ما ليس لك به علم
जुन कुरोको तिमीलाई ज्ञानै छैन त्यसको पछि नपर्नु।

و لا تلبسوا الحق بالباطل
सत्यलाई असत्यसँग नमिसाऊ।

و لا تعثوا في الأرض مفسدين.
पृथ्वीमा उपद्रव गर्दै नहिंड ।

ولا تعتدوا.
सीमसीमा ननाघ्नु ।

و اغضض من صوتك.
आफ्नो आवाज नरम राख ।

و اخفض جناحك للمؤمنين.
मोमिनहरूसित (विनम्रमा) आफ्नो हातहरू तल राखिराख्नुस् ।

و لا تصعر خدك للناس
मानिसहरू सम्मुख मुख नफुलाऊ।

و لا تمش في الأرض مرحا
धर्तीमा घमण्ड गरी नहिड्नु।

ادفع بالتي هي أحسن.
खराबीलाई भलाईबाट हटाऊ ।

خذ العفو و أمر بالعرف.
तपाई क्षमाको नीति अपनाउनुस्, र असल कामको उपदेश दिदै गर्नुस्।

و اعرض عن الجاهلين.
र अज्ञानीहरूबाट टाढा बस्नुस् ।

و اقصد في مشيك.
आफ्नो चालमा सहजता र सन्तुलन कायम राख।

و لا تنابزوا بالألقاب.
आपसमा एक अर्कालाई नराम्रो उपाधिले सम्बोधन नगर।

و لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل
र, एक अर्काको सम्पत्ति अनुचित रूपमा उपभोग नगर।

لا تبطلوا صدقاتكم بالمن و الأذى
आफूले गरेको दानलाई अर्कामाथि उपकार दर्शाएर र अरुलाई कष्ट दिएर बर्बाद नगर ।

ادع إلى سبيل ربك بالحكمة
मानिसहरूलाई बुद्धिमत्ता र असल उपदेशले आफ्नो पालनकर्ताको बाटोतिर बोलाउनुस्।

إجتنبوا كثيرا من الظن
धेरै शंकाउपशंका गर्नुबाट बच्नु।

و لا تجسسوا.
एक अर्काको जासूसी नगर्नु।

و لا يغتب بعضكم بعضا
कसैको अनुपस्थितिमा निन्दा नगर्नु।

لايسخر قوم من قوم
पुरुषहरूले अर्को पुरुषको उपहास नगरुन् ।

و أطعموا البائس الفقير
गरीब निमुखाहरूलाई खुवाऊ।

و بالوالدين إحسانا و ذي القربى و اليتامى
आमा-बाबु र नजिकका नातेदार, र अनाथहरूसँग सम्मानपूर्ण व्यवहार गर।

و إذا حييتم بتحية فحيوا بأحسن منها
जब कुनै व्यक्तिले तिमीलाई सलाम गरोस् त तिमीले पनि त्योभन्दा राम्रो शब्दमा जवाफ देऊ वा तिनै शब्दमा सलाम फर्काऊ ।

ادخلوا في السلم كافة
इस्लाममा पूर्णरूपले प्रवेश गरिहाल।

و قولوا قولا سديدا
सोझो सोझो साँचो कुरा भन्नेगर।

أنفقوا مما رزقناكم
जुन हामीले तिमीलाई प्रदान गरेका छौं, त्यसबाट खर्च गर्नेगर।

و آتوا اليتامى أموالهم
अनाथहरूको सम्पत्ति तिनीहरूलाई सुम्पिहाल।

و لا تتبدلوا الخبيث بالطيب
पवित्र कुराको बदलामा अपवित्र चीज ग्रहण नगर।

و احفظوا أيمانكم
आफ्ना शपथहरूको रक्षा गर्नु।

و تعاونوا على البر و التقوى
र संयम्पूर्ण र भलाईका कामहरूमा मद्दत गर्ने गर।

و لا تعاونوا على الإثم و العدوان
गुनाह (अपराध) र अत्याचारका कुराहरूमा एक अर्काको सहयोग नगर।

و قولوا للناس حسنا
मानिसहरूसंग राम्रा कुरा गर्नु।

كونوا قوامين بالقسط
न्यायमा दृढताका साथ कायम रहनेवाला बन ।

و زنوا بالقسطاس المستقيم
र तराजु सीधा राखेर जोख्ने गर।

و أوفوا الكيل إذا كلتم
जब नापेर दिन्छौ त माप पूरा भरी देऊ।

و أوفوا بعهد الله إذا عاهدتم
र अल्लाहको वचनलाई पालना गर जब तिमी एक-आपसमा करार गर्दछौ।

اعدلوا
न्याय गर्ने गर।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को हुन् र उहाँले हामीहरूलाई के सिकाउनुभयो ?

- उनी त्यो मान्छे हुन् जसले १४०० वर्ष देखि समस्त मानवजातिको अधिकारहरूको संरक्षण गर्नुभयो।

- पुरुष, महिला र साना तथा असहायहरुको रक्षा गर्नुभयो।

- उहाँले जनावर र वातावरणको अधिकारको रक्षा गर्दै पृथ्वीको हेरचाह गर्न आग्रह गर्नुभयो।

- उहाँले हामीलाई राम्रो बानी बसाल्ने आज्ञा दिनुभयो,र आफन्त र छिमेकीहरू बीचको सम्बन्धलाई सुदृढ गर्नुभयो।

- उहाँले मुस्लिम र गैर मुस्लिम बीच सहअस्तित्वको सम्बन्ध स्थापित गर्नुभयो।

- उहाँले पारिवारिक सम्बन्ध जसमा आमा र बुवा पर्दछन,छोराछोरीहरुमाथि आमाबाबुको ठूलो र महत्त्वपूर्ण अधिकारहरुको सुनिश्चितता गर्नुभयो।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को हुन् र उहाँले हामीहरूलाई के सिकाउनुभयो ?

- उहाँले अत्याचार निषेध गर्नुभयो, र न्याय, प्रेम, एकता र भलाइमा सहयोगको लागि आह्वान गर्नुभयो।

- उहाँले खाँचोमा परेकालाई सहयोग गर्ने, बिरामीलाई भेट्ने, माया गर्ने र एकअर्कालाई राम्रो सुझाव सल्लाह दिन आग्रह गर्नुभयो।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई चोरी, धोखा, हिंसा र उत्पीडन जस्ता खराब व्यवहारहरूबाट रोक्नुभयो।

- उहाँ त्यो हुन् जसले हाम्रो जीवन र नैतिकतालाई खराबबाट राम्रोमा परिवर्तन गर्नुभयो।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई चोरी नगर्न सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई झुटो नबोल्न सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई मदिरा सेवन नगर्न सिकाए।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को हुन् र उहाँले हामीहरूलाई के सिकाउनुभयो ?

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई व्यभिचार (दुष्कर्म) नगर्न सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई धोखा नदिन सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई निर्दोष मानिसहरूसँग झगडा नगर्न सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई आफ्ना छिमेकीहरू, मुस्लिम र गैर-मुस्लिम सबैलाई हानि नपुर्याउन सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई आफ्ना आमाबाबुप्रति यदि तिनीहरू एउटै धर्ममा नभएता पनि दया गर्न र उनीहरूको सेवा गर्न सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई बालबालिका, महिला, कमजोर र वृद्धहरूप्रति सहानुभूति देखाउन सिकाए।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई कुनै पनि मानव वा जनावरलाई हानि नपुर्याउने र वातावरणलाई नष्ट नगर्न सिकाए।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को हुन् र उहाँले हामीहरूलाई के सिकाउनुभयो ?

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई आफ्नो पत्नीहरूलाई माया र प्रेम गर्ने, आफ्ना छोराछोरीको हेरचाह गर्ने र आफ्नो जीवनको अन्तिम दिनसम्म उनीहरूप्रति दया देखाउन सिकाउनुभयो।

- उहाँले मुस्लिमहरूलाई आफ्नो छोराछोरीहरूलाई वयस्क अवस्थामा पुगे पनि आफ्नो सम्बन्धलाई कहिल्यै त्याग्न सिकाउनुभयो।

- प्रत्येक मुस्लिम मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमलाई अरूभन्दा बढी माया गर्छन्।

- नबी मूसा र येशूले उनको बारेमा खुशीको खबर दिए।

- प्रत्येक मुस्लिम मूसा र येशूलाई माया गर्छन् - उनीहरूमाथि शान्ति होस् - र विश्वास गर्दछन कि तिनीहरू सबै भन्दा राम्रो नबीहरूमध्येका हुन्, तिनीहरू सबैमाथि शान्ति होस्।

- नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमलाई अरब र गैर-अरबहरूमा पठाइएको थियो।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को हुन् र उहाँले हामीहरूलाई के सिकाउनुभयो ?

- उनको धर्ममा अरब र गैर-अरबहरू बीच धार्मिकता बाहेक कुनै श्रेष्ठता छैन।

- वास्तवमा, उहाँ मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम हुनुहुन्छ।

- के तपाईलाई थाहा भयो कि किन सबै मुस्लिमहरू मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि सल्लमलाई माया गर्छन् ?

- के तपाईलाई अब थाहा भयो कि मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम मुस्लिमहरूको लागि के महत्व राख्छन्?

मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम र उहाँका शिक्षाहरू बारे थप जानकारीको लागि, कृपया हेर्नुहोस् :

शेखको वेबसाइट

sarhaan.com

सुन्नह संस्थान

mahadsunnah.com